

II. PCR . 1921 - 1948. SINTEZE si DOCUMENTE

II. PCR . 1921 - 1948. SINTEZE si DOCUMENTE.....	1
1.) Vladimir Tismăneanu , Stalinism pentru Eternitate .O istorie politică a comunismului românesc. Editura Polirom , 2005.....	6
A. Mircea Mihăeș : Demonii (postfața).....	7
# Tismăneanu : Bizantinism și revoluție. Istoria politică a comunismului românesc.....	8
# Mulțumirile lui Tismăneanu.....	9
# Anticomuniștii din sistem.....	10
# Implicarea PCR în crizele comunismului mondial.....	10
# În căutarea arhivelor pierdute.....	11
# "Exceptionalismul" comunismului românesc.....	12
# Stil lenist + stil bizantin + cripto fascism + despotism asiatic.....	13
# Genealogia de paria a PCR ?.....	13
# "Criptofascism " comunist ?.....	14
Cap.1.Stalinism național. Moștenirea socialismului ceaușist.....	15
# Comunism național - stalinism național.....	15
Cap.2 O sectă mesianică - PCR în ilegalitate , 1921-1944	15
# Rolul radicalismului basarabean : poporanismul, sterismul , gherismul.....	15
# PSDMR - PSDR : "cluburi socialiste intelectuale ".....	16
/*C.Dobrogeanu -Gherea.....	16
#Clasa muncitoare din România.....	16
#Dreapta naționalistă versus stânga comunistă.....	17
# Revoluția bolșevică și socialismul românesc.....	17
/* Cristian Racovski-protobolșevicul socialismului românesc	17
# Delgația românilor la Moscova.....	18
Congresul I al PCR - afilierea la Internaționala a III-a.....	19
# Procesul din Dealul Spirii -ian.'22.....	20
Congresul II PCR - oct.'22.....	21
# Cominternul și F.C.B : "Problema națională românească ".....	22
# Congresul V Comintern (1924).....	23
Congresul III PCR , Viena , aug.'24.....	23
# Ilegalizarea PCR.....	24
/*Gh.Cristescu - comunist român.....	24
/*Eugen Rozvan - comunist român.....	24
# Sistem politic - cultură politică.....	25
#Gerația leninistă.....	26
/* Alexandru Fabian.....	26
/* Marcel Pauker - (Luximin , Protiv ,Popescu).....	27
#Tismăneanu : controversă deschisă	27
Congresul IV PCR , Harkov , 1928.....	28
# Doctrina nihilismului național.....	29
/* Vitali Holostenko.....	30
Congresul V PCR : o reevaluare . dec.'31.....	30
#Gerația stalinistă -microbiografii.....	31
# Congresul VII Comintern : Fronturile Populare Antifasciste " - 1935.....	31
/* Boris Ștefanov.....	31
Gerațiile cominterniste în conflict.....	32
# Victimele Marii Terori și Gulagul stalinist	32
#Intelighenția românească de stânga și PCR.....	34
# Evreii și PCR.....	35
#Brigăzile Internaționale în războiul spaniol.....	36
/* Valter Roman (Ernst Neulander).....	37

/* Nicolae Ceaușescu-tineretea revoluționară	37
PCR 1939- 1940.....	37
# Nondisidența în PCR.....	38
PCR 1941-1944.....	38
# Comuniștii din închisori.....	38
# Trei centre de comandă.....	39
Listă biografică (Anexa).....	40
/* Gheorghe Apostol (n.1913)	40
/* Emil Bodnăraș (1904-1976)	40
/* Petre Borilă - (Iordan Dragan Rusev) .(1906-1973)	41
/*Nicolae Ceaușescu (1918-1989)	41
/* Elena Ceaușescu (1919-1989)	41
/*Iosif Chișinevschi (Roitman , "Ioșka") . (1905-1963)	42
/* Miron Constantinescu (1917-1974)	42
/* Gheorghe Gheorghiu - Dej (1901-1965)	42
/* Ștefan Foriș (1892-1946).....	43
/*Petru Groza (1884-1958)	43
/* Vasile Luca (Luca Laszlo) (1898-1960)	43
/* Ion Gheorghe Maurer (1902-2000).....	44
/* Ana Pauker (Robinsohn) (1893-1960)	44
/*Marcel Pauker (1896-1938).....	45
/* Lucrețiu Pătrășcanu (1900-1954)	45
/* Costantin Pârvulescu (1895-1992).....	45
/* Grigore Preoteasa (1915-1957)	46
/*Leonte Răutu (Lev Oigenstein) (1910-1993)	46
/*Mihail Roller.....	46
/* Sorin Toma (1914 -).....	46
/* Alți militanți.....	47
Caracteristicile PCR.....	47
#Complexul " <i>calului troian</i> ".....	47
# Sectă fundamentalistă.....	47
#Complexul de inferioritate al PCR.....	47
# Lipsa de legitimitate a PCR.....	48
# Sectarismul și ipocrizia F.P.A	48
# Terorism demoniac stalinist.....	48
# Intelectualism visceral.....	48
# Stalinism+balcanism.....	49
# Anexă a secției externe a Cominternului.....	49
Comunismul național românesc.....	49
# Destalinizarea PCR = ultrastalinizare internă + naționalism.....	49
# Ieșirea de sub tutela Moscovei.....	50
# Declarația PMR din apr.'64.....	51
# Naționalizarea ideologică a PCR.....	51
# Relaxarea represiunii (1964).....	52
Mitul bizantinismului comunismului românesc.....	52
# Lipsa de legitimitate	52
#Mitul Ceaușescu.....	53
#Bizantinism + legionarism+ stalinism = comunism național românesc.....	53
Viața de apoi a PCR .1989-2005.....	54
# Scrisoarea celor șase (mart.'89).....	54
# Ultimul congres PCR : congresul XIV -PCR (nov.'89).....	54
# Revoluția din decembrie '89.....	54
#Trecutul incontrollabil.....	55
# " <i>Stânga</i> " și " <i>dreapta</i> " românească	55
2.) Stelian Tănase, <i>Clienții lui tanti Varvara , Istoriei clandestine</i> , Humanitas, 2005.....	56
1917-1918. Raco .VECHEA GARDĂ.....	56

▫ Manifestație bolșevică la Iași (18 apr.'17).....	56
# Evadarea lui Racovski și MGBiujor.....	56
▫Cristian Racovski - date biografice.....	57
#Visul lui Rakovski : Federația Statelor Balcanice ; dispariția României	57
# Metamorfoza lui Racovski : din social-democrat , în terorist bolșevic.....	57
# Racovski : se dorea dictator , un Lenin al României.....	57
# Europa confruntată cu lovituri bolșevice.....	58
▫ Basarabia - scena anarhiei bolșevice ; intervenția României.....	58
# Ruperea relațiilor diplomatice ; confiscarea tezaurului.....	58
# Racovski - șef militar, diplomat, conducător bolșevic.....	58
▫ 13 decembrie 1918.....	59
#Procesul din 15-26 martie 1919.....	59
1919.Congresul I al Internaționalei a III-a , Moscova , Kremlin , 2 -6 martie.....	59
▫ Revoluția bolșevică la Budapesta (21 mart.'19).....	60
# Bela Kuhn - liderul bolșevicilor maghiari.....	60
# România -între două primejdii bolșevice.....	60
#Ofensiva lui Bela Kuhn în Transilvania (15/ 16 apr.'19).....	60
#Ultimatumuri bolșevice: Bucovina și Basarabia (1 mai 1919).....	60
#Sloganul Kominternului : < Jos tratatul de la Versailles ! >.....	61
# 133 de zile de regim bolșevic în Ungaria	61
#Cristian Rakovski- Bela Kuhn.....	61
1920.Congresul al II-lea al Kominternului .Moscova, Kremlin (19 iul-7 august).....	62
* Notă LD :cronologie conflict ruso- polon.....	62
# Delegația română la Congresul al II-lea Komintern.....	62
# Lenin plănuiește sovietizarea Italiei, Ungariei, Poloniei , Cehiei și României.....	62
# Eșecul de pe Vistula = dezastrul militar -politic al Kominternului.....	62
▫ "Revoluționarii de profesie " : Racovski , Cristescu ,Bujor ,Alec Constantinescu.....	63
# Racovski : șeful socialiștilor români , posibil dictator al României.....	63
# Gh.Cristescu : agitator, pacifist, sindicalist , socialist , complotist.....	63
# Mihai Gheorghiu Bujor - " <i>blândul apostol</i> ".....	64
# Alecu Constantinescu :.....	65
▫ Greva generală - de la intenție la eșec (20-28 oct.'20).....	65
▫Confruntarea delegației române cu cele 21 de condiții ale Kominternului	65
#Discuțiile cu Racovski (Harcov).....	65
#Discuțiile cu Buharin , Troțki, Zinoviev (Moscova , Komintern).....	66
#Semnarea celor 21 de condiții.....	66
▫Atentatul de la Senat (8 dec.'20).....	66
1921.Sciziunea PS. Crearea PCR	66
▫ Congresul I PCR : afiliații la Komintern, arestați.....	67
1922. Procesul din Dealul Spirii : congresiștii + teroriștii (ian-febr.).....	67
# Inculpați, apărători, judecători.....	67
# Gh.Cristescu -figura principală a procesului.....	68
# Max Goldstein : grupul atentatorilor de la Senat.....	68
# Scene de agitație revoluționară.....	69
#Declarațiile inculpaților : negare , disculpare , sfidare , propagandă.....	69
#Procesul și campania electorală.....	69
▫ Stalin - secretar general al Partidului Comunist Bolșevic (2 apr.1922).....	70
#Amnistia : 1 iunie'22.....	70
#Efectele procesului , ale afilierii la IC : mișcarea comunistă se dizolvă.....	70
▫Congresul II PCR (Ploești , oct .'22).....	71
1924-1926 .Interzicerea PCR. Luptele fracționiste.....	71
▫Congresul IV al PCR (Viena , dec.'24).....	71
# Excluderea lui Cristescu (" <i>Crilenco</i> ") din PCdR (1926).....	71
# Notă : Gh.Cristescu după excluderea din PCR (1926-1973).....	71
1924-1936.Campanii cominterniste contra României.....	72
#"Răscoala" de la Tatar Bunar - septembrie 1924.....	72

# Avertismentul lui Leon Troțki.....	72
# Campanii în jurul proceselor anticomuniste.....	72
# Costa -Foru - omul Kominernului.....	73
# NDCocea, ziarul "Facla" , BMȚ.....	73
# "Tovarășii de drum" - în plasa Kominternului.....	74
# Panait Istrati și campania Tatar Bunar.....	74
# Henri Barbusse - agent plătit de Moscova	74
#Campania pentru Pavel Tcacenko.....	76
#Procesul de la Cluj (toamna 1928).....	77
# Victor Aradi - sociologul cu viață dublă	77
1918-1944 . Ca șobolanii prin subterane :grupurile comuniste.....	78
#Clandestinătatea și conspirativitatea în partidele comuniste.....	78
# Agenții Kominternului - informatorii Siguranței.....	79
# PCdR și Siguranța Generală :relații speciale.....	80
# Liderii comuniști -turiști (agenți) internaționali.....	81
1927-1935. Panait Istrati : troțkist , renegat sau fascist ?.....	81
# Istrati - Racovski : prietenie sau duplicitate ?.....	82
# Scriitori în serviciul Komintern.....	82
#Istrati - Kazanzakis , cutreerând URSS.....	83
# Istrati - GPU : 1% adevăr	83
# Persona non grata la Moscova.....	83
# Istrati - Rolland : teamă ? oportunism ? duplicitate ?.....	84
# Lupeni '29 : pretext de echilibrare.....	84
# "Renegatul" Istrati - atăcat de Moscova și de tovarășii de drum	84
#Întoarcerea fiului risipitor.....	85
#Istrati-"fascistul " !.....	86
# Judecata contemporanilor - judecata istoriei.....	87
(I) "Eroi" proletari - "excentrici " bolșevici.....	88
// Vasile Luca (Luca Laszlo) : lumpenproletarul.....	88
Intelectuali - spioni sovietici.....	88
# Belu Zilber (Herbert Zilber): lumea comuniștilor intelectuali	89
# Siguranța Generală , Poliția Capitalei , SSI și agenții comuniști	89
#Spioni recrutați de GPU.....	91
# Intelectualitatea între: pitoresc - libertate - democrație - moravuri - superficialitate-.....	92
confuzie ideologică , duplicitate.....	92
# Belu Zilber : final de destin pe tipic cominternist.....	93
Spioni în slujba Kremlinului.....	94
#Rețele de spionaj sovietic în România.....	94
# NKVD- Komintern - PCdR.....	95
# Komintern- GPU/ NKVD = Rusia Sovietică imperialistă.....	95
# Emil Bodnăraș :mincinos, sperjur, complotist.....	95
/Prietenii dubioase (Cristureanu, Precup).....	95
/Școala de spionaj sovietic.....	96
/Inițiator de acțiuni periculoase.....	96
/Gheorghiu Dej - Bodnăraș	96
/Maurer - Bodnăraș.....	97
/ Bodnăraș și nucleul spionilor sovietici din anii '30.....	97
/ Pătrășcanu- Bodnăraș.....	97
(II) "Eroi " proletari - subvenționați de Komintern.....	98
# Mitul lui Gheorghiu-Dej.....	98
# Ilie Pintilie și Moscu Cohn - "nașii " lui Gheorghe Gheorghiu.....	98
# Grevele de la Grivița - implicarea comuniștilor.....	99
# Kominternul , PCdR , grevele de la Grivița - între legendă și realitate.....	99
# Procesele ceferiștilor : 18 iulie - 20 august '33 ; iulie'34.....	100
# Iosif Șraier - destinul unui avocat comunist.....	101
# Al.Sahia."N-a avut curajul să scuipe unde a adorat " (Pandrea).....	101

#Constantin Doncea:sindicalist- erou - comisar politic - disgrațiat.....	102
1935-1939 : FRONTUL POPULAR ANTIFASCIST.....	104
#Congresul VII al Kominternului (25iulie-20 august 1935).....	104
#Stalin : Kominternul = anexă de spionaj și propagandă a URSS.....	104
# România -politici paralele(intern/ extern) discordante.....	105
# Procesul Anei Pauker - comunistă "antifascistă" (27 februarie '35 ; 5 iunie '35).....	105
/ Procesul celor 19 - cu Ana Pauker în centru -.....	107
/ Avocații și presa	108
/ Sentințele.....	109
# Procesul lui Petre Constantinescu -lași : cameleonul "antifascist".....	110
1936-1938 : MAREA TEROARE STALINISTĂ.....	112
# Ejovcina (1936-1938).....	112
# 20.000 de kominterniști ..lichidați.....	113
# Racovski- sfârșitul unui bolșevic bulgaro-româno-ucraineano-rus.....	113
#Decimarea partidelor comuniste "ilegale" de către Moscova.....	113
# Epurările din PCdR.....	114
/Boris Ștefanov - executantul epurărilor din PCdR.....	115
/Membri PCdR uciși în marea teroare.....	115
/Biografii cominterniste.....	116
/Marcel Pauker- kominternist de carieră.....	119
#De ce s-au lăsat masacrați acești oameni ?.....	120
1939-1941.Komintern kaput : sfârșitul Frontului Popular.....	121
# Pactul Ribbentrop -Molotov , 23 august 1939.....	121
// PCdR - derută, paralizie, bâlbâială.....	122
// Împușinarea comuniștilor prin pierderile teritoriale din 1940	122
//Apropierea de legionari.....	123
//Ana Pauker - în slujba Kominternului (1936- 3 mai 1941- septembrie'44).....	123
# Mascarada dizolvării Kominternului (11 mai 1943).....	125
1918-1944 .Miturile și realitățile clandestinității interbelice.....	126
# Mitul suferinței și martiriului comunist.....	126
# Mitul lui Gheorghiu- Dej.....	126
#Celula de partid - identică cu structurile Mafiei.....	126
# Structurile piramidale comuniste din închisori.....	127
# Contraanchetele comuniste - protofenomenul " <i>experimentului Pitești</i> "	127
#Răsplata :ex-pușcăriașii - gardieni și comandanți ai închisorilor comuniste.....	128
1944-1964 .Asasinatele comuniste fratricide.....	128
/ Tipuri de crime în istoria bolșevismului.....	128
/ Emil Bodnăraș "lichidatorul " politic.....	128
Cazul Ștefan Foriș (alias Ilin, Valter, Lotian, Arin, Bătrânul ș.a).....	129
/ Gheorghiu -Dej - asasinul moral.....	130
/ Pantiușa Bodnarenko - executantul asasin.....	130
Cazul Lucrețiu Pătrășcanu - "conspiratorul".....	131
/ Judecarea și asasinarea lui Pătrășcanu - stilul bolșevic	131
/ Stigmatul patern : colaboraționismul.....	133
/ Mentalitate hibridă : burghezism + filo- comunism.....	133
/ Intrarea în plasa spionajului sovietic.....	133
/ Dedublare : intelectual de "stânga" - conspirator bolșevic.....	134
/ Voiajor Kominternist	134
/ Reprezentant PCdR la Komintern : Hotel Lux, Moscova.....	135
/De ce n-a devenit un alt "Panait Istrati" ?.....	135
/Lașitate sau fanatism ?.....	135
/ Timpul cărții	136
/ Timpul lagărului ...timpul concurenței cu Dej	136
* Notă : Alexandru Iliescu.....	136
/ Timpul conspirației, al complotului.....	136
/ Timpul "biruinței " personale : 23 august'44.....	137

/ Timpul armistițiului = impasul dedublării și suspiciunii (sept.'44).....	137
/ Întoarcerea "fiului risipitor".....	138
/ Un "Quisling" al României	138
/ Demascarea, excomunicarea , arestarea, anchetarea , lichidarea.....	138
"Zestrea" comunismului interbelic.....	139
# PCdR = grupusul dintr-o rețea dirijată de Moscova.....	139
# Starea de război civil - modelul lui Lenin și Troțki din 1917- 1919.....	139
# Poliția politică : prelungirea poliției interne din PCdR ; agentură sovietică	139
# Liderii comuniști : cetățeni, agenți, spioni sovietici.....	140
/ Iosif Chișinevschi (Roitman) (1905-1963).....	140
/ Alexandru Drăghici (1913- 1993, la Budapesta).....	140
/ Teohari Georgescu (1908- 1976).....	140
/ Ion Gheorghe Maurer - cameleonul (1902-1999).....	140
# Procesele "contrarevoluționare " : oglinda răsturnată a proceselor comuniștilor.....	141
#Dispozitivul PCdR - copie a dispozitivului kremlinian.....	141
# "Gaulteri " staliniști pentru țările ocupate.....	142
# Gheorghiu Dej- mitul comunismului național.....	142
"Dejiada" = "Ejovcină" + "Staliniadă".....	142
/Vasile Luca	143
/ Ana Pauker	143
/ Teohari Georgescu.....	144
/Lucrețiu Pătrășcanu - țapul ispășitor.....	144
/ "Aparatciki " PMR = kominterniștii clandestinității.....	145
# Ritual și limbaj kominternist.....	145
Efectul destalinizării hruscioviste.....	145
# "Stalinistul" Gheorghiu Dej	145
# Cult [Stalin] pe cult [Dej] se scoate.....	146
Comunismul național = contestarea Kremlinului.....	146
# Declarația din aprilie 1964 - operația desprinderii de Kremlin.....	147
/ "Mistificare" sau un pas spre "normalitate" ?.....	147
/ Continuitate în conducerea PMR.....	148
/ Ceaușescu - exponent al "lăgăriștilor" interbelici.....	148
/ Ceaușescu la putere , prin complot.....	148
# Plenara din aprilie 1968 = același ritual ca în pușcării.....	149
#Mitul lui Ceaușescu - rescrierea istoriei.....	149
# Ilegaliștii redivivus ;.....	149
# Sfârșitul regimului politic al subteranei.....	150

1.) Vladimir Tismăneanu , Stalinism pentru Eternitate .O istorie politică a comunismului românesc. Editura Polirom , 2005

Lista ilustrațiilor

Bizantinism și revoluție. Istoria politică a comunismului românesc.

Mulțumiri Abrevieri și acronime

Introducere .

De ce o istorie a comunismului românesc ?

Capitolele

- 1.Înțelegerea stalinismului național .Moștenirea naționalismului socialist
- 2 .O sectă mesianică . PCR în ilegalitate . 1921-1944
3. Drumul spre puterea absolută. De la cvasimonarhie la democrație populară. 1944-1948.
4. Stalinismul dezlănțuit , 1948-1956
5. Undele de șoc ale Congresului al XX-ea al PCUS.1957-1960
- 6.Opoziția față de hrusciovism.Gheorghe Gheorghiu Dej și apariția comunismului național .1960-1965

7. Comunismul dinastic al lui Ceaușescu , 1965-1989

Epilog. Viața de apoi a PCR .Ce s-a întâmplat cu membrii de partid ? 1989-2000 .

Anexă. Elita conducătoare a PCR : o listă biografică .

Note. Bibliografie selectivă . Index.

Postfață : **Demonii** (Mircea Mihăeș)

[LD : citesc- comentez cartea lui V.T în iulie 2005 .După ea , am citit cartea lui Stelian Tănase. Să mai spună cineva că istoria poate fi scrisă obiectiv ! Mi-a rămas "năravul" de critic istoriografic de la teza de doctorat . Altfel... nu le-aș fi studiat.
În cazul celor doi autori , **aceeași țară, aceeași epocă , aceleași personaje , aceeași istorie** ...privite cu ochelari atât de diferiți. Ce-i deosebește ?
Bine-nțeles nu mă voi ocupa de atari comparații]

A. Mircea Mihăeș : Demonii (postfața)

[LD : intresante opiniile lui Mircea Mihăeș despre cartea lui Tismăneanu . Problema este dacă sunt și cât sunt ele competente și obiective - cum consideră el lucrarea lui Tismăneanu .Dar asta este altă poveste . Notez aici câteva din remarcile lui incitante]

/... VI.Tismăneanu lucrează la această carte de 25 de ani ;

/... A citit ipotezele sale originale circulând prin cărțile altor politologi , iviți în România după 1990, pentru că VI.T.,. este risipitor cu sine și de o incredibilă generozitate , neezitând să-și împărtășească imensa sa experiență . Există riscul , de aceea, să fie greșit taxat de epigon al propriilor săi epigoni .

/... Apariția acestei cărți reprezintă o "mare lovitură" (Robert C.Tucker considerând-o lucrarea fundamentală [LD :?!] asupra comunismului românesc) deoarece V.T " *adoptă deliberat , ba chiar apăsat , partitura obiectivității* " [LD :?!]

/... Pe tonul perfect detașat al școlii realiste anglo-saxone , V.T. crează

"o poveste cu demoni" ... " *edifică o implacabilă anatomie și fiziologie a creaturii monstruoase care a dominat o bună parte din lume, vreme de trei sferturi de veac* "

/ " **Perspectiva cvasiromânească asupra comunismului provine așadar din împingerea în prim-plan a personajelor , din studiul unei suite de *comportamente patologice care au dominat , de la un capăt la altul, comunismul românesc.* " [LD :?!]**

/ E limpede că VT își concepe demersul pe un dublu palier : **o arheologie fundamentată științific a unor informații inițiale ce aveau un caracter personal** , și o interpretare cât se poate de obiectivă a sensurilor politice născute de acele evenimente .

/ Povestea unui **grup de oameni** care au venit la putere , înainte de toate , **ca agenți ai unei puteri străine** , dar care au reușit să se prezinte ca **apărători ai autonomiei față de centul imperial.** [LD :?!]

/ Dincolo de ideile profesate, comunismul a fost o luptă bestială pentru putere , și nimic mai mult. Nu generozitate și avânt spiritual umanist găsim la protagoniștii experimentului comunist , ci lăcomie, ură , fanatism , schizofrenie și o imensă rapacitate .

"*Aceste caracteristici s-au manifestat pretutindeni, dar în România ele au depășit cotele maladivului* " [LD?!]

/ " Perceput ca un **corp străin** , nu neapărat pentru că majoritatea primilor săi membri erau de alte etnii [LD :?!] , ci pentru că **pozițiile sale erau vădit antiromânești** [LD :?!] ,

comunismul din România a avut un **debut dubios, o evoluție criminală** și-un final înecat în **atrocități de tip medieval** . Indiferent [LD :?!] dacă a fost condus de maghiari , bulgari , ucraineni , de românii Gheorghiu -Dej ori Ceaușescu , sau dacă la vârfurile sale s-au aflat evreii Ana Pauker, Iosif Chișinevski și ceilalți , el a dovedit o egală , inflexibilă ură față de democrație , dialog și ideea de elită autentică "

/ Cartea lui VT este un **excepțional manual** , dar și o lectură fascinantă .

" **Orice viitoare referință serioasă la istoria "sectei iluminate"** , va trebui să ia în considerare ipotezele, demonstrația și concluziile **celui mai bun cunoscător al comunismului românesc.** "

/ **Opus magnum** al unui autor ... așază trei sferturi de secol de istorie românească [LD :?!] în rama **judecății politico-filozofice** [LD :?!] cu gesturile magice ale unui mare maestru

al penelului ... (p. 409- 415)

Tismăneanu : Bizantinism și revoluție. Istoria politică a comunismului românesc

Destinul radicalismului utopic din veacul XX - subiect complicat și fascinant .
Contribuții esențiale în domeniul interpretării eshatologiei revoluționare marxiste :
Jacob Talmon , Raymond Aron, Alain Becancon , Karl Dietrich Bracher, Hannah Arendt ,
Leonard Schapiro , Richard Pipes, Zbigniew Brzezinski ,Robert C.Tuker ,Robert Conquest ,
Martin Malia ș.a.

Pentru a înțelege mentalitatea celor care au fondat comunismul românesc, este necesară înțelegerea naturii și sensului comunismului rusesc,

"Stalinismul reprezintă versiunea extremă (și extremistă) a bolșevismului , iar cazul românesc , inclusiv sinteza perversă dintre leninism , tiers-mondism și un naționalism xenofob (înrudit cu ceea ce Umberto Eco numea <ur-fascism> , fascism primordial) în ideologia epocii Ceaușescu , poate lumina efectele dezastruoase ale unor asemenea experimente de <inginerie socială> " (p.11)

Conceptul de **bizantinism** pe care îl propune pentru **fenomenul comunist românesc** , i-a fost remarcat și apreciat de specialiști redevabili (David Pryce-Jones , Robert Levy , William Crowther , Mircea Mihăeș). De ce "bizantinism" ? Deoarece pornește de la "*natura conspirativă a partidului (chiar atunci când ajunsese la putere) , permanentele jocuri de culise , lupta feroce pentru putere , absența dimensiunii etice și sacralizarea unei ideologii împietrite , toate acestea s-au combinat într-o mentalitate totalitară cu trăsături specifice*" (p.12)

[LD : Nu resping inovația terminologică propusă de Tismăneanu . Cu o singură și simplă rezervă : el nu poate fi considerat un "*specific românesc*" . Pentru că acest "*bizantinism*" s-a manifestat în absolut toate mișcările comuniste , din toate continentele, din toate țările .

Este suficientă parcurgerea istoriilor partidelor comuniste atât din țările în care n-a ajuns la putere , cât și în cele care au împărțit traectoria României : italian , spaniol , francez , bulgar , german , ceh , maghiar , ș.a,ș.a.]

Prezentându-și demersul , VI.T. îl autoapreciază ca fiind : "*... prima istorie comprehensivă și comparativă a acestui fenomen , de la nașterea sa, trecând prin clandestinitate , prin luptele acerbe pentru putere și impunerea unui model internațional ideocratic -totalitar , până la prăbușirea din decembrie 1989 și viața sa de apoi , agonică și duplicitară , în România de după Ceaușescu .*" (p. 12) .

[LD : pot fi de acord și cu această evidențiere, deși se șterg cu buretele lucrări precedente ale exilului românesc – de altfel recunoscute câteva fraze mai departe .

Dar consider exagerat și fără acoperire următoarea remarcă ,chiar dacă este invocată autoritatea marxologului și sovietologului Robert Tucker : "*... o lucrare necesară din punct de vedere intelectual și moral , despre o istorie definitivă*" Nici o istorie nu poate primi un astfel de gir , cu atât mai mult o istorie recentă , ale cărei arhive sunt neaccesibile . !

Ceea ce cu modestie admitea profesorul Ghiță Ionescu , în 1964, își păstrează valabilitatea .]

VI.T.semnează **autorii exteriori** (români în exil sau istorici străini) care s-au ocupat de comunismul românesc : Giță Ionescu , Henry Roberts ,Michael Shafir , Ken Jowitt , Robert King , Dennis Deletant ,Robert Levy , Catherine Durandin , Victor Frunză .

[LD : nu i-aș cuprinde pe Ghiță Ionescu și Victor Frunză în această categorie]

Autorul enu meră **istoricii autohtoni** :Florain Constantiniu, Lucian Boia, Pavel Câmpeanu , Mihai Retegan , Stelian Tănase, Adrian Cioroianu , Mircea Stănescu ,Andi Mihalache , Marius Oprea. Autorul enumeră **alcătuitori de antologii** : Dan Cătănuș, Ioan Chiăer , Alina Tudor, Gh.Buzatu , Mircea Chirițoiu, Ion Scurtu . Autorul enumeră **autorii de biografii** : Lavinia Betea , Doina Jela .

[LD : faptul că Tismăneanu nu pare a avea în vedere suita cărților de documente și memorialistică despre **gulagul comunist** (care au apărut după 1989) , volumele din Biblioteca Memorialului de la Sighet , Revista "Memoria" , sutele de titluri apărute la diverse edituri , mi se pare de o gravitate impardonabilă .]

VT mărturisește că a început aventura elaborării scrierii sale cu un sfert de veac în urmă , , ca tânăr sociolog , citind cartea lui Ghiță Ionescu și documentele de "uz secret" pregătite de Institutul de Istorie de pe lângă CC al PCR . Scrie și filiera prin care și-a procurat o serie de cărți aparținând tradiției "stângii libertare" (fiica lui Gh.Badrus- adjunctul lui Ion Iliescu - și

alți tovi "marginalizați"; fiul lui Mihai Florescu, luptătorul în maquis-ul spaniol).

" Venind eu însămi din mediul ilegalistilor , mai precis din acea microcultură politică a foștilor voluntari din Spania și a luptătorilor din Rezistența Franceză , am descoperit foarte devreme contrastul dintre legendele oficiale și diversele fragmente de adevăr subiectiv așa cum apăreau ele în discuții private , mărturisiri sincopate și ironii mușcatoare "

[LD :apreciez sinceritatea cu care tânărul sociolog Vladimir Tismăneanu dezvăluie identitatea propriei familii (tatăl Leonid Tisminețki - Leonte Tismăneanu din 1948 - și mama

Hermina Marcusohn); mândria cu care vorbește despre existența unei atât de valoroase literaturi critice , deseori cu statut " strict secret ",din bibliotecile părinților și pritenilor din nomenclatură. Dar , ceea ce pentru VT a fost un "privilegiu" care i-a asigurat accesul la unele scrieri și informații documentare , era contrafăcut și falsificat chiar de către părinții pomeniți , încât ... felul cum tânărul șterge din bibliografiile sale "istoriile" și "memorialistică ilegalistilor" care au dominat aproape jumătate de secol istoriografia românească , mi se pare al doilea viciu fundamental al lucrării sale . Pentru că nu pe cărțile "stict secrete" s-a făcut educația cetățenilor români în acea perioadă. Mai mult , ca cercetător la Institutul de istorie al CC al PCR , aduc și eu o modestă măturie : am fost coautor la alcătuirea unor volume " strict secrete " , inclusiv cele ce alcătuiau baza documentară a ceea ce trebuia să fie Istoria " adevărată și sinceră " a PCR (asta ca să parafrarez un istoric care a pretins înfăptuirea unei asemenea istorii) . Știu cum s-au făcut ; știu cât de selectiv și restrictiv a fost accesul la arhivele CC al PCR ; știu câte verigi din lanțul de informații au fost sustrate și refuzate cercetării ; știu cât de cenzurat și interzis a fost accesul cercetătorilor la respectivele arhive .

VT încheie capitolul dedicat " bizantinismului" comunist românesc cu o concluzie judicioasă :
" Descopeream , de asemenea o temă ce avea să mă frământa de-a lungul întregii mele cariere profesionale : raportul dintre comunism, fascism, anticomunism și antifascism , pe scurt , deveneam conștient că , așa cum a demonstrat-o Francois Furet , relația dintre cele două mișcări totalitare , visceral ostile valorilor și instituțiilor democratice liberale , era o chestiune istorică fundamentală a veacului XX. " (p. 16)

Obsedat de acest "specific românesc" Tismăneanu va reveni adesea la el: **"Prin examinarea tendințelor și a dinamicii anterioare lui 1989,cred eu , putem explica mai bine "excepționalismul " românesc de după 1989 [...]. Ori de câte ori specialiștii se referă la colapsul comunismului și la revoluțiile din 1989, aceștia subliniază natura nonviolentă , pașnică , <de catifea > a acestor evenimente epocale , dar se grăbesc să adauge : < cu excepția României > " (p. 27) .**

Mulțumirile lui Tismăneanu

Mulțumește :

/ Unor elite din CPEx al PCR care a acceptat să fie intervievați : **Ștefan Andrei** (fost ministru de Externe) , **Dumitru Popescu** (ideolog-șef) , **Ion Iliescu** (ex ministru al Tineretului, secretar al CC și cel dintâi președinte post-comunist al țării)

/ Unor șefi de instituții : **Ion Scurtu** (dir.Arhivelor Naționale) , **Virgil Măgureanu** (dir. SRI) , **Ion Mircea -Pascu** (secretar de stat al Apărării Naționale) , **Mihai Bujor Sion** (consilier la Ambasada României la Washington) , **Dumitru Cioflină** (șef MSt.M al Armatei Române) .

Adaugă textual : " **Trebuie spus că , în ciuda dezacordurilor noastre politice , aceste persoane mi-au facilitat accesul, altfel extrem de limitat , la arhivele partidului .[...]** Sprijin direct sau indirect mi-a fost acordat de către [...] Gabriel Andreescu ... Sorin Antohi ... Cristina Boico ... Mihnea Berindei ... Sergiu Celac ... Gheorghe Chișinevschi ... Alexei Florescu ... Dan Marțian ...Corneliu Coposu ...Cristian Popișteanu ... Mircea Răceanu ... Petre Roman , Sorin Toma, Dorin Tudoran , Eva Țuțui , Sergiu Verona , Ileana Vrancea ... Monica Lovinescu Virgil Ierunca ...etc etc

Prin urmare , această carte nu este numai **prima care analizează istoria comunismului românesc dintr-o perspectivă comparativă , ci e și prima care oferă un material cât mai substanțial inspirat din biografiile culturale și politice ale celor implicați [...]** și sper că această carte este ceea ce am promis să fac : **o analiză obiectivă , deși nu lipsită de pasiune , a comunismului românesc , ca un caz emblematic al sfidării globale numite leninism "** (p. 17-19)

[LD :Apreciez și în acest capitol de curtuozie științifică uzuală , politețea și sinceritatea lui V.T. Fără prejudecăți , relevă "zestrea" de sorginte majoritar comunistă a amintirilor culese , datorată cercului în care s-a născut și a trăit . Face o lungă înșiruire a celor care l-au ajutat , cu care a "discutat" sau care l-au sfătuit , i-au dat etc etc ...

Trebuie să atrag atenția, totuși , asupra a două afirmații "strecurate" : face aluzie , fără a-l numi explicit , la un dezacord politic între d-sa și personalitățile oficiale din România ; expediază ca pe o bagatelă accesul "extrem de limitat" la arhive . DI Tismăneanu nu pare a ști care a fost în perioada când se documenta , lupta unora - printre care m-am numărat - pentru aceste arhive , și răspunsul aceluiași "binevoitori" ai d-sale : *diversiuni și măsuri represive .*]

De altfel, într-un alt capitol, Tismăneanu dă și explicația acestei situații: "**Arhivele care conțin informații delicate sânt greu de consultat în România . Mulți dintre actorii politici de după 1989 (sau dintre membrii apropiați de familiilor lor) au jucat roluri importante în birocrăția comunistă . [...]** În multe privințe, *Partidul Democrației Sociale aflat la guvernare - de care este legat și actualul președinte - a fost redenumit Partidul Social-Democrat în 2001 - este el însuși un partid provenit din defunctul PCR ."* (p. 28)

Anticomuniștii din sistem

" Am lucrat la această carte mai bine de un sfert de veac - într-adevăr jumătate din viața mea. Pe când mă aflam în România , am fost mai întâi obsedat , în anii '70 , de episoadele misterioase din istoria comunismului și fascinat de rivalitățile secrete , tenebroase dintre membrii elitei comuniste românești , tănuite și distorsionate deliberat de autolaudativa , veșnic schimbătoarea și imprevizibila linie a partidului .

Am crescut într-o familie pentru care Războiul Civil din Spania , epopeea comunismului mondial , ascensiunea nazismului , procesele -spectacol și epurările de la Moscova , Pactul Ribbentrop -Molotov , Cominternul , Cominformul , excomunicarea conducătorului Partidului Comunist Iugoslav, Tito, moartea lui Stalin în martie 1953 , denunțarea de către Hrusciiov a "cultului personalității" în 1956 , revoluția maghiară și multe alte capitole din istoria secolului XX și a internaționalismului leninist , reprezentau amintiri personale . [...]

se întâmpla să fiu una din puținele persoane care ascultaseră **confesiunile veteranilor vechii gărzi a Partidului Comunist Român (PCR)** , și care , în același timp , își concentraseră multă vreme **interesul intelectual asupra aventurii politice** descrise de Arthur Koestler prin sintagma < Dumnezeu care a dat greș > " (pag 20)

[LD : iată formule simpatice , edulcorate , ca la Petre Roman , în prima-i biografie post-decembriste . Dar nu curajul de a spune franc : < m-am născut și crescut într-o familie de militanți comuniști care ... > etc etc .

Apelul la mărturie de aceeași sorginte , devine la VI.Tismăneanu o metodă frecvent folosită . Spre exemplu, pe la mijlocul anilor '80 , după ce i s-a difuzat la *Europa Liberă* un eseu despre Iosif Chișinevschi , a primit o scrisoare foarte lungă și mișcătoare a fiului său , **Gheorghe Chișinevschi** care trăia în Israel "*Scrisoarea sa era un adevărat cri de coeur și mi-a oferit informații din interior despre biografia tatălui său , inclusiv o relativ credibilă respingere a opiniei dominante potrivit căreia Chișinevschi fusese omul lui Lavrenti Beria (adică al KGB) în România . [...]* Evident , nu am răspunsul final , definitiv , dar am putut să ajung la unele concluzii care merg dincolo de stereotipiile subiective , de mult știute , și care m-au făcut să-mi schimb unele dintre părerile inițiale față de membrii PCR ." (p. 30)

[LD : Ei se vor adăuga șirului de militanți , simpatizanți , membri de familie comuniste , care , "Iecuiți " de leninism , de stalinism , vor critica sistemul dinăuntru . Foarte lăudabil .

Dar din această împrejurare , derivă și unele tributuri subiective , că oameni suntem cu toții , nu ?! Tot arhivele vor dezvălui adevărurile .]

Implicarea PCR în crizele comunismului mondial

VI.T spune că liderii comuniști români au fost implicați în câteva crize majore ale comunismului mondial . Ex: în 1949 , la excomunicarea lui **Iosif Broz Tito** , Stalin l-a desemnat pe Gheorghe Gheorghiu Dej să lanseze principala acuză a Cominformului ; în martie 1956 , Dej a participat la ședința CC al PCGrec , care l-a exclus pe ultrastalinistul **Nikos Zaharidis** ;

În noiembrie '56, **Imre Nagy** și tovarășii săi au primit un vremelnic "azil politic", pentru ca apoi, aparatnicii maghiari din România, la ordinele KGB, să-l trimită în Ungaria unde a fost executat; în anii '60, **partidele clandestine comuniste grec și spaniol**, transmiteau radio din România; PCR și-a adjudecat chiar un rol important în disputa dintre PCUS și PC Chinez; iar în anii '70, PCR și-a avut parte de contribuție la geneza **eurocomunismului**; [LD : Este adevărat . Nu vreau să-l contrazic pas cu pas pe Tismăneanu . Pentru că , are în mare parte dreptate . Dar departe de a fi ceva "*specific românesc*" sau "*bizantin*", aceste metode erau "*specific Kominterniste*" , experimentate ,perfecționate și puse la treabă de Kremlin . Așa se explică faptul că , la rândul-i , PCR a fost condus în interbelic de garnituri comuniste exterioare sau din rândul minorităților naționale - bulgarul **Rakovski** , cehul **Danieluk Ștefanski -Gorn** , ucraineanul **Holosetenko** ; că pentru Europa Centrală și Balcani Moscova s-a folosit de comuniștii evrei, maghiari (**Bella Kun** , **Imre Aldar** ș.a.), bulgari (**Gh.Dimitrov** , **Kolarov** ș.a.) ; că **brigăzile internaționale** de voluntari comuniști din războiul civil spaniol, erau de toate națiunile ; că toate au culminat cu **efectiva ocupație sovietică** de după al doilea război mondial .

Eu văd în această metodă o "**inginerie**" diabolică a "**internaționalismului proletar**" moscovit , care a urmărit deliberat să extirpe , să metamorfozeze, afectul firesc național și să implanteze (în fond) **sentimentul imperialist filo-sovietic** . Toate documentele ,și toate amintirile o atestă . Pentru că , nota bene : comuniștii unguri, bulgari , cehi , ucraineni , evrei , nu urmăreau o politică "**revizionistă**" în favoarea țării lor de origină ci au militat doar în favoarea planurilor de expansiune sovietică .]

În căutarea arhivelor pierdute

Numai după câteva pagini și subcapitole , Tismăneanu lasă deoparte "politețurile " și "mulțumirile protocolare " și prezintă un tablou realist al situației arhivelor din România , care "*păstrează o atitudine foarte restrictivă în legătură cu arhivele fostului regim*" ; în care cercetătorul se confruntă "*cu enorme obstacole*" ; în care "*orice argument imaginabil a fost folosit*" (că documentele sunt încă în proces de sortare ; că ele au fost mutate din arhivele armatei în cele ale statului ; că nimeni nu știe de fapt ce s-a întâmplat cu anumite documente din arhivele Comisiei de control a partidului ce conțin documente secrete ; că legile românești nu permit accesul decât la documentele emise cu 30 de ani în urmă ; ș.a.) Și totuși, Tismăneanu a intrat în aceste arhive ! Iată pe ce cale :

"După un schimb de scrisori cu dr.Ion Scurtu ... și o serie de intervenții personale din partea câtorva dintre consilierii președintelui Ion Iliescu , am fost informat în decembrie 1993 că voi fi lăsat să studiez arhivele partidului comunist [...] În iunie 1994, mi s-a permis să intru în secția arhivelor statului român de la Pitești , dar am constatat că documentele cele mai importante nu se află acolo [...] Din fericire , cel care îmi fusese asistent la cursul de știință politică la Universitatea București , Virgil Măgureanu , devenise șeful SRI și am folosit avantajul de a-l cunoaște pentru a obține importante documente microfilmate din arhivele SRI (în special documente legate de afacerile Pătrășcanu și Luca) . În sfârșit, regretatul maior Mircea Chirițoiu , el însuși arhivist la M.St.M al Armatei , și-a asumat sarcina de a "scoate" documente referitoare la sfârșitul anului 1970 și începutul anilor '80 , care nu au fost altfel accesibile cercetătorilor decât după 2010 ,și, în timp ce eu studiam arhivele accesibile în mod oficial , soția mea ,Mary Sladek , fotocopia documentele "scoase" de maiorul Chirițoiu din arhivele "închise" [...] Jcu ajutorul unui fotocopiator al regretatului meu prieten Radu Țeposu , dircetorul revistei lunare Cuvântul [.....]

În urma a nenumărate telefoane date diversilor membri din anturajul președintelui Iliescu , am primit până la urmă permisiunea de a începe studiarea documentelor la Hotelul Armatei din Drmul Taberei din București .[...] deși am fost supravegheat de un ofițer , am reușit totuși să consult documente fundamentale , aparent necercetate de nici un alt specialist , fie el din Occident sau din România . [...] Pe scurt, o dată ce am intrat în diverse arhive , am ajuns la concluzia că nici o istorie a PCR nu ar putea fi scrisă fără cercetarea atentă a acestor documente ascunse . " (p.30-35)

[LD : Aș putea spune "*no coment*". Când este vorba de "cauze nobile" - și aflarea adevărului istoric este o asemenea cauză ! - scopul scuză mijloacele. Am folosit și eu diverse metode pentru a intra în fonduri arhivistice" interzise"; am fost ajutată și eu de arhiviști ca să

le pot copia ; și pe mine m-a ajutat soțul să le xeroxez, într-o vreme când se putea face pușcărie pentru asta ; am o documentație solidă pentru interbelic , obținută prin asemenea mijloace .

Există totuși o mare deosebire : **eu practicam acest periculos "sport" în timpul regimului totalitar comunist ceaușist . Tismăneanu trece prin această experiență ... după o revoluție anticomunistă , în timpul unui regim care pretinde că a rupt-o cu PCR !**

Oricum, pentru cei ce aruncă anatema pe istorici - de ce tac ? de ce nu scriu ? - mărturisirea lui Tismăneanu dau o explicație convingătoare . Nu toți istoricii au "pile" la ... președintele statului, la șeful SRI, la ministrul Apărării Naționale !]

"Excepționalismul" comunismului românesc

[LD : "**Excepționalitatea**" descoperită de Tismăneanu eu o pun **pe seama revoltei românilor** , iar argumentele lui VI T - cu care sunt de acord - servesc mult mai bine teza mea. Dintre toate revoluțiile, numai aici **a explodat "mămăliga românească"** ; dintre toate revoluțiile, numai aici ea a fost concomitent **confiscată** și s-a manifestat ca o **contrarevoluție** .

Aici este deosebirea dintre cele două ipoteze de lucru .

Una din explicații , cred eu , constă în faptul că VI.T. își extrage argumentele din "tezele" fostei nomenclaturii comuniste . Iar atunci când purcede la apropieri comparatiste livrești - demers absolut laudabil - deși concluziile atestă similitudini datorate fenomenelor secrete de sistem, domnia sa le ignoră ,pentru că-i infirmă prezumția "excepționalismului" românesc. (ex. cazul comunismului german)]

O dată enunțată teza , VI.T o urmărește , o argumentează , o exemplifică .

" Dintre toate revoluțiile care au avut loc în annus mirabilis 1989 , numai cea română a fost violentă .Mai mult, în ciuda radicalismului aparent al revoluției române și a retoricii antitotalitare excesive și bombastice a principalilor exponenți , în România moștenirea leninistă s-a dovedit mai persistentă și mai adaptabilă decât în alte țări . "

Partidul ce a condus România până în nov.'96 și a revenit la putere în 2000, **PSD al lui Ion Iliescu** , este dominat de personalități din "**eșaloanele II și III**" ale detronatului regim .
"...cauzele <excepției> românești printre țările foste comuniste din Europa de Est , ale extraordinarei vitalități a mentalităților și practicilor autoritare în România și ale fuzionării tradițiilor leniniste cu cele bizantine într-o structură politică al cărui cinism și capacitate de manipulare nu a avut egal "

În memoriile sale **Ion Iliescu** admite că **PCR încetase să joace rolurile tradiționale** ale unui partid leninist ; **giganticul PCR nu mai reprezenta** decât o ficțiune propagandistică pentru satisfacerea mândriei fără margini a lui Ceaușescu ; conducerea personală a lui Ceaușescu devenise o imensă **parodie și sursă de erori fundamentale**.

Critica oportunistă pe care **Iliescu** o aplică predecesorului său este ca o încercare "**neohrusciovistă**" sau "**gorbaciovistă**" de a atribui conducătorilor vinovățiile , și nu sistemului politic care i-a asigurat odată cariera politică .

În ciuda pretențiilor lui **Iliescu** la trecutul de "dizident" , în PCR nu a existat nici o facțiune liberală , nici vreun grup inspirat de logica revizionismului maxlist ; au existat , cel mult "conversații particulare " ; opțiuni de scăpare de tiranul prin asasinat politic (cel mai important fiind **planul lui Patilineț**, care a sfârșit el printr-un accident de mașină ciudat) ; critici la adresa cultului ceaușist , dar nu a regimului , deoarece ei nu au pus nici o dată sub semnul întrebării legitimitatea monopolului puterii deținut de partid ("**Scrisoarea celor șase**") .

PCR , care avea aproape 4 milioane de membri - probabil cel mai mare partid comunist din lume ! - **a dispărut** peste noapte pe data de **22 decembrie'89** ; scandările **<Ole, ole , Ceaușescu nu mai e ! >** au marcat nu numai **sfârșitul dictaturii bicefale** a lui Nicolae și Elena Ceaușescu , ci și **disoluția ireversibilă și irevocabilă a PCR** , înființat cu 78 de ani în urmă .

În organizațiile leniniste , deciziile sunt luate în **secret** , de un cerc restrâns exclusivist , având ca regulă generală "**informalismul**" (puținătatea surselor scrise) .

Dacă nu se înțelege rolul jucat de **spionii sovietici Pintilie Bodnarenko** (Pantiușa) și **Alexandru Nicolschi** în **exercitarea terorii staliniste** din România și **natura relațiilor personale** ale acestora cu **Gheorgiu Dej și anturajul său** , este foarte dificil să fie înțelese **originile și rolul Securității** .

Cei din vârful ierarhiei PCR din anii '70, '80 (inclusiv ideologul șef, Dumitru Popescu) **nu**

știa mai nimic despre Gheorghiu Dej, Ana Pauker, Petre Borilă, Gheorghe Apostol, Iosif Chișinevschi, Alexandru Moghioroș ș.a.

...După cum a remarcat pertinent **A.James McAdams** în interviurile cu potențații din fosta RDG, "*Una din cele mai interesante descoperiri este cât de puțin știa majoritatea politicianilor, inclusiv mulți membri ai celor mai înalte cercuri ale SED [Partidul Socialist Unit] despre cele mai importante evenimente și controverse ale trecutului est-german*" (p. 41-43)

Stil lenist + stil bizantin + cripto fascism + despotism asiatic

[LD : "excepționalitatea" comunismului românesc îl domină pe sociologul VI.T . Subordonate acestei demonstrații , investigațiile și descoperirile sale remarcabile , departe de a fi metaforice sau ipotetice , se vor admite conceptual, trădând fie contagiuni lingvistice , fie terminologii colaterale asumate , înscriindu-se în moda recentă a studiilor de gen . Nimic de obiectat - și o spun cu nedisimulată modestie - dacă ele nu ar stârni confuzii de tot felul , într-un mediu cultural în care studiile citate de Tismăneanu nu au pătruns .

Spre exemplu : "naționalismul" comunist asimilat "cripto- fascismului " ; "bizantinismul" metamorfozat în "despotism asiatic " , cu argumente luate din Karl Marx.]

VI.T emite această teză : "**Căderea bruscă și violentă a regimului Ceaușescu - și, o dată cu aceasat , a întregii infrastructuri instituționale comuniste - ar fi putut , de fapt , anticipată . [...] Existau semne de nemulțumire în rândurile elitei care indicau mai degrabă neliniște și panică , decât coagularea unor grupuri potențial succesoare "**

Argumentează bogat această teză : **o lovitură intrapartinică de tip bulgar** (cu expulzarea nonviolentă a liderului suprem) **era de neconceput în România** , din mai multe motive : extraordinara monopolizare a puterii de către Ceaușescu ; absența unor grupări sau indivizi înclinați spre reforme ; participarea întregii elite la cultul exarcebat al lui Ceaușescu ; nereceptarea gorbaciovismului , glasnostului , datorat antisovietismul "divorțului" de Kremlin în 1964 , și izolării în autohtonismul de tip ceaușist .

Conchide cu fermitate : "**Întrepătrunderea simbolurilor , valorilor și stilurile leniste și bizantine a fost esențială pentru formarea elitei politice comuniste româneși , iar biografiile membrilor proeminenți ai nomenclaturii trădează principalele surse ale tensiunilor din PCR : conflictul dintre comuniștii "de acasă" și cei "moscoviți" , persecuția îndelungată a intelectualilor , reprimarea oricărui revizionism marxist și combinația de convingeri criptofasciste și staliniste , mai ales în ultima fază a ceaușismului . [.....]** Se părea că în inima Europei se încerca stabilirea unei **forme sui-generis de despotism asiatic , un sistem în care , după cum a spus Karl Marx , statul < nu este altceva decât capriciul personal al unui singur individ . > "** (p. 43-47)

Genealogia de paria a PCR ?

[LD :atunci când părăsește spațiile teoretice și se întoarce la prozaicile documente și biografii ale comuniștilor din România , VI.T vorbește pur și simplu de formarea acestora la **școlile Moscovei** . Atunci invocă **structura majoritar alogenă a cadrelor comuniste din România** , care s-au manifestat prin **trădarea națională a poporului român și subordonarea față de pretențiile teritoriale sovietice asupra României** .

Această veritabilă "**coloană a V-a moscovită**" în România este tratată fugar și edulcorat de VL.T. , fiind pusă în opoziție cu "**intelighenția radicală**" care , pasămi-te , ar fi fost sensibilă , în cea mai mare parte , curentului de "**extremă dreapta**" .

Este una din ineptiile care au făcut carieră în istoriografia comunistă , inclusiv cea ceaușistă (din care VI.T.își extrage deseori argumentele) prin care **au fost eludate** (sau amalgamate) atât **caracterul democratic al regimului politic** interbelic , cât și **al clasei politice care l-a creat și susținut** .Toate documentele de epocă pot dovedi că la baza scoaterii în afara legii a PCR (în 1921) , a măsurilor anticomuniste (legislative și politice) luate , succesiv , de guvernele PNL (Brătianu, Duca , Tătăreanu) , PNȚ (Maniu, Mironescu ,Vaida) , PND (Iorga) , au fost expresia **tratării acestui partid ca agentură a Moscovei** , și nicidecum nu au fost expresia confruntării dintre cele două extreme .]

În capitolul "**Pretenții mesianice și comunism paria**" el spune : " Atunci când i-a succedat lui Gheorghe Gheorghiu Dej în 1965, **Ceașescu** nu era un nou venit în lumea comunistă a intrigii nemiloase și a loviturilor pe la spate : **la sfârșitul anilor'40** , el **studiase la Moscova** , iar mai târziu a auzit **discursurile virulent antistaliniste ale lui Hrusciiov la Congresul al XXII-lea al PCUS** , în 1961, și a vizitat **frecvent China , Coreea de Nord și Iugoslavia** . [...] **Perspectivile sale au fost semnalate cu anticipație de către Ghiță Ionescu care , în 1964, (cu un an înaintea morții lui Dej) l-a identificat pe cel mai tânăr membru al Biroului Politic și secretar responsabil cu cadrele , ca fiind cel mai probabil succesor al dictatorului . Ca și Stalin în 1923-1924, Ceașescu era cel care controla aparatul de partid și le putea garanta membrilor mai tineri șansa de a urca în ierarhie , debarasându-se de vechea gardă . [...] Totuși , după cum a arătat Ken Jowitt , comunismul românesc nu a putut nici odată să-și depășească total genealogia de paria : în timpul anilor de ilegalitate , elita partidului era formată în principal de elemente alogene (cum ar fi bulgari , unguri , evrei sau ucraineni din România) , care aveau o înțelegere limitată a valorilor naționale ale țării și ale aspirațiilor poporului . **Partidul a predicat idei și sloganuri** ce aveau un ecou minim în rândurile clasei pe care pretindea că o reprezintă , caracterizând România drept o <țară imperialistă pe națională > și **pledând pentru dezmembrarea statului-națiune român născut [LD : ?!] în urma tratatelor de la Versailles și Trianon din 1919 - 1920** .**

Susținerea de către partidul comunist a **pretențiilor teritoriale rusești asupra Basarabiei și a nordului Bucovinei** nu a atins nici o coardă sensibilă în rândurile proletariatului urban sau ale intelighenței radicale din România (care era , în orice caz , atrasă în cea mai mare parte de extrema dreapta) . " (p.43-47)

"Criptofascism " comunist ?

[**LD**: caut argumentele care l-au dus pe VI.Tismăneanu la această etichetare . Nu am nici un motiv afectiv sau ideologic s-o ocolesc . Dimpotrivă . Când , prin anii'80, mă documentam pentru cartea "**România în vâltoarea anului 1939**" , am putut aborda cu conștiința împăcată **rarisima perioadă a unui posibil riviriment patriotic național al PCR** din perioada interbelică (decembrie '38- iunie '39) . Când am realizat că , și atunci , el a **coincis cu la fel de scurta perioadă a liniei diplomatice duplicitate a Moscovei** (de manevrare interesată a statelor occidentale în tratativele tripartite) , am avut de înfruntat **rigorile unei cenzuri necruțătoare** , care s-a soldat cu hotărârea Secției de propagandă (Petre Enache) de a mi se da cartea la topit . Motivul ? : prezentarea **Pactului Ribbentrop -Molotov - 23 august'39** - cu al său **act adițional secret care pecetluia soarta Basarabiei** , act diplomatic secret ce **a determinat la PCR o recrudescență antipatriotică** fără precedent , și care , în **iunie '40** , va culmina cu "**entuziasmul**" cu care comuniștii români au salutat "**eliberarea**" **Basarabiei și anexarea nordului Bucovinei** . Cartea mi-a fost salvată la "indicația" lui Nicolae Ceașescu , mâniat de faptul că la aniversarea victoriei în războiul antihetlerist (9 mai'85) , omologii săi șefi de stat și de partid din lagărul socialist nu pomeniseră contribuția României la victoria asupra Germaniei hitleriste . Se poate detecta în acest episod vreo urmă de **cripto-fascism** ? Care ar fi granița ce desparte o poziție "**națională**" de una "**naționalistă**" la comuniștii români ? De ce sunt omise sau menajate **manifestările cripto- fasciste în acțiunile comuniștilor alogeni** , precum ungerii , evreii , bulgarii ș.a ?

Concluzia trasă de VI.T este pe deplin motivată : "**Succesul lui Ceașescu în cadrul elitei comuniste românești și victoria sa asupra potențialilor rivali în lupta ce a urmat morții lui Gheorghiu Dej în martie 1965 au fost anticipate , predeterminate și facilitate de faptul că istoria partidului a fost modelată de angajamentul constant față de logica exclusivă a stalinismului** [...] <Stilul paranoic> al politiciii leniniste românești și-a avut originea în mentalitatea de dezmorștenit al sorții , în **abordările problematice ale chestiunii naționale , în lunga subordonare față de Moscova** - Mecca internaționalismului proletar - și în profunda neîncredere față de orice încercare de democratizare sau liberalizare "

La fel de motivată apare interpretarea lui VI.T . și " întoarcerea foi " : "**Ceașescu nu a fost întotdeauna urât sau disprețuit în mod unanim . Departe de aceasta : în anii'60 și la începuturile anilor'70 , mulți români au fost animați și înflăcărați de sfidarea Moscovei de către Conducător , de politica de apropiere de Iugoslavia și Occident , și de măreția imaginată pentru țara lor ."**

Foarte plastic surprinde VI.T. pervertirea și exacerbarea acestui naționalism autohton :
" Răbufnirile xenofobe ale Conducătorului , romanțarea trecutului arhaic al României , identificarea cu figurile mitice ale căpeteniilor traco-getice și ale domnitorilor feudali despotici , fascinația pentru corporatismul organic și reabilitarea simbolurilor militariste și etnice , aveau rădăcini mai adânci decât psihologia personală a lui Nicolae Ceaușescu - ele își aveau originea în relația problematică a PCR cu tradițiile culturale românești .
Un studiu al documentelor de partid devenite accesibile pentru cercetători - referitoare atât la perioada de clandestinitate cât și la anii stalinismului lipsit de echivoc - ilustrează respingerea completă a valorilor naționale românești , neîncrederea profundă în intelectualitate și chiar ignoranță în privința problemelor fundamentale ale istoriei țării .
O interpretare marxistă vulgară a fost utilizată [.....] Ei aveau rețetele lor univesale , împrumutate din arsenalul Cominternului , și nu ezitau să le impună românilor .
**Mai târziu , atunci când PCR și-a scris propria istorie , iar liderii săi au pozat în campioni ai valorilor naționale , travestiul patriotic le-a facilitat o manipulare gigantică :
aceiași oameni care serviseră neabătut interesele sovietice , deplângeau pierderea identității naționale." (p. 47-51)**

Cap.1.Stalinism național. Moștenirea socialismului ceaușist

Comunism național - stalinism național

VI.Tismăneanu face distincție între aceste două "specii" ale comunismului .
Comunismul național , după opinia sa , este o **" reacție critică la imperialismul sovietic , față de planurile hegemonice și de ortodoxia ideologică rigidă "** - în această categorie el îi include pe Iosip Broz Tito și Edvard Kardelj (Iugoslavia) , Imre Nagy (Ungaria) , Alexander Dubcek (Cehoslovacia) , Palmiro Togliatti și Enrico Berlinguer (Italia) , Santiago Carillo (Spania) - **stalinismul național "s-a opus în mod sistematic oricărei forme de liberalizare , ca să nu mai vorbim de democratizare .** Reacționar și închis în sine , aprecia autarhia și exclusivismul . A aderat la o viziune militaristă atât pe plan intern , cât și pe plan internațional " - în această categorie el include pe **România , Albania , Coreea de Nord , Cehoslovacia** după 1968 , **RDG , Iugoslavia** , după 1990 .

El face un interesant demers comparativ între cele două , considerându-le când intermitente , când opuse , când coexistente , acordând comunismului național posibilitatea unei alternative " benigne" față de modelul stalinist " reacționar " .

Conchide : **" Aparenta singularitate și excentricitatea exagerată a experimentului românesc , până la disoluția sa violentă în decembrie 1989 , împreună cu izbitorul contrast față de alte regimuri comuniste , nu trebuie să umbrească faptul că valorile , atitudinile și opțiunile adoptate la congresul fondator al partidului , în mai 1921 , au fost conservate :
voluntarismul politic , spiritul de sectă , radicalismul , cultul ierarhiei și al autorității , disprețul pentru democrația parlamentară și constituționalism .[.....]**

Dar conducătorii români nu au fost doar simpli naționaliști . Ei au fost , înainte de orice , staliști , după cum o arată ostilitatea lor specific stalinistă față de orice formă de proprietate privată și decizia de a încheia colectivizarea agriculturii în ciuda tuturor condițiilor potrivnice " (p.55 - 58)

Cap.2 O sectă mesianică - PCR în ilegalitate , 1921-1944 .

" Stalinismul înseamnă uciderea omului lăuntric . Și , indiferent de ceea ce spun sofiștii , indiferent de ce minciuni spun intelectualii comuniști , totul derivă din asta . Omul lăuntric trebuie să fie ucis , pentru ca Decalogul comunist să fie implantat în suflet " (Alexandru Wat , My Century)

...În România , **stanga a fost întotdeauna relativ marginală și puțin dezvoltată** , din cauza modernizării lente a țării și dezvoltării târzii a proletariatului industrial urban politic .

Cultura politică a stângii românești a înglobat o tensiune între occidentalizanți și cei care pledau pentru un drum specific românesc , prin evitarea capitalismului . (p. 61)

Rolul radicalismului basarabean : poporanismul , sterismul , gherismul

...Nu trebuie subestimat **rolul jucat de Basarabia** în dezvoltarea radicalismului românesc .

" **Radicalii basarabeni** au absorbit mitologia revoluției totale , simbolizată de ruptura bolșevică [...] ei au introdus dimensiunea social -utopică în cultura politică națională românească [...] **Componentele slavofile, narodniciste**, importate din Rusia au influențat în mod direct ideea despre **rolul misionar predestinat al inteligenței naționale** din populismul românesc , aflat în ascensiune , al lui **Constantin Stere** ("Viața Românească") , cunoscut și sub numele de **poporanism** , termen derivat din cuvântul românesc popor .

PSDMR - PSDR : "cluburi socialiste intelectuale "

... Fondarea PSDMR în 1893 ; "trădarea generoșilor " din 1899 - trecerea în PNL ; renașterea PSDR în 1910 .

După **Michael Shafir** trei factori determinanți au dus la această situație :

1. Structura socio-economică "eminamente agrară" a țării ;
2. Originea etnică neromânească a multora dintre liderii socialiști și comuniști ;
3. "Indiferența arătată de PCR față de aspirațiile naționale tradiționale "

(" *Romania-Politics, Economics and Society*"p.9)

Pe scurt, socialismul românesc timpuriu, a reprezentat mai mult un import exotic .

... " În timp ce la începutul sec. XX viziunea **revoluției socialiste fusese numai o himeră intelectuală** , existând puțini muncitori adevărați care s-o îmbrățișeze , **după primul război mondial, sub impactul revoluției bolșevice din Rusia și al experimentului sovietelor din Ungaria în 1919 , fenomenul revoluționar din România a devenit real** , și nu numai în părțile de vest ale țării , ci și în provinciile estice , în special în Moldova, Basarabia și Bucovina " (p. 61-64)

/*C.Dobrogeanu -Gherea

(1855-1920) - născut Solomon Katz , în Slavinka (Ecaterinoslav, Ucraina). Îndurase faimoasele închisori ale Rusiei , precum și exilul pe malul Mării Albe . Abandonase viziunea anarhistă (bakuniană) de tinerețe și devenise plehanovist . Când a venit în România ca refugiat (1875) , îi scria lui Kautsky că termenul de "socialist" nu era cunoscut în această țară . Ca un pilon al **Internaționalei a II-a** , credea că revoluția trebuia să înceapă în mod logic în Occidentul industrializat , era suspicios în privința încercărilor blanquiste ale lui Lenin de a forța porțile istoriei .

Remarcă VI.T : " *Puțin înainte de moartea sa în 1920 , Dobrogeanu -Gherea scria profetic că , în cazul în care comunismul ar prelua puterea înainte de maturizarea condițiilor economice , societatea s-ar putea < dezvolta regresiv , către o societate de tip medieval , către un comunism primitiv >*" (Cf. Ghiță Ionescu , Communism in Romania , pp.22-23)

Tismăneanu remarcă și la Gherea distanțarea de idealul unității naționale de stat a românilor , găsim-o o explicație : " În privința **problemei naționale** , o chestiune **arzătoare pentru românii preocupați de soarta Basarabiei și a Transilvaniei** , poziția lui Dobrogeanu Gherea era dictată de **filozofia sa internaționalistă** . **El susținea planul lui Racovski** pentru o **federație balcanică** și se opusese intrării României în cel de-al doilea război balcanic " .

Lansează și o ipotetică poziție a lui Gherea în problema Basarabiei : " **Dar, dacă ar fi trăit să vadă pretențiile sovietice ulterioare asupra Basarabiei , el ar fi putut foarte bine să fie de acord cu discipolii săi , liderii PSDR care le-au respins fără echivoc, considerându-le puur și simplu manifestări ale șovinismului velicorus deghizat în internaționalism proletar** . " Teoriile lui Dobrogeanu Gherea - conchide VI.T - vor deveni principala țintă a comuniștilor români în timpul durerosului proces de "bolșevizare" a PCR . (p. 61 , 68)

#Clasa muncitoare din România

Nicolae Jurcă : 120.000 în a doua jumătate a sec. XIX ; 250.000 în 1910 ; 400.000 în 1920 ; Mircea Mușat, Ion Ardeleanu : 819.422 în 1930 ; 1.000.000 în 1939 (cifre exagerate)
Michael Shafir : cca 400.000 , în 1938

După unirea din 1918 , populația României a crescut dublu : de la 7.700.000 (1914) , la 16.500.000 (1922) , în care minoritățile naționale reprezentau 1/ 4 . Odată cu aceasta clasa muncitoare a crescut numeric - Valea Jiului, Cluj, Brașov, Reșița , Timișoara (p. 64)

#Dreapta naționalistă versus stânga comunistă

[LD : informația deficitară și bibliografia selectivă de "stânga", îl conduc pe VI.T la ipoteze și concluzii stereotipe . El nu pare a cunoaște complicatele condiții (diplomatice și interne) prin care s-a reglementat încetățenirea evreilor (pământeni și refugiați) ; el nu pare a cunoaște statisticile privind preponderența studenților alogeni , mai ales evrei ; etichetează ca "fasciste" (sau "protofasciste ") mișcările naționaliste , și ... uită să mai caracterizeze mișcarea bolșevică ! ;în sfârșit , aducându-le în prim-planul scenei politice românești , ignoră regimul constituțional, democratic, parlamentar .Este o cale reducionista]

VI.T remarcă simultaneitatea și interconținutarea celor două curente : "**Frământările revoluționare asociate cu stânga radicală prosovietică au generat , la rândul lor , o radicalizare a mișcărilor naționaliste de dreapta**" (vezi Petre Pandrea - Garda de Fier : Jurnal de filozofie politică. Memorii penitenciare , Ed. Vremea, 2001 - memorii din timpul detenției ,la cererea autorităților comuniste)

Fără să explice fenomenul - ca și când ar fi fost natural ! - VI.T. remarcă **atracția minoritarilor , mai ales a evreilor, spre stânga radicală** : "**În plus, complexitatea politicilor educaționale ale noului stat român și creșterea numărului de studenți , au favorizat recrutarea minorităților etnice, în special a evreilor , de partea stângii**"

Despre simultaneitatea apariției celor două extreme , "**Comunismul și fascismul au apărut simultan în România , primul ca un descendent înstrăinat al mișcării socialiste de dinainte de 1918, iar cel de-al doilea , ca un vlăstar al dreptei etnocentrice naționaliste . În ciuda acuzațiilor reciproce și a frecventelor ciocniri , ambele extreme au fost de la bun început ostile, în mod visceral , aranjamentelor constituționale democratice existente și au detestat din plin democrația pluralistă modernă.**"

Despre antisemitismul dreptei : "**Ca și în cazul dreptei poloneze , dreapta românească a fost obsedată de rolul evreilor , atât în capitalism , cât și în comunism , și a văzut liberalismul și bolșevismul ca fiind două fețe diferite ale aceluiaș asalt asupra virtuților primordiale ale națiunii**" (p.65)

Revoluția bolșevică și socialismul românesc

[LD : Să intri în acest subiect cu formulări lansate și ultrafolosite în istoriografia și propaganda comunistă este desamăgitor , iertată doar unui elev corigent la Istorie. Poate parcurs de un istoric (sau simplu cititor) englez sau american , chestiunea nu are nici o importanță. Dar sub ochii unui istoric român totul apare **cel puțin superficial** . În schimb , în materie de **biografii social-democrate sau comuniste** , informațiile lui VI.T . sunt **extrem de prețioase** .]

" **Revoluția din Octombrie și nașterea statului sovietic au afectat România imediat și în mod semnificativ .[?!?] În rândurile elitei politice exista teama [?!] că ideile bolșevice vor contamina muncitorii și țăranii săraci din România [...] în decembrie 1918 ,greva muncitorilor tipografi ...ciocniri serioase între activiștii de stânga [?!] și poliție . În 1921 a fost introdusă o importantă reformă agrară , menită [?!] să atenueze tensiunile sociale și să reducă inegalitățile sociale dintre clase "**

(**Popovici , Cristescu și Fabian** jucaseră un rol conducător la demonstrația din 13 decembrie 1918 , pentru care fuseseră acuzați de subversiune)

Remarcând entuziasmul socialiștilor români față de generoasele promisiuni bolșevice , VI.T.precizează că , de la început , s-a produs o **ruptură dramatică** între cei gata să adere la **radicalismul bolșevic** , și cei care **condamnau metodele teroriste** ale lui Lenin ,Troțki și camarazii lor . Astfel se explică de ce , între1917-1920 , **stânga românească s-a scindat** , iar în mai 1921 , Congresul din Dealul Spirii a pecetluit **divorțul dintre "tradiționaliști"** (moderați) și "**maximaliști**" (radicali) . **Moderatii**, adevărați discipoli și urmași ai lui **Dobrogeanu Gherea** (născut în Ucraina și refugiat în România în 1875, ca urmare a implicării sale în social-democrația rusă) au refuzat să adere la cele **21 de condiții** impuse de **Lenin** , pentru admiterea în **Internaționala Comunistă** (fondată în 1919) .(p. 65)

/* Cristian Racovski-protobolșevicul socialismului românesc .

[LD : În schimb , în materie de **biografii social-democrate sau comuniste** , informațiile lui

VI.T . sunt **extrem de prețioase** . VI.T . ține mereu să precizeze "tradițiile de familie" ale militanților socialiști și comuniști , la care indică calitatea lor fie de refugiați politici , fie de origină etnică neromânească . Îmi vine în minte volumele "**Purtători de flamuri revoluționare**" , în succesive ediții, în care se operau introduceri sau scoateri de nume , în funcție de "grația" sau "disgrația" lor în documentele de partid .]

" **Cei mai mulți dintre ceilalți fondatori ai social-democrației române erau și ei refugiați din Imperiul rus , cum ar fi Nicolae Petrovici Zubcu-Codreanu, Eugen Lupu și Zamfir Arbore . Ca o ironie a sorții, fiul lui Dobrogeanu -Gherea , Alexandru , și fiica lui Zamfir Arbore , Ecaterina , au devenit comuniști înflăcărați , s-au refugiat în Uniunea Sovietică și au sfârșit executați în timpul Marii Terori . "**

Dintre aceștia , **Cristian Racovski** are o biografie emblematică de "revoluționar itinerant " : născut în Bulgaria, apropiat lui **C.Dobrogeanu Gherea**, apoi prieten și susținător al lui **Troțki** ; organizatorul demonstrațiilor de **solidaritate cu marinarii ruși** răsculați pe **crucișătorul Potemkin** (1905) , care au primit azil în România ; **expulzat din România** pentru activități subversive , absent dar influențând crearea PSDR (1910) ; reîntors în România în 1912 , a făcut **opoziție furibundă** mai întâi contra participării României la **războaiele balcanice** , apoi la **alăturarea României de partea Antantei** , în primul război mondial ; a **împărtășit credința lui Lenin că războiul imperialist trebuia transformat în război civil și o mișcare revoluționară socialistă la scară mondială** .

"**De la Racovski , un adevărat protobolșevic, socialiștii români și-au însușit un sens aproape mistic al supranaționalității și disprețul față de demodatele loialității naționale** . Atunci când a avut loc **revoluția bolșevică** , **Racovski** (care împreună cu **Dobrogeanu Gherea** , îl găzduise pe **Troțki** în 1913 la **București**) a trimis o **telegramă entuziastă din Stockholm** , unde se afla la o **confeință internațională** .

Mai înainte , în cursul aceluiaș an , împreună cu **Mihai Gheorghiu -Bujor** , **Racovski** fondase un **Comitet Român de Acțiune Social-Democrată la Odessa** , care a devenit nucleul regenerării **Partidului Social Democrat**.

[...] **Racovski** a avut o contribuție esențială la **organizarea activității probolșevice printre trupele române din Rusia** . Spre sfârșitul anului 1917, un **Comitet Militar Revoluționar Român** se înființase la Odessa , ca răspuns la chemările înflăcărâte ale lui **Racovski** de **întoarcere a armelor împotriva burgheziei naționale , din solidaritate cu revoluția bolșevică** . "

Carierea lui ulterioară este și mai spectaculoasă : " ...a plecat la Moscova ; a fondat **departamentul român pe lângă Comisariatul Poporului pentru Afaceri Externe** și a jucat un rol important în **împiedicarea recunoașterii de drept a suveranității României asupra Basarabiei de către Uniunea Sovietică** .

În ianuarie 1919 , a devenit **președintele Consiliului Comisarilor Poporului din Ucraina** , poziție din care **plănuia să-și unească forțele cu Republica comunistă maghiară a lui Bela Kun, și să invadeze România** (împotriva ordinelor exprese ale lui Lenin de a nu se angaja într-o asemenea aventură ." (Cf. M.Shafir, op .cit., p.19 ; Branko Lazich, *Biographical Dictionary of the Comintern* , Stanford, California, 1986) "

Concluzie VI.T : "**Viziunea potrivit căreia Uniunea Sovietică reprezenta < patria tuturor muncitorilor > a rămas fundamentul psihoemoțional al angajamentului înflăcărat al comuniștilor români . "** (p. 66-67) [LD : cât de al comuniștilor români a fost acest "fundament" se vede pas cu pas. Dar , în momentul când cineva face o atare remarcă , imediat este taxat drept "**xenofob**" , iar dacă se mai întâmplă ca respectivul comunist să fie și evreu , atunci este stigmatizat drept "**antisemit**" . În dicționarele lumii , încă nu figurează epitetul de "**antiromân**"]

Delgația românilor la Moscova

Principalul conflict ideologic de la Congresul din Dealul Spirii a fost provocat de dorința Moscovei de a dicta deciziile intene ale PSDR .

... "**Traiționaliștii**" nu vedeau nici un motiv, pentru a fi controlați de Kremlin, și au spus acest lucru și lui Lenin și lui Troțki .

... "**Maximaliștii**" au replicat că Internaționala a II-a nu a fost decât un <cadavru urât mirositor > , care , după cum spusese Lenin , a avut ca unic și perfid scop , să dezarmeze proletariatul .

Cei **6 delegați radicali români** care au fost la Moscova :**Gheorghe Cristescu** (" Plăpumaru ", muncitor la atelierul de plăpumărie) , **Constantin Popovici** , **Eugen Rozvan** (Jenoz Rozvanyi , reprezentant al P.S Transilvania) , **Alex. Dobrogeanu -Gherea** (fiul lui CDG) , **David Finkelstein** (alias David Fabian) și **Ioan Flueraș** (lider unionist transilvănean, cu convingeri reformiste) . Rușii au obținut **eliminarea lui Flueraș din delegație** , pe motiv că participase la Marea Adunare Națională de la Alba Iulia (1 dec.1918) , și pentru că făcuse parte din Consiliul Dirigent al Transilvaniei , condus de Iuliu Maniu ; Popovici a refuzat ulterior să se alăture PCR .

În drum spre Moscova, delegația **s-a oprit la Harkov** , în Ucraina, pentru a se consulta cu **Racovski** , care a încercat să le impună o listă cu viitoarea conducere a partidului , dar nu s-au înțeles .

La Moscova, delegații au avut **negocieri cu Grigori Zinoviev** (președ. Comitetului Executiv al Cominternului) , **cu Nikolai Buharin** (dir."Pravdei") și **cu Sablin** (reprezentantul Federației Comuniste Balcanice) . Fiind informați despre disputele de la Harkov , Zinoviev și Buharin au cerut o nouă întâlnire cu delegații , la care **Buharin le-a cerut să răspundă afirmativ** la următoarele **6 întrebări** :

1. Declarați în numele Comitetului dvs că **sânteți de acord cu cele 21 de condiții** [de admitere în Comintern] ?

2. [Sânteți de acord că] aceste teze și condiții **trebuie adoptate fără rezerve de către următorul dvs congres** ?

3. Declarați că , imediat după întoarcerea dvs în România , **Flueraș** [și ceilalți lideri comuniști neagreați de Comintern] **va fi exclus din partid** ?

4. Declarați că **vă supuneți tuturor hotărârilor Federației Comuniste Balcanice** și că îi veți asigura [acestei federații] cea mai fierbinte participare și înțelegere din partea dvs ?

5. Sânteți de acord ca , **împreună cu partea comunistă a delegației** române [adică David Fabian și Alexandru Dobrogeanu-Gherea] și **cu participarea Comitetului Executiv al Internaționalei Comuniste** , să elaborați **o listă a noului Comitet Central al partidului**, compusă din **comuniști de încredere** ?

6. Puteți garanta că , imediat după întoarcerea dvs în România , **organul central** [de presă a partidului] **își va schimba poziția și va scrie în stil comunist** ? (cf. Mușat și Ardeleanu , *România după Marea Unire* , pp.164-216)

VI.T : " Acestea erau **cerințe tipic leniniste : subordonarea completă a partidelor naționale față de centrul internațional de la Moscova , dreptul Cominternului de a numi liderii locali și impunerea sloganurilor Cominternului în presa comunistă locală** [...]

Cele 21 de condiții erau gândite în așa fel încât să confere comunismului mondial o structură strict ierarhică și militaristă , care subordona complet Moscovei organizațiile locale (naționale) , să instituționalizeze asaltul leninist asupra moștenirii Internaționalei a II-a (acuzată de trădare din cauza primului război mondial) și , nu în cel din urmă rând , să creeze o armată de revoluționari total devotați cauzei sovietice .[...]

Activiștii Cominternului au devenit executanți de facto ai ordinilor sovietice .

Și era vai de cei care îndrăzneau să pună sub semnul întrebării linia oficială formulată de Kremlin."

Pe 2 decembrie 1920, Cristescu, Popovici , Rozvan, Gherea , au semnat o **declarație prin care recunoaștea tezele Congresului al II-lea al Cominternului** , precum și **cele 21 de condiții de aderare** (Fabian era într-o călătorie în Rusia și nu a semnat)

Cristescu și tovarșii săi , le-a promis rușilor că vor lupta din toate puterile pentru ca congresul să accepte aceste condiții . Pe 10 decembrie '20 , **Gherea, Popovici și Cristescu I-au întâlnit pe Lenin** . (p. 68-71)

Congresul I al PCR - afilierea la Internaționala a III-a

[LD : la fel ca și în alte tronsoane , VI.Tismăneanu nu consideră necesar să plaseze evenimentul într-un **context politic intern** oricât de schematic : nimic despre guvern (Al.Averescu) , despre starea de asediu introdusă , despre parlament, despre legislație , despre sistemul de partide , despre alegeri , despre regimul în curs de consolidare al României întregite , despre perfectarea sistemului de pace de la Versailles , în care României i se

pregătea statutul internațional. **Decupat din istoria României , decupat din istoria mișcării socialiste (ex. crearea Federației Partidelor Socialiste din România - PSD din Bucovina, Banat , Transilvania, Vechiul Regat - la 19-20 iunie , la Ploești) crearea PCR pare o întâmplare insulară pe o planetă străină .]**

La congresul partidului din mai'21, majoritatea delegaților au votat pentru transformarea Partidului Socialist în **Partidul Comunist din România** .

428 de delegați au votat pentru **afilierea necondiționată** .

111 delegați au votat **afilierea cu rezerve** .

VI.T.: " La o zi după luarea acestei **decizii istorice** , **poliția** a invadat sala congresului și **a arestat** pe delegații care votaseră afilierea la Internaționala a III-a , **sub acuzația de < complot împotriva ordinii de stat . >**

(Cf. Mușat, Ardeleanu , op. cit., p. 171)

Printre cei 200 militanți arestați , se aflau 51 delegați la congres , dintre care 5 parlamentari .

/ La **Congresul al III-lea al Cominternului** (Moscova , 22 iunie-12 iulie '21) , au fost prezenți

14 delegați din România, majoritatea din Basarabia și Bucovina : **Alexandru Buican**

(Arnoldi) , **Gelber Moscovici** (alias Bădulescu , alias Moscu) , **N.Gorninski** , **Asea Tinkelman** , **Saul Ozias** , **Alexandru Lichtblau** , ș.a . **Alexandru Constantinescu** (singurul din vechea gardă socialistă). Ei nu au luat cuvântul. Ideologul bolșevic Karl Radek a spus că atâta vreme cât liderii de partid sunt în închisoare , Cominternul nu va recunoaște altă conducere . **Gelber Moscovici** a fost ales în Comit.Executiv al Cominternului sub numele de **Alexandru Bădulescu** (care... **va fi executat la Moscova, în 1936**)

[LD : VI.T.nu împărtășește opinia scriitorului Victor Frunză - "autorul unei istorii a PCR bogată în detalii anecdotice " - care consideră că acest moment marchează "**debutul unui model de evoluție paralelă (și adesea conflictuală) a două partide comuniste , unul intern și altul extern**" (Vict.Frunză, **Istoria Partidului Comunist Român** ,vol I , p. 24)

/ În decembrie 1921, un grup de militanți din București , au format un **Comitet Executiv Provizoriu al Partidului Comunist Român** , printre care **era și studentul Lucrețiu Pătrășcanu** și **Marcel Pauker** (descendentul uneia dintre cele mai bogate familii evreiești, căsătorit cu Ana Pauker) (p.72-73)

Procesul din Dealul Spirii -ian.'22

[LD : cartea lui VI.Tismăneanu parcă are doi autori adversari într-un lung dialog . Este foarte greu să discern unde este vocea lui ,dar efectul este ambiguu .

Din nou , nimic despre guvernul liberal (CIC Brătianu) , despre justiția română , despre legislația privind partidele politice și libertățile democratice din România .

Faptul că introduce în argumentare faimoasa distincție dintre **limbajul comunist ezoteric și cel explicit** (surprins de istoricul și filozoful Franz Borkenau) ;că **invocă chiar un personaj literar** - Nikolai Rubașov - din romanul lui Arthur Koestler (" Întuneric la amiază ") pentru care legea supremă era salvarea revoluției bolșevice ; că transformă chestiunea într-o **dilemă etic -psihologică** prezentându-i pe cominterniști nu în anul 1921, ci în 1936 , **ca pe niște personaje din dramele antice** - este splendid ca lectură și ...atât .]

Sub presiunea mișcărilor și partidelor democratice -spune VI.T - **starea de asediu din România a fost ridicată** la începutul anului 1922 , ceea ce le-a îngăduit comuniștilor români "**să-și exprime opiniile mai agresiv**"

În ianuarie 1922 , a început și procesul din Dealul Spirii al activiștilor comuniști .

" **...miza procesului o reprezenta însăși natura partidului fondat în mai 1921, relațiile dintre acesta și valorile naționale, precum și tactica pe care era gata s-o folosească pentru a distruge sistemul democratic incipient din România și a impune , în conformitate cu principiile leniniste o < dictatură a proletariatului >** "

Printre acuzați se aflau cinci viitori secretari generali : **Gheorghe Cristescu** , **Elena Filipovici** , **Elek Koblos** , **Vitali Holostenko** și **Boris Ștefanov** .

Strategia comuniștilor a fost să se disocieze de orice complot terorist ; să folosească retorica libertăților și drepturilor ..."**Ceea ce nu au înțeles mulți dintre intelectualii altruiști ce le-au luat partea comuniștilor și i-au apărat în fața tribunalului a fost că un tip nou - radical diferit - de partid apăruse pe scena politică românească : un partid care nu avea nici un motiv să respecte regulile tradiționale ale jocului și al cărui radicalism politic îl făcea să fie**

un dușman declarat al tuturor instituțiilor și valorilor existente. "

VI.Tismăneanu : " Câtiva ani mai târziu , înainte de sumara lor execuție în închisorile staliniste în timpul Marii Terori , **Alexandru Dobrogeanu Gherea , Elena Filipovici și Marcal Pauker** (alias Luximin) s-au trezit **prinși în tipul de dilemă etică și psihologică** descris de Koestler. [...] Cine ar fi putut anticipa că **cinsperezeci ani mai târziu , nu numai Racovski , ci și Zinoviev, Radek, Buharin, Bela Kun și protejații lor români vor fi exterminați în timpul Marii Epurări staliniste** ca fiind "șerpi veninoși" , "paraziți odioși" , care se infiltraseră în rândurile glorioasei armate a proletariatului mondial ?

Cine ar fi crezut că **acești camarazi eroici vor sfârși denunțându-se unul pe altul , participând astfel la autodistrugerea vechii gărzi a Cominternului ?** "

VI.Tismăneanu notează doar că **sub presiunea crescândă a cercurilor democratice , guvernul liberal** al României a propus o **amnistie parțială pentru delictele politice** , iar **decretul** care o consfințea a fost semnat de regele Ferdinand în iunie 1922 .

Astfel, **PCR s-a bucrat implicit de recunoașterea dreptului său legal de a exista .**

(p. 72 -73)

Congresul II PCR - oct.'22

[LD : Nu împărașesc opinia lui VI.T . expedită în Nota 27 , pag. 313 .

" În mod clar , la început , **elita partidului nu provenea din rândurile clasei muncitoare românești , ci era compusă în cea mai mare parte din reprezentanții deziluzionați [?!] , deseori frustrați [?!] și , fără îndoială . persecutați [?!] ai minorităților etnice .** Aceasta **nu înseamnă că PCR era un partid etnic ;** nu ar fi putut fi din multe motive , cel mai important fiind faptul că **apartenența la partidul comunist** reprezenta un mijloc de a dobândi **o identitate supranațională** și de a intra în **< armata universală a eliberatorilor umanității >** . Faptul că **această retorică** a avut mai mult succes în rândul tinerilor provenind din familii de **semiintelectuali [?!] basarabeni sau transilvăneni** (deseori , dar nu totdeauna de origine evreească) **poate fi înțeles numai în termeni de fond emoțional , preferințe ideologice și dispoziția de a îmbrățișa viziunea cosmică a cataclismului revoluționar mondial** "

[LD : Așa cum în sistemul de partide încheat în România , **minoritățile și-au avut partidele și organizațiile lor politice și culturale** - maghiar, german, ucrainean, bulgar , evreesc - **PCR** ar trebui considerat ca un **partid etnic multinațional** , având ca țel : **dictatura proletariatului mondial, apartenența la Comintern , atașamentul față de URSS și dependența de Federația Comunistă Balcanică .**

VI.T. nu enumeră toți participanții și pe cei care au alcătuit structurile de conducere, subliniind că citează doar numele semnificative . Din această enumerare , **afară de Gh. Cristescu și Lucrețiu Pătrășcanu , toți erau alogeni , alcătuiind un mozaic etnic specific unei structuri de proximitate federativ balcanică (ca tranziție) și expansiune sovietică .**

Cred că această abordare ar înlătura dificultățile de caracterizare și ar exprima **caracterul programatic centrifug antiromânesc al PCR .**

Această structură a fost **deliberat urmărită de Moscova** în toate statele vecine vizate să **facă subiectul expansiunii sale** după primul și al doilea război mondial .

Iar instrumentele acestor planuri - partidele comuniste din zonă și activiștii cominterniști care le-au dirijat - departe de a fi reprezentat "accidente istorice" , cazuri dramatice identitare , viziuni cosmice, fond emoțional , procese dilematice de conștiință , au alcătuit **coloană a V-a a Kremlinului în România.]**

În august'22, C.Ex al PCR era format , printre alții de : **Gheorghe Cristescu , Alex.Dobrogeanu Gherea , David Fabian , Marcel Pauker (Luximin) , Eugen Rozvany** , (român ardelean cu nume maghiarizat) **Boris Ștefanov, Haim Sternberg .**

Congresul II s-a ținut în secret , la Ploești, între 3-4 oct. 1922. Printre altele , s-a hotărât :

- **afilierea totală la Comintern ;**
- reguli de **organizare de inspirație bolșevică ;**
- **au expulzat din partid** pe toți cei ce au votat afilierea "cu rezerve" (așa zișii "unitariști ") ;
- **au încetat colaborarea** cu sindicatele oficiale, hotărând înființarea de **sindicate comuniste** ,

afiliate la Prointern .

- au înființat **celule comuniste** în fabricile importante - București , Iași, Timișoara , Cluj ;
- școală de partid la București ;
- tipărirea și distribuirea de texte marxiste și articolele lui Lenin ;

Marcel Pauker , " *activist exaltat și ultrarevoluționar*" (Raportul politic) , a preluat indicația Cominternului privind " **natura colonială balcanică** " a economiei și societății românești , susținând **rezolvarea problemelor din regiune la nivel balcanic** . " (Nota 27)

" **Congresul al II-lea a deschis drumul aberațiilor următorului deceniu prin proclamarea iminenței revoluției mondiale și necesitatea creării unei < Republici Socialiste Federative a Sfaturilor din Balcani >** " .

Boris Ștefanov (rezoluția agrară) - a **minimalizat grosolan reforma agrară** inițiată de guv.Averescu, fiind un fervent critic al proprietății particulare . A fost contrat de Eug. Rozvani care a susținut satisfacția țăranilor .

Ana Pauker , " *altă stea în ascensiune*" : rezoluție în problema femeilor .

Marcel Pauker , altă stea în ascensiune (raport privind statutul partidului) : consacrarea instituțională - Partidul Comunist din România, secțiune a Internaționalei Comuniste care " **nu are alte scopuri decât acelea ale Internaționalei Comuniste** " .

Structurile de conducere alese reflectau echilibrul de forțe dintre foștii socialiști și noii activiști : **secretar general** : Gh.Cristescu ; **Biroul Politic** : Cristescu, Pauker, Koblos ; **membri ai CC** : Marcel Pauker , David Fabian , Boris Ștefanov , Elek Kobloș ; Alex.Dobrogeanu Gherea -în **Comisia Centrală de Control** ;membrii în **Consiliul General** : Ana Pauker , Jacques Konitz .

În nov.-dec.1922, la Moscova a avut loc **Congresul IV al Cominternului** . PCR a fost reprezentat de **Lucrețiu Pătrășcanu și Marcel Pauker** . La acest congres, la insistențele lui comunistului bulgar **Vasil Kolarov** , s-a trasat ca sarcină **creșterea autorității Federației Comuniste Balcanice (FC B)** asupra partidelor locale .

În iunie 1923 , **Biroul Politic al PCR** (Cristescu, Pauker, Koblos) a fost **dizolvat** din ordinul Cominternului , și a fost numit un **secretar general provizoriu** , în persoana obscurului **N.Marian** (probabil pseudonim) , avându-l drept consilier politic principal pe **Sașa Dobrogeanu Gherea** . Pentru a rezolva "criza" , din recentul partid , a venit la București un reprezentant al Federației Comuniste Balcanice , care a numit un nou **Secretariat** format din **Cristescu , Marcel Pauker-Luximin** și colaboratorul **Sandor Korosi - Krizsan** (cu pseudonimul Crișan sau Alexandru Georgescu) . (p.74-76)

Cominternul și F.C.B : "Problema națională românească "

[LD : VI.T. rezolvă delicata problemă într-un paragraf modest ca întindere , eludând , din nou , prezentarea p.d.v. al autorităților românești din epocă . Dacă pentru cititorii români avizați această chestiune nu este un inconvenient de netrecut , pentru cititorul străin este o ocazie ratată de a cunoaște în întreaga complexitate gravitatea problemei : **caracterul trădător , antinațional al PCR** , care a justificat **măsurile coergitive ale instituțiilor de drept** .

O mostră a acestei insuficiențe este faptul că autorul folosește ca unică sursă un citat din Nicolae Ceaușescu și o lucrare a istoricilor "oficiali" din epoca ceaușistă .]

VI.T. enunță chestiunea : " **Câteva luni mai devreme [primăvara '23] reprezentanții PCR acceptaseră directivele Cominternului la așa-numita problemă națională din România . Problema fundamentală o constituia **definirea naturii statului român după 1918** :**

era vorba, după **cum declarau autoritățile române**, despre un **stat național-unitar** a cărui formare exprima voința covârșitoarei majorități demografice românești ?

Sau fusese România , după **cum susținea Cominternul** , principalul **beneficiar al politicii imperialiste de divizare și exploatare a puterilor învinse** după primul război mondial ? "

VI.T precizează locul și organismul care a impus teza : " **La Conferința a VI-a a Federației Comuniste Balcanice , care a avut loc la Moscova în septembrie 1923, delegația română (care îi includea pe Marcel Pauker, Gh.Cristescu , Sașa Gherea, Ecaterina Arbore și Haim Sternberg) a acceptat Rezoluția concepută de Comintern în privința **problemei naționale din România** ."**

VI.T definește consecințele : " **Aceasta a fost o decizie dezastruoasă** , deoarece , de atunci înainte indiferent de opiniile personale ale membrilor săi , **partidul putea fi numit , în mod corect , antinațional** de către oponentii săi . [...] Subscriind însă la **absurdele teze**

antiromânești ale Cominternului , PCR renunța la orice speranță de a câștiga o autentică bază de masă . "

VI.T trage concluzia : " În conformitate cu dogma Cominternului , **România era un stat imperialist multinațional** , iar **sarcina PCR** , ca dovadă a atașamentului său internaționalist lipsit de echivoc , era **să lupte pentru < autodeterminarea unor provincii , până la despărțirea acestora de statul existent > "**

În schimb , VI.T afirmă sec : " **Din cauza hărțuvelilor poliției , conducerea PCR a amânat Congresul III planificat în februarie 1924 "** (Cf.Mușat și Ardeleanu , op.cit , p.195)

Congresul V Comintern (1924)

[LD : cât de mult se resimte unilateralitatea bibliografiei lui Tismăneanu ! Mai nimic despre răscoala bolșevică de la Tatar Bunar ! Puțin despre crearea RSAM în Transnistria ! Ocolirea complicității asumate de către comuniștii din România ! Nimic despre tratativele diplomatice dintre România și URSS pentru recunoașterea Basarabiei și teaur ! Și , în subsidiar , aceeași undă de neîncredere ironică privind opiniile lui Victor Frunză .]

VI.T despre agitațiile comuniste dirijate de Moscova : " **Ca rezultat al implicării comuniștilor militanți în dezordinile din sudul Basarabiei , inclusiv în revoltele țărănești sprijinite de sovietici și în proclamarea , în octombrie 1924 , a unei Republici Sovietice Autonome " Moldovenești" , PCR părea din ce în ce mai mult o anomalie politică , un grup străin dedicat implementării planurilor expansioniste ale Kremlinului în Balcani . "**

VI.T despre sarcinile secțiilor "naționale" ale Cominternului : " Lucrurile s-au înrăutățit în urma **Congresului al V-lea al Cominternului** , care a avut loc la **Moscova între 17 iunie și 8 iulie 1924** . Acesta a fost primul congres de după moartea lui Lenin în ianuarie 1924 , și a reflectat adâncirea prăpastiei dintre epigonii săi [Stalin -Troțki] , aflați pe poziții potrivnice . [...] Sarcina secțiilor naționale ale Cominternului rămânea însă aceea de **a apăra necondiționat interesele Uniunii Sovietice "**

PCR a trimis la congres **6 reprezentanți** : Moscovici -Bădulescu , David Fabian , Boris Ștefanov , Alexandru Krizsan , H.Gherstein și Ecaterina Arbore .

Neoficial , au fost incluși în delegație și IoanDic-Dicescu , Timotei Marin , Alexandru Nicolau , Ana Bădulescu (soția lui Moscovici) , Ida Georgescu (soția lui Krizsan) ...

VI.T : " **Frunză susține [!?] că reprezentanții PCR au consimțit într-un mod atât de lipsit de glorie la ceea ce echivala cu o cerere oficială a Cominternului pentru destrămarea României** din cauza faptului că foștii revoluționari socialiști , care absorbisera tradiția clasei muncitoare române , fie erau **membrii minorităților** (Fabian) , fie erau **lipsiți de dreptul de vot** (Ecaterina Arbore) În orice caz , **politica dezastruoasă a Cominternului** (impusă , de asemenea și partidelor comuniste din alte state apărute după Versailles [?!] , inclusiv **Polonia și Iugoslavia) a fost înscrisă în documentele Congresului al III-lea al PCR "** (p. 77-78)

Congresul III PCR , Viena , aug.'24

[LD : nu mai fac observații la aceste sumare comentarii ale lui Tismăneanu . Este clar , nu și-a propus nici o analiză contextuală (internă și internațională) , nici nu este pregătit să întreprindă analize profunde . De aceea , notez doar unele idei - devenite rutiniere - fie ale lui , fie spicuite din bibliografii străine sau românești dedicate temei .]

" Începnd cu **Congresul III** care a avut loc la **Viena , în august 1924** , și până la declanșarea celui de-al doilea război mondial , **toate evenimentele majore din viața partidului au fost organizate în afara României . "**

... Erau de fapt , mici **conclavuri conspirative** , în **stil leninist** , marcate de solidaritate , dar și de **suspiciuni reciproce de trădare , fracționism** și sabotare a activității. **O intoleranță extremă** , în care tovarășii suspectau orice critică ca fiind parte a unui program sinistru secret (Cf. scriitorului polonez Alexander Wat)

... Secretar general al PCR a fost ales **Elek Koblos** (militant maghiar , tâmplar de meserie) iar **Korosi-Krizsan** , secretar ; deși Cristescu fusese ales membru al I K K I (Comit.Executiv al Internaț. Comuniste) , el a fost înlăturat din fruntea partidului ; congresul a criticat atât "**deviația de stânga**" (Pauker -Luximin și Sașa Gherea) , cât și "**deviația de dreapta**" (Cristescu și

Ștefanov) ; **programul politic** aducea pe tapet **o lozincă** ce va face carieră în tactica PCR : **guvernul muncitoresc-țărănesc**

... Lozincăria dogmatică și abstractă [?!?] impusă de Comintern a devenit o adevărată "cămașă a lui Nessus" pentru comuniștii români .

...În **problema națională**:< **România capitalistă** , prin rezultatele **războiului imperialist mondial**, prin "unirea tuturor românilor", **și-a supus însemnate părți din națiuni dezvoltate politicește , economicește și culturalicește** , și , în felul acesta , din stat național **a devenit stat de naționalități** . Constituirea României Mari datorită **tratatelor de pace de la Versailles, Trianon și Neuilly** a fost însă **cumpărată cu prețul renunțării** din partea clicei stăpânitoare și la ultimul rest de **independență națională a țării** >" (Cf.Mușat și Ardeleanu , op.cit) (P. 78-79)

Ilegalizarea PCR

VI.T conchide : "**Rezoluția asupra naționalităților adoptată la Congresul III al PCR** , care proclama faimoasele puncte de vedere despre "**autodeterminare**" și "**dreptul la secesiune**" , au oferit forțelor politice din România - ce organizaseră de-alungul anului o **vehementă campanie pentru interzicerea partidului - argumentele finale** de care aveau nevoie.Din punct de vedere practic, **PCR era deja un partid ilegal** .

În sfârșit, în decembrie 1924, **așa-numita Lege Mârzescu** , **îl interzicea definitiv**, pe motiv că **susținea** într-un mod lipsit de loialitate **inventatele pretenții rusești asupra teritoriului românesc** și că adoptase **o atitudine lipsită de patriotism** .

Aproximativ **600 de comuniști au fost arestați** , inclusiv un număr de activiști de prim rang . Înainte de a fi scos în afara legii, numărul membrilor PCR varia între 2000 și 2500 , dar până la congresul al V-lea (1931) , numărul lor scăzuse la 1.200.

O adevărată viață politică a continuat dincolo de zidurile **închisorilor Doftana, Mislea, Dumbrăveni , Brașov , Jilava** . Închisoarea Doftana , unde erau deținuți comuniștii, "**era una din cele mai înfricoșătoare din Europa**" [**LD?!**] Dar de prin 1930, după ce comuniștii au primit **statut de prizonieri politici** , condițiile de detenție s-au îmbunătățit : acces la cărți, posibilitate de îndoctrinare politică .

VI.T : " Nimic nu se putea compara , în această privință , cu tratamentul pe care PCR îl va aplica victimelor sale din timpul dictaturii comuniste " (pag. 79 -81)

/*Gh.Cristescu - comunist român

Gh.Cristescu a anticipat finalul ilegalizării PCR ,punând sub semnul întrebării politica Cominternului , dar va fi stigmatizat ca "trădător al clasei muncitoare" . El a supraviețuit fizic până în 1944, pentru că a intuit pericolul mortal la care se expunea mergând în URSS . Acest muncitor român cu capul pe umeri a fost mai perspicace și mai capabil să aprecieze Cominternul decât mulți dintre tovarășii săi mai educați și mai sofisticați .

/*Eugen Rozvan - comunist român

Născut în 1878 , descendent al unei familii distinse românești din Transilvania , educat la Budapesta și Berlin , avocat eminent, a fost extrem de curtat de PNR care i-a oferit și un post important la Cluj, în 1918 . Fratele său, Ștefan Rozvan, a devenit un membru marcant al PNȚ și , ca prefect de Hunedoara , a organizat represiunea grevei de la Lupeni din 1929 . Eugen a refuzat aceste oferte, și indiferent de riscuri , **a îmbrățișat bolșevismul** .

Era prea inteligent și lucid ca să nu realizeze că lozincile Cominternului în problema agrară și cea națională sunt nocive. **El a îndrăznit să voteze împotriva rezoluțiilor privind minoritățile la Congresul II PCR** . În 1926, el și-a exprimat din nou opoziția față de caracterizarea făcută României ca stat "imperialist, multinațional" .

În **1929, a fost exclus din PCR** pentru că a refuzat să sprijine lozincă cu "autodeterminarea" și "secesiunea" , fără să i se comunique . A fost acuzat de Pauker-Luximin ca "deviționist de dreapta" și amenințat cu excluderea din BMȚ (organizație "legală" a PCR)A fost ales în Parlament în mai 1931.

Bolnav, izolat și dezgustat ,**Rozvan a părăsit România și a plecat în URSS.**

În febr.'32, a fost numit **cercetător principal la Institutul** pentru Politică și Relații Internaționale al lui Evgheni (Jeno) Varga . În această perioadă, Rozvan a avut relații strânse cu influenții emigranți maghiari de la Moscova : Bela Kun, Giorgy Lucacs și Imre Nagy. Tema sa principală de cercetare a fost fascismul italian , despre care a scris o broșură folosită ca manual la "Școala Profesorilor Roșii " . În 1937 , a obținut doctoratul în științe politice .

El a fost **arestat în decembrie 1937 , condamnat la moarte și executat** ca "trădător" și "dușman al poporului " , pe baza deciziei unui tribunal din 20 mai 1938 .

Numele lui Rozvan a figurat la loc de cinste pe lista celor **reabilitați de Plenara CCal PCR din aprilie 1968** . (p. 80-81)

Sistem politic - cultură politică

[LD : La capitolul "elita comunistă " (internă și internaționalistă) Tismăneanu este expert. Așa că notez sânguincios. Când este vorba , însă , de recrearea fundalului istoric intern , același Tismăneanu este tributar - paradoxal ! - **interpretărilor de sorginte fie comunistă, fie tendențios antiromânească** , ajungând să reducă scena politică românească la... extremele ei : **PCR versus Garda de Fier !** Pornind de la acest **tablou schematic deformat** , concluziile sunt **superficiale , eronate și derutante .**]

...**Nepăsători** față de tradițiile politice ale României , pe care le taxau de "politicianism" în sens vulgar ; **disprețuitori** față de sentimentele și aspirațiile patriotice naționale ; **profesând** o formă extremă de internaționalism ce însemna aservirea față de Kremlin ... **comuniștii români au rămas un grup marginal și lipsit de aderență** până la ocuparea țării către Armata Roșie , în 1944 . Când a ieșit la suprafață după 2 decenii de ilegalitate și conspirativitate , PCR număra **aproximativ 1000 de membri** . Ei reprezentau o **minoritate în cadrul unei minorități** .

În România interbelică , **stânga a avut o poziție periferică** [LD : !?] și a fost incapabilă să conceapă " mituri politice " relevante ,capabile să stimuleze energiile sociale .

Șocul modernizării în România **nu a dus la dezvoltarea unor adevărate partide de masă ale clasei muncitoare** , ci mai degrabă la **resentimente anticapitaliste , misticism superstițios** cvasi religios și **nostalgie comunitar-agrară , manipulată de dreapta radicală , antiliberală și xenofobă** . [LD :!?!]

În consecință , , nu este surprinzător că **ascensiunea Gărzii de Fier** - mișcarea fascistă condusă de Codreanu - a coincis cu **Marea Criză** și cu **prăbușirea sistemului parlamentar** [LD :!?! : Nota 39 (p. 315) : VI.T . face trimitere la lucrarea "Sub trei dictaturi " a lui Lucrețiu Pătrășcanu (1941) care propunea o **interpretare marxistă a dezintegrării sistemului democratic românesc și a ascensiunii Gărzii de Fier** . Ignorând cultura politică națională , (exploatăată de Garda de Fier) Pătrășcanu nu semnala "strategia contraproductivă " a PCR după semnarea Pactului sovieto-nazist din august 1939 și aprobarea directivelor Cominternului din 1940 privind anexarea Basarabiei și Bucovinei de către sovietici]

[LD: de citit cu atenție fiecare cuvânt din această frază , dubitativele insinuate de VI.T cu adverbele "dacă" și "poate" .Am simțit în spatele lor aceleași regrete amestecate cu tandrețe când , ocupându-mă de partidele democratice, de anumite episoade și personalități , am avut tentația folosirii acestor dubitative.]

VI.T.: " **Dacă** nu ar fi existat **relațiile servile** cu Moscova , care **l-au catalogat drept străin** , precum și tensiunile din interiorul elitei politice , exacerbate de comportamentul revoltător al camarilei regale , **poate că PCR ar fi avut șansa să devină un partid național** .

Exista , de fapt, **un public larg** care era gata să ia în considerare **alternative radicale la corupta cultură politică a României** , iar o mare parte a **mesajului comunist ar fi putut atinge coardele sensibile** ale acestui public **dacă** nu ar fi fost atât de răspândit sentimentul că **partidul comunist nu era cu adevărat interesat de România** [...]

Țara se afla într-o stare de profundă sărăcie , frustrare și disperare , ceea ce constituia o **bază pentru ideologii și acțiuni revoluționare , atât de stânga , cât și de dreapta** .

Dar , în loc să profite de această situație și să încerce să caute adevăratele cauze ale nemulțumirii sociale, **PCR a tradus cu obediență în fapt tacticile suicidare concepute și impuse de către Comintern** . Imitând retorica **paranoidă stalinistă** , autoclaustrați și nematurizați politic , comuniștii români denunțau PSD ca fiind un "cal troian " al burgheziei , infiltrat în rândurile clasei muncitoare . " (p. 83-84)

#Generația leninistă

[LD : "**Înfrângerea primei generații**" . Așa își intitulează VI.T. acest subcapitol . Plutește o duioșie până la compasiune ; o înțelegere , până la împărtășire , ceea ce nu este imputabil . Dar , aceasta nu este istoria unui partid - fie și comunist - din România !]

Pentru a studia **mentalitatea comuniștilor** români din interbelic - zice el - trebuie înțelese **profilul politic și valorile morale** ale **elitei leniniste inițiale** ale PCR .

Și-i înșiră în ordine alfabetică : Imre Aladar , **Ecaterina Arbore** , Alexandru Buican-Arnoldi , Alexandru Dobrogeanu-Gherea, Elek Koblos, David Fabian , Elena Filipovici , Ștefan Foriș, Nicolae (Miklos) Goldberger, Vasile Luca, Gelber Moscovici-Bădulesu , Vanda Niolschi(Sheiva Averbuch) , **Lucrețiu Pătrășcanu** , Ana și Marcel Pauker, **Eugen Rozvan** , Cristian Racovschi , Boris Ștefanov , **Timotei Marin** și alții au aparținut aceleiași familii spirituale .

Aceștia se comportau ca niște **somnambuli politici** , **posedați de credința cvasireligioasă** că Uniunea Sovietică întruchipa visurile sacre de dreptate socială și libertate a umanității . Memoriile lui Arhur Koestler și magnifica trilogie a Cominternului de Manes Sperber surprind pasiunea care caracteriza **angajamentul lor fanatic**. Mulți **I-au cunoscut pe Lenin** , iar câțiva dintre ei **îl adulau pe Stalin** pentru că se identificau personal cu Revoluția rusă .

Pentru ei , ca și pentru Gyorgy Lucaks, Louis Aragon, Bertolt Brecht și Ernst Bloch, "obiectiv vorbind" , **socialismul trebuia să fie stalinist** , iar orice îndoială sentimentală mic-burgheză trebuia lăsată deoparte . [...] **Utopismul social justifică orice sacrificiu** în numele mileniului care urma să sosească . Unii dintre ei fuseseră **aproșiți de Zinoviev, alții de Buharin** , și, până în 1930 ar fi putut sesiza aspectele îndoielnice , monstruoase chiar, ale stalinismului . [...] Orice îndoieli vor fi nutrit ei , acestea au fost spulberate de venirea șlui Hitler la putere în ianuarie 1933 și de persecutarea comuniștilor care i-a urmat ." (p. 84-86)

/* Alexandru Fabian

[LD : **schită biografică fabuloasă** - demnă de un roman de aventuri sau spionaj (pe itinerarul Viena-Moscova-Harkov- Berlin- Moscova] VI.T respinge ideea că PCR a fost un partid exterior ; că a fost un partid etnic-minoritar ; că a fost o **agentură a Moscovei** , în sensul cel mai mercenar al acestui termen .]

Hărțuit de Siguranță - poliția politică interbelică - **Fabian a părăsit România** și a devenit **reprezentantul PCR în afara țării** , stabilindu-și cartierul general la **Viena** . El a făcut parte din câteva CC succesive, iar în **1926** , a pus bazele aparatului ideologic de partid , ca redactor șef al "**Luptei de clasă**" (care și-a păstrat numele până în 1972), luând parte la la prima ședință de redacție, la **Moscova** , în mai 1926 .

El a ținut strânse legături cu **organizația din țară a PCR** , condusă de **ucraineanul Pavel Tcacenco** și **bulgarul Boris Ștefanov**. Prăbușirea acestei conduceri în august '26, prin capturarea celor doi , marchează existența a **două conduceri a PCR** : un **Secretariat** aflat în interiorul țării și un **Birou Politic** aflat în afară (din care făcea parte și Fabian)

Spre sfârșitul anilor '20 ('28 ?) Fabian a fost **exclus din PCR** [**de cine ?**] , a **emigrat în URSS** unde exista un puternic (dar nu numeros) **grup de emigranți politici din România**, activând în **PCUS** .

La Congresul IV PCR (Harkov, 1928) , el a fost eliminat din Biroul Politic . A încercat să-l convingă pe **noul secretar general al PCR** , **ucraineanul Vasili Holostenko** (pseudonimul Barbu), că ar putea contribui la viața ideologică , traducând din scrierile lui Lenin și Stalin . Dar Holostenko - care era **legat** direct de poziția ultrarevoluționară a lui **Bela Kun** și nu-l ierta pe Fabian și Koblos că-l criticaseră - i-a refuzat oferta , tratându-l ca pe un indezirabil .

Deși nominal era redactor la "**Lupta de clasă**" - **editată la Moscova** - el **trăia izolat la Harkov** , iar în dec.'29 a primit un **vot de blam cu avertisment din partea PCUS** , pentru presupusa sa participare la luptele fracționiste din PCR .

Fabian a implorat Cominternul să-l lase să se întoarcă în România , această speranță crescându-i când la Congresul V PCR (Moscova, 1931) **Holostenko a căzut în dizgrație** , iar prietena sa **Elena Filipovici** a urcat în ierarhie însărcinându-l cu publicarea unor selecții din Lenin . Până în ianuarie '33 , membrii **Biroului Politic al PCR** , inclusiv **Fabian** , **au trăit la Berlin** . După venirea lui Hitler, ei **s-au refugiat la Moscova**, la cartierul general al

Cominternului .

Cum pentru români nu exista mare lucru de făcut la Moscova [!?!] , Gelbert Moscovici -Bădulesu , Ecaterina Arbore , Sașa Gherea, Leon Lichtblau și Timotei Marin , **lucrau toți la traducerea operelor lui Lenin** . Ultima traducere făcută de Fabian a fost discursul lui Stalin la Plenara CC al PCUS (martie 1937) .

VI. T , sfârșitul lui Fabian : "**David Fabian și alți prieteni ai săi s-a trezit prins în universul kafkian al așa- numitei EJOVCINA - înspăimântătoare perioadă 1937-1939 , atunci când Nikolai Ejov conducea N.K.V.D și nimeni nu se afla în siguranță . A fost arestat și executat la vârsta de 42 de ani , în decembrie 1937 .**" (p. 86-87)

/* Marcel Pauker - (Luximin , Protiv ,Popescu)

Membru al unei familii evreești înstărite ; avocat ; membru fondator al PCR ; După ilegalizarea PCR , **din 1925, Marcel Pauker a trăit la Moscova** , și a activat în **eșalonul de vârf al Cominternului** .

El fusese condamnat în contumacie la 10 ani închisoare , în România.

La **Congresul al VI-lea al Cominternului** (Austria, 1928) a fost ales **membru al IKKI** , sub pseudonimul pur românesc de **Popescu** . (cf. Branko Lazich , Milorad Drakovitch, *Bibliographical Dictionary of the Comintern*, Ed. 1986, p. 354-355)

Mai târziu, el s-a implicat în luptele interstine din sânul PCR , care au dus partidul pe marginea prăpastiei .

#Tismăneanu : controversă deschisă .

[LD : Ca un fir roșu argumentativ pledoariile lui VI.T resping ideea că PCR a fost un partid exterior ; că a fost un partid etnic-minoritar ; că a fost o agentură a Moscovei , în sensul mercenar sau de spionaj . Este un punct de vedere . Unde VI.T. depășește argumentația științifică , este atunci când taxează de "istoriografie ceaușistă" , de "xenofobie" sau " antisemitism " ... pe cei ce au un alt p.d.v. Asta ca să știu ce îmi atrag din partea lui VI.T . cu susținerile mele ! Chiar dacă aș împărtăși teza lui privind "**atașamentul supranațional**" și lipsa oricărui "naționalism" la comuniști , el nu poate fi scutit de "**antiromânismul manifest**" și subordonarea față de **expansionismul sovietic** .

În capitolul "**Misteriosul Congres al IV-lea și doctrina nihilismului național**" el atacă iar această problemă .]

Teza bolșevizării :

" Imaginația teoretică a comuniștilor români era mai degrabă limitată .

Chiar și persoane precum Sașa Gherea , Lucrețiu Pătrășcanu și Eugen Rozvan , nu făceau parte din aceeași clasă intelectuală cu Lucas și Gramsci [...]

de la bun început partidul a avut **o puternică prejudecată împotriva intelectualilor [...]**

Obediența ideologică față de birocrăția Cominternului era totală și necondiționată .

Nimic din producția teoretică a PCR nu sugerează căutarea unei strategii alternative de luptă revoluționară . [...]

Pentru comunismul românesc , **suprimarea din fașă a oricărei tentații eretice coincidea cu bolșevizarea completă - adică stalinizarea - partidului . [...]**

Partidul a fost zdruncinat de un fracționism distrugător , de o suspiciune patologică și de o necruțătoare luptă pentru putere . [...]

Bolșevizarea completă a partidelor comuniste naționale era lozinca de la sfârșitul anilor '20 .

Aceasta echivala cu **eradicarea nemiloasă a moștenirii social-democrate** . Colaborarea cu socialiștii care infiltraseră clasa muncitoare , era un păcat de moarte , după părerea lui Stalin : aceștia erau trădători și renegați "

Teza "naționalistă" :

" Paradoxal, sub regimul Ceaușescu , **istoriografia comunistă românească** a subliniat în mod deosebit **profilul etnic "dezechilibrat" al PCR în anii '20 și '30** . Compoziția etnică a organelor conducătoare ale partidului , care erau **dominate de militanți evrei, maghiari și bulgari** , a fost **făcută răspunzătoare** pentru izolarea față de adevăratul proletariat român și de lipsa de comunicare cu acesta . Pentru a-i cita pe **Mușat și Ardeleanu** , care au fost în mod clar cei mai influenți dintre istoricii oficiali ai perioadei Ceaușescu : <Compoziția cadrelor

patidelor a avut ca urmare , între altele, și o anumită izolarea acestuia de masele largi ale poporului român , **furnizând** , în același timp , **autorităților represive pretextul de a denigra PCR , pe care îl prezentau, în mod fals, ca nefiind un produs al solului românesc** > (op.cit , p 592-593) **Această temă controversată cu privire la rolul minorităților etnice în mișcările radicale , în special în cazul extremei stângi românești , apare frecvent în istoria PCR .**

După cum am văzut , atunci când România Mare s-a format la sfârșitul primului război mondial , țara a încorporat minorități însemnate . În Transilvania exista un proletariat urban industrial sensibil mai numeros decât în Vechiul Regat al României , mulți dintre membrii acestuia fiind unguri , germani sau evrei . Evreii erau deosebit de activi în cercurile de stânga din Basarabia , unde retorica internaționalistă comunistă constituia un mit extrem de influent .

Teza atașamentului supranațional

<Minoritățile respinse [LD : !?] (sintagmă propusă de R.K.Burks) s-au îndreptat spre comunism deoarece acesta **promitea să rezolve situația lor dificilă [LD !?]** > [...]

Mulți dintre evreii din Vechiul Regat al României care s-au alăturat PCR , au făcut-o din motive intelectuale [LD !?] , dar aceștia erau mai puțin reprezentați în segmentul de vârf al conducerii decât transilvănenii , mai ales după distrugerea vechii gărzi în Rusia stalinistă . Ana Pauker, născută în Moldova , a făcut o excepție.

Cea mai mare parte [...] se născuseră și fuseseră educați în Basarabia, Bucovina și Transilvania [...] lipsa lor de preocupare pentru aspirațiile naționale ale României , echivala cu respingerea oricărei forme de naționalism , fie el evreesc, maghiar și bulgar .

Ei erau soldați ai armatei internaționale a lui Stalin , iar atașamentul lor era supranațional . Acesta era un tip nou de fanatism politic , necunoscut generațiilor precedente , și era mai simplu să se apeleze la mitul ridicol dar contagios al <conspirației iudeo-bolșevice > decât să se înțeleagă că problemele legate de credința comunistă transcendeau orice afiliere etnică sau religioasă "

Teza nihilismului național

Lucrețiu Pătrășcanu nu a fost etnic minoritar , ci un descendent al unei distinse familii de intelectuali români . A intra în PCR foarte tânăr ; s-a identificat total cu crezul leninist-stalinist ; n-a pus nici o dată sub semnul întrebării documentele oficiale ale PCUS sau Comintern ; a continuat să creadă în ele , până la arestarea lui în 1948 .

*" Însă , făcând abstracție de Pătrășcanu și de alți câțiva , **elita PCR era formată în principal din indivizi cu nume ciudate și cu accente ciudate** , ceea ce a contribuit foarte mult la perceperea generală a PCR ca fiind un partid străin de România .*

Mai mult , pasionata retorică internaționalistă a PCR îi atrăgea în special pe cei care nu aveau un atașament puternic față de idealul României Mari . " (p. 87-91)

Congresul IV PCR , Harkov , 1928

[LD : nu înțeleg de ce lui Tismăneanu i se pare acest congres mai "misterios" , mai "dezastruos" decât celelate . Nu înțeleg de ce "linia Holostenko" i se pare mai "nihilistă" decât celelate promovate de PCR , la indicațiile Cominternului ; la urma-urmei, nu înțeleg ce vrea să salveze VI.T. din aceste congrese sau de la aceste personaje . Sau înțeleg dar... am obosit !

În orice caz , de data aceasta dă un citat masiv din Nicolae Ceaușescu pentru a "demasca" amestecul Cominternului în treburile PCR , numirea în conducerea PCR a unor oameni străini de realitățile românești .]

Documentele disponibile nu permit elucidarea itinerariilor politice ale diverselor personaje , deoarece nu se știe cine se ascunde în spatele unor pseudonime .

... Fostul secretar general **Gh.Cristescu fusese exclus din partid** în 1926, în urma unor conflicte legate de BMT . Segmentul de vârf al conducerii **PCR în interior**, se afla în mâinile lui **Pavel Tcacenko și Boris Ștefanov** , în timp ce **Koblos** conducea PCR din străinătate.

.... Omul de legătură din țară era **Wilhelm Roth** (singurul membru al Biroului Politic aflat în România, în libertate) . În nov.1926, Siguranța l-a capturat pe Roth, care a vorbit ! Consecințele au fost enorme . El a oferit poliției secrete informații despre conducerea comunistă , inclusiv

adresele conspirative și numele reale ale membrilor .

Eliberat în 1927 , a plecat la Viena , unde a fost judecat și exclus din partid .

.... Următorul om de legătură a fost **Solomon Schein** (alias Mihalache) - însărcinat cu **Secretariatul din țară** - dar care contesta autoritatea noului secretar **Francisc Bucova** (alias Sigmund) desemnat de Biroul Politic . (VI.T : nu se știe ce s-a întâmplat cu acest Schein ulterior , probabil a dispărut în Gulag) .

...**Gelbert Moscovici -Bădulescu** demisionase din funcția de reprezentant al PCR la Comintern în ianuarie 1928 .

La sfârșitul anului 1927 , și începutul lui 1928 , **Biroul Politic era stabilit la Viena** , printre membrii săi au fost , în diverse momente : **Elek Koblos, Sașa Gherea, Berger Aladar, Iasz Deszo, Victor Tordai, Leon Lichtblau** .

Pătrășcanu (mebru al CC) cu **Buican** s-au întors în țară în oct 1927 , pentru a reorganiza aparatul de partid și de tineret .

Conferință transformată în Congres

Întâlnirea de la **Harkov** trebuia să fie o simplă conferință . A fost pregătită de o **comisie a Cominternului** , condusă de comuniștii **ucraineni Vitali Holostenko și Suslik(Badeev)** . Ignorând structurile PCR , aceștia au invitat **16 activiști foarte tineri**, unii membri UTC , **studenți la Școala Leninsită a Cominternului** de la Moscova .

Liderii "istorici" au fost "marginalizați" ; **Moscovici și Gherea** au asistat în nume personal, nereprezentând pe nimeni ; **Koblos și Schein** n-au avut drept de vot deliberativ.

Delegatul Cominternului , liderul comunist cehoslovac **Bohumil Smeral** , a condus ședințele . S-a adopta **Rezoluția în problema națională** (-----**Vezi mai jos** -----)

Noua conducere PCR

Una din **consecințele dezastruoase ale acestui congres**, a fost eliminarea din CC a "**gărzii leniniste**" [?!?] a PCR (ex. Eugen Rozvan, Elek Kobloș, David Fabian) și numirea ca secretar general a unui **cominternist "neromân"** [?!] , **ucraineanul Holostenko** . "**Alegerea sa ca secretar general al PCR** - o decizie a Cominternului, de fapt - **a pecetluit soarta ereticilor adevărați sau potențiali** [?!] și a membrilor relativ independenți din eșalonul de vârf al PCR. Au fost alese **două Birouri Politice** : unul să activeze în țară : **Vasile Luca, Dori Goldstein** (alias Klimenko) și **Alexandru Nicolski** (alias Feodorov) altul să activeze în străinătate : **Holostenko, Ion Heigel** și încă un reprezentant al PCUcrainean (p. 90- 94)

Doctrina nihilismului național

Rezoluția în problema națională - congresul IV, Harkov, 1928

VI.T : "**Rezoluția finală** cu privire la **problemele naționalităților nu a fost în nici un fel diferită de manifestele oarbe și anti-naționale de dinainte** **Rezoluția a perpetuat ficțiunea potrivit cătreia Transilvania , Basarabia , Bucovina și Banatul** , provinciile unite cu **România în urma tratatelor de la Trianon, Versailles și Neuilly, ar fi fost locuite de o majoritate de o populație neromânească . Preluând teoriile șovine ale Marii Rusii , rezoluția susținea că românii basarabeni - numiți moldoveni - constituiau ei înșiși o minoritate națională :**

< **Muncitorimea din Basarabia** a făcut împreună cu proletariatul rus Marea Revoluție din Octombrie ... Totodată, a fost cucerită și **dezrobirea Basarabiei** , care , însă, acum **10 ani , a căzut în robia moșierului și capitalistului român** ...

Burghezia română , în scopul anexării banditești a Basarabiei , **se silește să dovedească** faptul că **moldovenii** , care formează majoritatea relativă a Basarabiei , **sânt români** , în timp ce **populația moldovenească** , ea singură , **se socotește și este chiar în realitate , o națiune deosebită** , având propria sa cultură , și **care luptă împreună cu celelate naționalități ale Basarabiei împotriva asupritorului lor național și de clasă** , împotriva burgheziei române . >

În conformitate cu această **doctrină a nihilismului național, participanții au definit România ca fiind un jandarm devotat credincios al puterilor imperialiste [Anglia și Franța]**

împotriva primului stat proletar, URSS, și împotriva viitoarei revoluții în Balcani "

Atunci când **Pătrășcanu** (alias Mironov) a îndrăznit să pună sub semnul întrebării definirea moldovenilor ca o națiune diferită de români , **Bohumil Smeral l-a acuzat** de ignorarea indicațiilor Cominternului , și de înclinații de "**oportunism de dreapta**" .

(cf. Mușat, Ardeleanu, *op.cit.*, p. 697-609)

/* Vitali Holostenko

[LD : pentru mine , aceste înlocuiri nu au vreo semnificație deosebită . Foarte pe românește ...
" *Cum e Tanda așa-i și Manda* "]

La Congresul IV, pentru a implementa **Rezoluția privind naționalitățile** , delegații Cominternului **au eliminat din conducerea PCR "garda leninistă"** (Elek Koblos, Eugen Rozvan ,David Fabian) și au numit ca **secretar general pe activistul cominternist neromân**
[LD : hopa !] **Vitali Holostenko** (Barbu) . Holostenko **fusese delegat din Basarabia la Congresul I al PCR** din mai 1921. **Arestat în martie 1921 la Iași** , el a fost eliberat în iunie 1922 , după care **a plecat în URSS** și a devenit **membu în CC al P.C.Ucrainean** .

Este ales secretar general al PCR la Congresul IV (Harkov, 1928)

Informațiile despre Holostenko - spune VI.T - sunt aproape inexistente .Există studii critice ,dar aproape nici un studiu serios nua fost publicat de **Institutul de Istorie a partidului** , altfel foarte prolific în producerea de astfel de lucrări .

Congresul V PCR : o reevaluare . dec.'31

[LD : sunt parțial de acord cu reevaluarea întreprinsă de VI.T. Dar - am mai spus-o ! - persistența lui privind așa zisa "*garnitură eretică, potențial critică* " ..."vechii leniniști" ...trădează oarecari simpatii disimulate care contrariază]

Ghiță Ionescu , **Communism in Rumania**, pp 41-46 ; Mușat și Ardeleanu , **op cit** , pp . 624-641 ; Marin C. Stănescu , **Moscova, Cominternul, filiera comunistă balcanică și România (1919-1944)**, Ed. Silex, 1994, pp 112 -116) ; **Congresul V al PCR** , București, Editura PCR , 1932 ... reeditare Editura PRM, 1952]

Multă vreme, mai ales sub Gheorghe Gheorghiu Dej, hagiografia oficială descria **Congresul al V-lea al PCR - Moscova , 3-24 decembrie '31** - ca pe o piatră de hotar în istoria partidului , deoarece abandonase tezele contraproductive și oferise o strategie realistă pentru etapa următoare . În realitate, congresul a reafirmat "vechile ficțiuni privind artificialitatea statului român " și epitetele infamante la adresa socia-democrației .

La Congres , au fost **38 de delagați din România** , și **reprezentanți ai P.Comuniste** din URSS, Ucraina, Germania, Polonia, Bulgaria, Ungaria, Ietonia, Estonia, Lituania, Finlanda. Principalele Rapoarte au fost prezentate de :

- **Bela Kun** : Situația internațională și pericolul unui război împotriva URSS
- **Elena Filipovici** : Situația economică și politică a României și sarcinile PCR
- **Imre Aladar** : Luptele economice și sarcinile partidului în mișcarea sindicală
- **Eugen Iacobovici** : Sarcinile organizatorice și politica de cadre a Partidului

VI.T *remarcă* : " **Rezoluția finală anunța că România era pregătită pentru o revoluție burghezo-democratică** , însă aceasta trebuia condusă nu de burghezia națională , ci de proletariat , în alianță cu țărănimea "

Noua conducere a PCR

Urmând instrucțiunile lui **Bela Kun** (care a orchestrat reorganizarea multor partide din Europa Centrală și de Est) , congresul l-a ales secretar general al PCR pe **Alexander Danieliuk Ștefanski** (Gorn) , membru al P.C.Polonez

Garnitura mei veche, a fost exclusă din ierarhia supremă .

VI.T . conchide : "**Din cauza înclinaiilor lor eretice [!?!]** , aceștia reprezentau un **potențial critic ce nu putea fi tolerat [!?!]** în momentul în care partidul trebuia să acționeze ca o formațiune militară . **Congresul al V-lea a asigurat triumful unei noi generații politice** , mai puțin legată de originile leniniste ale comunismului românesc și mai dependentă de ideologia solidarității fără rezerve cu conducerea **stalinistă** . Astfel, **prin eliminarea "revoluționarilor romantici" [!?!]** și alegerea unor **activiști cominterniști de absolută încredere** , **Congresul al V-lea, a desăvârșit stalinizarea PCR** "

Noul CC : Bela Brainer, Elena Filipovici , Nicolae Goldberger, Emil Halițchi , Eugen Iacobovici . Vanda Nicolschi (Sheiva Averbuch) , Lucrețiu Pătrășcanu ș.a.

Biroul Politic din străinătate (Berlin) : Alexandru Danieluk Ștefanski, Elena Filipovici ; Eugen Iacobovici , Emil Halițki , Vanda Nicolski .

Secretariatul intern : Bela Brainer, Gheorghe Stoica , Dora Rotman (înlocuiți ulterior cu **Alexandru Sencovici, Lucrețiu Pătrășcanu , Vanda Nicolschi , Nic.Goldberger** (p. 94-95)

#Generația stalinistă -microbiografii

[LD : Notele lui VI.T. dau informații de mică importanță . El le-a cules fie din amintirile de familie, fie din discuțiile cu ei (ex .Vanda Nicolschi)sau descendenții lor (ex.Goldberger) , fie din cărți apărute în "exilul comunist " (așa l-am numit eu convențional) .Spicuesc și eu câteva date din ele , interesante doar prin încrengătura cominternistă ...]

- Nota 63. **Eugen Iacobovici** (Jeno Jakobovits) , n.pe 10 iun.1902, în satul Codaciu Mare (Odorhei) .Muncitor metalurgist. A intrat în mișcarea comunistă și a ajuns secretar al organizației București .În mai 1929, 10 cursanți (7evrei, 2 români, 1 maghiar) au participat la un curs de un an la Școala Leninistă din Moscova .În 1930, Iacobovici s-a întors la București , pentru a pune capăt luptei fracționiste și a pregăti congresul V . (Cf. **Marius Mircu , Dosarul Ana Pauker , Iosif Chișinevschi și alții..**, Bat Yam, **Israel**, Ed.Glob , p.1991)

- Nota 62. **Nic.Goldberger** . A fost secretarul comitetului PCR din Transilvania de Nord (1940-1944) , după anexarea acesteia la Ungaria . În 1948, la București , șef de direcție la Secția de Agitație și Propagandă (Agitprop) ; în 1950, acuzat de "antisovietism" este retrogradat dir.la fabrica de încălțăminte "Janos Herbak" din Cluj ; reabilitat în 1968de Ceaușescu ; între 1956-1975 , dir. adj. la Institutul de istorie. Soția sa Fany, șefa Canecelariei CC (din 1950) și secretară personală a lui Petre Borilă . Fiul lui mai mic , **Gheorghe** (n.1951) , a cerut **azil politic în SUA**, la începutul anilor '90.

- Nota 64. **Ștefanski-Gorn . Vanda Nicolschi** și alți participanți la congresul V (căroro VI.T.le-a luat interviuri personale) : ei erau convinși că **alegerea lui Ștefanski** la conducerea PCR a contribuit la întinerirea partidului și la îmbunătățirea relațiilor cu Cominternul . **Ștefanski** a jucat un **rol important în elaborarea unei platforme** care a permis **PCR să conducă Greva muncitorilor feroviari de la "Grivița"** (București, febr.'33) , **una dintre puținele acțiuni de masă inspirate de comuniști** . Ștefanski deabia vorbea limba română , dar s-a folosit de relația sa personală cu Elena Filipovici (1903-1937) care , sub numele conspirativ de **Maria Ciobanu** , îndeplinea funcția de secretar general adjunct . Relații personale cu liderul polonez a avut și **Lucrețiu Pătrășcanu** .

- Nota 65 . **Secretariatul intern (1931)** .Este interesant faptul că **nici unul din membrii Secretariatului intern nu a dispărut în timpul Marii Epurări** . Cei mai mulți dintre aceștia, precum **Lucrețiu Pătrășcanu , Bela Brainer, Alexandru Sencovici erau în România** , iar **Gheorghe Soica, comisar politic** în cadrul **Brigăzilor Internaționale din Spania** . (Notele de la p. 316-318)

Congresul VII Comintern : Fronturile Populare Antifasciste " - 1935

[LD :Tismăneanu își intitulează capitolul " Antifasciști staliști : PCR între 1931- 1944 " Salt cronologic de 13 ani într-o sinteză parcimonioasă despre cei mai "misterioși" ani din istoria interbelică a PCR .]

" După **Congresul al VII-lea al Cominternului** - Moscova , 25 iulie-20 august 1935 - PCR a adoptat **noua strategie a Kremlinului de a crea Fronturi Populare Antifasciste** ." **Delegația română** la acest congres a fost condusă de **Boris Ștefanov**, care a fost numit apoi secretar general al Partidului .Delegația îl includea pe **Nicolae Goldberger, Vanda Nicolski și Marcel Pauker** - cu drept de vot deliberativ ; **N.Dubinski și Manea Ehrlich** - cu drept de vot consultativ .

/* **Boris Ștefanov.**

VI.T.: Ștefanov era **membru fondator al PCR , în 1921** ; fusese ales **deputat** pe lista Partidului Socialist-Comunist în 1922 ; era de **origine bulgară** , dar, **născut în România**, vorbea fluent limba română și era **mai puțin străin de cultura țării**, decât predecesorii săi străini , ceea ce a făcut ca **ascensiunea sa** în vârful ierarhiei să fie salutăată de mulți militanți ilegaliști , **ca o restaurare a demnității naționale a partidului** . " **Dar se înșelau amarnic** " (p. 96, 97, etc etc ...)

Generațiile cominterniste în conflict

[LD : prins între speculațiile teoretice și realitățile efective internaționale sau românești , Tismăneanu se contrazice de la o pagină la alta , în funcție de sursa bibliografică folosită sau substratul apartenenței sale familiale și etnice . În sine , acest gen de subiectivitate a istoricului este firesc și nu trebuie blamat . El devine "neproductiv" (după o expresie folosită adesea de autor) atunci când este dus până la a nega evidențele . Din nou , este **total ignorată lumea politică democratică** (internațională și internă) , **totul fiind redus la ... confruntările dintre extremismul de stânga și de dreapta .**

O simplă întrebare firească - de ce "stânga comunistă românească " nu ar fi avut avut de ales decât între Hitler și Stalin ? - VI.T nu o pune .]

VI.T despre partidele staliniste : " Ștefanov era , de fapt , **un ideolog rigid** a cărui unică preocupare era **să îndeplinească planurile Cominternului** . Rolul său în cadrul ierarhiei de partid era **să supravegheze noile organizații de tip front** , să țină cadrele sub **un control strict** , și să păstreze un **inflexibil simț al disciplinei** . Ștefanov simboliza **o generație politică imună la problemele de conștiință și la dileme morale** , ai căror membri împărtășeau viziunea conform căreia **partidul lui Stalin reprezenta avangarda proletariatului mondial** și nu erau frământați de îndoieli cu privire la suprimarea discuțiilor libere în cadrul PCUS sau Cominternului."

VI.T. despre compoziția etnică a conducerii PCR : " Este demn de reamrnat faptul că , **între excluderea lui Gheorghe Cristescu în 1924 și numirea lui Gheorghe Gheorghiu Dej în 1944 , nici unul din secretarii generali ai PCR nu a fost etnic român.**

Unii dintre ei , precum Elek Kobloș sau Ștefan Foriș au fost **maghiari** ; alții au fost **evrei , bulgari , polonezi sau ucraineni** "

VI.T. despre dilemele cominterniștilor : " **Dacă membrii elitei de partid aveau dubii [!?!] cu privire la logica birocratică totalitară a stalinismului [!?!] și la obediența fără margini a PCR față de Moscova [!?!] , acestea au fost date uitării (sau cel puțin amânate) o dată cu venirea lui Hitler la putere în ianuarie 1933.**

În anii '30, pentru comuniștii români , ca și pentru cei polonezi , maghiari sau germani , **singura alegere [!?!] părea a fi între socialismul lui Stalin și nazismul lui Hitler . "**

(Nota 67. Mama lui Vi.Tismăneanu a părăsit Bucureștiul în 1937 , pentru a lucra **infirmieră pentru Brigăzile Internaționale din Spania** . I s-a cerut - de către legătura sa superioară pe linie de partid - să le spună celor de "acolo" că < **până la urmă vom avea un secretar general de origină română** > , referindu-se , de fapt , la bulgarul **Boris Ștefanov** .) [...]

" Deși era fără discuție , o formațiune periferică , **PCR era totuși extrem de eficient în manipularea simbolurilor antifasciste** . În ianuarie -februarie 1933 , comuniștii au ajutat la organizarea unor **greve importante la atelierele Grivița și la rafinăriile de petrol din Ploești** [LD : asta în 1929] .Printre cei care au devenit cunoscuți în urma acestor greve și a procesului politic ce le-a urmat , au fost **Gheorghe Gheorghiu -Dej și Gheorghe Vasilichi** .

Ani în șir **propaganda PCR a insistat** că revolta dela "Grivița" a fost una dintre **primele acțiuni antifasciste [!?!] din Europa** " (p. 95-101; pag.320-321)

Victimele Marii Terori și Gulagul stalinist .

[LD : nu vreau să fac speculații . Dar : pe de o parte , fenomenul **decapitării garniturilor bolșevice a secondat istoria PCUS(b)** pe toată perioada ; "**marea teroare** " din 1937 trebuie tratată **în această serie** . Cât privește **fanatismul sau naivitatea** victimelor - dacă și atâta cât el va fi fost !- el trebuie văzut ca rezultat al **experimentului " omului nou "** ... început atunci și desăvârșit atât în timpul voluntariatului din războiul civil spaniol , cât și în timpul celui de-al doilea război mondial .]

VI.T . despre eroarea comuniștilor "idealiști" : " **Mulți dintre ei vor fi înțeleși [!?!] până la urmă care era scopul epurărilor delirante ale lui Stalin , dar ei nu și-au putut exprima îndoielile din teamă [!?!] că aceasta l-ar fi ajutat pe inamicul lor de moarte [Hitler] .** Această generație a așa-zişilor **comuniști idealiști nu era formată din oportuniști [!?!] gata de orice compromis pentru a urca pe scara ierarhiei staliniste . Fanatici și naivi , ei au rămas**

comuniști credincioși chiar și atunci când s-au confruntat cu **realitatea atroce a proceselor de la Moscova și a Gulagului**. **Chimia morală a comunismului românesc** [!?!] a fost, prin urmare, **produsul unei generații** care-și asumase în totalitate **definiția dată de Stalin solidarității proletare**: < **Internaționalist** este acela care **este gata să apere URSS fără rezerve, fără șovăială și necondiționat**, pentru că **URSS reprezintă baza mișcării revoluționare mondiale**, iar această mișcare revoluționară nu poate fi apărată și extinsă dacă URSS nu este apărată. **Oricine se gândește la apărarea mișcării revoluționare mondiale, în afara sau împotriva URSS, este împotriva revoluției și trebuie trecut în mod inevitabil în tabăra dușmanilor revoluției**.>

VI.T. despre elita comunistă lichidată de Stalin " Cei mai mulți dintre membrii elite staliniste românești inițiale au fost **execuțați sau au dispărut în lagărele de concentrare sovietice**, alăturându-se fostului lor idol și protector, **Cristian Racovski**. Printre cei care **au pierit în timpul Marii Terori** s-au numărat: **Imre Aladar, Ecaterina Arbore*, Ion Dic-Dicescu, Alexandru Dobrogeanu Gherea*, David Fabian, Elena Filipovici, Dumitru Grofu, Elek Kobloș*, Alexandru Nicolau, Marcel Pauker*, Eugen Rozvan, Timotei Marin** și mulți alții. În timpul cercetărilor pentru cartea sa, VL.T. a discutat cu numeroși supraviețuitori români ai epurărilor Cominternului, care "...încă vedeau în Stalin și URSS singura speranță de luptă antifascistă" și considerau că "epurărilor au fost necesare".

/ Nota 68. **Boris Ștefanov**. Victor Frunză îl enumeră pe Ștefanov printre victimele Marii Terori. (p.231).Adevărul este că, mulțumită legăturilor sale strânse cu **Gheorghii Dimitrov și Vasil Kolarov**, influenți lideri bulgari ai Cominternului, **Ștefanov nu a avut această soartă** și a rămas **secretar general oficial** numit la PCR, **până la înlocuirea sa cu Ștefan Foriș** în '40)

/ Nota 69. **Ecaterina Arbore**. Născută în 1873, fiica binecunoscutului militant socialist Zamfir Arbore. Expulzată din România în 1924. Ca medic, a deținut multe **posturi importante** în sistemul de sănătate al **Ucrainei Sovietice**. **Arestată și executată la 63 de ani, în 1937**.

/ Nota 71, 75. **Alexandru (Sașa) Dobrogeanu-Gherea** (1879-1938) a fost **fiul lui CDG**, "patriarhul" socialismului românesc. A fost ales **deputat socialist în 1919** [**LD : primul parlament sub regimul votului universal în România Mare**] În nov.'20 a fost primit de Lenin, la Kremlin. Membru fondator al PCR, în mai '21, a aderat la facțiunea lui Marcel Pauker. Arestat de poliția română în 1928, a fost eliberat în 1929 (greva foamei).

Conceptualizat la Congresul V (Moscova, dec.'31), "**antigherismul**" PCR și-a avut rădăcinile în concepțiile reformiste ale părintelui său. În timpul lui Dej, "gherismul" a fost condamnat ca "deviere de dreapta". La aniversarea a 45 de ani ai PCR (mai 1966), Nicolae Ceaușescu a reabilitat contribuția lui Gherea la mișcarea socialistă.

A emigrat în URSS în 1932, a fost arestat în 1936, și a murit în 1938.

A fost reabilitat de Plenara CC al PCR din apr.'68.

(Vezi Cristian Preda, **Staulul și sirena : Dilemele unui marxist român** ", Studia Politica, 2001, I, pp.87-137)

/ Nota 72. **Elek Kobloș** (1887-1937). Și-a început cariera revoluționară în 1918, ca militant **comunist în Imperiul Austro-Ungar**. [**LD : ce a făcut în timpul revoluției bolșevice conduse de Bela Kun ?**] După 1919, a activat în sindicatul lemnului, și a fost delegat la Congresul I. În aug.'24, Congresul al III-lea (Viena) l-a ales **secretar general**.

Criticat la Congresul IV (Harcov,'28); sancționat de Comintern și PCUS în 1929, i s-a interzis să mai activeze în PCR. Arestat și executat în 1937.)

Vld.T studiu de caz : În iulie '68 a însoțit-o pe mama sa - **veterană a Brigăzilor Internaționale** din Războiul Civil din Spania, care în timpul războiului mondial lucrase ca **redactor la Radio Moscova** (secția română) - într-o excursie în RDG.

La Leipzig, s-au întâlnit cu **Basil Spiru** (Erich Hutschnecker), unul din **fondatorii PCR** (1921), care în anii '30 fusese **membru al Delegației PCR la Comintern**.

Când i-au menționat reabilitarea **Elenei Filipovici** de către Ceaușescu (apr.'68), Spiru a comentat sardonice: < **Da, a fost împușcată, dar numai după ce i-a dat** [pe mâna N.K.V.D-ului] **pe mulți alții**.> Întors la București a fost șocat să afle de la **alt veteran PCR, Iacob Feurstein Adam** (a cărui soră a fost căsătorită cu veteranul german din războiul spaniol, Herbert Grunstein, devenit ministru de Interne al RDG), că **Basil Spiru avusese un rol**

important în fabricarea acuzațiilor împotriva Elenei Filipovici și a altor militanți exilați în URSS . " În această poveste borgesiană [!?!] despre interminabile trădări , comploturi, crime , nimeni nu se poate pretinde inocent , cu atât mai puțin cei care , în mod deschis sau pe ascuns , au ușurat sarcinile criminale ale "organelor " (p.95-97)

VI.T.: După 23 august'44 , cunoscutul **Andrei Ianuarievici Vâșinski , acuzator în infamele procese -spectacol de la Moscova din anii '30** , prim-comisar adjunct pentru afaceri externe al URSS , desemnat de Stalin să se ocupe de "afacerile românești " ... (p. 111)

#Inteligenția românească de stânga și PCR

[LD : de acord cu profilul pe care-l face lui Pătrășcanu . Păcat că nu cunoaște activitatea sa la scenă deschisă , în parlamentul românesc (1931) care a dus la invalidarea deputaților comuniști . Dar a pune slăbiciunea intelectuală a comunismului românesc pe seama "*elitismului partidului* " este și inexact și arogant . Chestiunea trebuie pusă exact invers , prin aceea că elitele românești au fost atrase de doctrinele și partidele democratice , și au respins comunismul . Este suficient , la rigoare , să numesc pe Nicolae Iorga , Vintilă Brătianu și IGDuca, Madgearu și Petre Andrei , Dimitrie Gusti și P.Panaitescu , Manoilescu și Nae Ionescu , Blaga și Rebreanu , și mai tinerii pe atunci , Eugen Ionescu , Mircea Eliade, Emil Cioran !

Cât despre comuniștii (sau simpatizanții) "oameni de cultură" , care după 1948 au deținut funcții înalte în cultură , să fim serioși ! Afară de unii cameleoni ...restul au fost niște banali și mediocri... intelectuali îndoctrinați . . Este suficient dacă se parcurge lista lui VI.T.]

Mitul Uniunii Sovietice ca "*mit al proletariatului* " , pe care **elita inițială a PCR** l-a făurit , a supraviețuit și la militanții mai tineri . **Lucrețiu Pătrășcanu** - unul din **foarte puținii intelectuali români remarcabili cu poziții înalte în PCR** - mai mult a justificat tezele Cominternului, decât să le critice sau să deină dizident . El a fost un "*soldat al partidului*" , disciplinat , urmând instrucțiunile sovietice fără să le pună la îndoială . După război, Pătrășcanu a încercat să articuleze o viziune mai echilibrată a istoriei sociale a țării, dar tot impregnată cu clișee leninist-staliniste . "**În particular , totuși , el și-a exprimat rezerve față de procesele -spectacol de la Moscova și față de comportamentul condescendent al "tovarășilor " sovietici . De fapt , dacă afirmația lui Belu Zilber , prietenul apropiat al lui Pătrășcanu , este corectă , atunci acesta citise [!?!] lucrarea lui Koestler , întineric la amiază , și prin urmare , înțelesese tehnica de stoarcere a confesiunilor în numele intereselor fundamentale ale partidului . O mare parte din comportamentul său , inclusiv promptitudinea cu care s-a angajat într-un joc de-a șoarecele și pisica cu Gheorghe Gheorghiu-Dej (Pătrășcanu fiind șoarecele) , amintește de seria de retractări și scrisori de supunere față Stalin trimise de Buharin după declanșarea Marii Epurări . "**

"Slăbiciunea intelectuală a comunismului interbelic , determinată de elitismul partidului [!?!] , dar și de aversiunea acestuia față de orice poziție care părea naționalistă [LD : Asta da !] , explică de ce PCR a exercitat o atracție limitată asupra inteligenției " VI.T , recomandă din acest unghi , "remarca pertinentă a lui Belu Zilber " :

< **Puținii care veneau spre noi** erau mânați de cele mai variate motive , de la **simplică curiozitate** [în privința] unei **organizații misterioase**, glorificată de partizani și blestemată de dușmani , până la **intelectuali** convinși că acolo sînt adunați **reprezentanții pe pământ ai unui viitor fericit** ... trecând prin mulțimea celor **nemulțumiți în uzină , în sat, în familie , în mahala . Unguri și bulgari** care doreau despărțirea de România , **muncitori** ce se vedeau stăpâni pe uzine, **evrei îngroziți de antisemitism , șomeri fără profesie** definită sau **profesioniști mediocri** , politicieni nerealizați ... **casnice urâte sau bovarizate , copii sătui de școală ; din această lume** se recrutau înainte de război , **activiștii de partid .** >

(Cf. Belu Zilber, *Actor în procesul Pătrășcanu* , Ed. Humanitas, 1997, pag. 25)

...**Lucien (Gică) Golden** (viitorul gânditor neomarxist francez) , și-a început investigațiile dialectice la București , dar vedeile sale neortodoxe au dus la ruptura de PCR , în 1934 .

(Cf. Michell Cohen, *The Wager of Lucien Goldmann* , Princeton University Press, 1994)

... Revistele cultural-politice controlate de PCR - *Cuvântul Liber, Reporter, Era Nouă* - promovau o viziune maniheistă , bazată pe un sprijin absolut pentru URSS și o ură viscerală față de sistemul parlamentar din România ! Rumegau continuu broșurile lui Stalin și directivele Cominternului .

... După 1933, intensificarea campaniilor antifasciste a ajutat PCR să stabilească legături cu **intelectualii de stânga** . endocrinologul **CIParhon**, filozoful **Tudor Bugnariu** , istoricul **Scarlat Callimachi** , av.**Gheorghe Maurer** au intrat în partid . psihologul **Mihail Ralea** și politicianul **Petre Groza** , au intrat în dialog cu PCR ... Principala organizatoare a fost ... **Ana Pauker** , căreia i se dusese vestea în urma Procesului de la Craiova (1936) , prin propaganda întreprinsă de Comintern .

... Printre cadrele cele mai active ale "**Agitpropului** " se numărau : Ștefan Foriș , **Iosif Chișinevschi** (Roitman) , Sorin Toma ; Ana Toma (Grossman) , Grig.Preoteasa, Miron Constantinescu , Alexandru Buican (Arnoldi) , Mircea Bălănescu (Eugen Bendel) , **Leonte Răutu** (Oigenstein) , Valter Roman , Ștefan Voicu , Constanța Crăciun ș.a. (p. 98- 102)

... **Gheorghiu Dej**, cât a stat închis (1933-1944) , a înțeles imensa valoare strategică a propagandei și, după război, la sugestia consilierilor sovietici , a numit conducători ai " Agitprop" pe **Iosif Chișinevschi și Leonte Răutu** . (p.98 - 102)

Evreii și PCR

[LD : Mă voi ocupa de subiect Aici notez spusele lui VI.T.]

O recunoaștere a fenomenului :

"Atât în sectorul **operativ** ("tehnic ") cât și în cel de **propagandă** , **aparatul de partid era dominat de transilvăneni și basarabeni neromâni**, în majoritate de **origine evreiască**.

O explicație marxist-leninist-stalinistă :

" Prezența evreească semnificativă în cadrul grupărilor de stânga din Europa Centrală și de Est era legată de **iluzia întreținută de mulți evrei** , că **URSS reprezenta întruchiparea umanismului marxist** ."

Un complex de nonapartență națională :

"**Nemulțumiți** de situația existentă , **dezgustați** de valorile burgheze , **victime** ale măsurilor discriminatorii și **înpăimântați** de ascensiunea nazismului , ei s-au lăsat **furați de fantasmă despre o revoluție comunistă mondială** , care urma să creeze un climat precoce pentru ceea ce Marx numise "**realizarea ființei umane**", extirpând în acest fel cancerul antisemitismului "

O renegare (sau o ascundere) a evreității, denotând o dorință de supremație :

" Visul lor era **să-și depășească evreitatea** , să devină **parte a unei mișcări universale** ale cărei aspirații și promisiuni **transcendeau clivajele naționale, religioase și rasiale** .[...] Ca și tovarășii lor polonezi și maghari , cei mai mulți dintre **comuniștii evrei din România și-au renegat originile etnice** și și-au abandonat cu mândrie toate legăturile cu tradițiile strămoșilor .Ei erau , folosind expresia lui Isaac Deutscher <evrei neevrei > , în **căutarea unei noi identități** care să le permită să se comporte ca niște **cetățeni ai unei patrii universale** . Din această cauză **au refuzat să vadă prăpastia dintre speranțele lor și realitatea stalinismului** . Matyas Rakosy și Jozsef Revai , Jakob Berman și Hilary Minc , Iosif Chișinevschi și Leonte Răutu , au fost cu toții uniți în renegarea evreității lor și în frenetica dorință de a o nega ."

O ingratitude (sau lipsă de loialitate, sau trădare) față de statele naționale :

Situația din România era surprinzător de **asemănătoare cu cea din Polonia** , așa cum a fost diagnosticată de Czesław Miłosz : < **Adevărul este că** în Polonia de dinainte de război , **majoritatea celor de stânga erau evrei** . Nu există nici un mister rasial în asta . **Ei aveau , pur și simplu , un punct de vedere internațional** , în timp ce, din secolul al XIX-lea încoace , **polonezii au avut o foarte puternică tradiție de luptă pentru independență** . Polonia , care reapăruse [?!?] pe harta Europei , le părea atât de **prețioasă polonezilor [!!!]** încât însăși **ideea de a pune capăt aranjamentului extraordinar [al tratatelor de pace !]** care îngăduia Poloniei să existe , **era de neconceput** .

O întreagă serie de imponderabile [?!] au împiedicat **partidul comunist** să aibă parte de simpatie . >

O inexplicabilă romantizare a Rusiei și un filosofism fanatic :

" **Imaginea romantizată a URSS** pe care o aveau , funcționa ca o compensație pentru **frustrările și umilințele lor** . [...] **Comuniștii est-europeni** , care se identificau cu URSS ,

un "Inamic extern" pentru cele mai multe dintre țările din regiune, le-au apărut , în mod inevitabil, compatrioților lor , ca agenți ai disoluției naționale. " (p. 100)

Nota 80 VI.T : "Există explicații de ordin sociologic , psihologic și moral pentru suprareprezentarea evreilor în mișcările politice ale stângii radicale din Europa Centrală și de Est , unul dintre cele mai complexe fenomene ale timpurilor moderne care așteaptă încă o examinare minuțioasă . Pentru o încercare în acest sens, vezi Jerry Z. Muller, Communism, Anti-semitism and the Jews , Commentary, aug.1988 ,pp 28-39 .

Raportarea Anei Pauker la evreitatea ei , a fost complexă și sinuoasă .
Vezi Robert Levy , *Ana Pauker : The Rise and Fall of a Jewish Communist* , Berkeley : University of California Press, 2000 . (p. 320)

... **Gheorghiu Dej**, cât a stat închis (1933-1944) , a înțeles imensa valoare strategică a propagandei și, după război, la sugestia consilierilor sovietici , a numit conducători ai " Agitprop" pe **Iosif Chișinevschi** (Roitman)și **Leonte Răutu** (Oigenstein) .
Din nou , sânt semnificative **prezența unui mic grup de semiintelectuali declasați basarabeni evrei** , la vârful aparatului de propagandă al PCR - Chișinevschi, Leonte Răutu, Mihail Roller, Sorin Toma, Ștefan Voicu, Zina Brâncu(Haia Grinberg) ,Iosif Ardeleanu (Dome Adler), Barbu Zaharescu (Bercu Zuckerman)- precum și **izbitor de disproporționata reprezentare a militanților care nu erau etnici români** , în toate **Comitetele Centrale** ,până la **Congresul al VII-lea** (Congresul II PMR)din 1955 . (p. 95-102)

#Brigăzile Internaționale în războiul spaniol

"După izbucnirea Războiului Civil din Spania în 1936, partidul a reușit să recruteze un număr impresionant de voluntari români pentru Brigăzile Internaționale . Potrivit istoriografiei PCR , peste 500 de voluntari din România au luptat în Brigăzile Internaționale de partea republicană . [LD: aici este momentul să se arate și voluntarii legionari de pe baricadele naționaliste] Cercetările mele sugerează că numărul de 300 de voluntari (printre care s-au numărat și părinții mei , precum și alte rude și prieteni de familie) este mai aproape de adevăr ." (p.101)

Nota 82 : După Ghiță Ionescu , PCR a recrutat 600 de voluntari , iar reprezentanții săi au condus regimente, companii și baterii . Printre organizatorii acțiunilor de recrutare s-au numărat : Leonte Răutu, Mihail Florescu , Gheorghe Rădulescu (în România) și **Gheorghe Vasilichi** * și Alexandru Buican-Arnold (în Franța) .

Printre membri importanți ai PCR care au activat în **Brigăzile Internaționale** s-au numărat : **Petre Borilă** (comisar politic) , **Constantin Doncea***, Minea Stan , Gheorghe Stoica [comisar politic] , **Valter Roman** * , Mihail Boico , Julien Botoș, Grigore Naum , Mihail Burcă , Manole H.Manole, Mihail Patriciu , Pavel Cristescu , Mihail Florescu , Carol Neuman și Basil Șerban

... **"Tatăl meu** , care atunci se numea **Leonid Tisminețki** , și-a pierdut brațul drept la vârsta de 24 de ani, în 1937 , în timpul uneia dintre cele mai sângeroase bătălii din Războiul Civil (și-a schimbat numele în **Leonte Tismăneanu** , în 1948, la cererea unor înalți activiști de partid) Printre românii care au lucrat în **spitalele Brigăzilor Internaționale** au fost dr. Shuli Brill și infirmierele Sanda Sauvard, Galia Burcă , Elisabeta Luca și **Hermina Marcusohn (mama mea)"**

Informații suplimentare cu privire la voluntari , vezi Gh.Adorian (coord.) , *Voluntari români în Spania , Amintiri și documente* , Ed. Politică, București, 1971. (p. 320)

Nota 92. **Gheorghe Vasilichi** (împreună cu Doncea și Petrescu) evadase din **Doftana** (1935) , plecase în **URSS** , și , în 1936 , a plecat în **Franța** unde a devenit o figură importantă a FTP-MOI (Francs Tireurs et Partisans - Main d'Euvre Immigree) .

Doncea a luptat din URSS în **Brigăzile Internaționale** , apoi s-a reîntors în URSS , lucrând la departamentul românesc de la **Radio Moscova** (unde lucra și Petrescu)

Doncea și Petrescu au devenit **ofițeri politici** în **divizia "Tudor Vladimirescu"** organizată în

URSS din prizonieri de război români .

/* Valter Roman (Ernst Neulander)

Nota 82. Ghiță Ionescu spune că pseudonimul lui **Valter Roman** a fost **G.Katowski** . De fapt, **Valter Roman a fost numele conspirativ** adoptat de **Ernst Neulander** , un militant **evreu născut la Oradea** , care urma să joace un rol important în istoria postbelică a României , mai întâi ca **șef de Stat Major al Armatei Române** , apoi ca **ministru al Telecomunicațiilor**, apoi ca principal candidat pentru un **proces spectacol** menit să-i epureze din partid pe "**titoiști**" și pe "**agenții puterilor occidentale**" .

Reabilitat după 1953 [**LD : implicat în care deviere ?**] , **Roman** a fost **directorul Editurii Politice** și **membru al CC al PCR** până la moartea sa (1983) .(p. 320)

[**LD : din nota lui VI.T. lipsește deocamdată activitatea lui Valter Roman între 1940-1944**]

/* Nicolae Ceaușescu-tineretea revoluționară .

[**LD : eu am detectat documentele de epocă în care realmente NC a fost amintit .**]

Nicolae Ceaușescu a fost închis în perioada 1936-1938 și arestat din nou în 1940 .

Pentru el , Doftana a fost principala < **academie de gândire revoluționară** > . Pregătirea teoretică din închisori se limita la învățarea pe de rost a oficialului Curs scurt de istorie a Partidului Comunist (Bolșevic) al Uniunii Sovietice și a altor broșuri staliniste .

" Cu mentori precum Ana Pauker, Ștefan Foriș, Iosif Chișinevschi, Lazăra Grunberg , Leonte Răutu , Andrei Bernath, Elena Răceanu (Ilona Papp), Zina Brâncu (Haia Grinberg) , Manole H.Manole, Ofelia Manole, Iosif Rangheț și Bela Brainer , din care cei mai mulți terminaseră Școala Lenistă a Cominternului de la Moscova, era de așteptat să se producă îndobâzirea celor câțiva oameni proveniți din mediile muncitorești autentice , închiși la Doftana, Jilava, Aiud, Brașov, Mislea și Dumbrăveni .

Gheorghiu-Dej, care fusese cooptat membru în CC în 1935, și care , până la sfârșitul anilor '30 devenise liderul de necontestat al organizației PCR de la Doftana , și-a însușit în mod magistral "tainele" propagandei de partid , și a supravegheat cu atenție inițierea doctrinară a unor neofitiți ca Gheorghe Apostol, Nicolae Ceaușescu , Alexandru Drăghici și Alexandru Moghioroș ." (p. 101)

Nota 85 : Cu toții au fost **răsplătiți cu funcții importante în partid și de stat** - după eliminarea "grupului Pauker-Luca-Teohari Georgescu " în 1952.

La moartea lui Dej, în '65, Apostol, Ceaușescu , Drăghici și Moghioroș erau **membri plini ai Biroului Politic al CC al PCR** . (p. 321)

PCR 1939- 1940

[**LD : pentru această perioadă , reconfirm tratarea făcută de mine în "România în vâltoarea anului 1939 "** (1985) , de care Tismăneanu nu are cunoștință , din care regret doar amplexarea dată rolului " tov.Ceaușescu" , preț plătit ca unic și sigur pașaport pentru ca lucrarea să apară . **Jurnalul** meu descrie furcile cenzurii prin care a trebuit să trec .

Tismăneanu rezolvă și aceste episoade prin **apelul la istoriografia poloneză** - probabil astfel înțelege să onoreze caracteristica de "**istorie comparativă**" - ceea ce eu consider a fi o exchivă . Cu atât mai mult cu cât, după 1989, în România au apărut **numeroase lucrări - de istorie și memorialistică** - pe această temă .**Vezi prezentarea lor în sit-ul Procesul Comunismului]** VI.T despre conduita trădătoare a PCR :

" Compoziția etnică a elitei staliniste românești [?!?] cu greu ar fi putut spori influența și autoritatea partidului în țară , mai ales în anii'30-'40 , când atât URSS , cât și Ungaria își manifestau nemulțumirea cu privire la trasarea frontierelor din Europa Centrală și de Est , după primul război mondial. Dimpotrivă, ei au acceptat umilitoarele directive ale Cominternului din 1940, care descriau România ca pe < un stat multinațional și imperialist > și criticau PCR pentru lansarea unei campanii pentru apărarea granițelor țării la sfârșitul anilor '30 . Cu foarte puține excepții (Grigore Răceanu și, probabil, Ion Popescu Puțuri și Grigore Preoteasa) , nu a apărut în PCR nici o rezistență autentică la aceste indicații paralizante din punct de vedere politic . "

VI.T . despre pactul Hitler -Stalin :

" **Ușurința în acceptarea schimbărilor și întorsăturilor din linia Cominternului**, explică , de asemenea , **reacția slabă [?!?] față de semnarea Pactului sovieto-nazist din august 1939 și de începuturile dominației comune sovieto-germane .** "

VI.Tismăneanu despre anexarea Basarabiei și Bucovinei :

" **În iunie 1940, ca parte a înțelegerilor sovieto-naziste , URSS a emis un ultimatum către guvernul României prin care cerea retrocedarea Basarabiei (teritoriu controlat [?!?] de Rusia între 1812 -1918) și a nordului Bucovinei (o regiune care nu fusese sub dominație rusă). Izolat și aflat sub presiunea crescândă a extremei drepte [?!?] , guvernul regelui Carol a acceptat dictatul sovietic. [?!?] Pentru PCR , presiunea Kremlinului nu a fost expresia unui comportament imperialist , ci o cerință legitimă din punct de vedere istoric. Mai mult , directivele Comitetului Central le cerea membrilor PCR de origină basaraneană sau bucovineană (și nu numai lor) , să solicite obținerea cetățeniei sovietice și să se repatrieze " în "țara" lor . Răutu, Sorin Toma , Zina Brâncu și alți câțiva [LD : cca 600 !] au devenit în acest fel cetățeni sovietici . "**

Nondisidența în PCR

VI.T. despre diferența atitudinală a comuniștilor români , față de polonezi și unguri :
Într- un eseu privind experiența poloneză , Isaac Deutscher releva faptul că disoluția P.C polonez la ordinele lui Stalin , în timpul Marii Terori , **renașterea comunismului în Polonia ocupată , ca o moștenire a stângii antistaliniste** , se explică prin **supraviețuirea unei tendințe preleniniste , antitotalitară** , din tradiția Rosei Luxemburg .

O altă analiză subliniază **tradiția de revoltă a stângii maghiare** , cu permanente dispute interne și dezbateri intelectuale.

" **Dacă aceste partide ar fi fost iremediabil bolșevizate - transformate în simple curele de transmisie ale Moscovei - ar fi dificil de explicat ascensiunea generației revizioniste după moartea lui Stalin. Din interiorul partidelor comuniste din Polonia și Ungaria a apărut o abordare umanistă a socialismului , în timp ce elita de partid din România a preîntâmpinat această posibilitate prin reprimarea a înseși ideii de disidență .** "

În partidele ceh, polonez, maghiar, de exemplu , au existat voci disidente - intelectuali gata să pună sub semnul întrebării aspectele cele mai iraționale ale dictaturii staliniste . Slovaca Vladimir Clementis, poetul maghiar Jozsef Attila, numeroși polonezi , au criticat procesele -spectacol staliniste .

" **În mod paradoxal, documente din arhivele îndelung ținute sub secret indică faptul că nici o tentație critică de acest fel nu a apărut printre comuniștii români** " Ex empla "izbitor și mișcător" : în timpul investigațiilor Anei Pauker (febr.-mart 1953), ilegalistele din celulă au informat că, la aflarea veștii despre "**lichidarea devierii lui Marcel Pauker**" [1937] - ceea ce însemna execuția sau gulagul - **Ana Pauker** a suspinat , dar n-a exprimat **nici o rezervă sau dubiu** în legătură cu înțelepciunea măsurii .(p.102-103)

PCR 1941-1944

Comuniștii din închisori

" **Unul din faptele trecute sub tăcere de istoriografia comunistă oficială , a fost competiția din timpul războiului dintre cele două grupuri din interiorul PCR care se aflau în țară.** " **CC și secretarul Ștefan Foriș** conduceau teoretic partidul , dar era pus sub semnul întrebării de **nucleul din închisori** , mai ales după izbucnirea războiului sovieto-german din 1941 . Cele două grupuri aveau vederi diferite asupra strategiei de rezistență antifascistă . **Foriș și grupul lui** - printre care Remus Koffler - **se opuneau** ideii organizării **mișcării de partizani ; nucleu din închisori susținea această idee.**

Persoanele intervievate de VI.T ., arată că **Dej era pătruns de misiunea sa politică** , dornic să exercite controlul total asupra organizației de partid , extrem de **persuasiv și nemilos cu potențialii rivali** . El era **susținut de Dumitru Petrescu, Constantin Doncea , Gh.Vasilichi** (foștii camarazi din timpul grevelor din '33) .

Printre activiștii **comuniști închiși la Doftana: Gh.Apostol, Teohari Georgescu , Iosif**

Chișinevschi, Alexandru Drăghici, Chivu Stoica, Iosif Rangheț, Bela Brainer, Alexandru Moghioroș și **un grup de agenți sovietici acuzați de spionaj**. Cel mai important dintre aceștia, era **Pintilie Bodnarenko** ("Pantiușa") care a devenit în anii '50 **șeful Poliției Secrete din România**.

"Grupul Gheorghiu Dej" a fost separat în 1940, după instituirea regimului Antonescu. **Unii, inclusiv Dej și Ceaușescu, au fost trimiși la închisoarea Caransebeș**, iar apoi în **lagărul de concentrare de la Tg.Jiu**.

Alții, între care **mulți evrei, au fost deportați în lagărele din Transnistria**, regiune a sovieticilor, administrată de România.

După 1941, Petre Gheorghe (fost adjunct al lui Foriș) s-a aliat cu grupul Dej, împotriva lui Foriș. În lagărul de la Tg.Jiu, a avut loc **o luptă sălbatecă pentru supremație** între Dej și alți lideri. Dej a reușit să-i izoleze pe principalii rivali: **Ovidiu Șandru** (veteran de la Grivița) și **Alexandru Iliescu** (tatăl lui Ion Iliescu). **Dej nu avea încredere nici în Pătrășcanu** și s-a opus integrării acestuia în comitetul organizației de partid în timpul **scurtei șederi a lui Pătrășcanu la Tg. Jiu** (1943).

La sfârșitul lui '43, începutul '44, **Gheorghiu Dej a plănuț eliminarea lui Ștefan Foriș și Remus Koffler**, acuzându-i că au furnizat informații despre Petre Gheorghe (capturat și ucis de Gestapo). În vederea acestei debarcări, el **a cooperat cu Emil Bodnăraș și Constantin Pârvulescu, doi dintre principalii agenți ai lui Stalin în PCR**.

Ei au cerut lui **Stalin să susțină nucleul din închisori**.

Cu binecuvântarea Moscovei, **grupul Dej a inițiat o lovitură internă**, în **aprilie 1944**, împotriva grupului Foriș. Acuzație formulată: "**lașitate și capitulare**". Eliminarea lui Foriș (întâi politic, apoi fizic), a deschis drumul lui Dej spre preluarea puterii în PCR. **Sosirea Armatei Roșii** a oferit **minusculei formațiuni politice** să se transforme în "**partid național**".

(Vezi: Dan Cătănuș, Ion Chiper, **Cazul Ștefan Foriș: lupta pentru putere în PCR, de la Gheorghiu Dej la Ceaușescu**, București, Ed.Vreamea, 1999)

"Comuniștii, susținători loiali lui Stalin, îmbrățișaseră strategiile Moscovei și se opuseseră fascismului, alianței dintre România și Germania lui Hitler și fatalului război antisovietic condus de Antonescu. **Timpul lor sosise.**" (p.106)

Trei centre de comandă

Din p.d.v. structural, în timpul războiului au funcționat trei centre de comandă în PCR:

1. Biroul Politic al Comitetul Central, condus de **Ștefan Foriș** (alias Marius), care îi mai includea pe C.Pârvulescu, Constanța Crăciun, Ileana Răceanu, Victoria Sârbu (Alias Mira), ing. Remus Koffler.

Ei erau în legătură cu **Lucrețiu Pătrășcanu** (până la domiciliul forțat al acestuia în Poiana Țapului, în vila părinților, unde și-a scris lucrările), **Ana Grossman -Toma** (care fusese căsătorită cu Al. Toma - aflat în URSS -; care se recăsătorise cu Pârvulescu; care se va căsători în 1946 cu Pavel Bodnarenko, alias Pantiușa), **Ion Gheorghe Maurer** (specializat în apărarea comuniștilor persecutați) și cu ... **Emil Bodnăraș** (alias "inginerul Ceaușu", agentul sovietic reîntors în țară) care, împreună cu Rangheț și Pârvulescu, țineau legătura cu celălalt centru ...

2. Centrul din închisori, condus de Gheorghiu -Dej.

Sorin Toma spunea despre el că era un "**stalinist machiavelic**"; Miron Constantinescu spunea despre el că "**a fost cel care a introdus metode bizantine în viața partidului**".

Trebuie subliniat rolul jucat de **agenții sovietici** care se aflau în închisorile românești în anii '30, în "**aculturarea**" lui Dej, în adoptarea **valorilor, credințelor și practicilor stalinismului**. Cel mai eficient a fost **ucrainenul Pantelei Bodnarenko** (Pantiușa), care a condus mai târziu Securitatea până în 1960, sub numele de **Gheorghe Pintilie**, și care a fost extrem de loial lui Dej. (Vezi VI.Tismăneanu, *Fantoma lui Gheorghiu -Dej*,)

3. Biroul Emigranților Români de la Moscova, condus de Ana Pauker.

Timp de 30 de ani, între 1922 (când a fost aleasă prima oară în CC al PCR) și 1952 (când a fost expulzată de Dej), a fost un lider foarte puternic, **o figură asemănătoare Pasionariei**, cu care era deseori comparată în Comintern. Autoritatea sa își avea originile în **contactele ei privilegiate cu cartierul general al Cominternului** (Dimitrov, Kolarov,

Togliatti ș.a)

. În România, prestigiul ei crescuse cu ocazia **procesului de la Craiova** (1936) căruia i s-a făcut o publicitate intensă .

Ana Pauker s-a abținut să-și exprime orice îndoieli cu privire la procesele de la Moscova și la Marea Epurare , chiar și atunci când soțul ei, Marcel Pauker a fost împușcat ca un "inamic al poporului " După sosirea sa la Moscova (toamna 1940) , ea a reorganizat emigrația politică română . A intervenit pe lângă N.K.V.D. pentru a aduce la Moscova pe câțiva dintre supraviețuitorii epurărilor ,printre care pe **Vanda Nicolschi** (fostă colaboratoare al executatului Ștefanski -Gorn) .

Figuri proeminente ale **emigrației românești** [?!] de la Moscova :

Vasile Luca (Luka Laszlo : cetățean sovietic ; deputat în Sovietul Suprem al RSSUcraineană între 1940-1944 ; **Dumitru Coliu** (militant bulgar) ; **Leonte Răutu** (Lev Oigenstein) șeful Serviciului Român de la Radio Moscova , fost redactor șef al "Scânteii " în anii '30 ;

Petre Borilă (bulgarul Iordan Dragan Rusev ; membru al Comit.Ex. al Internaționalei Comuniste a Tieretului (K.I.M .) ; ofițer politic superior în războiul civil spaniol ; reîntors la Moscova; se va întoarce în România în sept '44 cu divizia "Tudor Vladimirescu ") ;

Valter Roman (Ernest Neulander ; origine maghiaro-evreească) : inginer cu studii la Brno-Cehoslovacia ; voluntar în Brigăzile din Spania, la un regiment de artilerie ; a condus stația de transmisie în limba română a Cominternului -"România Liberă" ; s-a întors în România, cu armata Roșie ; **Gheorghe Stoica** (Moscu Cohn, instructor al comitetului de grevă de la "Grivița " ; ofițer politic în brigăzile spaniole ; întors în România cu divizia Tudor Vladimirescu ;) .

O altă categorie o alcătuiau foștii conducători ai grevelor din '33 , evadați din Doftana și refugiați la Moscova : **Constantin Doncea** (voluntar în războiul civil spaniol) ;

Dumitru Petrescu ... (p.122-124)

Listă biografică (Anexa)

(p. 291 - 305)

[LD: Lista este cu totul desamăgitoare . Am adăugat eu unele nume și la altele am adăugat informații presărate în cuprinsul cărții .]

/* Gheorghe Apostol (n.1913) .

Activist de rang mediu în mișcarea clandestină și membru al grupului de partid din închisori ,condus de Gheorghiu Dej . Imediat după '44, membru al B.P al CCPCR , președintele CGM ; " *fără orizont teoretic real sau cultură solidă , a reprezentat oligarhia stalinistă mediocră și dogmatică* " ; rival și persecutat sub Ceaușescu ; disident (Scrisoarea celor șase)

/* Emil Bodnăraș (1904-1976) .

Născut din tată ucrainean și mamă de origine germană .

Una dintre "*cele mai complexe personalități ale comunismului românesc.*" De o inteligență remarcabilă , a fost un comunist auster

Ofițer de carieră , a devenit **spion sovietic** și a dezertat în Uniunea Sovietică . S-a întors la mijlocul **anilor '30 în România**, și a îndeplinit diferite **misiuni speciale pentru spionajul militar sovietic**. Arestat și închis , în închisorile din **Doftana și Caransabeș** , el a devenit tovarăș de încredere al lui Gheorghiu Dej , "*personaj cheie*" al acestuia.

Eliberat în 1943, a fost implicat direct în eliminarea politică și sechestrarea fizică a lui Ștefan Foriș (4 apr.'44). Împreună cu Constantin Pârvulescu și Iosif Rangheț , a condus PCR până la evadarea din închisoare a lui Dej , contribuind la crearea "nucleului hegemonic " .

După 23 august 1944, devine șeful **Aparatului Informativ** al partidului, apoi (1945-1947) șeful **Serviciului Secret** de pe lângă Președinția Consiliului de Miniștri. Influența sa colosală s-a datorat **contactului direct și permanent cu serviciile secrete sovietice** .(raporta despre fiecare lider comunist) .A deținut **funcții importante sub regimul Dej** : ministrul Apărării Naționale ; viceprim-ministru . Ca și Apostol, Chivu Stoica și Miron Constantinescu, a fost **implicat în decizia lichidării lui Pătrășcanu**.

După 1965, a făcut un pact cu Ceaușescu : în schimbul supunerii totale, i s-au oferit funcții

importante . "De o *inteligență remarcabilă , a fost un comunist auster și a nutrit , se pare , pentru linia maoistă "* în timpul conflictului sovieto-chinez .
Rămășițele sale pământești , au fost duse în satul natal din nordul Moldovei (cf.dorinței testamentare)

/* Petre Borilă - (Iordan Dragan Rusev) .(1906-1973) .

Născut la Silistra (Bulgaria) .

Membru fondator al PCR (1921- **la 15 ani?!**) a adoptat **numele conspirativ în anii'30 .**

Comisar politic în Brigăzile spaniole .

În timpul războiului, **a stat la Moscova ,** unde a colaborat cu **Gheorghe Dimitrov și Dimitri Manuilski** (cel mai important demnitar sovietic în Comintern) ,

conlucrând cu Ana Pauker, Vasile Luca, Leonte Răutu și Valter Roman , pentru a forma **nucleul** care va prelua **conducerea PCR** după invadarea României de către Armata Roșie

La curent cu intrigile Cominternului, Borilă a stabilit o **relație importantă cu Gheorghiu Dej** .A fost **implicat în cele mai secrete afaceri politice** , fiind cunoscut ca o persoană distantă și suspicioasă. În anii '50, a participat direct la **acțiunile represive organizate de Securitate** , împreună cu **Dumitru Coliu** (comunist de origine bulgară) și **Ion Vințe** (Janos Vincze) .

A fost căsătorit cu **Ecaterina Abraham** (militantă comunistă de origine evreească) .

Membru în **CC al PCR** (1948-1969) , al **B.P.**(1952-1965) , al **C.Ex.**(1965-1969) , vicepreșed. Consiliul de Miniștri (1954-1965) .

Relațiile dintre familiile **Ceaușescu -Borilă** au fost tensionate după căsătoria lui **Valentin** cu **lordana** (fiica lui Borilă) , din cauza xenofobiei Elenei și a respingerii antisovietismului de către Borilă . **Valentin și lordana** au divorțat în 1988. După revoluția din decembrie'89, **lordana a emigrat în SUA** împreună cu **fiul ei Daniel**, singurul nepot al cuplului Ceaușescu .(cf. Mircea Răceanu, prietenul lui Iordan Borilă , fiul lui PB)

/*Nicolae Ceaușescu (1918-1989) .

Militant UTC , **fără studii reale** și cu puțină educație marxistă , până la **arestare și înțemnițare** (Jilava, Brașov, Doftana ,Carnsabeș , Tg.Jiu) .

La sfârșitul anilor'30, a devenit unul din **liderii UTC din ilegalitate** , împreună cu Ofelia Manole și Miron Constantinescu .Fanatic și zelos, posedat de mitul revoluției proletare , s-a atașat de Gheorghiu Dej . În timpul detenției de la TG.Jiu, din **grupul colaboratorilor apropiați ai lui Dej** : Alex.Drăghici, Chivu Stoica, Gh.Apostol, Alex.Moghioroș.

După '44, a avut funcții la UTC , apoi în Armată și Agricultură .

Beneficiind de înlăturarea "grupului Luca-Pauker" , a devenit **membru în BP** (1953-1954) ; membru în **Secretariatul CC** (secția Cadre) .

Cu sprijinul lui Maurer și Bodnăraș, l-a învins pe Apostol și Drăghici ca succesor al lui Dej (1965) ; în lupta cu generația "bătrână" , **a fost sprijinit de tinerii activiști UTC** : Ștefan Andrei, Maxim Berghianu , Petre Blajovici , Cornel Burtică , Ion Iliescu , Ion Ioniță , Petre Lupu, Paul Niculesc-Mizil, Cornel Onesu , Gheorghe Pană , Ion Stănescu , Virgil Trofin, Ilie Verdeț ; a fost **sprijinit de Manea Mănescu** (ilegalist) .

Ulterior , când unii colaboratori au fost nemulțumiți de "crescânda personalizare " a lui Ceaușescu , acesta a promovat **persoane fidele lui și soției sale , Elena** : Emil Bobu, Constantin Dăscălescu , Ion Dincă , Alexandrina Găinușă , Constantin Olteanu, Tudor Postelnicu .

Ca lider al PCR (1965-1989) , ca șef de stat (1967-1989) , Ceaușescu a jucat un rol activ atât în perioada de **relativă liberalizare** (1965-1971) , cât și în **restalinizarea partidului** (1971-1989)

VL.T, concluzii : **"Sub acuzații greu demonstrabile - genocid , asasinarea a peste 60.000 de cetățeni, depuneri de miliarde de dolari în conturi în străinătate - Ceaușescu a fost singurul lider comunist est-european executat în tumultul revoluționar al anului 1989 "**

/* Elena Ceaușescu (1919-1989) .

Muncitoare textilistă **intrată în PCR la sfârșitul anilor '30**. După '48, o funcție minoră în cadrul **Secției Internaționale a CC PCR** . În anii '50, a obținut diplomă de inginer chimist (Instit.Polit.București) ; a condus org.de partid de la Instit.de Cercetări Chimice (ICECHIM) . După '70, ascensiune rapidă ; în CC (1972) ; C.Ex.(1974), președ .Consil .Naț. ptr.Știință (1979) ; în B.Permanent , președ. Comisiei de cadre , prim-viceprimministru (anii'80) . VI.T , concluzie : " După ce a fost **executată** , a devenit **ținta predilectă a unei demonizări stridente** , fiind prezentată adeseori ca **principala sursă a alienării lui Nicolae față de partid și popor** (asemenea atacuri au căpătat o violență deosebită în memoriile unor foști ofițeri de Securitate) "

/*Iosif Chișinevschi (Roitman , "Ioșka") . (1905-1963) .

Născut în **Basarabia** , într-o familie săracă ; studii puține, nu a terminat liceul .Nu a cunoscut viața autentică a proletariatului . Membru PCR din 1928. Arestat între 1928-1930, a făcut experiența închisorii . A plecat în URSS unde a urmat cursurile faimoasei Școli Leniniste a Cominternului . A participat la **Congresul V** (Moscova ,1931) unde **Bela Kun și Manuiski au susținut alegerea lui în CC al PCR** . A avut **legături personale cu poliția secretă sovietică** și , ca **agent al acesteia** , a infiltrat eșaloanele superioare ale ierarhiei comuniste din România. Revenit în România în '33, a reorganizat **nucleul de propagandă al PCR - Agitprop** ; A fost reintegrat în **Secretariatul CC** , devenind **șeful organizației din București** .

Arestat între 1933-1936 .

Reconfirmat **membru al Secretariatului PCR** (1940) , a navigat între facțiunile Dej și Foriș. Arestat în 1940, a petrecut războiul la **închisoarea din Caransabeș și lagărul din Tg.Jiu** , devenit un apropiat al lui Gheorghiu -Dej . **Stalinist perfect , devotat fără rezerve URSS** . Spre deosebire de alți comuniști de origine evreească, el nu a fost deportat în Transnistria . A luat partela complotul care a vizat lichidarea lui Foriș.

Principal ideolog și propagandist al PCR (1944-1957) .Unul din cei mai apropiați **complici ai lui Dej** în aranjamentele tenebroase care au dus la **căderea Anei Pauker, la asasinarea lui Pătrășcanu și la procesul lui Vasile Luca** .

A fost "protectorul" unui " *grup de politrucii mărginiți, agresivi , semidocti care a dominat viața spirituală românească în anii stalinismului deslănțuit* "

Când rușii au schimbat cursul la Congresul XX al PCUS (febr.'56) , a început să răspândească aluzii critice , insidioase, la adresa lui Dej, sperând să-și ascundă trecutul de abuzuri și crime .A fost **exclus din Biroul Politic** (iun.'57) , iar la **Congresul III PMR** (1960, nu a mai fost reales în CC al PCR .

Căsătorit cu **Liuba Chișinevschi** - activistă comunistă dură , al cărui nume l-a adoptat . În anii '50, Liuba a fost membră a CC , vicepreșed. CGM, vicepreșed. a Comisiei Controlului de Partid .Cei **4 fii ai lor** : **Milea** a emigrat în Canada ; **Andrei și Gheorghe** au emigrat în Israel ; **Iuri** (fiul cel mic) trăește în România .

/* Miron Constantinescu (1917-1974)

Născut în 1917 la Arad ;facultatea de Litere (București) ; s-a alăturat UTC în 1935 ; membru PCR din 1936 ; a reorganizat UTC în 1938 ; și-a petrecut anii războiului în lagărul de la Tg.Jiu , devenind "intelectualul" din grupul lui Dej ; după 23 aug, a devenit cel mai tânăr membru al Bir.Polit. al PCR și redacto șef al "Scânteii" .

Sociolog marxist , mebru al seminarului prf.Dimitrie Gusti . , unul dintre puținii intelectuali din vârful PCR . Dir.al cotidianului "Scânteia" (după 23 aug.'44) ; membru al BP (1944-1957) ; șef al Planificării ; ministr.Învățământului (1956) .

A formulat critici la adresa lui Dej, fiind exclus din BP (1957) .Dir. al Insit de Istorie "Nic.Iorga" A revenit în viața politică după moartea lui Dej (1965) .A fost președ. Academiei de Științe Sociale și Politice , rector al Academiei de Partid "Ștefan Gheorghiu " , președ al MAN .

Căsătorit cu o veche comunistă, Sulamita Bloch .Atât soția cât și cei trei copii, i-au murit

năprasnic .

/* Gheorghe Gheorghiu - Dej (1901-1965) .

[LD: am luat unele date și din capitolul "*Mărirea și decăderea Pasionariei din Balcani*" (p. 158-166) .]

Născut la Bârlad, muncitor feroviar, atras inițial de mișcarea socialistă . Abia în '32 sau '33 a intrat în PCR . A restat după **grevele din '33** , condamnat în **procesul de la Craiova** la **10 ani închisoare** . Membru al CC PCR , din 1935 (când se afla la Doftana)

A învățat limba rusă și stalinismul , la închisoare , avându-i "profesori" pe unii agenți sovietici închiși în România (ex. Simion Zeigher)

În închisoare și-a făcut două tipuri de relații : **activiști comuniști** (Apostol, Drăghici, Moghioroș , Ceaușescu) și **spioni sovietici** : Pintilie Bondarenko (Pantiușa) , Petea Goncearuk , Mișa Postanski (Posteuca) , Simion Babenko , Serghei Nikonov (Nicolau) .

Lider al "centrului din închisori" , a evadat din lagărul de la Tg.Jiu (aug.'44) și **a preluat conducerea PCR , împreună cu Ana Pauker și Vasile Luca** (când aceștia au revenit în țară , în sept.'44) și **Teohari Georgescu** . A fost ales **secretar general al PCR , în oct.1945** .

Principal **instigator și beneficiar al asasinării lui Foriș** (1946) , și a lui **Pătrășcanu** (1948) . A manevrat cu subtilitate în cadrul anturajului lui Stalin (susținând grupul Malenkov) , obținând permisiunea de **a se debarasa de Ana Pauker** în timpul campaniei antisioniste .

A fost inițiatorul sinistrului **Canal Dunărea-Marea Neagră** , imensul lagăr de concentrare .

Principala instituție de care s-a folosit în acapararea și exercitarea puterii absolute a fost **Securitatea** , condusă la început de **agenții sovietici Pintilie Bodnarenko și Alexandru Nicolski** , apoi "etnicizată" . A fost **prim-secretar al CCPCR și președintele Consiliului de Stat** până la moarte .

VI.T : "*În realitate , asemenea lui Stalin , Rakosi și Thorez, Gheorghiu -Dej era obsedat de putere și măcinat de un irepresibil complex de inferioritate față de membrii de partid mai vechi și față de intelectuali .*"

/* Ștefan Foriș (1892-1946).

Brașov. **Locotenent** în armata austro-ungară în primul război mondial . A intrat în **P.C.Maghiar în dec.1918** . **Licența în matematică și fizică** la Universitatea din Budapesta (1919) . A revenit la Brașov , devenind **membru al Partidului Socialist** (1920) În 1923, s-a mutat la București . Din primăvara lui '24 a fost **arestat în repetate rânduri** ; condamnat la 10 ani închisoare în procesul de la Cluj (sentință anulată) . A devenit **membru PCR în 1926** .

Între 1928-1930, **funcționar de partid la Harkov și la Moscova** și **reprezentant al PCR** de la la Berlin, pe lângă Comintern . Între 1930-1931, membru în **Secretariatul regional Transilvania** al PCR ; apoi secretar al Secției de Agitație și Propagandă al CC al PCR .

Arestat în 1932, **condamnat la 5 ani închisoare** , a fost eliberat în 1935 .

În 1936 / '37, **membru în CC PCR** - cu problemele pentru tineret .

În 1940, a călătorit clandestin **la Moscova** , unde a fost numit **secretar general al PCR** (în locul lui Boris Ștefanov) . Foriș a petrecut **războiul la București** , într-o scasă conspirativă , împreună cu partenera sa **Victoria Sârbu** (membră a CC) .

În apr.'44, în urma unei "lovituri de partid" , în numele Cominternului , Foriș a fost arestat ilegal și privat de libertate de către Bodnăraș . În vara lui 1946, când PCR se afla la putere , ca urmare a unei decizii luate de Gheorghiu -Dej, Teohari Georgescu , Ana Pauker și Vasile Luca , Foriș a fost ucis cu lovituri de rangă de către Gheorghe Pintilie și șoferul său , Dumitru Neciu .

Plenara CC PCR l-a reabilitat în 1968 .

/*Petru Groza (1884-1958) .

Avocat de profesie ; deputat în Parlament de 6 ori ; ministru în guvernele mareșalului Averescu (1920-1921 ; 1926-1927) . În 1933, A înființat Frontul Plugarilor , o organizație

țărănească radicală , care își avea baza în județul Hunedoara .
În 1935, FP a stabilit legături cu PCR .

/* Vasile Luca (Luca Laszlo) (1898-1960) .

Muncitor de origine maghiară (secui) .

În 1919, a luptat într-un **detașament secuiesc împotriva Republicii Sovietice a lui Bela Kun** S-a alăturat PCR după 1919, conducând **organizația din Brașov**. Ca sindicalist și activist comunist ,a fost deseori arestat : între 1924 -1927 ; a participat la pregătirile pentru greva de la Lupeni 1929 ; arestat între 1933-1938 ; 1938-1940 .

În 1940 , în timpul ultimatumului sovietic ,se găsea **închis la Cernăuți . A rămas în URSS** , și a devenit **deputat în Sovietul Suprem al RSS Ucrainene** . În timpul războiului, a fost **colaborator** apropiat al Anei Pauker și a participat la activitățile **postului de transmisie radio al Cominternului " România Liberă"**.

S-a **căsătorit cu Ana Luca** - venită în URSS din Spania , unde lucrase în aparatul voluntar administrativ.

S-a întors în România o dată cu Ana Pauker (sept.'44) , devenind unul din **membrii cvartetului dominant în PCR** . În ian '46 , a fost la un pas de a fi **expulzat ddin România** , ca urmare a **planului lui Stalin de a "româniza" partidul** (Ana Pauker spre URSS, Luca spre Ungaria) . Vice primministru și ministru de Finanțe ('47-'52) .

Acuzat de sabotarea reformei monetare , a fost prima **ținta atacului** orchestrat de **grupul Dej-Chișinevschi-Apostol-Borilă** , împotriva "**deviaționiștilor" Pauker-Luca -Teohari Georgescu** . A fost **acuzat că a aut legături cu Siguranța** , în anii '30, acuzație acceptată cu o resemnare ciudată . **Interogat cu brutalitate , a cedat torturilor și a recunoscut cele mai aberante acuzații** . Printre acestea , **a acuzat-o pe Ana Pauker de "naționalism sionist"** .

Prăbușit nervos și moral , a trimis **din închisoarea Sighet** numeroase **scrisori lui Dej**, jurându-i credință nelimitată . Pe marginea uneia dintre scrisor , Dej a scris : "**Același porc bătrân și fățarnic invederat**".Soția sa , Ana Luca , a făcut și ea pușcărie solitară .

Luca a fost reabilitat postum, în 1968 .

/* Ion Gheorghe Maurer (1902-2000) .

Avocat , a intrat în **mișcarea comunistă în anii'30**.

Ca avocat, **apărare pe comuniști în procesul de la Craiova** (1936) în care fuseseră implicați Ana Pauker, Drăghici, Moghioroș, etc etc .

A activat în "**Apărarea Patriotică**" (org.legală condusă de PCR) . A fost arestat între '42-'43 .

A fost ministru de Externe (1957) , președ.al Prezidiului MAN ; prim-ministru .

În memoriile sale , **Petre Pandrea** (cumnatul lui Pătrășcanu) îl numește pe maurer ...

"adevăratul Lenin al României"

/* Ana Pauker (Robinsohn) (1893-1960) .

[**LD: am preluat unele date și din capit. "Mărirea și decăderea Pasionariei din Balcani "** pag. 158- 164 .]

Născută într-o familie religioasă evreească din Codăești , Vaslui , s-a mutat la București încă din copilărie. S-a implicat de tânără în mișcarea socialistă , participând la marșul antigvernamental din 13 decembrie 1918.

Căsătoria cu Marcel Pauker, a radicalizat-o ; de la Congresul II PCR (1922) a devenit membră a CCal PCR ; apoi a fost o vreme instructor cu "misiuni speciale" Comintern în Franța ; s-a întors în România în 1934 ...

"Una dintre cele mai importante figuri ale stalinismului românesc și european ".

S-a implicat din tinerețe în mișcarea socialistă .

De profeie **învățătoare**, s-a **căsătorit cu Marcel Pauker** , descendentul unei familii influente de **ziariști și avocați de stânga**, coproprietari ai ziarelor "**Adevărul" și "Dimineața"** , prieteni de

familie cu figuri importante ale vieții publice și politice românești .

Arestată în 1922 , a fost **eliberată și a plecat în Elveția** .

Ulterior, a activat în **mișcarea comunistă balcanică** , dar mai ales în **Franța**, unde a fost **instructoarea Cominternului** , împreună cu militantul ceh Eugen Fried (alias Clement) , tatăl **ficei sale Maria** , actuală cetățeană franceză .

Revenind în România, a fost **arestată la 14 iulie 1935** , judecată împreună cu Moghioroș, Drăghici și Liuba Chișinevschi , , fiind **condamnată la 10 ani închisoare** .

Atunci l-a cunoscut pe Gheorghiu Dej

A fost **schimbată pe un patriot român** , arestat de ruși după ocuparea Basarabiei .

Batalionul românesc al Brigăzilor Internaționale din Spania , **se numea "Ana Pauker "** .

Mulți lideri comuniști , își botezau fetele cu numele ei .

Din momentul sosirii la Moscova , a devenit **conducătoarea** necontestată a **exilului comunist românesc din URSS** (care supraviețuiseră Marii Terori) . La Moscova erau și **copii ei din căsătoria cu Marcel Pauker, Vladimir și Tatiana** . Datorită prestigiului mamei lor , ei au supraviețuit într-un orfelinat . Zvonurile că și-at fi denunțat sosul la NKVD , nu sunt susținute documentar . Apropiată unor figuri cominterniste marcante : **Manuilski, Dimitrov, Togliatti, Thorez, Dolores Ibaruri** .

A jucat un mare rol în **alcătuirea diviziei " Tudor Vladimirescu "** și în **munca de "reeducare "** a lor (împreună cu g-ral Dimitrie Cambrea)

Revenită în România în sept '44, a fost aproape un an **adevărata conducătoare a PCR** , într-o permanentă rivalitate (dar și admirație și colaborare) cu Dej, ajutându-se reciproc .

Secretară a CC PCR ; ministru de Externe (1947) ; obiect al unui cult al personalității exagerat ; **a fost eliminată din conducerea PCR în 1952**. Arestată și interogată între febr.-iun.1953 , de către col.securist Vasile Negrea ; a purtat discuții cu "emisarii lui Dej " - Apostol, Pârvulescu , Moghioroș, Borilă , Vințe ; a refuzat să-și recunoască vina față de liderul PRM ; s-a retras în mediul familial ... a tradus cărți din franceză și rusă ...

/*Marcel Pauker (1896-1938)

Născut într-o familie evreească înstărită ; avocat de profesie ; membru fondator al PCR ; între 1925-1928 a fost reprezentantul PCR la Comintern ; La Congresul VI al Cominternului (1928) , a fost ales în Comit.Executiv (pseudonim Popescu) ;

în urma rezoluției Cominternului din sept.'30 , când poziția sa radicală a fost înfrântă , a emigrat în URSS . **A fost arestat în 1936** ca membru al "cercului troțkisto-zinovievist" și **executat fără proces în 1937** .

/* Lucrețiu Pătrășcanu (1900-1954) .

[LD :am completat și cu alte date de la pag. 150-154 "Calvarul lui Pătrășcanu "]

Născut la Bacău ; avocat , sociolog, economist ; familie distinsă de intelectuali ; doctorat susținut la Leipzig . S-a alăturat mișcării socialiste în 1919, iar în '21, a fost **membru fondator al PCR** . În deceniul trei , a fost avocatul apărării în procesele unor comuniști importanți . A devenit **membru al CC în anii'30** ; în 1931, a fost ales **deputat pe listele BMT** ; în 1933, a fost unul din **organizatorii politici ai grevei dela "Grivița"** ;

între 1924-1941, Pătrășcanu **a fost închis de 6 ori**, dar nu a fost reținut mult în pușcărie .

Între 1934-1935 , a fost **reprezentantul PCR la Moscova** . În acea perioadă , a avut relații strânse cu Elena Filipovici (secretar al CC) , care a fost executată la Moscova în timpul Marii Terori .A colaborat cu Maurer și Bodnăraș pentru **orchestrarea operațiunii împotriva lui Foriș** . Pe baza mărturiilor celor apropiați de Pătrășcanu - inclusiv a Lenei Constante - reiese că dubiile sale privind sistemul stalinist s-au născut la Moscova , în anii '30 .

În 1946, Dej l-a atăcat pe Pătrășcanu din cauza unui discurs ținut studenților din Cluj ; la Congresul PMR din febr.'48 , și-a pierdut locul în CC ; atacul împotriva sa a fost lansat de Teohari Georgescu :căzuse sub influența burgheziei ! După ruptura cu Iugoslavia , a fost **acuzat că este "agent titoist fascist" , și spion în serviciile secrete occidentale** .

A fost arestat (împreună cu soția și câțiva colaboratori) la **28 apr.1948 din ordinul lui**

Gheorghiu Dej , și a fost supus unor interogatorii extenuate .

Procesul s-a desfășurat la 12-14 apr.54 , în secret , și a fost condamnat la moarte .

Nu și-a recunoscut nici o dată vina. A stat **închis timp de 6 ani** și a fost **executat abia în 1954**. Epurarea lui Lucrețiu Pătrășcanu și executarea sa în 1954 , nu este numai unul dintre **cele mai dezgustătoare episoade din istoria comunismului românesc**, ci și unul dintre **cele mai puțin studiate procese politice din Europa de Est "**

/* Costantin Pârvulescu (1895-1992)

Membru al PCR de la înființare ; în CC din 1929 ;

arestat în 1934, a evadat și s-a refugiat în URSS , unde a rămas până la război .

În aprilie-sept '44 , împreună cu Bodnăraș și Rangheț , a condus partidul - ca secretar general - în perioada în care Ana Pauker era încă în URSS iar Dej în închisoare

/* Grigore Preoteasa (1915-1957) .

Lider al Frontului Stuenților Democrați , creat în 1936, pentru a contrabalansa influența Gărzii de Fier în universități . Președinte -Gogu Rădulescu .

/* Gheorghe Rădulescu (1914-1991) .În dec.'89, Rădulescu era ultimul membru al vechii gărzi a PCR care se mai afla în ierarhia de partid și de stat .

Absolvent de studii economice , **președ.FSD** , organizație antifascistă controlată de comuniști **În 1941, a dezertat din armata română și a trecut liniile sovietice** , apoi a fost deportat în Siberia, iar în final **s-a alăturat emigrației politice de la Moscova . A petrecut anii războiului în URSS** .După '48, a fost ministru adj.la Ministerul Comerțului Exterior ; apoi ministrul Comerțului ; membru al CC PCR (din 1960) ; viceprimministru și membru influent în cercul intim al lui Ceaușescu ; În particular , când era între prietenii intelectuali, se prefăcea că era băut și-și mărturisea grața și disprețul față de Ceaușescu , dar în public era un servil propagandist al mitului Ceaușescu . **Soția sa, Dorina Rudisch** fusese și ea veterană a partidului .În dec.'89, a fost arestat împreună cu Comit.Execut , Rădulescu a fost eliberat din motive de sănătate .A murit la începutul anului'90 în spitalul Comunității Evreești, deși nu era evreu .

/*Leonte Răutu (Lev Oigenstein) (1910-1993) .

Fiul unui farmacist **evreu din Bălți** . Absolvent de liceu ; înscris la Facultatea de matematică din București, pe care nu a terminat-o . A intrat de tânăr **în mișcarea comunistă** , activând în domeniul propagandei .

A fost **redactor șef al "Scânteii "** în clandestinitate , colaborând cu Foriș, Pătrășcanu , Valter Roman, Sorin Toma, Mircea Bălănescu , **Tatiana Leapis** (- prima soție a lui Răutu ; l-a părăsit pentru Foriș ;ulterior Bulan).

Arestat și condamnat în anii'30, a emigrat în URSS , după anexarea Basarabiei , în iunie'40. Șef al secției române de la Radio Moscova (împreună cu Valter Roman și Petre Borilă) **Răutu a revenit în România în 1945**, la intervenția Anei Pauker și a fost propulsat în vârful aparatului de propagandă , ca adjunct al lui Chișinevschi . **Împeună cu Silviu Brucan, Ștefan Voicu , Sorin Toma, Nestor Ignat , Nicolae Moraru , MRParaschivescu , și Traian Șelmaru** ... Răutu s-a numărat printre **cei mai intransigenți critici ai democrației pluritaliste și ai sistemului pluripartit** .

... Moartea lui Grig.Preoteasa , în nov.'57, i-a dat lui Răutu mână liberă în dirijarea lumii culturale .

/*Mihail Roller

Revenit și el din URSS . Apropiat lui Chișinevschi ; adjunctul lui Răutu ; **director al Institutului de Istorie** a partidului .

Cf. informațiilor primite de la Sorin Toma , după Plenara din 1958, când a fost acuzat de "fracționism" , **Roller a suferit un atac cerebral și a murit** la scurt timp după aceea. A circulat

zvonul (neconfirmat) că s-ar fi sinucis . Împreună cu Sorin Toma , Traian Șelmaru și alți militanți ilegaliști , Roller a întru chipat **cea mai agresivă formă de "jdanovism" românesc** . (Vezi relatare detaliată la Țugui, *Istoria și limba română în vremea lui Gheorghiu Dej* , p. 10-54) (Nota 36, p. 342)

/* Sorin Toma (1914 -)

De origine evreească ; a intrat în PCR la 18 ani (1932) ; căsătorit cu Ana Grossman (din anturajul Anei Pauker) . În timpul războiului , a luptat cu partizanii soietici apoi în Armata Roșie (1943-1945) . Întors în România , devine red.șef adj. (1946) , apoi red-șef ('47-'60) la Scânteia . și membru al CC al PCR . La ordinul conducerii de partid , l-a atăcat violent pe Tudor Arghezi . După 1960 , a căzut în dizgrație și a fost exclus din partid , în 1963 .

În 1988 , a emigrat în Israel .

Tatăl său , Alexandru Toma , poet mediocru , a fost bardul oficial al perioadei staliniste din România (a scris versurile primului imn al RPR .."Zdrobite cătușe ...")

(Nota 40, pag. 344)

/* Alți militanți

-**Alex.Bârlădeanu** : născut în Basrabia; emigrant în URSS ; a lucrat la postul radio al Cominternului , "România Liberă " ('40-'44)

- **Alexandru Jar**(evreu , Pașchela) : a stat în închisoare cu Dej ; voluntar în brigăzile războiului civil spaniol ; luptător în rezistența franceză în timpul războiului ;soțul Olgăi Bancic (decapitată de Gestapo în rezistența franceză)

- **Dumitru Coliu** (bulgarul Dimităr Colev) ...

- **Grigore Preoteasa** : fiul unui luptător CFR-ist , Grivița '33 ; facultatea de litere ; în timpul războiului , în lagărul de la Tg.Jiu , prieten cu Ceaușescu ; după 23 aug.'44 , redactor șef la "România liberă"; ministru de externe al României ('52?) ; șeful Secției de Propagandă ('57) ; A murit în accidentul de avion de la Vnukovo .

- **C.Doncea și V. Bâgu** - principalii organizatori ai luptelor CFR din '33;

Caracteristicile PCR

#Complexul "calului troian"

[LD : Considerațiile el le face pentru epoca de după '44 . Eu văd în fenomene o continuitate din interbelic , și le găsesc interesante]

"Cu privire la **obsesia cu privire la dușmani** (pe care o numesc complexul calului troian) **nu au existat diferențe fundamentale** între România lui Gheorghiu -Dej și a Anei Pauker și Cehoslovacia lui Rudolf Slansky și Klement Gotwald , Ungaria lui Matyas Rakosi și Erno Gero , Bulgaria lui Vulko Cervenkov sau Germania de Est a lui Walter Ulbricht .

În mentalitatea stalinistă , **detectarea dușmanilor "din rândurile noastre "** , era chiar **mai importantă decât descoperirea dușmanilor de clasă** definiți cu claritate ,deoarece primii erau mult mai dificil de demascat .[...]

Această logică a stat **la baza luptei pentru putere din interiorul partidelor leniste** din Europa Centrală și de Est de-alungul întregii epoci cominformiste (1947-1953) .Deși **Cominformul** nu a avut nici o dată aceleași obiective și aceeași importanță la nivel global ca **Internaționala a III-a** , aceasta a asigurat cadrul în interiorul căruia au avut loc **cele mai atroce persecuții ale comuniștilor și anticomuniștilor** în numele apărării revoluției proletare .[...] Epuratori și epurați , călăi și victime , au fost prinși într-un **mecanism infernal al lichidării continue și fără de sfârșit.** " (p. 117)

Sectă fundamentalistă

" **PCR întru chipa o sectă revoluționară : fundamentalist** în credința sa , opunându-se oricărei forme de erezie sau gândire critică , **militarist , extrem de disciplinat , conspiraționist , ascetic , milenarist și neînduplecat de doctrinar.**

Nivelul profund al activității ideologice era irelevant : o dată ce partidul primise **Sfânta Scriptură** de la Stalin , discuțiile nu mai erau necesare . Nici un Lukacs sau un Gramsci nu a putut să apară în acest microcosmos sufocant , al cărui **crez politic , immortalizat în documentele Congresului al V-lea al PCR , deriva din viziunea simplistă, maniheistă** pe care conducerea **Cominternului** o avea asupra lumii ." (p. 118)

#Complexul de inferioritate al PCR

" Forțat să activeze în clandestinitate , după adoptarea legii Mârzescu în 1924 , PCR nu a reușit să-și creeze o bază de masă în rândurile clase muncitoare din industrie sau în rândul oricărei clase defavorizate .**Sectarismul său doctrinar** a constituit **cauza principală** pentru care **partidul a rămas un grup străin** , ale căror sloganuri propagandistice abia atingeau vreo coardă sensibilă în rândurile populației.

Luptele interne de la vârful ierarhiei , **conflictele dintre diferitele grupări** și atitudinea condescendentă [!?!] a Cominternului, au exacerbat **complexul de inferioritate al partidului**. Acest complex a reprezentat **singura caracteristică psihologică** importantă a elitelor succesive , de la prima generație cominternistă , la Gheorghiu Dej și Nicolae Ceaușescu ."

Lipsa de legitimitate a PCR

" A fost , într-adevăr, **corespondentul lipsei de legitimitate politică a partidului** : pretinzând că vorbește în numele clasei muncitoare , PCR era doar un **purtător de cuvânt pentru teze și directive formulate în afara României** și aflate , de cele mai multe ori , **în contrast flagrant cu bunul-simț politic și cu interesele evidente ale partidului** .

Era ca și cum această mișcare ar fi ales să rămână **în afara curentelor principale din politica românească** , ignorând cu condescendență [!?!] problemele centrale legate de construcția națională , statală sau instituțională , pe tot parcursul perioadei interbelice. "

(Trimite la **Ghiță Ionescu** , op.cit ; **Victor Frunză** , op.cit (pe care o consideră interesantă dar plină de erori factuale și concluzii neplauzibile , mai ales privind existența a două partide comuniste - interior și exterior) (p. 118)

Sectarismul și ipocrizia F.P.A .

"După Congresul al VII-lea al Cominternului (1935) , **PCR a îmbrățișat retorica antifascistă a "frontului popular"** , a încercat să-și extindă baza de masă și a căutat să stabilească **alianțe cu grupurile cu înclinații de stânga** din interiorul partidelor tradiționale și legale (în special cu membrii ai aripii de stânga a PNȚ și cu Social-democrații conduși de Constantin-Titel Petrescu) .Acelea au fost **deschideri de rutină** , deoarece echipa care conducea PCR (grupul Boris Ștefanov) **a rămas complet dominată de militanți sectari** care **nu înțelegeau nimic** sau înțelegeau foarte puțin **din problemele interne ale țării** " (p. 118)

Terorism demoniac stalinist

"În Europa de Est , sfârșitul anilor '40 a reprezentat o perioadă de **teroare stalinistă** , **instituită de poliția politică** aflată sub **controlul consilierilor și agenților sovietici** . [...]

După cum a afirmat **Franz Borkenau** , **comunismul < o Utopie bazată pe credința în omnipotența "avantgardei" , nu poate supraviețui fără țapi ispășitori** , iar procedurile aplicate **pentru a-i descoperi , pentru a-i inventa , pentru a-i acuza , pentru a-i supune oprobriului și pentru a-i distruge , au devenit doar mai crude și mai agresive . >**

(Borkenau, *World Communism* , p. 179) (P. 1

Intelectualism visceral

"**Impactul psihologiei leniniste** , cultul unității menținute cu orice preț, **subordonarea oarbă** față de cadrele de la centru, **anihilarea sistematică a oricărei forme de democrație** intrapartinică , **viziunea mistică asupra istoriei și asupra partidului comunist**, conceput ca un grup de "aleși" , ca o elită formată de eroi gata de orice sacrificiu în numele unui presupus viitor paradisiac, toate acestea au fost fundamentale.

" În cazul PCR , o serie de elemente legate de **complexul de inferioritate** al celor care dominau elita partidului au complicat și au agravat suplimentar chestiunea, în special **prejudecățile antiintelectuale ale unor activiști de origine muncitorească** și ale ideologilor partidului (Leonte Răutu, Mihail Roller , Sorin Toma, Ștefan Voicu , Nestor Ignat , Zina Brâncu , Nicolae Moraru) , angajați, conform jargonului comunist , pe "frontul ideologic " , în lupta împotriva rămășițelor burgheze .

"Acest **antiintelectualism** își avea originea în **conceptul marxist-leninist** care vedea în **proletariat clasa revoluționară predestinată** . Intelectualii erau priviți ca niște **ființe debile și instabile** , cărora le lipseau convingerile și principiile ferme și care puteau fi , în cel mai bun caz , **interpreții "condiției proletare "** .Departate de a garanta o carieră la partidele leniste , **o reputație de intelectual stârnea astfel suspiciune "** (p. 150)

Stalinism+balcanism

"Din **cultura politică națională românească [?!]** , PCR a preluat - și a dezvoltat la extrem - o anumită **versatilitate în privința principiilor** și o **tentație spre nepotism și corupție** , care este bine prinsă în termenul de **balcanism** .Numai luând în considerare aceste **caracteristici ale comunismului românesc [?!]** , în special **combinarea stalinismului cu stilul balcanic , amoral, de a face politică** , se poate explica dinamica și competiția pentru supremație din interiorul partidului . "

Anexă a secției externe a Cominternului

"Istoria **grupurilor staliniste conducătoare** din diverse alte țări din Europa Centrală și de Est este **surprinzător de asemănătoare** . Există același sentiment al predestinării politice , **aceeași lipsă de interes pentru valorile naționale** , **aceeași obediență pentru Kremlin** . [...]
Mai mult, se pot observa nu numai similitudini psihologice , ci și biografice .

Ana Pauker, Rudolf Slansky, Bedrich Geminder și, într-o anumită măsură, **Laszlo Rajk și Wladislaw Gomulka** , fuseseră cu toții **complicii convertirii Cominternului într-o anexă a politicii externe a Kremlului** și cu toții îmbrățișaseră **mitul genialității lui Stalin** și al **primatului sovietic în comunismul mondial** " (p. 171-172)

Comunismul național românesc

Destalinizarea PCR = ultrastalinizare internă + naționalism

[LD: voi trece prin filtrul propriei înțelegeri această interpretare prin care **receptarea unor interese naționale de către comuniștii români** - ignorate total aproape 40 de ani - este pusă total **sub unghi negativ , ultranaționalist** , și catalogat ca un **"specific românesc" retrograd** .
Se pare că

"Opoziția față de hrușciovism " : Gheorghiu Dej și apariția comunismului național (1960-1965)
" *Îngrijorați de "al doileadezghet" hrușciovist, **dejiștii au încercat să reziste destalinizării prin elaborarea unei strategii naționale de atragere a intelighenției și de creare a unor punți între elita de partid și populație** . De fapt, conducerea comunistă română a reușit , cu deosebit succes, să-și construiască **o platformă a antideștalinizării în jurul conceptelor de industrializare , autonomie, suveranitate și mândrie națională** . [...]*
*Pentru români , **lupta împotriva "cultului personalității "** echivala cu evidențierea **impecabilei lor reputații internaționaliste** și descrierea nucleului conducător al partidului ca **bastion al ortodoxiei leniniste.**"*

La plenara CC al PCR din 30 nov.-5 dec.'61 , pentru a nu fi silit să-și facă autocritica trecutului stalinist al României , Dej a afișat , din nou , **susținerea necondiționată pentru linia internaționalistă a lui Hrușciov** ,criticând "deviația" albaneză (în spatele căreia se găsea MaoTzedun) "**Toate greșelile din istoria partidului** - a susținut el cu seninătate - se făcuseră fie înainte de intrarea sa în partid , fie împotriva voinței sale.

Pretizându-se adevăratul apărător al principiilor leniniste privind conducerea "colectivă" și "normele sănătoase ale vieții de partid " , Gheorghiu Dej **a denunțat facțiunile Pauker-Luca -Teohari Georgescu și Chișinevski -Constantinescu ca fiind responsabile de ororile**

staliniste din România. În același sens, potrivit lui Dej, dacă el și colaboratorii săi n-ar fi existat, **trădători ca Ștefan Foriș și Lucrețiu Pătrășcanu ar fi distrus partidul în anii '40.** În scenariul orwellian al lui Gheorghiu Dej, **controlarea trecutului** era o metodă esențială pentru controlarea prezentului și viitorului. În această construcție maniheistă, adaptează propriilor interese, **întreaga istorie a partidului apărea ca o luptă continuă între un nucleu sănătos, proletar și patriotic,** condus de Dej și **bande succesive de ticăloși schismatici.** Plenara care trebuia să pună în practică **destalinizarea**, a devenit o manifestare menită să **consolideze o viziune ultrastalinistă asupra istoriei partidului.**

Atât discursul lui Dej, cât și a lui Maurer (prim-ministru) **Borilă, Bodnăraș, Ceaușescu, Drăghici, Moghioroș, Răutu** și alți veterani, **i-au denunțat** pe cei "**multă vreme emigranți în Uniunea Sovietică**", "**străini de realitățile din țară**", pentru adoptarea "**metodelor și practicilor criminale staliniste**".

"Printre cei care au susținut cel mai viguros această **abordare naționalistă în formare**, s-au numărat **foști militanți din Biroul pentru Emigranții Români de la Moscova și cândva colaboratori fideli ai lui Pauker**, precum **Petre Borilă** (fost comisar politic în Războiul Civil din Spania și birocrat cominternist), **Leonte Răutu, Dumitru Coliu** și, mai vituperant decât alții, **Valter Roman.**"

"Propagat cu abilitate, **mitul luptei dintre comuniștii loiali lui Gheorghiu-Dej și "moscoviții" Anei Pauker**, a servit ca **suport ideologic pentru noul stadiu al relațiilor dintre București și Moscova.**"

Aparatul de propagandă al partidului, condus de Leonte Răutu, s-a folosit cu promptitudine de tezele dezvoltate la Plenara din 1961, și "**a construit o nouă versiune a istoriei PCR, impregnată de mitul "rădăcinilor naționale" ale dejiștilor, și de meritele lor în demascarea nemiloșilor dușmani ai clasei muncitoare române.**"

La crearea mitologiei "**naționale**" a PRM și-au adus contribuția: **Răutu și adjunctul său Paul Niculescu-Mizil** (care după 1965 i-a și succedat la Secția de propagandă); **Silviu Brucan, Ștefan Voicu, Sorin Toma, Nestor Ignat, Nicolae Moraru, Mihail Roller și Traian Șelmaru** (p.205-214)

Ieșirea de sub tutela Moscovei

[LD : Ceva nu este în ordine în argumentarea lui Tismăneanu. În loc să încerce să detecteze "diferența" (apropo de "destalinizarea" din mai dezvoltatele state economice - URSS, Cehoslovacia, Germania ș.a - el **pedalează pe paradoxul "stalinizării interne** - unde are dreptate - aplicat la un act de politică externă (de natură economică), aș spune chiar geopolitică. Cum însă nici "destalinizarea" din țările respective nu a dus la schimbarea sistemului - acest lucru petrecându-se abia peste ... 25 de ani, **cred că tratarea este tributară surselor și comentariilor "nebinevoitoare"**, deseori minate de prejudecăți și interese, pe care Tismăneanu își construiește capitolul. Nu mă tem deloc de felul cum aș putea fi taxată, deoarece contează, cel mai tare, cum au simțit românii cotitura. **Și eu am trăit-o și știu.**]

Izbucnirea **polemicilor** declarat ostile **dintre sovietici și chinezi** în anii 1962-1963 și **criza reachetelor din Cuba**, **le-au permis comuniștilor români să scape de sub dominația Moscovei.** "Devierea" română - o pretinsă versiune națională a comunismului românesc - a condus la **reformularea oficială a ideologiei**, prin **asimilarea unor valori populiste și naționaliste.** [...1962, CAER - planul Valev -]

"**Declarația oficială din aprilie 1964**, care este considerată "**Declarația de independență**" a comuniștilor români, a arătat faptul că dezbaterile asupra planului Valev convinsese elita conducătoare română că programul de industrializare pe scară largă putea fi realizat numai prin **independența statului-partid față de Uniunea Sovietică.**"

După cum arată Michael Shafir, **elita comunistă română** a decis < să devină nu numai **întruchiparea dezvoltării industriale, ci și a aspirațiilor naționale de independență.** > (M.Shafir, *Romania-Politics, Economics and Society*, p.48)

"Această independență **coincidea cu destalinizarea** [?!] care era **în plină desfășurare în majoritatea țărilor blocului sovietic**, manifestându-se prin evenimente ca publicarea romanului lui **Alexandru Soljenițan**, O zi din viața lui Ivan Denisovici în URSS [?!], sau **simpozionul dedicat lui Kafka** [?!] în Cehoslovacia. Cu alte cuvinte, românii nu

încearcă numai să se desprindă de sub hegemonia Moscovei , ci adoptau și o strategie de izolare a partidului lor și a țării [?!?] de efectele contagioase ale campaniilor antistaliniste duse în alte state leniniste [?!?] ca urmare a Congresului al XXII -lea al PCUS .

Respingerea hrusciovismului ca fiind imperialism stalinist [LD : era imperialism hrusciovist !] a reprezentat , pentru Gheorghiu Dej și acoliții săi , o cale de a se opune deschiderii sistemului politic . Unitatea națională în jurul conducerii partidului al cărui lider suprem era Gheorghiu-Dej , a fost corespondentul ideologic al repudierii pretențiilor Moscovei de a avea rolul conducător în cadrul blocului . "

Alexandru Bârlădeanu (reprezentantul României la CAER) , în febr.1963 , a pus sub semnul întrebării tutela sovietică și a apărât politica economică românească stabilită de Congresul III PMR (1960) . Cu toate acestea , cum notează Skilling , comuniștii români au continuat pentru o vreme să sprijine Moscova în disputa chinezo-sovietică .

(H.Gordon Skilling, *Communism National and International* , în *World Marxist Review* , p.153)

Românii s-au opus ferm practicii de stigmatizare a altor partide drept " antileniniste" , "deviaționiste" .Dej pregătea partidul pentru o confruntare directă cu încercarea sovieticilor de a impune alinierea totală în lupta împotriva Beijingului . (p. 214-218)

Declarația PMR din apr.'64

[LD: **de ce** să nu se admită că aceasta a fost "**revoluția de catifea**" a românilor ? **De ce** să nu se recunoască ecoul și consecințele ei în epocă ? **De ce** acestui moment să i se atribuie conotații "balcanice" și alte epitete de anormalitate și originalitate peiorativă ?

Că după ea au urmat involuțiile cunoscute , aceasta nu este decât **dovada incapacității partidelor comuniste de a conduce societatea** . Dar acest lucru va fi valabil pentru toate statele din Centrul și Estul Europei]

Declarația din aprilie 1964 , cu privire la principalele probleme ale mișcării comuniste mondiale ,rezuma noua filozofie a PCR asupra relațiilor din cadrul blocului , a comunismului mondial și al relațiilor internaționale în general .

În acest document fundamental , comuniștii români au repudiat conceptul sovietic al internaționalismului socialist și au subliniat angajamentul lor față de principiile independenței și suveranității naționale, deplinei egalități , neamestecului în treburile interne ale altor state și partide , precum și principiul cooperării bazate pe avantaj reciproc

Alex.Bârlădeanu a avut o contribuție importantă în elaborarea acestui document :
" Dată fiind diversitatea condițiilor de construcție socialistă , **nu există și nu pot exista tipare sau rețete unice** , nimeni nu poate hotărî **ce este just și ce nu** pentru alte țări sau partide . Elaborarea , alegerea sau schimbarea formelor și metodelor construcției socialiste constituie **un atribut al fiecărui partid marxist-leninist, un drept suveran al fiecărui stat socialist** . [...] Este dreptul fiecărui partid de a-și elabora, de sine stătător , linia politică , obiectivele concrete , căile și metodele atingerii acestora , aplicând creator adevărurile generale ale marxism-leninismului și concluziile pe care le desprinde din studierea atentă a experienței celorlalte partide comuniste și muncitorești . **Nu există și nu poate să existe un partid -"părinte"** și un **partid-"fiu"** , **partide "superioare"** și **partide "subordonate"** , dar există marea familie a partidelor comuniste și muncitorești egale în drepturi ; **nici un partid nu are și nu poate avea un loc privilegiat , nu poate impune altor partide linia și părerile sale . "**

(Vezi : **Declarație cu privire la poziția Partidului Muncitoresc Român în problemele mișcării comuniste și muncitorești internaționale** , adoptată la Plenara lărgită a CC al PMR din aprilie 1964, București, Editura politică , 1964 ; vezi **Skilling** , op.cit ; vezi observațiile lui Bârlădeanu cu privire la Declarație , în **Lavinia Betea , Bârlădeanu despre Dej, Ceaușescu și Iliescu** , pp.152-158) (p. 214- 218)

Naționalizarea ideologică a PCR

"Naționalizarea ideologică " , pentru a folosi conceptul introdus de **Zbigniew Brzezinski** , le-a permis comuniștilor români să recupereze energiile sociale latente și să dezvolte un anumit sentiment de legitimitate politică pentru prima dată în istoria lor .

(Cf. Z.B. *The Soviet Bloc :Unity and Conflict -Assertion* , Cambridge, 1967, p. 442-455)
Nota 32 , VI.T : "**Brzezinski** , care inițial **minimalizase** trăsăturile persistente ale **tradițiilor staliniste locale în România, și-a modificat ulterior părerea** și a caracterizat **stăpânirea lui Ceaușescu drept mediul totalitarismului extrem**" (Cf. Z.B., *The Grand Failure : The Birth and Death of Communism in the Twentieth Century*, New-York, Scribner, 1989, p.134-135)

[LD: **atenție la distanța la care Brzezinski face această reevaluare . În 1967 ,el receptează impresia contemporanilor asupra deschiderilor regimului de la București ; în 1989 , sub dictatura lui Ceaușescu , desigur , situația era alta .]**

Referitor la strategia PMR de a câștiga suportul popular pentru "calea independenței spre comunism" a României , **Ronald H. Lindon** nota : "*Liderii români au folosit cu succes în avantajul lor sentimentul identității nonslave a populației . Atât Gheorghiu -Dej cât și Ceaușescu au trebuit să negocieze fâșia îngustă dintre naționalismul românesc constructiv , de exemplu mândria pentru cultura română , pentru trecutul istoric , pentru realizările și rolul internațional al țării , și expresiile antiruse distructive și periculoase*"

(Cf. R.L. *Romanian Foreign Policy in the 1980 s* , Westview Press, 1981,p.229)

[LD: Se ignoră (se eludează) procesul de slavizare și rusificare agresivă la care a fost supusă lingvistica, istoria și cultura română , al cărui revers nu putea fi decât ... revenirea la normal. Că excesul de zel a avut accente "naționaliste" , este adevărat . Dar el nu a cuprins decât cercurile "culturnicilor", al "diletanților", de multe ori aceiași care alimentaseră rusificarea.]

Nota 34, VI.T : La Conferința Scriitorilor din febr.'65 , **Mihai Beniuc a fost criticat aspru** pentru "realismul socialist" . (Vezi Mihai Beniuc , *Sub patru dictaturi : Memorii , 1940-1975*, București , Ed. Ion Cristoiu , 1999)

" **Reabilitarea figurilor proeminente ale intelighenției naționale a contribuit masiv la relaxarea politică și culturală internă.**"

Această **strategie de "cooptare" [!?!]** - pusă la cale de Leonte Răutu - a permis **publicarea operelor anterior interzise** : Arghezi, Bacovia , Goga, Iorga, Rebreanu, Tudor Vianu , ș.a. Printre intelectualii care au sprijinit platforma comunistă națională a partidului - cu grade diferite de entuziasm - s-au aflat "**figuri respectabile prerevoluționare**" [!?!] precum **istoricii** Andrei Oțetea, CCGiurescu , C.Daicoviciu ; **critici literari** precum George Călinescu , Șerban Cioculescu ; **Vladimir Străinu** ; **filozofii** DDRoșca și Lucian Blaga ; **sociologii** Mihai Ralea Traian Herseni și HHStahl. Trecuse vremea intelectualilor stalinști ce scriau la comandă .

De la bun început , **comunismul național românesc** a avut un **potențial ambiguu** : ar fi putut duce **fie la iugoslavizare** (desovietizare combinată cu destalinizare) **fie la albanizare** (desovietizare întărită de stalinism radical) .

" **Dubla natură a divorțului PMR de Kremlin** provine din contrastul dintre pretențiile și **refuzul său de a revizui modelul leninist al socialismului, impus de sovietici.**

Ambivalența "liniei independente" a PMR a fost adânc înrădăcinată în **neliniștea elitei comuniste românești** că reformele vor da frâu liber revoltelor politice și **vor pune în pericol monopolul partidului asupra puterii** . " (p. 218 - 220)

Relaxarea represiunii (1964)

[LD : nu-mi vine a crede că VI.T a scris doar această frază despre represiunea și genocidul comunist din România ! Poate a făcut-o în alte cărți...Dar mă duce gândul la funcțiile avute de mama sa în ierarhiile comuniste de represiune și la imposibilitatea sa de a merge până la atrage asupra familiei sale oprobiul posterității .]

"Încrezător în sine și din ce în ce mai convins de popularitatea sa printre români , **Gheorghiu Dej și-a permis să abandoneze** una din **cele mai violente politici represive** .

În 1964, el s-a simțit **suficient de puternic pentru a semna chiar o serie de documente** pentru **eliberarea a mii de prizonieri politici din închisori și locuri de deportare** " (p. 220)

Mitul bizantinismului comunismului românesc

Lipsa de legitimitate .

[LD : atâtea volute, atâtea speculații , pentru **a substitui originile , înpămîntenirea , consecințele staliniste ale comunismului românesc cu moștenirea Bizanțului !**

Și asta numai **pentru a respinge** (eluda , evita , confuziona deliberat) **specificul minoritar etnic** al comunismului în România interbelică și **posibilele răspunderi** .
A găsi vinovată victima , nu căpușa ! Iată o operațiune orwelliană la concurență cu miturile comuniste . Altfel , cu toate obiecțiile mele de nuanță , sunt de acord cu analizele și concluziile lui VI.T . din capitolul "**Comunismul dinastic al lui Ceaușescu .1965-1989 .**"]

" **Mitul "comunismului național" românesc** , avându-l pe Ceaușescu drept simbol al contestării dominației Moscovei în Europa Centrală și de Est , se construia cu rapiditate [...] **Obligați să alegeți între URSS și Stalin , Gheorghiu Dej și Ceaușescu** l-au ales de bună voie **pe cel de-al doilea.** "

Ceaușescu a urmat cu încăpățănare **linia stalinistă națională** , după moartea mentorului său (martie '65). Inițiativele "neortodoxe" din politica externă au contribuit la **atenuarea percepțiilor occidentale** cu privire la represiunea internă în creștere .

Multe dintre acțiunile lui erau lăudate , ca **răsplată pentru politica externă semititoistă** .

" **Tragedia personală a lui Ceaușescu a fost determinată de tragedia partidului său , o mișcare politică lipsită total de legitimitate istorică .**

Comunismul românesc (și liderii săi) nu a fost nici o dată capabil să scape de complexul de inferioritate cauzat de marginalitatea partidului în viața politică și intelectuală a României dintre cele două războaie .

Comuniștii români nu au reușit să genereze o acțiune politică de masă și au fost , în general , **percepți ca elemente alienate** a căror răzvrătire împotriva ordinii existente era motivată în special de **resentimente de natură etnică sau psihologică** . Ei formau **o minusculă minoritate mesianică** - ce nu a depășit nici o dată 1000 de membri înainte de 23 august 1944 - **dedicată fără șovăire Cominternului stalinist** .

Mai mult , în timpul perioadei de ilegalitate , **PCR a ignorat cu dispreț valorile naționale și , mai ales , angajamentul față de apărarea granițelor de după 1918** .

Problema centrală a relațiilor dintre România și Uniunea Sovietică - **chestiunea Basarabiei** - a fost prezentată în documentele PCR în **concordanță deplină cu pretențiile imperialiste staliniste** . "

Nota 6 : pentru o discuție asupra **poziției PCR în problema Basarabiei** ,vezi Victor Frunză , Istoria Partidului Comunist Român , p.52-128)

#Mitul Ceaușescu

" Prin această **substituție frauduloasă** , Nicolae Ceaușescu s-a remarcat ca un **maestru în arta manipulării** și i-a întrecut pe mentorii săi stalinisti în **viclenie cinică și ipocrizie** . Omul care **acceptase fără remușcări politica antiromânească a Cominternului** și care a dus la bun sfârșit cu obediență **cele mai respingătoare campanii staliniste** între 1948 și 1965 (colectivizarea forțată a agriculturii , epurările succesive din partid și armată , persecutarea intelectualilor și studenților ș.a.) a **pozat** , după numirea sa ca secretar general în 1965 , în **apostolul românismului** și a încercat să **inventeze o versiune proprie de comunism național** . "

"Ales" secretar general , Ceaușescu s-a angajat într-o activitate febrilă de creare și consolidare a propriului mit . **Istoria partidului a trebuit** , prin urmare , **rescrisă** - George Orwell observă că nimic nu este mai imprevizibil într-un sistem comunist decât trecutul - în **beneficiul noului lider**. Din moment ce faptele istorice lipseau din trecutul său , Ceaușescu a pus bazele unui **cult al personalității** ce avea drept scop să creeze **o legătură între acțiunile sale și cele ale voievozilor medievali și ale conducătorilor traco-daci** care au sfidat Imperiul Roman . [...] **Un spectacol istorico-politic** s-a jucat la București până în 1989 , iar naivi **observatori occidentali** de multe ori **n-au reușit să facă deosebirea** [!?!] între **cabotinismul narcisist și patriotismul adevărat** " (p. 223 - 227)

(Nota 11 : vezi Lucian Boia (coord.) , *Miturile comunismului românesc* , București , Nemira , 1998 ; Vladimir Tismăneanu , *Congresul al IX-lea și geneza mitului Ceaușescu* , revista 22 , august 2000)

#Bizantinism + legionarism+ stalinism = comunism național românesc

[LD: la acest capitol , VI.T. are o bibliografie impresionată de autori străini (Stephen Fischer-

Galați , Rene de Flers, Anneli Maier, Michael Saphir, Gail Kligman , Vladimir V.Kusin ș.a) ; din dizidența și exilul românesc (Paul Goma, Ion Caraion , Radu Filipescu , Ana Blandiana , Vladimir Socor , Dragoș Petrescu, Mihai Botez ,Mihai Pacepa , Vladimir Tismăneanu , ș.a) ; din ex-nomenclatura sau propaganda comunistă (Ceașescu , Dăscălescu, Niculescu-Mizil, Alex.Bârlădeanu , CVTudor, Ovidiu Trăsnea,ș.a) . Acest capitol ar fi bine să figureze în sit-ul **Procesul comunismului .Pentru economia trilogiei mele ... extrag doar câteva idei]**

" Limbajul folosit în cultul lui Ceașescu amintea în mare măsură de Garda de Fier și de deificarea lui Corneliu Zelea Codreanu , Căpitanul, cel care intenționase să transforme România într-un paradis , într-o țară <ca soarele sfânt de pe cer > "

" Prin Nicolae Ceașescu , **bizantinismul a triumfat în cultura politică a comunismului românesc** : intrigile , eliminarea inamicilor prin conspirații de culise, practicarea duplicității în gândire și limbaj , demagogia ajunsă boală națională , toate aceste **caracteristici dezgustătoare ale moștenirii Imperiului de Răsărit , recuperate și consolidate sub Stalin** , au atins apogeul în cultul personalității lui Ceașescu ."

" Mitul care stătea la baza doctrinei sale poate fi descris ca **"românismul socialist "** , cu un **accent deosebit pe specificul național** al românilor în privința : (a) trecutului și tradițiilor istorice ; (b) intereselor ; și (c) valorilor declarate ."

" Prin urmare , Ceașescu a pariat totul pe o autarhie de tip albanez , **în loc să devină un lider comunist obișnuit [?!] ca Honecker, Jivkov sau Husak ."** ...

" Deși inteligența nu a reușit să dezvolte o conștiință critică și să catalizeze lupta antitotalitară , **nu este corect ca inteligența românească să fie acuzată pentru pasivitate** fără a se lua în considerare :

(a) **originea ei isorice și sociale [?!] ;**

(b) **sacrificarea ei imediat după preluarea puterii de către comuniști ; și**

(c) **profilul ei psiho-social " [?!] "**

Nota 95 : Dorin Tudoran tratează pe larg aceste probleme , oferind o tulburătoare descriere a frământărilor intelectualilor români . Vezi : Dorin Tudoran, *Frig sau frică : Reflecții despre condiția intelectualului român* .pag. 355) (p. 253-260)

Viața de apoi a PCR .1989-2005

Scrisoarea celor șase (mart.'89)

Încurajați de politica de glasnost a lui Gorbaciov , câțiva români și-au asumat riscul de a-l critica public pe Ceașescu . În martie 1989,șase veterani ai partidului , **Gheorghe Apostol, Alexandru Bârlădeanu , Silviu Brucan, Corneliu Mănescu , Constantin Pârvilleșcu și Grigore Răceanu**, i s-au adresat lui Nicolae Ceașescu printr-o **scrisoare deschisă** în care denunțau excesele acestuia ,politica economică haotică și deteriorarea generală a imaginii internaționale a României . Scrisoarea a fost un exemplu clasic de disidență intrasistemică , și nu expresia unei opoziții radicale față de instituțiile și practicile asociate cu ceea ce Gorbaciov criticase ca fiind un "sistem administrativ de comandă " . (p. 262-263)

Ultimul congres PCR : congresul XIV -PCR (nov.'89)

Nicolae Ceașescu a fost ales "cu entuziasm" secretar general . În toamna lui 1989, **Ceașescu** era privit de toată lumea ca unul dintre "**ultimii dictatori staliniști din lume** " [?!] visceral ostil reformele lui Gorbaciov.

" Lipsit atât de alibiul internaționalist - nici o putere străină nu dorea să ocupe România - cât și de cel naționalist demagogic , Ceașescu nu mai avea altă carte de jucat decât represiunea violentă ." (p. 264- 265)

Revoluția din decembrie '89

" Venirea la putere a lui Mihail Gorbaciov și lansarea perestroikăi sale pe plan intern au clătinat regimurile comuniste din Europa de Est . [...] scria inspirat Ernest Gellner :
<Nu este doar un eveniment sovietic sau rusesc. Se arată cu claritate a fi unul dintre **evenimentele majore ale istoriei universale** , ca Reforma, ca revoluția franceză , ca revoluția

industrială , ca revoluția științifică.... > ...*Cu diferite ocazii , Ceaușescu a criticat deschis perestroika, pe care a caracterizat-o drept o "deviație de dreapta" în comunismul mondial "*

" Reflectând pe marginea evenimentelor din România din decembrie 1989, Timothy Garton Asch scria : <Nimeni nu a ezitat să numească ceea ce s-a întâmplat în România o revoluție . La urma urmei, arăta într-adevăr ca o revoluție : mulțimi furibunde pe străzi , tancuri , clădiri guvernamentale în flăcări , dictatorul pus la zid și împușcat . >

[descrie factual zilele revoluției la Timișoara ; vizita lui Ceaușescu în Iran ; adunarea populară din București ; 21 / 22 decembrie ; masacrul din Pța Universității ; fuga lui Ceaușescu ; procesul și execuția cuplului ;]

" Criza post revoluționară a fost determinată de prăpastia crescândă dintre cercurile pluraliste ale societății civile și lipsa de disponibilitate a noilor lideri de a le accepta . Lui Ion Iliescu și susținătorilor săi , crearea partidelor politice dedicate stabilirii unei democrații liberale și eliminarea foștilor aparatciki din pozițiile centrale de control , le apărea ca o amenințare personală "

"Aceasta nu a reprezentat o încercare de a restaura comunismul . Orice s-a crede despre revolta din decembrie 1989 din România, nu există nici o îndoială că aceasta a dus la dispariția entității politice responsabile pentru mai mult de patru decenii de represiune socială și politică , conducere greșită a economiei și izolare culturală . De fapt, o dată ce românii au intrat în anul 1990 , nu a mai existat nici un grup care să se declare în mod public descendentul atotputernicului Partidului Comunist de altă dată . " (p.260 - 267)

#Trecutul incontrollabil

"România abia scăpată de Ceaușescu a evitat căutarea istorică vitală necesară în vederea unei terapii naționale. Arhivele au fost și rămân păzite cu strâșnicie , iar imaginația politică a românilor a continuat să fie bântuită de dorințe neîndeplinite și de fantasme vindicative . [...]

" Trecutul comunist a fost analizat cu foarte puțină rigoare după revolta din decembrie 1989 : nici Iliescu , nici susținătorii săi nu erau pregătiți să se angajeze într-o analiză a experimentului leninist din România. Aveau mult prea multe secrete de ascuns , așa că au preferat să le atribuie dictatorului defunct și subordonaților lui imediați vina pentru aberațiile trecutului .

" Pe de altă parte , o dată ce fosta opoziție a ajuns la putere în 1996, demnitarii acesteia au fost , în mod curios, la fel de puțin interesați să analizeze trecutul : noii lideri au evitat să discute în mod serios despre rolul Securității în organizarea terorii de masă sau individuale , despre colaboraționism sau despre necesitatea de a realiza o decomunizare profundă . [...] Constantinescu a evitat o reorganizare profundă a serviciilor de informații și și-a proclamat atașamentul față de apărarea și păstrarea Constituției existente (adoptată sub Iliescu și explicit antimonarhică).

Pentru români , încă o dată , trecutul era o altă țară . "

" ... nici o forță politică nu și-a asumat responsabilitatea pentru moștenirea leninistă a țării [...] autocritica pe care și-au făcut-o alte foste partide comuniste din alte țări est-central europene, a fost evitată în România . [...]

asumarea trecutului a fost împiedicată de o combinație între tăcerea noilor lideri și abordarea neaprofundată , impresionistă și , de multe ori , vindicativă a trecutului comunist de către opoziție. [...] o uitare menținută sistematic [...]

În orice caz, mai mult decât în alte țări postcomuniste , în România s-a putut observa o continuitate între figurile influente din timpul regimului comunist și liderii succesori . (p. 283 - 286)

"Stânga" și "dreapta" românească .

[LD am propriile mele păreri despre această chestiune , așa că nu mai notez schema propusă de VI.T .]

"Stânga și dreapta reprezintă concepte ambigue în România , la începutul secolului XXI . [...] Adevăratul spectru politic ar trebui să acopere schimbările rapide și versatilitatea etichetelor politice și ideologice în perioada de tranziție .

Stânga , într-o asemenea schemă , include următoarele orientări :

(a) comunism tradițional ; (b) populism naționalist ; (c) populism socialist . [.....]

Dreapta din România include : (a) susținătorii valorilor civic-liberale ; (b) creștin-democrația ; și (c) grupurile și partidele naționaliste și religioase fundamentaliste . "

De unde vin toate aceste confuzii ? care este cauza acestui haos ideologic din România ?
(p. 287 -290)

VI.Tismăneanu

2.) Stelian Tănase, *Clienții lu' tanti Varvara , Istorii clandestine*, Humanitas, 2005

[LD: Foarte bună, foarte interesantă, foarte necesară cartea lui Stelian Tănase.

Am citit - comentat-o în august 2005 . La un moment dat, am vrut să vorbesc cu autorul, (mi-a dat un autograf la târgul de carte) i-am dat un telefon (era f. ocupat) , mi-a promis că mă sună și n-a mai făcut-o . Nu contează .

Alăturată altor 3-4 cărți dedicate **comunismului românesc în interbelic** - Ghiță Ionescu, Vlad Georgescu, Victor Frunză , MCStănescu , Vladimir Tismăneanu - această istorie poate fi destul de bine cunoscută .

Privind istoria PCdR , St.T. are pe masa de lucru aceleași cărți ca și mine. Are și aceleași documente : multe în minus, puține în plus . Cu deosebirea că el a intrat în posesia lor după 1989, iar eu le-am cunoscut dinainte . Există însă ceva comun acestor cărți :

istoria PCdR se desfășoară , parcă, într-o **țară a nimănui - România** .

Statul român, monarhia, regimul constituțional, guvernările, legislația, sistemul de partide , structurile sociale - apar accidental și în exclusivă optică a documentelor comuniste , a ziaristilor (mai ales de stânga) sau a istoricilor străini .

Foarte rar sunt citați istoricii români , peste care St.T face "*tabula rasa* " .

URSS, Kominternul și Kremlinul constituie fundalul (contextul, punctul de referință , izvorul de existență) , stăpânul, dirijorul, acestui PCdR .

Poate că, departe de a fi o neglijență (sau o ignorare deliberată) , această abordare se impunea. Dar dacă este așa , atunci **de ce să se pretindă că acest PCdR ar fi fost un partid politic și nu ... rețeaua de spionaj sovietic în România ?**]

1917-1918. Raco .VECHEA GARDĂ

▣ Manifestație bolșevică la Iași (18 apr.'17)

Evadarea lui Racovski și MGBiujor

(**Raport** al Serviciului de Siguranță din Marele Cartier General , 2 mai 1917

Cf. *Ideologie și structuri comuniste în România , 1917-1918* , Institutul Național pentru Studierea Totalitarismului, Documente , 1995, pp221-224)

" În ziua de 18 aprilie (1 mai) 1917, pe la orele 12, au început să se îndrepte către câmpul Socola , situat între parcul Aviației și triajul cel nou , mai multe grupuri de soldați și ofițeri ruși , , având în față steaguri și placarde roșii cu inscripțiunile : <Trăiască Internaționala ! > , < Trăiască libertatea popoarelor ! > , < Pământ și libertate ! > [.....]

La ora 13 ,1/2 , se adunaseră pe câmpul Socola peste 5000 de oameni

care s-au grupat în jurul unei estrade improvizate . [.....]

Au vorbit fostul **deputat Vadeev**, delegat al lucrătorilor din Petrograd, sosit în ziua de 18 a.c. Acesta a explicat cum a avut loc revoluția rusă [.....]

Oratorul Ghilert (Ghiller) de la Statul Major Rus , inginer , a ținut o cuvântare violentă împotriva României .A vorbit despre libertatea pe care a cucerit-o poporul rus, care nu va fi mulțumit și fericit decât atunci când Rusia va elibera toate popoarele care se găsesc în sclavie . [.....] < **Noi** , spune oratorul, **trebuie să luptăm până la eliberarea din sclavie a poporului român , aliatul nostru , și să arătăm Regelui României drumul pe care l-a luat acum țarul Nicolae** > [.....]

Manifestanții au parcurs străzile orașului până la **domiciliul doctorului Racovski** , pe strada Apeduct nr. 30, unde acesta se găsea reținut sub pază polițienească , l-au luat cu forța în automobil și cu toții s-au îndreptat spre Piața Unirii . [.....] De acolo, manifestanții, **împreună cu doctorul Racovski și ofițerii ruși** , s-au dus acasă la ad-torul **sublocotenent Gheorghiu Bujor lângă gară** , l-au luat cu dânșii în automobil și, în strigăte de urale, ofițerii ruși i-au dus pe dr.Racovski și sublt.Bujor, până în cătunul Vlădiceni ,pendinte de comuna Buciumi , jud.Iași ." (p. 10-11)

#Cristian Racovski - date biografice

[Stelian Tănase îi face o biografie destul de amănunțită care , în linii mari , îl prezintă ca un aventurier, amator de revoluții, agent al armatelor din zonă , (când al Rusiei , când al Germaniei) , poliglot, autor de articole în presa socialistă , etc etc. Citind paginile consacrate lui Racovski ... mă gândesc la procopseala pe care ne-au adus-o acești emigranți . Pe mine mă interesează mai mult implicarea lui în mișcarea comunistă interbelică .Notez aici doar câteva date biografice semnificative]

- N.1873, lângă Kotel , în Bulgaria într-o familie înstărită și cu tradiții "revoluționare" ; eliminat din liceele din Bulgaria ; studii în Franța : medicină (Montpellier) și drept (Paris) .
- În adolescență la cunoscut pe **Engels** (în Elveția) , cu care a corespondat ; a cunoscut și alți fruntași ai mișcării internaționale socialiste .
- În 1903 l-a cunoscut și în 1913 l-a găzduit pe **Lev Troțki** (ziarist pe frontul balcanic) la moșia lui de la Mangalia .
- A fost căsătorit cu o rusoaică , trăind câțiva ani la Petrograd ...
- În 1905, împreună cu Troțki, fusese membru al Sovietului din Petrograd. Arestat, trimis în Siberia, evadează și se întoarce în Occident ...
- Din 1905, a devenit șeful Partidului Social-Democrat și principal finanțator (alături de Gherea) al partidului și presei ; tot din 1905 , a fost delegat al PSD la Internaționala Socialistă .
- În 1905, a pacificat marinarii răsculați de pe vasul "Potemkin " (ancorat în portul Constanța)
- În august 1907, considerat "instigator" în răscoalele țărănești , a fost expulzat din România ,pe motiv că nu ar fi avut cetățenie română și că era agent al MSt.M rus . Aflat în străinătate , a încercat de câteva ori să se întoarcă , dar este oprit .
- În 1912 (la căderea gov.Brătianu) se reîntoarce în România , cu aprobarea guvernului conservator .
- În 1916, suspectat că este agent al germanilor, este pus sub supraveghere, apoi trimis la închisoarea din Vaslui, apoi i se stabilește domiciliu forțat la Iași .
- După eliberarea de la Iași (apr.'17) , se stabilește la Odesa (avea 44 de ani)
-

#Visul lui Rakovski : Federația Statelor Balcanice ; dispariția României .

După eliberarea de la Iași (apr.'17) , Racovski se stabilește la Odesa .

Aici îl întâlnește H.Stahl, stenograful parlamentului (aflat în refugiu):

" *Aparențele de om civilizată înșală . Racovski ordonă rechiziții , confiscă proprietăți, bani, bijuterii , <în folosul revoluției > . O vreme , este considerat liderul socialiștilor români , în numele cărora vorbește . Pomenește frecvent despre o federație a statelor balcanice. Statul român ar urma să dispară de pe hartă . Pentru a realiza acest scenariu , o revoluție urma să-l înlăture pe regele Ferdinand . "*

(Cf. H.Stahl, *Cu Parlamentul prin URSS* , Editura Domino, București, 2003, p. 185)

Racovski adună în jurul lui la Odessa un grup de extremiști cu care conspiră la organizarea unei insurecții în România . Organizează un batalion revoluționar din dezertori, refugiați, prizonieri . (pp.13-15)

Metamorfoza lui Racovski : din social-democrat , în terorist bolșevic

Odată cu puciul bolșevic din 25 octombrie'17, " Racovski apare ca un terorist bolșevic, adept al dictaturii, un făptuitor de violențe . La asta se adaugă < mistică revoluției > Împărtășea cu Lenin și Troțki **scenariul revoluției mondiale , exportul de revoluție .** Este folosit de Lenin pentru operații murdare și periculoase .
În Ucraina , este președintele comisarilor poporului , șeful guvernului , șef militar .

Racovski : se dorea dictator , un Lenin al României

În anii care au urmat, Racovski a fost un adversar declarat al României .
La sfârșitul anului 1917, la sugestia lui , guvernul bolșevic trimitea la Iași un comando bolșevic (cca 100, condus de Roșal, președintele sovietului din Kronsdat)
cu scopul de **a-l asasina pe Ferdinand , a aresta guvernul și a proclama România "republică roșie "** . <De fapt, ne aflăm în fața unei adevărate revoluții bolșevice pe teritoriul nostru > - spune IG Duca. Dacă lovitura reușea, urma să fie instalat un guvern alcătuit din Racovski, MGBujor, Alecu Constantinescu ș.a .
Complotul a fost descoperit . < În câteva zile am lichidat definitiv armata bolșevică din Moldova > spune Duca .
(Cf. IG.Duca, Memorii , Editura Machiavelli , 1994, p.38, 54.) (p.16-17)

Europa confruntată cu lovituri bolșevice

În toată Europa, guvernele au mari probleme cu radicalii, extremiștii , anarhiștii , dezertorii .**Grupuri paramilitare conspiră** , ies în stradă pentru a răsturna guverne .
" În toate cazurile, găsim implicați agitatori bolșevici locali sau emisari veniți din Rusia. E vorba apoi de **fonduri uriașe** pe care le transportă de-alungul Europei : în Germania, Finlanda, Ungaria, Franța , Italia , Bulgaria , peste tot unde criza putea fi exploatată conform **scenariului revoluției proletare** . Statul major bolșevic urmărea atent situația , preocupat de declanșarea unor lovituri oriunde s-ar fi ivit ocazia .
România, prin poziția ei pe culoarul spre Balcani și centrul Europei , a constituit o "urgență " . **Cu Racovski în staff-ul bolșevic** , lucrurile se accentuează . "
În 1917, Rusia și Puterile Centrale au încheiat armistițiul, ceea ce < **a pecetluit soarta României** > (Cf. Keith Hitchins , România.1866-1947 , Ed.Humanitas, 19996, p.295)

▣ **Basarabia - scena anarhiei bolșevice ; intervenția României**

I.G.Duca : <**Agenții bolșevici izgoniți de la noi și-au mutat sediul la Chișinău și au început atunci acțiunea de bolșevizare a Basarabiei** .[...] *Guvernul Basarabiei autonome care acum se proclamase republică de sine stătătoare , putea cu greu stăpâni acel val de anarhie . [...] Oamenii lui Lenin au înțeles că germenii descompunerii trebuie aruncat acolo mai întâi și s-au pus pe lucru . [...] Bolșevicii își continuau opera și anarhia creștea.*
Situația guvernului și întreaga soartă a a noii republici basarabene devenea tragică . [...]
Guvernul basarabean ne-a cerut ajutorul militar trebuincios pentru apărarea liniilor ferate și depozitelor de aprovizionare . [...] ne-am hotărât să trimitem trupe necesare pentru a apăra Basarabia și a înlătura orice primejdie bolșevică între Prut și Nistru > (Cf. IG Duca, Op.cit , pp.60-61) (p.18)

Ruperea relațiilor diplomatice ; confiscarea tezaurului

" **Lenin** declară guvernul rus în stare de război **și rupe relațiile diplomatice** cu România. **Troțki** ordonă **confiscarea tezaurului românesc** depus la Moscova .
Multe din comploturile, "insurecțiile" , atentatele montate în afara Rusiei , în perioada care a urmat au fost finanțate din tezaur . " (p.18)
După guvernul Ionel Brătianu-Take Ionescu , urmează guvernul Al.Averescu .
Rusia și Puterile Centrale negociază **Pacea de la Brest -Litovsk** .

Racovski - șef militar, diplomat, conducător bolșevic

Prins între două fronturi, **Averescu semnează un Acord cu Romcerod** (Rakovski) , la Odessa, la 23 februarie 1918 , prin care el se obligă să evacueze trupele din Basarabia, în schimbul repatrierii compatrioților. În timpul guvernării Marghioman , Rumcerod (Rakovski) lansează ofensiva în Basarabia. Dar :

- La Brest Litovsk Troțki refuză să semneze pacea ...

- Puterile Centrale reiau ofensiva și ocupă Odessa...bolșevicii părăsesc orașul , iar românii sunt eliberați ...

- **Racovski se duce la Moscova ...**

- Troțki reia tratativele și semnează pacea de la Brest-Litovsk (7 mai) .

- **Racovski are o scurtă paranteză diplomatică la Berlin** , de unde este expulzat împreună cu toată ambasada rusă (nov.1918)

- Se întoarce la Moscova, apoi din nou în Ucraina (ian.1919)

" Anii 1918-1919, au fost anii în care violențele politice s-au succedat .Ca și încercările bolșevicilor de a incendia Europa.[...] Pericolul pentru țările din centrul și estul Europei a fost mortal ." România nu este singura țară a tentativelor de revoluție . Finlanda, Estonia, Letonia, Austria ,Germania (de câteva ori) , Ungaria , se văd asaltate de încercări de puci , de greve, de manifestații .(p.18-20)

▣ 13 decembrie 1918

O dată cu întoarcerea Regelui , guvernului, parlamenlui , din refugiul de la Iași , la București , s-a produs po încercare de insurgență .

La 13 deceembrie , au loc incidente grave cu armata , soldate cu morți și răniți .

Organizatorii demonstrației aparțineau unor grupuri clandestine comuniste .

Manifestele erau tipărite în Rusia. Iată o mostră : < **Revoluția nu mai poate fi oprită** [...] **Ziua cea mare se apropie** [...] **Vom pune mâna pe arme .Vom pune stăpânire pe arsenale** .[...] **Vom ocupa** [...] **ministerele , gările, poșta , căzărmiile. Vom goni poliția , jandarmii , prefectii , preceptorii, deputații, regii .** >

Emisari, agitatori, veniți din Rusia se află în spatele acestor pregătiri :sunt aceeași, grupați cu un an în urmă la Odessa : Racovski, MGBujor, Al Nicolau ;strategul din București al rebeliunii , era Alecu Constantinescu .

Erau ajutați de unii membri din conducerea "legală " a PSDR (p. 20)

#Procesul din 15-26 martie 1919

Pe banca acuzaților, Comit.Executiv al PSD : Ilie Moscovici , Ion Sion, Gaston Beuve (alias Șeban Voinea) , Gh.Vasilescu- Vasia, David Finkelstein (alias Fabian) , ICFrimu, Constantin Popovici . Alături de ei , alți militanți : Constantin Mănescu , Moscu Cohn (alias Gheorghe Stoica, cu o lungă carieră politică în PCR) , Leon Lichtblau (care va plasa împreună cu Max Goldstein, în 1920, bomba de la Senat).

O mare parte nu apar la proces fiind în străinătate 9 sunt condamnați în contumacie. Alecu Constantinescu este condamnat la moarte ; alții la diverși ani de muncă silnică .

1919.Congresul I al Internaționalei a III-a ,Moscova , Kremlin , 2 -6 martie

"Organizația va juca un rol decisiv în viața comuniștilor români , până la dizolvarea ei în 1943, și chiar după ." **Toate subversiunile , atentatele , operațiile clandestine împotriva guvernelor de la București , ca și finanțarea acestora, sunt legate pentru un sfert de secol de Komintern ."**

Scrisoarea de invitație la congres (Pravda, 24 ianuarie), purta semnătura lui **Lenin, Troțki Racovski** ,ș.a. Cei trei domină congresul . Racovski a venit la congres însoțit de Angelica Balabanova (ministru său de externe în Ucraina)

Delegații nu aveau drept de vot deliberativ și erau din așa numitele "fracții comuniste" din națiunile "mici" ale fostului imperiu rus (Estonia, Letonia, Lituania, Finlanda, Ucraina) și din prizonieri sau străini cu vederi radicale aflați întâmplător în Rusia .

Partide Comuniste încă nu erau înființate

(Cf. Angelica Balabanoff, *My Life as A Rebel*, London, 1973, p 123)

"Kominternul era conceput să fie o fațadă . În spatele său, se aflau însă structurile bolșevice . Rostul său real era exportul de revoluție. Pentru atingerea lui, **Kremlinul** a alocat **fonduri uriașe** a dus repetate **campanii de propagandă** , a practicat **subversiunea** la scară mare .**Lenin** privea **Congresul** din martie 1919 , ca începutul **"internaționalizării" revoluției .Kominternul trebuia să fie un stat major al revoluției mondiale proletare** . A fost gândit ca o mișcare internațională ținută strâns sub control și condusă dintr-un centru unic.

Unul din rolurile -cheie l-a jucat Cristian Racovski. "

Conducerea aleasă : **Lenin, Troțki, Racovski, Buharin Zinoviev, Platten .**

Președ. executiv- Zinoviev. (p.21- 22)

▣ **Revoluția bolșevică la Budapesta (21 mart.'19)**

Comuniștii și socialiștii fac o coaliție

și înlocuiesc guvernul Karolyi . La Budapesta este declarată dictatura proletară.

Noul regim nu era decât o anexă a Sovietelor din Moscova .

Bela Kuhn - liderul bolșevicilor maghiari

Fiu al unui notar din Transilvania; fusese prizonier la ruși, unde devenise bolșevic;

a participat la lovitura de la 7 noiembrie 1917 ; a fost instruit la Petrograd în acțiuni

subversive și tactici de preluare a puterii ; s-a întâlnit cu Lenin ; a fost trimis în Ungaria.

România -între două primejdii bolșevice

Lenin găsea noua conjunctură favorabilă pentru exportul revoluției sale .

Astfel a ajuns România între cele două dictaturi ale proletariatului .

Maximum de risc ar fi fost dacă Rusia și Ungaria ar fi reușit joncțiunea militară

și politică. (Cf. Gheorghe I.Brătianu, *Acțiunea politică și militară a României în 1919* , Editura Corint, București, 2001, p. 48)

Acest lucru s-a și întâmplat . Dictatorul Ucrainei, **Racovski , a declanșat o ofensivă militară** (dinspre Odessa) Scopul acțiunii era astfel formulat : *< Prin înaintarea armatei de muncitori și țărani ruși spre granițele Basarabiei , iar pe de altă parte , prin neînțelegerea ivită între Guvernul muncitoresc al Ungariei și clasa stăpânitoare română , izbucnirea revoluției muncitorilor și țăranilor din România este o chestiune de zile. [...] Ea așteaptă cu nerăbdare acest sprijin firesc pentru eliberarea poporului român.>* (Cf. Institutul de istorie al partidului de pe lângă CC al PCR, *Documente din istoria PCR, 1917- 1922*, Ed. pentru literatura politică, 1953, pp.109-110)

#**Ofensiva lui Bela Kuhn în Transilvania (15/ 16 apr.'19)**

Bela Kuhn pornește la 15/ 16 aprilie 1919, campania militară pentru "**eliberarea**

Transilvaniei" .Operațiunile armatei române se desfășoară cu succes și avansează rapid spre Budapesta . Bela Kuhn este pe punctul de a pierde puterea .

În ajutorul lui intervine Armata Roșie .

#**Ultimatumuri bolșevice: Bucovina și Basarabia (1 mai 1919)**

La 1 mai 1919 , Racovski - președintele Sovietului de comisari ai poporului din

Ucraina - trimite Ministerului de Externe de la București **un ultimatum** în care cere

evacuarea în 48 de ore a Bucovinei (aflată, după spusele sale , *<sub jugul moșierilor români și al dinastiei de Hohenzolern , pradă nesățioasei oligarhii militare și civile române >*.) Motivul este formulat explicit în document :

< Clasa muncitoare din Ucraina nu poate să permită ca între Ungaria sovietică și Ucraina Sovietică să rămână Bucovina în sclavie . >

În aceeași zi, alt **ultimatum** - semnat de **G.V.Cicerin** (ministrul de Externe al Rusiei)

și Racovski - somează guvernelor lui IICBrătianu **să evacueze Basarabia** ,

tot în 48 de ore .În text se spune : **< România în chip sperjur a intrat la finele anului**

1917 în Basarabia [...] [A anulat] acolo cuceririle revoluției rusești , a restaurat puterea urâtă de toți a moșierilor și a târât-o prin tirania polițienească și birocrată română . [...] Guvernul moșierilor români , simțind că se clatină pe teritoriul propriu și că muncitorii și țărani se vor răscula în curând, încearcă să-și întărească puterea printr-o crimă - urmărind sugrumarea puterii Sovietelor în Ungaria [...] Nevrând a vărsa sângele frățesc [...] ambele guverne sovietiste trimit guvernului român următoarele propuneri ultimative : evacuarea imediată a Armatei române , a funcționarilor și agenților din toată Basarabia.>

(Cf. *Ideologie și structuri comuniste în România* , vol 2 , editat de INST , București, 1997, pp264-267)

Un **guvern provizoriu al Basarabiei** este format la Odessa , iar la 11 mai , **Armata Roșie** , la ordinele lui Rakovski , începe operațiunile pe Nistru .

La 13 mai, **Lenin îl anunța pe Bela Khun** că **trupele ucrainene < i-au învins pe români pe Nistru . >** Cei doi lideri sunt în contact permanent dirijând atacul concertat împotriva României .(Cf. VILenin,*Opere complete* , vol 50, Editura Politică , București, 1968, p.337). Și totuși , Racovski oprește ofensiva , renunță la joncțiunea cu armata lui Bela Khun, fiind confruntat cu ofensiva generalului alb Denikin (care avansa spre Moscova) (p. 25-26)

#Sloganul Kominternului : < Jos tratatul de la Versailles ! >

[LD , 20 iulie 2005 .Deși descrie corespunzător evoluțiile dramatice din anul 1919, Stelian Tănase - **la fel ca toată istoriografia comunistă (internațională și românească)** , dar și istoriografia occidentală , **nu nominalizează explicit (nu sesizează, nu categorisesc) Rusia Sovietică ca prim stat revizionist manifest** , poziție pe care a menținut-o pe toată perioada interbelică .

Această optică își găsește explicația în cel puțin trei categorii circumstanțiale :

a) Țările occidentale învingătoare , semnatare ale tratatului de la Versailles , erau interesate în statu-quo-ul frontierelor vestice și a propriilor imperii coloniale extracontinentale - deci erau vigilente față de Germania, Italia, Japonia; pentru ele, statutul țărilor naționale din centru sau răsăritul Europei , era , de la caz la caz, o chestiune secundară (sau cointeresată)

b) Statele central și est-europene și-au concertat politicile diplomatice în funcție de interesul de a conserva sau a revizui frontierele stabilite prin tratate .

c) Statele care , după al doilea război , au intrat sub ocupația sovietică , n-au mai putut (până la interdicere și opresiune) să prezinte într-o lumină reală, actele expansiunii sovietice de după primul război , cele din 1939, 1940, și după războiului al doilea mondial .

Pentru că , după opinia mea , abia după 1989 -1990 , o dată cu destrămarea URSS - fostele popoare subjugate de Rusia (țaristă sau sovietică) își pot reconsidera istoria]

După semnarea tratatului de la Versailles, **guvernele bolșevice de la Moscova și Budapesta resping hotărârile tratatului de la Versailles** , sloganul "*Jos tratatul de la Versailles!*" devenind **sloganul Kominternului** .

"**Vizată aici era dispariția României** , așa cum rezulta ea din acest tratat.

În viziunea Kominternului, România era un stat imperialist care își anexase teritorii care nu-i aparțineau . Comunistii trebuiau să lupte pentru desprinderea acestor provincii : Transilvania, Basarabia, Bucovina .

Regăsim această perspectivă în toate documentele comuniștilor români " (p. 26)

133 de zile de regim bolșevic în Ungaria .

La 20 iulie, armata ungară atacă pe Tisa. La 25 iulie , armata română trece la contraatac . La 27 iulie , armata ungară ajunge la Tisa. Bela Khun cere ajutorul Moscovei, care este blocată pe frontiera sudică a Ucrainei .

Armata română trece Tisa și se apropie de Budapesta .

În seara de 1 august, **liderii maghiari ai celor 133 de zile de regim bolșevic părăsesc orașul într-un tren .Stau ascunși un an într-un spital la Viena , după care ajung la Moscova .**

Armata română intră în Budapesta la 4 august .

Ocupația română a Budapestei va dura până în noiembrie . (p.26)

#Cristian Rakovski- Bela Kuhn

Bela Kuhn l-a acuzat vehement pe Racovski că e vinovat de prăbușirea guvernului său . Dușmănia și rivalitatea dintre cei doi a devenit notorie .

Cei doi se detestau și fiecare în parte sperase că va deveni stăpânii întregii regiuni .

Cu eșecul regimului bolșevic în Ungaria și puciul din Bavaria, s-a încheiat o etapă a încercării lui Lenin și Troțki de a exporta revoluția . (p.26)

1920.Congresul al II-lea al Kominternului .Moscova, Kremlin (19 iul-7 august)

[LD : la acest congres se vor formula cele 21 de condiții de afiliere]

În vara anului 1920, planurile lui Lenin de a exporta revoluția bolșevică păreau să se apropie de reușită . Armata Roșie avansa spre vest cu intenția de a ocupa Polonia.

Dacă **primul Congres al Kominternului** s-a desfășurat pe fundalul tentativei de revoluție bolșevică de la Budapesta (martie 1919) , cel de-**al doilea congres** al Kominternului se desfășoară **în timpul offensivei Armatei Roșii spre Varșovia** , preconizându-se un moment de triumf al bolșevismului . Pe o hartă din sala congresului se marca **avansul Armatei Roșii** .

La congres , participarea este masivă : emigranți, aventurieri, dezertori, teroriști, revoluționari de profesie , jurnaliști de stânga, burghezi declasați, tovarăși de drum, spioni, s-a strâns pentru a dezbate **soarta revoluției mondiale** .

Armata Roșia urma să îngenuncheze Polonia ... și să treacă în Germania pentru a declanșa revoluția în toată Europa . Pe o hartă din sala congresului se marca **avansul Armatei Roșii** . * (p. 28)

* Notă LD :cronologie conflict ruso- polon

- Febr.'20 : Armata Roșie eliberează Ucraina de trupele lui Denikin

- 25 apr.'20 : Armata polonă invadează Ucraina și ocupă Kievul

- iunie '20: Armata I de cavalerie (Budionâi) ,rupe frontul polon și eliberează Kievul

- iulie: ofensivă generală pe frontul ruso-polon ;

- august : Bătălia Varșoviei ; contraofensiva polonă ;

- 12 oct.'20: Armistițiu sovieto-polon la Riga

Delegația română la Congresul al II-lea Komintern

PSD hotărăște ca o delegație să meargă la Moscova , pentru a discuta direct cu liderii bolșevici .Finalul războiului civil din Rusia a precipitat decizia . Ei pleacă spre Moscova la începutul lui august'20 , prin Viena și Berlin .

Cristescu (parlamentar) face figura șefului micului grup format din :

Alex.Dobrogeanu Gherea (Vechiul Regat, parlamentar) , **Eugen Rozvany și**

Ion Flueraș(Transilvania, parlamentar) , **C.Popovici** (syndicate) ,

David Fabian-Finkelstein (student socialist ,Paris) .

Lenin plănuiește sovietizarea Italiei, Ungariei, Poloniei , Cehiei și României

Într-o telegramă trimisă lui Stalin , Lenin spune :

< 23 iulie 1920. Harkov.Lui Stalin .

Situația în Komintern este excelentă .Zinoviev, Buharin și eu însumi credem că revoluția din Italia trebuie declanșată imediat .Părerea mea este că ,pentru aceasta , Ungaria trebuie sovietizată , și la fel, poate , Cehia și România .

Trebuie să ne gândim serios la asta . >

(Cf. Richard Pipes, *The Unknown Lenin -From the Secret Archives* ,
Yale University Press , New Haven, London, 1996, p.90)

Din nou soarta României este amenințată ; din nou Racovski pânđește la granița de pe Nistru șansa unei intervenții militare în direcția Bucureștiului.

Eșecul de pe Vistula = dezastrul militar -politic al Kominternului

[LD : da și nu ! Da, pentru zona europeană .Dar să nu se uite că , în această perioadă se întâmplă : constituirea RSS Azerbaidjan ; RSS autonome Tătare ; RSS Kirgize (kazahă); trata de alianță RRSS Rusă-RSS Ucraina ; zdrobirea armatei lui Vranghelși terminarea războiului civil din Rusia . Urmte în lunile de început ale anului 1921 de : tratat de alianță RSS Rusă-RSS Bielorusă ; constituirea RSS Gruzină ș.a]

Pe Vistula se întâmplă un miracol : Armata Roșie este respinsă în fața Varșoviei. Rusia bolșevică trebuie să se retragă .Kominternul este martorul unui dezastru militar și politic . Ofensiva poloneză este oprită cu mari diicultăți . Se semnează o pace , în care guvernul lui Lenin trebuie să plătească mari despăgubiri . (p. 28)

▣ "Revoluționarii de profesie " : Racovski , Cristescu ,Bujor ,Alec Constantinescu

După modelul bolșevic, PSD acționa legal dar avea și rețele clandestine . Unele din ele nici nu se subordoau conducerii partidului, ci direct lui Racovski , (încă din 1905) fie că era la Moscova, Harcov , Kiev sau Odessa. Proclamațiile ,ultimatumurile, manifestele , fondurile , comandourile ,agitatorii lui Racovski , sosesc la sediul din str.Sf.Ionică, la redacția ziarului "Socialistul". Siguranța urmărește toată această agitație , face descinderi și descoperiri ... Ex.: la descinderea din 13 iulie 1920,se descoperă dovezi ale unei masive finanțări de peste Nistru .Cele mai multe fonduri proveneau din tezaurul românesc confiscat de Moscova .

Racovski : șeful socialiștilor români , posibil dictator al României

Pentru bucureșteni, Racovski era o legendă vie. Fostul lor șef politic, devenise lider la Kremlin, protagonist al revoluției proletare și , în perspectivă , putea să ajungă dictatorul României și al Balcanilor , dacă planurile bolșevice reușeau . De el, se legaseră multe comploturi și conspirații .Toate firele rețelelor comuniste duceau la el. În spatele tuturor subversiunilor , atentatelor , se afla Racovski . El îi alimenta cu fonduri . Spre el porneau curierii cu rapoarte , cereri, Corespondentul lui Racovski la București era Gheorghe Cristescu . În toamna lui 1920 , **negociază cu delegația socialiștilor români afilierea la Komintern** .

La 31 martie 1921 , Curtea marțială a Corpului 2 de Armată , îl condamnă pe Cristian Racovski la moarte, în contumacie .

O dată cu agonia lui Lenin, **Racovski își pierde treptat influența.**

Ca secundant al lui Troțki, este marginalizat . În 1923, este adjunctul lui Cicerin ; apoi este numit ambasador la Londra (1923) ; apoi la Paris (1925-'27) .

La Paris este placa turnantă pentru multe operații ,este cutie poștală , ghișeu pentru agenții Cominternului ce vin din București (pe la el trec : Marcel Pauker, Alec Constantinescu ș.a.) , este autorul unor campanii de presă în Occident , în favoarea lui MGBujor (p. 28-29; p. 37-38)

Gh.Cristescu : agitator , pacifist , sindicalist , socialist , complotist

Devine unul din liderii cunoscuți ai stângii politice și sindicale încă din 1904 ; organizează "gărzile de corp " ale lui Racovski, al cărui fidel devine ; face campanii de protest la expulzarea acestuia ;este pacifist în timpul războiului ; devine unul din admiratorii revoluției bolșevice din Rusia , sperând (și acționând) la izbucnirea ei și în România . El joacă un dublu rol,pe tipar bolșevic. Are o existență politică oficială și una subterană ; este **apropiat lui Alec Constantinescu și**

M.G.Bujor , dar și **apropiat lui Ilie Moscovici și C.Titel -Petrescu** .

Argetoianu, ca ministru de Interne în guvernul Averescu îl descria : < *Când îl căutai la București, era la Viena, - când îl credeai la Viena, era la Mosoova, și dai a doua zi de el pe culoarele ministerului .Căci spre deosebire de "țovarășii " săi, **Cristescu ne frecventa și încă des !** > (Cf. Memorii ,vol.Vi, Ed. Machiavelli, 1996,p.170)
Marcel Pauker (autobiografie scrisă la Moscova , în 1937) îl considera **un oportunist** .
Alex.Dobrogeanu -Gherea (răspunzând lui Buharin , la Moscova, în 1920) îl plasa în categoria celor care "**călăresc doi cai** " (alături de Moscovici și C.Popovici) .
Ilie Moscovici îl descria ca pe <**un farsor ignorant și înfumurat , care-și petrece viața între o duzină de dame și câteva sticle de țuică, a putut , pe baza mandatului care-l avea de la Moscova , să terorizeze mișcarea întregă , s-o dezorganizeze și s-o ducă de ruină .**> ("Adevărul " , 8 febr.1922)*

Mihai Gheorghiu Bujor - "**blândul apostol**"

A fost **avocat și publicist** .În 1910, la refacerea PSD , este unul din lideri, alături de Racovski , Alecu Constantinescu și ICFrimu. Panait Istrati îl evoca cândva drept "**blândul apostol**" . Au fost colegi la redacția "României muncitoare" .

La război, mobilizat cu grad de sublocotenent, **dezertează** . Prins, judecat și condamnat, este **eliberat de trupele rusești la Iași** (1 mai 1917) .
Ajuns la Odessa , împreună cu alți dezertori și prizonieri , secund al lui Racovski, formează **Batalionul revoluționar român** , cu care : **arestează refugiați români** (parlamentari , politicieni, diplomați, funcționari) ;**devastează** sediile unor instituții românești ; **rechiziționează "în numele revoluției"** bunurile acestora ; **organizează jafuri** împotriva românilor refugiați în Crimeia ; **redactează** ziarul bolșevic "**Lupta**" ; **organizează mitinguri** la Odessa, Sevastopol ,Feodosia ; **tipărește manifeste** antiromânești ; **instigă armata română** să răstoarne monarhia ; **confiscă flota română** din Marea Neagră și o trece sub pavilion românesc ; ș.aș.a

La sfârșitul anului 1919 , este **trimis de Komintern în România** să pregătească **o revoluție bolșevică** . Se instalează clandestin la București . Dispune de fonduri și are o echipă de agitatori experimentată .La București, face **joncțiunea cu Alecu Constantinescu** . În primul Raport scria : < *Organizez grupuri comuniste și soviete .[...] aranjăm depozite de arme .Colaborez la ziarul partidului. [...] Criticat activitatea moderată [...] Primit raport din Moscova și bani .[...] Încredințat bani și bijuterii partidului oficial.* > (Cf."Universul" , 8 febr. 1928)

Este prins, judecat și condamnat la **muncă silnică pe viață și degradare militară**. Ulterior, pedeapsa va fi comutată la 20 ani muncă silnică . (Cf. "Îndreptarea" , 17, 19 martie 1920) . Este închis la Ocenele Mari apoi la Doftana .Este subiectul multor **campanii pentru amnistie întreprinse de Komintern**, mai ales în timpul tratatelor româno-sovietice : "prizonier de conștiință", "victima terorii" , "martirul clasei muncitoare " ;pe tot timpul detenției, este interviewat, ziaristi și avocați de stânga scriu despre el.

Este cel mai cunoscut deținut politic din România ; se bucură de un tratament special ; în celulă primește ziare și scrie poezii ; se poate plimba zilnic 3 ore ; are un petec de grădină pe care-l cultivă cu flori ; Vorbește ca un profet , ca un erou, se compară cu Isus Hristos . Este revendicat, deopotrivă, de Internaționala Socialistă și de cea comunistă . Moscova face oferte tentante în schimbul său : ex. restituirea arhivei și tezaurului Academiei Române + 3 prizonieri (Cf. Adevărul , 12 ian./ 24 febr.'28)

Este eliberat în vara lui 1933 de la Doftana , **după 13 ani de detenție** , cu două săptămâni înainte ca Titulescu și Litvinov să semneze tratatul româno-rus .

Se stabilește la Câmpina , aproape de Doftana, unde liderii de stânga fac pelerinaj . Toți încearcă să-l anexeze. El vrea să se situeze deasupra lor și să-i unească . Din asta i s-a tras **declinul, atacurile din partea cominterniștilor de la Moscova**, pentru că militează pentru unirea cu social-democrații .

Când însă prin venirea lui Hitler la Putere , **Stalin face cotitura de 180 grade** și dă linia colaborărilor cu toate forțele, MGBujor participă la negocieri , care însă se soldează cu eșec , datorită nerenunțării la unele parole discordante .

Neașteptat , MGB este invitat la Kremlin (nov.'35 -ian.'36) : călătorește și vizitează

multe orașe ; este **primit de Stalin** (2 întâlniri) și de alți lideri ; se întâlnește cu prietenul **Racovski** care are sarcină să-l convingă să preia conducerea **Frontului Popular** în România. Se pare că nici el nu a fost convins , nici interlocutorii sovietici nu s-au lăsat convinși de necesitatea unirii muncitorești, sub **formula : un partid, o internațională, un front** .

Reîntors în țară, este tot mai izolat . Pregătește o carte "URSS, impresii de călătorie" , care va apărea abia în toamna lui 1944. Este la curent cu ce pățesc tovarășii săi , ruși și români , în timpul "**marii terori**" din URSS , printre care și Cristian Racovski . Își însușește teza Kremlinului , găsește vinovății lui Troțki și altor deviaționiști . Participă la întrunirile **Partidului Socialist al lui Constantin Popovici** , frecventat și de Gh.Cristescu ... O vreme se reactivează (toamna '37) pentru tratative electorale ... În timpul dictaturii regale , este din nou **arestat și stă la Doftana între iunie'38 - august 1939**. În august 1940, este **închis la Miercurea Ciuc , apoi la Caracal** . În 1941, este mutat în **lagărul de la Tg.Jiu** , unde este reținut până în august.'44 . După '44, este **utilizat decorativ** , în propaganda oficială ... dar trăește până în anii '70, **uitat de toți** . (p. 216-222)

Alecu Constantinescu :

Născut în 1872, de meserie tapițer. Trăise vreo 5 ani la Paris .

Din 1908 a fost ales la toate congresele **Partidului Social-Democrat** .

Conduce **rețeaua clandestină bolșevică din 1918** . A fost conducătorul încercării de forță din 1918 , soldat cu 102 morți . În martie 1919, este **condamnat la moarte în contumacie** de Curtea Marțială a Corpului 11 Armată . Este descoperit în iulie 1920 la București și arestat împreună cu tot grupul său de agitatori (13 iulie'20) .

Reușește să evadeze de la Jilava (dec. 1920) . **Se refugiază în Rusia** .

În anii '20-'30 , **operează în Occident** , mai ales în Franța, ca **agent a Kominternului** . În 1935, **se întoarce clandestin în România** . Trăește ascuns până în **1937 , când este arestat** . Amnistiat, este din nou **închis în 1940** , în lagărul de la Caracal și Târgu Jiu . **Moare în 1949** . (pag. 66)

▣ Greva generală - de la intenție la eșec (20-28 oct.'20)

Pregătită de PSD, preconizată ca o primă fază a unei crize politice majore , își propusese răsturnarea guvernului "dictatorial" Averescu -Argetoianu și transformarea în insurecție.

La 11 oct.'20 , conducerea PSD și a sindicatelor adoptă **un ultimatum** adresat guvernului , cuprinzând revendicări economice și politice .

La 20 oct. , g-ral **Averescu ordonă arestarea agitatorilor, a liderilor sindicali și a politicianilor socialiști . Sediile socialiste și ale sindicatelor au fost percheziționate și închise** . La 28 octombrie, printr-un **decret regal**, se introduce **starea de asediu și cenzura** .

La 28 oct. greva generală a încetat , cu înfrângerea celor care au organizat-o (p. 36 - 37)

▣ Confruntarea delegației române cu cele 21 de condiții ale Kominternului .

Întârziați cu formalitățile, delegații români nu ajung la congres , dar află la Viena despre cele **21 de condiții la afiliere impuse** de Komintern la congresul încheiat , și de **dezastrul pe fronul ruso-polonez** .

Astfel contextul vizitei se schimbă radical , viitorul lor devenind incert.

Ultima parte a șederii lor la Viena coincide cu pregătirea în țară a grevei generale, concepută ca un început de declanșare a revoluției .

Gherea, Popovici , Rozvany , traversează clandestin Germania... ajung la Petrograd; Cristescu, Flueraș, Fabian , cu peripeții prin Estonia, ajung și ei la Petrograd.

Pe 20 octombrie , chiar în ziua când la București se declanșează greva generală ,

pe care o urmăresc de la distanță. **La 22 octombrie , sosesc la Moscova.**

La Kremlin, Lenin, Troțki , Buharin și Zinoviev, decid ca **negocierile cu românii să fie duse de Rakovski** . De aceea , delegații pleacă la **Harkov** - fiul lui Rakovski - unde ajung în ziua încetării grevei generale (28 oct)

#Discuțiile cu Racovski (Harcov)

Atmosfera este încărcată . Delegaților **li se reproșează** poziția socialiștilor față de unrea Transilvaniei cu România. **Sunt acuzați vehement** că nu l-au sprijinit pe Bela Khun (care asistă la convorbiri) și revoluția de la Budapesta .

Românii refuză lista cu membrii conducerei PCR ce trebuia votată la congres.

Refuză existența a două partide paralele, unul clandestin .

Cristescu este cel mai vehement. Certurile duc la ruptură .

Racovski -însoțit de Alex.Gherea și Fabian -Finkelstein , părăsesc discuțiile .

Cristescu , Rozvany, Popovici , Flueraș , se întorc la Moscova .

#Discuțiile cu Buharin , Troțki, Zinoviev (Moscova , Komintern)

Cristescu și ceilalți ascultă alt rechezitoriu . **Buharin le cere acceptarea în bloc a celor 21 de condiții de afiliere** . Condițiile fuseseră scrise de Lenin personal, obsedat de eșe curile repetate ale insurecțiilor bolșevice în Europa.

" Delegația română este pusă în fața lor **ca în fața unui ultimatum** .

Condițiile nu sunt negociabile. Este de fapt un dictat .

Concluzia documentului precizează : **< Acei membri de partid care resping condițiile [...] trebuie excluși din partid .>**

[**se citează din condiții** Cf. **Ideologie și structuri comuniste în România,**

editat de INST , București, 2001, vol 3, pp. 176-180)]

Delegațiile la congresul II (iulie-august , Petrograd și Moscova) le-au găsit la hotel , alături de broșura lui Lenin "**Stângismul , boala copilăriei comunismului**"

și alta a lui Troțki "**Terorsm și bolșeism**".

Zinoviev pleacă la Harkov, să afle de ce s-a produs ruptura . După două săptămâni,

discuțiile se reiau . Buharin îi cere lui Flueraș să părăsească Rusia , acuzându-l

de participarea la Alba Iulia și poziția față de tratativele și Tratatul de pace de la Paris

Cristescu și ceilalți, intimidați de aroganța rușilor , nu mai obiectează .

Treptat, punct cu punct , ei cedează . (p.35-41)

#Semnarea celor 21 de condiții

La 3 decembrie 1920, Cristescu , **Gherea, Rozvany și Popovici semneză** , deși nu aveau mandat .

La 10 decembrie, Gherea ,Popovici și Cristescu (neinclus !) **sunt primiți de Lenin**.

De la București tocmai venise știrea că la Senat izbucnise o bombă (cf. Adevărul,10 dec.)

Atentatul de la Senat (8 dec.'20)

La 8 decembrie , în sala Senatului , explodează bomba. Atentatul a fost pregătit de un grup bolșevic , **supervizat din Viena , de Gelbert Moscovici** (fratele lui Ilie Moscovici)

care evadase din închisoare în primăvară și luase locul lui Alecu Constantinescu .

Din grup făceau parte Saul Ozias , Leon Lichtblau și **MaxGoldstein**, zis "ciungul"

un terorist profesionist , cunoscut de Siguranță .

.... În urma procesului , Curtea Marțială a dat **5 ani muncă silnică** pentru

Ilie Moscovici , Emil Socor , Al.Oprescu ș.a. (cf. Adevărul,27 dec.)

Gelbert Moscovici (nume conspirativ Al.Bădulesu, Ghiță Moscu) , Ozias și Lichtblau

vor participa la Congresul al III-lea al Kominternului (22iunie-12 iulie 1921) ,

iar Moscovici va fi ales în Comitetul Executiv al I.C., ca răsplată .

1921.Sciziunea PS. Crearea PCR .

Abia întorși din Rusia, **Cristescu, Gherea , Popovici, Rozvany (aripa stângă)** ,convoacă consiliul național al Partidului Socialist și sindicatele.

Trei aripi își dispută întâietatea .

Grupul "maximalist" dorește **crearea PCR** și afilierea la **Internaționala Comunistă .**

Grupul "reformist" - Emil Socor, Ilie Moscovici , Pistiner, Grigorovici , Flueraș , Jumanca - - resping ideea,afirmă **valori social-democrate de tip occidental .**

Centriștii încearcă să împace cele două tendințe.

Reformiștii se retrag din PS , astfel sciziunea este un fapt împlinit .

Congresul este convocat pentru 8 mai 1921.

"Maximaliștii" preiau controlul congresului . (p. 42-43)

▣ **Congresul I PCR : afiliații la Komintern, arestați**

Subordonarea față de o organizație străină , care nu recunoștea Tratatul de la Versailles, care complota pentru schimbarea regimului prin metode teroriste , era un pericol direct pentru siguranța statului .Ministrul de Interne Argetoianu decide arestarea participanților la congres , imediat după votarea afilierii la Komintern .

Ceea ce se întâmplă chiar în cursul votării :

< *Proces verbal.Astăzi, 12 mai, 1921, Noi lct col. Georgescu Ioan , comisar regal al Consiliului de război C2A [...] Ne-am transportat la sediul Clubului Socialist din str. Sfântu Ionică 12, unde am procedat după cum urmează . Am intrat în localul clubului pe care l-am pus imediat sub pază pentru ca nimeni să nu poată părăsi localul și intrând în sala de conferință a clubului ...>*

(Cf. Arhiva CC al PCR , Fd. 1 / 1921 , doc.18, p. 1)

Delegații care au votat pentru afiliere , au fost arestați .

1922. Procesul din Dealul Spirii : congresiștii + teroriștii (ian-febr.)

[LD , 22 iulie 2005 : **Stelian Tănase** reușește o prezentare minuțioasă a procesului.

Important este cum o face : **face procesul procesului .**

Dar îl poate face , pentru că procesul din '22 , nu este o înscenare , este un

proces serios, un proces etalon într-un regim constituțional democratic

, chiar dacă nu ideal, chiar dacă este dominat de "*balcanisme "sau "bizantinism"*

(cum ar zice Vladimir Tismăneanu) .

Judecători, avocați, inculpați se confruntă pe parcursul câtorva săptămâni ;

dosarele sunt pline de probe minuțios pregătite ; **avocații** transformă pledoariile

în pagini de elocință despre drepturile constituționale, cetățenești , ale omului ;

gazetarii relatează partizan procesul și culisele sale.

Mă gândeam că **procesul din Dealul Spirii** ar trebui studiat de justiția actuală a României ,să fi fost **un model pentru procesele comunismului de după 1989.**

Ar fi fost luate ca puncte cronologice de reper, **începutul și sfârșitul**

comunismului . Mă gândeam că ... extrasele din Jurnalul meu și documentele

ce le-am pus la dispoziția procurorului Voinea în această primăvară ,

pentru mineriada din 1990 , le-am dat în această idee ...]

Inculpați, apărători, judecători

După amânări repetate , procesul începe în Dealul Spirii în ian.'22 .

În boxă : congresiștii (cca 300) din strada Sf. Ionică , în frunte cu Gh.Cristescu .

Alături, grupul lui Max Goldstein , într-un țarc protejat .

Două săptămâni se dispută disjungerea celor două dosare .

La 9 februarie, Consiliul de război respinge cererea , după ce a probat cu sute de documente < *legăturile organizațiilor socialiste de la noi , cu sovietele rusești .>*

"De fapt, **Max Goldstein și Gheorghe Cristescu reprezintă fețele aceluiaș fenomen.**

Cristescu reprezintă fața vizibilă , politică , "liderul maselor " .Conduce un partid , apare

la întruniri publice , agită sindicatele ,despre el relatează presa .E membru în Parlament .**Max**

Goldstein reprezintă conspirația, terorismul, partea subterană , complotul , atentatul.

Ambele laturi sunt instrumentele "revoluției mondiale proletare "

Gh.Cristescu și Max Goldstein nu se ignoră , ei se știu unul cu altul , s-au întâlnit de mai multe ori. Goldstein și complicii au călătorit de câteva ori în Rusia, înainte și după atentat .

" Dacă privim derularea încercărilor de puci din Bavaria, Germania, Ungaria, Finlanda etc . **vom observa același modus operandi** : proteste, provocări, greve ,atentate, grupuri clandestine, amestecul agenților sovietici și al fidelilor locali instruiți în Rusia."

Avocații apărători spun că între acele acte - greva generală , atentatul și congresul - nu există legătură . Cu toate acestea, **greva generală și atentatul** au fost plănuite în același timp , **la Moscova și Kiev. Racovski a fost strategul .**

" Sunt implicați oameni care , în mai 1921, sunt pe băncile congresului și votează afilierea la Komintern . "

Procesul se desfășoară într-o atmosferă deosebit de încordată .Presa este f.activă.

Ordonanța definitivă a procesului (232 pagini!) este citită vreme de o săptămână în română, rusă și maghiară . **Regimul acuzaților** - cca 300 - **este aspru .**

Unii deținuți se plâng că au fost bătuți, pedepsiți cu carceră . Acuzații întrețin starea de agitație , protestează continuu, hărțuie Consiliul de război și pe **președ. Constantin Cernat** . Conflictele dintre judecători , inculpați și apărători sunt dese .

Miniștrii vizitează arestul, sala de judecată , iau măsuri .

O cohortă de avocați apără inculpații : Dem Dobrescu (decanul baroului)

NDCocea (apărătorul lui Cristescu) , Pompiliu Ioanițescu , C.Titel Petresu , Mihail Mora, I.Vasilescu -Nottara etc (p. 45-47)

Gh.Cristescu -figura principală a procesului

Elegant, cu cravată roșie ; depoziția sa durează 2 zile. "Este o operă de pură mistificare a unui orator versat care știe să producă efecte celor ce-l ascultă : **< Noi comuniștii nu dărmăm o construcție socială . [...] Noi nu facem decât să conducem muncitorimea spre mai bine . Dl comisar ne-a adus acuzația că prin teroare voim să schimbăm ordinea socială . Răspund categoric : nu . [...] Noi lucrăm numai cu mijloace legale . >** Cristescu vorbește de Internaționala a III-a și spune că aceasta respinge mijloacele teroriste de luptă . **<Noi, care facem parte din Internaționala a III-a nu am făcut decât propagandă legală , prin organizarea maselor și nu am avut nici o legătură de fapt cu teroriștii . >** Respinge acuzația că în Rusia ar fi semnat vreun angajament , chiar dacă adeziunea , inclusiv scrisă , la cele 21 de condiții puse de Komintern sunt bine cunoscute . "**Adevărul "** din 12 februarie notează : **< Fostul deputat , cu obrăzii scăldați în lacrimi , își termină apărarea . În sală toată lumea e mișcată [...] A fost o înduioșare generală ; publicul din balcoane , toți apărătorii , ofițerii apărători din oficiu , și chiar soldații din gardă , plâneau . La suspendarea ședinței avocații civili și cei militari l-au înconjurat pe Cristescu strângându-i mâna și îmbrățișându-l. Toată lumea îl felicită .>**

Numai că la interogatoriu , comisarul regal Cernat îl confruntă cu probe , scrisori, chitanțe . Cristescu neagă autenticitatea lor , respingând orice acuzație. Când nu reușește , intervine avocatul său, NDCocea .

Stelian Tănase : " Citim azi depoziția lui Cristescu și o confruntăm cu documentele din arhive , unele purtându-i semnătura , care arată că **mințea copios . "**

Neagă că și-a luat vreun angajament la Moscova ; **neagă** că ar fi primit bani de la Komintern ;cât despre persoanele implicate (sau martori) , **sfidează tribunalul** declarând că că erau agenți provocatori plătiți de Siguranță . (. 46 - 47)

Max Goldstein : grupul atentatorilor de la Senat

/ **Goldstein și Lichtblau** , participaseră , în vara 1920 , la **Congresul al II- lea al Kominternului** , unde se hotărâseră cele 21 condiții de afiliere .

Fuseseră arestați , în octombrie, la întoarcere în țară .

/ La proces se dovedește că atentatul de la Senat din 1920 a fost pus la cale

de un grup comunist clandestin , cu strânse legături în mișcarea socialistă legală.

Grupul de la Iași cumpărase o casă conspirativă cu fonduri de la Komintern.

Coacuzaii : Lichtblau , Saul Ozias , Pavel Tcacenco , Timotei Marin , Henric Steinberg , Gelbert Moscovici (refugiat la Viena).

/ **Goldstein** era din Bârlad; în timpul războiului , se refugiasse în Rusia unde aderase la bolșevici . S-a întors în România în 1919 , ca agitator al Kominternului .

La prima arestare ('1919) , la percheziție , i s-au găsit arme, bombe, explozibili .

A evadat, a fugit iar în Rusia , și a revenit în țară .

Bomba la Senat a plasat-o împreună cu Lichtblau...

/ **Goldstein** a fost condamnat la închisoare pe viață și a murit la Doftana , în 1925 ;

/ **Lichtblau** va fi condamnat la 10 ani muncă silnică , va fi grațiat și va deveni , în 1928 , membru în Biroul politic al PCdR , cu sediul la Viena ...

Va fi împușcat și el, la Moscova , în 1937 .

Scene de agitație revoluționară

Peste **200 de acuzați sunt în greva foamei** ; sunt ținuți zi și noapte în lanțuri sau carceră ; **femeile** sunt în stare gravă , leșină (la control, doctorul constată simularea) , stau întinse pe bănci improvizate în paturi ; vorbesc încet și abia se aud.

Scenele sunt melodramatice , presa este impresionată . Adevărul notează :

< În a cincea zi de greva foamei , , acuzații fac impresia unor condamnați la moarte .[...]

Un strigăt disperat al unei femei bătrâne atrage privirile spre balcoanele în care se

ășesc spectatorii ...Ce se întâmplase ? Mama lui **Timotei Marin** [**student , executat la Moscova în 1937 n.St.T**] crezând că fiului ei i-a venit rău , vroia să se aruncxe

dezesperată jos. Doi soldați o trăgeau înapoi . [...] De fapt , leșinase **Niculescu**

Mizil . [...] **Mama lui Alexandru Gherea strigă patetic** : < În umele umanității , domnilor

ofițeri , **dați ajutor muribunzilor !** [...] medicul pătrunde în boxa acuzaților , unde

Niculescu Mizil se zbătea pe dușumele : "**lăsați-mă să mor ! lăsați-mă să mor !**" >

Altă studentă leșină (Ida Pigo) ; alți patru acuzați cad leșinați .Și în acest timp ,

membrii completului sorb ceaiul în camera de deliberare ...

A doua zi, inculpații încetează greva foamei . (Cf.Adevărul , 15, 17 februarie '22)

Stelian Tănase : "**Exercețiul de agitație revoluționară ia sfârșit** . Două zile mai

târziu , **37 de inculpați sunt eliberați** , urmând să fie judecați în stare de libertate .

Printre ei , **Ilie Moscovici , Constantin Popovici , Ion Mirescu** (viitor deputat PSD)

Elek Kobloș (viitor șef al PCR în anii 1924-1928 , **împușcat la Moscova în 1937**)

Berger Aladar , Moscu Cohn , toți cunoscuți militanți comuniști " (p. 48)

#Declarațiile inculpaților : negare , disculpare , sfidare , propagandă

Alx. Dobrogeanu Gherea, Ilie Moscovici, C.Popovici , Margulies, Boris Ștefanov , Marcel Pauker ș.a .

/ **Alx.Dobrogeanu Gherea** : < **Sunt comunist și ideile comuniste resping mijloacele teroriste** .> Recunoaște că a semnat , angajamentul pentru afiliere la Komintern și că a votat pentru aceasta la congres.

"Cinsprezece ani mai târziu, va cădea sub gloanțele unui escradon la Lubianka , închisoarea din Moscova." Dar toate la timpul lor ... Deocamdată , este un comunist fanatic și ireductibil , un extremist , adept al unor atitudini demonstrative , spectaculoase , (cum ar fi greva foamei , ca metodă de șantaj) , refuză să vorbească , să răspundă la întrebări , jucând pe cartea revoluționarului intransigent .

/**Ilie Moscovici** - avea deja o condamnare pentru greva generală . Declară că

<afilierea la Komintern este păgubitoare intereselor clasei muncitoare . >

/ **C.Popovici neagă** că în 1918 în România s-ar fi pus la cale o revoluție ; **neagă**

amestecul Kominternului : <**Sovietele nu au de altfel nici un interes să ne ceară**

nouă colaborarea cu armatele roșii pentru a le aduce în țară. Ar trebui să fim naivi

pentru ca atunci când ne cunoaștem forțele minuscule , să fângăduim sprijinul

nostru sovietelor [...] **Cu aceste forțe nu ne putem gândi la revoluție .** >

Tot el spune că a semnat angajamentele față de Komintern , ca pe o "datorie de onoare" , și cu hotărîrea **<de a se opune clandestinismului >**, în care nu credea.
/ **Boris Ștefanov** (nepotul lui Racovski)apare în proces , deși nu participase la congres, fiind închis ca conducător al grevei generale .
/ **Leonte Filipescu** este împușcat (a încercat să fugă de sub escortă) .

#Procesul și campania electorală

Procesul se desfășoară paralel cu campania electorală , care era foarte încinsă .

Unii dintre acuzați - Popovici, Ilie Moscovici , Elek Koblos ,Marcel Pauker, ș.a. - participă la întruniri , prilej cu care se face mare caz de proces.

La proces - fără legătură cu cauza - apar ca martori la bară ... **dr.Nicolae Lupu** și **Nicolae Iorga** . Lupu susține că Siguranța ar trebui desființată ; iar Iorga că ,Averescu și Cristescu ... au organizat împreună greva generală și că **<întrucât n-au fost judecați oameni care au pactizat cu inamicul în timpul războiului, nici comuniștilor nu li s-ar putea imputa nimic, chiar dacă au făcut vreun aranjament cu sovietele, cu care nu suntem în stare de război . >** la apărarea lui Alex.Gherea și a studentului Timotei Marin , conchizând că **< a fost o zi rea pentru înscenătorii acestui proces tragic și totuși comic >** (Cf. Adevărul , 12 apr. '22)

▣ Stalin - secretar general al Partidului Comunist Bolșevic (2 apr.1922)

La Moscova, au loc evenimente cu consecințe deosebite pentru mișcarea comunistă internațională . La 2 aprilie 1922 , **Stalin** este numit secretar general al PC (b) .

La mai puțin de o lună , **Lenin** are primul atac cerebral din seria care îi va aduce sfârșitul (21 ian.1924) Stalin se lansează într-o operație de proporții pentru cucerirea puterii .

Victoria lui în conflictul cu Troțki, Zinoviev, Kamenev, Buharin , va fi decisivă aproape o jumătate de secol .

Mulți dintre protagoniștii procesului din Dealul Spirii , de la București, vor fi executați , din ordinul lui Stalin , în anii "Mari terori " , 1936-1938 .

#Amnistia : 1 iunie'22

Guvernul acordă amnistie pentru delictele politice . Rusia încheiase tratatul cu Occidentul de la Genova , prin care guvernul de la Moscova era recunoscut . Rakovski participase la tratative . Contextul era favorabil acestui gest . Amnistia venea după câțiva ani (1916-1922) de mari tensiuni , conflicte politice , amenințări .

Printre amnistiați se aflau : greviștii de orice fel, comuniștii, aderenții la Internaționala a III-a , "clandestinii" , complotiștii unguri și ruși condamnați în Ardeal sau Basarabia, cei cu delict de presă sau spionaj , participanții la comploturi , răscoale , rebeliuni . (Adevărul, 6 iunie 1922) .Rămân în închisoare doar câțiva , printre care Goldstein .

#Efectele procesului , ale afilierii la IC : mișcarea comunistă se dizolvă

// **Marcel Pauker** nota într-o biografie , datată 1937, la Moscova , cu câteva săptămâni înainte de a fi executat :< **Majoritatea liderilor eliberați** prin amnistie plecaseră deja [...] Singurii care rămăseseră erau **Cristescu și Sternberg** [...] S-ar putea spune că i-am rugat în genunchi pe tovarăși să reia munca și să nu abandoneze partidul . Zadarnic. S-a dovedit că anul de închisoare cât și îndelungatul proces îi demoralizaseră . **Rozvany** , cunoscut pe atunci ca luptător energic pentru Internaționala Comunistă , s-a retras în biroul lui de avocatură , refuzând să mai rămână la București spre a îndeplini munca de membru al CC. **Dobrogeanu** a plecat la Belin ca să înceapă o afacere comercială . **Fabian** s-a dus în concediu în provincie și de acolo a plecat

în străinătate [...] Tov.**Macavei** , care era membru al Comitetului Executiv provizoriu , a fugit la proprietatea sa de la Mehedinți . [...] Tov. **Boris Ștefanov** s-a înapoiat la proprietatea sa din Dobrogea [...] **Pătrășcanu** , care fusese conducătorul Tineretului Socialist , a mai lucrat o vreme [...]dar apoi, după ce a obținut diploma de avocat , a

plecat , împotriva interdicției noastre , la Leipzig , pentru a-și lua , în străinătate , titlul de doctor . > (Cf. *Lichidarea lui Marcel Pauker .O anchetă stalinistă , 1937-1938*, editat de Gh. Brătescu , Editura Univers enciclopedic , 1995, pp 58-59)

// **Gelbert Moscovici** într-o caracterizare cerută de Komintern , în 1922 , spunea despre Gh.Cristescu : <Cristescu Gheorghe , plămumar , proprietar de casă și a unei pantofării .Strălucit orator popular, întrebuițează o frazeologie radicală , din punct de vedere teoretic e neformat , de fapt un oportunist mic burghez de cea mai curată speță , însă, totuși , sub o conducere corespunzătoare , lucrează foarte bine și servește partidului prin popularitatea lui uriașă și, din când în când, tactului său diplomatic . > (Cf. Arhiva CC al PCR , Fd 1, doc. 78, p.52)

/ St.T : " Adevărul este că după greva generală , după scindarea din 1921 și procesul din Dealul Spirii , dar mai ales , după afilierea la Komintern , "mișcarea " se dizolvă .

Fragmentele care supraviețuiesc trec la periferia vieții publice din România. [...]

Istoria îl distribuie pe **Gh.Cristescu în roluri secundare , apoi de figurație** .

El împărtășește destinul întregii **mișcări socialiste fărâmițate** ." (p. 52-53)

■ **Congresul II PCR (Ploești , oct .'22)**

Gh.Cristescu este ales șef al partidului la congresul clandestin ținut la Ploești, în oct. 1922. Între el și ceilalți apar conflicte .

Miezul discordiei este chestiunea **partidului subteran , cerut insistent de Komintern**

.Pauker, Fabian și Dobrogeanu Gherea sunt partizanii ideii Cristesc o refuză .

El nu vrea să fie șeful câtorva clandestini , supravegheați de Siguranță .

Se arată din ce în ce mai refractar cu tacticile Kominternului .

1924-1926 .Interzicerea PCR. Luptele fracționiste

Lupta pentru putere deschisă la Moscova o dată cu agonia lui Lenin, influențează mica lume a extremei stângi românești . Poziția lui Cristescu devine desuetă în ochii celor de la Kremlin . El este un personaj din altă epocă , înconjurat de tinerii Koblos, Gherea, Fabian, Pauker, Pătrășcanu dornici de acțiuni clandestine, de subversiuni, insurecții .Moartea lui Lenin în ianuarie 1924, radicalizează situația . Kominternul caută lideri mai puțin legați de trecut .

■ **Congresul IV al PCR (Viena , dec.'24)**

Congresul IV al PCR trebuia să se țină în febr '24, în țară . Autoritățile îl interzic și iau măsuri severe de supraveghere a tuturor membrilor din CC al PCdR .

Congresul se ține la Viena , în dec.'24 .Înlocuirea lui Cristescu este ratificată (mai este păstrat în CC , și reprezentant la Komintern, din cauza popularității lui)

Elek Koblos (tâmplar din Transilvania) devine secretar general.

După **interzicerea de facto** a partidului (aprilie'24) și **interzicerea partidului , prin legea Mârzescu** (19 decembrie 1924) **Cristescu este iarăși arestat** și compare în "**procesul comunismului** ", în 1925. Este achitat . Apare zvonul despre "colaborarea " lui cu autoritățile , este tot mai izolat , ia atitudini contrarii liniei Kominternului . (p.55)

Excluderea lui Cristescu ("Crilenco ") din PCdR (1926)

Este învinuit pentru neîndeplinirea mandatului dat de Komintern ; de întreținerea luptelor fracționiste ; de ostilitate față de URSS ; de refuzul de a candida în alegeri pe listele BMȚ. **CC al PCdR , hotărăște excluderea lui din partid** .

La reuniunea **Comit. Executiv al Kominternului** (22 nov.-16 dec.'26) **excluderea este ratificată**, pentru acuzația de "**lichidatorism**"

Sunt prezenți **Elek Koblos** , secretarul general și **Gelbert Moscovici** , noul reprezentant al Kominternului pentru PCdR , adversari înverșunați ai lui Cristescu .

(Cf. Arhivele Naționale ale României , *Copilăria Comunismului românesc în arhiva Kominternului* , București, 2001, pp. 185-186 ; 193-194)

Notă : Gh.Cristescu după excluderea din PCR (1926-1973)

În 1927 , Cristescu înființează Partidul Socialist din România .

În 1928 (11 februarie) , **Gheorghe Cristescu aderă la Partidul Social-Democrat** , într-o ședință zgomotoasă la sala "Tomis" , pe Calea Văcărești , unde țin discursuri Zaharia Tănase ,Titel Petrescu ș.a. Ziarul " Socialistul " titra : < **Cristescu s-a întors !** >

În 1930 (9 ianuarie) , Cristescu își face "mea culpa" pentru trecutul lui bolșevic.

În 1931, trece la **Partidul Socialist Muncitoresc Român** (grupusul înființat în 1928 de Leon Ghelerter, Vasile Anagnoste , Ștefan Voitec, C.Mănescu) , considerat "troțkist" , cu o poziție critică față de Stalin .

În febr. 1933 trece în **Partidul Socialist Independent** (grup desprins din PSMR ,în frunte cu C.Popovici - delegatul la afilierea din 1920) apoi rămâne în **Partidul Socialist Unitar** (când PSI își schimbă denumirea) .

În 1936 , marele scandal legat de uciderea fiicei sale , **Tita Cristescu** (amanta lui Liviu Ciulei) , urmată de un poces răsunător .

După august 1944, a fost **arestat și dus la Canal** (1949) .

În 1956, agenții Securității notează prezența lui la **înmormântarea lui Titel Petrescu**. (Cf. *Cartea albă a Securității* , vol.2 , editată de SRI, București, 1994, p. 590)

În iunie 1960, participă la **incinerarea Anei Pauker**.

"Recuperat de Ceaușescu în anii '60, ține un **discurs la Congresul PCR din**

1969. A murit în 1973, și a fost îngropat în Pantheonul comunist din Parcul Libertății .

În 1990, rămășițele sale ajung în cavoul familiei de la **cimitirul Bellu**" (p. 57-59)

1924-1936.Campanii cominterniste contra României

#"Răscoala" de la Tatar Bunar - septembrie 1924

Tatar Bunar este un sat pescăresc din sudul Basarabiei (județul Cetatea Albă) , cu populație majoritar rusească . În septembrie 1924, o ceată de cca **40 de bandiți** în automobile , înarmați cu puști și mitraliere au pătruns noaptea în târgușor, desfășurând o mare teroare . **Au dat foc la oficiul poștal** , au tăiat firele telefonice și telegrafice și au omorât dirigințele ; au spart geamuri și uși la numeroase clădiri ; s-au năpustit asupra locuitorilor ,omorându-i și jefunindu-i . În zori au părăsit comuna, trecând și prin alte sate.Atât la **Tatar -Bunar** cât și în satul **Cișmea** (unde au atacat postul de jandarmi) , se spunea că unii săteni au sprijinit bandiții.

Jandarmii , refugiați în satul Sărata , au anunțat telefonic autoritățile .

O parte din bandiți au fost arestați . (Cf. "Universul " , 18 , 24 , sept.1924)

Autoritățile române au reacționat cu întârziere , din cauza izolării regiunii .

"Republica sovietică de 5 minute " a fost anihilată . S-au luat măsuri sevre de siguranță .

Zona este izolată .Jandarmeria, armata , poliția aduc situația sub control .

Desantul este respins peste Nistru .Atacatorii sunt fie uciși, fie prinși .

Se comit destule violențe și abuzuri din partea jandarmilor și armatei .

(Cf. *Documente străine despre Basarabia și Bucovina , 1918-1944*,

Editura Vremea, București, 2003, pp 50-70)

Avertismentul lui Leon Troțki

La 26 septembrie 1924, la Berlin, agențiile de presă anunță că **Lev Troțki** , comandantul Armatei Roșii , a ținut trupelor sovietice de frontieră cu Basarabia un discurs amenințător la adresa României , spunând : < **sau românii vor evacua de bună voie Basarabia , sau vor simți în curând forța regimentelor proletare ale Armatei Roșii .** > România nu era singura țintă. Estonia și Polonia au fost și ele ținte a unor atacuri cu același scenariu . **La Tatar Bunar se anunță că Basarabia a devenit sovietică și că Armata Roșie e pe drum** . Incidentul era menit să provoace în presa occidentală anume efecte : că populația se răscoală deoarece nu este mulțumită cu hotarele stabilite la Versailles .

Campanii în jurul proceselor anticomuniste

[LD : Precum în epocă s-a sunat goarna **mobilizării de către Komintern**, istoriografia comunistă a dat proporții de epopee acestor campanii , sub **steagul apărării democrației și libertăților cetățenești** .

În primul rând , până nu se demontează , fără echivocuri , **rețeaua asociațiilor internaționale cu titlaturi așa-zis pacifiste , pseudodemocratice, antifasciste, marea minciună nu poate fi dezvăluită.**

Nu este suficientă "întoarcerea hainei pe dos " , încât semnificațiile să fie răsturnate, folosind aceeași urzeală și aceeași stofă (documente) . **Deși intenția lui St.T. este evident anticominternistă , efectul (doar sugerat și plin de uimiri) este nul .** Și în acest caz , **Stelian Tănase , face precum Costa-Foru** : dă exclusiv documentele PCR , ignorând (sau necunoscând) pozițiile autorităților românești : guvern , justiție , poliție , presa anticomunistă . Vezi , spre ex.expozeul lui Gh.Tătăărăscu privind Tatar Bunar și dezbateră în Parlament)]

Procesul Tatar -Bunar se judecă la **Chișinău** . Trei luni de dezbateri , audieri , pledoarii . 285 persoane acuzate ; 85 achitate ; 200 condamnate la pedepse care merg până la muncă silnică pe viață . Inculpații sunt apărați de avocați cunoscuți (Ella Negruzzi , Lizetta Gheorghiu ș.a) Presa acoperă insistent procesul .

Sunt prezenți și jurnaliști străini ; intelectuali occidentali ; avocați (un francez , un belgian , un italian) ; trimiși ai unor organizații paravan (**Ajutorul Roșu Internațional** (sau MOPR) , înființată în oct.'24, era controlată și finanțată de Komintern) **Moscova declanșează o intensă campanie de propagandă** . Sunt cumpărate simpatii [LD : **conștiințe nu simpatii !**] în presă și mediul politic . (p. 80-81)

Costa -Foru - omul Kominernului

CGCosta -Foru (secretar -gral al Ligii pentru Apărarea Drepturilor Omului) , editează o broșură : **Abuzurile și crimele Siguranței generale a Statului** (1925) , cuprinzând **depozițiile comuniștilor** (Ana Pauker , Vasile Luca , Elena Filipescu , Imre Aladar ș.a) la dizolvarea partidului în dec.'24. El nu dă alte documente , nu amintește nimic de probe , de mărturii , sau alte poziții , numai declarațiile pe tipic cominternist al comuniștilor . Rezultatul ? : o imensă mistificare . Tradusă imediat la Berlin și Paris , este popularizată intens de toată zona stângii radicale de extracție pro-sovietică . Din victima unei agresiuni , România este prezentată ca un stat opresor , o dictatură oligarhică cu un aparat administrativ sălbatec . Broșura a fost sponsorizată de "Ajutorul Roșu " Sindicatul Ziariștilor și Societatea Scriitorilor **I-au exclus pe Costa -Foru** din asociație . (82-83)

NDCocea, ziarul "Facla" , BMȚ

[LD : Mai este vreo îndoială că NDCocea era spion ? Poate chiar spion dublu . **Și cazul lui , ca și al lui Costa -Foru , dovedesc natura PCR ca agenție de spionaj .**]

NDCocea a fost alt intelectual conectat și finanțat de Komintern . Ziarul scos de el , "Facla" , era organul legal al PCR . Împreună cu **Gh.Cristescu și alții** , făcea parte din **conducerea BMȚ** (înființat în toamna 1925) pe când se desfășura procesul de la Chișinău și campania Kominternului .

Ilie Moscovici scria : <Pentru a-și avea o gazetă zilnică și a putea duce campanii împotriva noastră , comuniștii noștri au primit să subvenționeze și să colaboreze la "Facla" lui NDCocea și l-a cooptat pe acesta în comitetul BMȚ , care azi azi loc ul Comitetului Central comunist. [...] Omul acesta care toată viața lui a trăit numai din șantaj și escrocherii , care , fără nici o muncă pozitivă , a posedat de nenumărate ori milioane , punându-se la dispoziția politicianilor verosi și șantajând oameni publici și societate. [...] Om cu viață desfrânată , cu nevoi mari , Cocea avea totdeauna nevoie de sume mari .> (Cf."Socialismul" , 8 nov.1925)

Nu mai că **NDCocea era în relații foarte apropiate și cu Mihai Moruzov** , șeful serviciului secret al Armatei , și se afla pe statele lui de paltă .

Cunoscut înainte de război pentru campaniile sale virulente contra monarhiei , a PNL și a Brătienilor , prin 1935, **s-a înscris... în PNL -Tătărescu și s-a apropiat de camarila lui Carol II , de Elena Lupescu** . Cât de sincer, nu se știe . Acesta era omul ! În aceeași perioadă , era **un apropiat a lui Ștefan Foriș** , după ieșirea acestuia din închisoare (1935) . În '39-'40 , în timpul pactului germano-sovietic , "Facla" devine cotidian fiind **finanțat de ambasada sovietică** . (Cf. ANC, Arhiva CC al PCR , Fd. 1, PCM , SSI, dosar 51, p.45) În 1940 se refugiază la Sighișoara ,ca om legat prea strâns de comuniști , de Moruzov și de Carol al II-lea - toți detestați de Antonescu . Va reveni în viața publică în toamna 1944 , iar în 1945, devine președintele Sindicatului Ziriștilor , ca om al comuniștilor . Moare ala 1 febr.1949.(p. 83- 84)

"Tovarășii de drum" - în plasa Kominternului

Campania organizată de Komintern în 1925 împotriva procesului de la Tatar Bunar, a avut o amploare maximă . Mai ales în Occident , nu în România . Se strâng semnături , se creiază comitete de sprijin pentru țărani răsculați , se protestează împotriva "terorii " guvernului Brătianu // **La Berlin** , în sala Fredichshain , Ajutorul Roșiu și Liga Drepturilor Omului , organizează o **adunare de înfierare** ... urmată de altele , în alte orașe . // **Scrisoarea** semnată de **Romain Rolland , André Gide ,Albert Einstein , Henri Barbusse, Panait Istrati** , impresionează profund . // **În Anglia, Belgia, Cehoslovacia** , ș.a se strâng semnături de la intelectualii filsovietici ... Semnatarii sunt "naivi politici " care nu știu că în spatele campaniei este Moscova. Alții sunt pur și simplu cumpărați .

Atenție LD : : **Aceeași intelectuali** , îngrijorați de încălcarea drepturilor omului și libertățile cetățenești ,**nu au protestat la nici unul din procesele intentate de regimul bolșevic în URSS** : împotriva bisericii , a intelectualilor opozanți, a țăranilor răsculați . din anii '20 , sau mai târziu , din anii '30 .

Atenție LD la etichetarea de "paradox " ,pentru duplicitățile criminale

St.Tănase : " **Un paradox** face ca **mulți dintre cei apărați** de asemenea comitete și proteste , condamnați de justiția română la diferite termene , conform unor proceduri democratice și amnistiați frecvent , **au fost mai târziu judecați în procese înscenate în URSS și executați** (Marcel Pauker, Alexandru Dobrogeanu Gherea , David Fabian etc) .Bineînțeles , nici Romain Rolland, nici Albert Einstein , nici alții **nu au scris un rând în apărarea lor . Nu s-au dus în URSS să facă anchete** despre felul cum decurg procesele , să observe dacă drepturile omului sunt respectate .

Ideologia "eliberării omului prin revoluția mondială proletară" și **cultul lui Stalin** , constituiau anestezice mult prea puternice . **Complicitatea a fost extrem de vastă** , ca și **orbirea. Deseori deloc inocentă . Kominternul cheltuia sume enorme pentru ca "tovarășii de drum" să rămână anesteziați .** " (p. 84-85)

Panait Istrati și campania Tatar Bunar

[**LD : Dacă Istrati ar fi fost un caz singular ; dacă accidentele acestea biografice ar fi fost simple bizarerii intelectualiste ; dacă nu ar fi fost stipendiate de Moscova ; și mulți alți "dacă " ... ar putea să li se atribuie etichete de conștiințe exemplare.**

Dar așa ?! Cum , de cine , și de ce mai sunt ele și azi menajate , falsificate , perpetuate ca organizații progresiste , democratice , antifasciste ?!]

Înainte de proces, Istrati sosește la București . Părăsise țara în 1916 . Plecase ca un lumpen neștiut , și se întorcea ca un scriitor publicat la Paris , considerat de Rolland un "Gorki al Balcanilor " . Încep să i se traducă cărțile și la București .

Pentru unii , el este un scriitor celebru ; pentru alții , un trădător bolșevic.

Pentru Siguranță , el este un "agent comunist " , legat din tinerețe de Alecu Constantinescu (șeful rețelei grupurilor terorist-bolșevice) , MGBujor (deținut în Doftana) , Racovski ("il capo") . Este imediat luat în vizor .

Dar autoritățile sunt intimidată de celebritatea scriitorului .

Vizitează câteva orașe și câteva redacții (Adevărul , Dimineața) . Se întâlnește cu comuniști aflați în libertate dar și cu scriitori "onorabili" (Mihail Sadoveanu)
Nu se simte în largul său își scurtează vizita și părăsește țara .

În Franța, Istrati este președ. asociației kominterniste " **Amicii URSS** " și membru în comitetul redacțional de la " **L'Humanité** " ,scrie articole vehemente contra Bucureștiului. Venise să asiste la **procesul de la Tatar Bunar** , pentru un reportaj la " **L'Humanité** " și să pregătească vizita lui **Henri Barbusse** , președ. "**Asociației de luptă împotriva terorii Albe din Balcani**" , la care Istrati era vicepreședinte .Înainte de a veni la București , Istrati petrecuse 3 duminici la vila Miramar de pe Coasta de Azur (proprietatea lui Barbusse) (pag. 85-86)

Henri Barbusse - agent plătit de Moscova .

La acea dată era un scriitor celebru . Făcea figură de militant pentru diferite cauze "nobile" : pacifism, umanism, drepturile omului , libertățile cetățenești . Era comunist .

ST.Tănase : "Știm astăzi că **lucra pentru Komintern și era stipendiat de Moscova** .
[...] **Se afla la București într-o misiune plătită de Komintern** . Punctul unu pe agenda sa era propaganda pe care Kominternul o suținea în Occident ."

La câteva săptămâni după plecarea lui Istrati , vine în România . Scopul declarat : să ancheteze soarta deținuților politici din România ; sistemul judiciar și desfășurarea procesului de la Tatar Bunar. Autoritățile sunt intimidat de celebritatea scriitorului . Este **primit de IGDuca** (ministrul de externe) și de **Tătărescu** (subsecretar la Interne) care-i vorbesc despre situația de la frontiera nistreană , despre infiltrări și provocări . Merge la Chișinău unde **asistă la o ședință a procesului Tatar Bunar**.

Revine în Capitală și **se întâlnește cu mica lume bucureșteană roșie**, din str. Șelari nr 10, sediul Sindicatelor unitare (comuniste) unde discută cu **Solomon Schein** (numărul 2 în PCR) , **I.Kanner** (implicat în atentatul de la Senat, ieșit din Doftana) , **Vasilescu Vasia** (alt comunst notoriu) .

Pe Calea Victoriei / colț Edgar Quinet -Capșa , însoțit de un grup de simpatizanți (care scandau sloganuri comuniste) ...**trecători și manifestanți "naționaliști"** [LD :de ce musai naționaliști , și nu patrioți ?] provoacă un "incident " ... seara , în fața hotelului Athénée Palace se desfășoară o manifestație la care se strigă "**Jos Barbusse!**" , "**Pleacă!**"

Intervine poliția. Era exact ce sperase Barbusse: să facă vâlvă . A reușit .
Presa românească are poziții contradictorii .

// **Pentru Ion Vinea** ("Facla") , Barbusse apare nimbant ca un Crist , ca în "**Cina cea de taină**" a lui Da Vinci ...

// **Romulus Seișanu** ("Universul " 22 nov.'25) pune întrebările care arată că nu erau prea multe taine : < **Cine vorbește în numele opiniei publice din Occident ? Cine l-a imputernicit pe d-sa să facă ancheta în România : opinia publică occidentală , mondială și univesală sau Internaționala a III-a ale cărei principii le împărtășește și ale cărei metode nu le combate ? Știm că sovietele rusești sunt direct interesate în afacerea de la Tatar Bunar și au dorința să prezinte rebeliunea pusă la cale peste Nistru drept produs al nemulțumirilor îndreptate împotriva regimului românesc.** >

// **Constantin Bacalbașa** scrie un articol dur la adresa lui Barbusse , invitând Sindicatul Ziariștilor să ia atitudine .Protestul său a marcat ruptura de ziarul "Adevărul" , al cărui director fusese încă dinainte de război : < **De ce nu anchetează acolo unde de opt ani de zile nu mai există nici o libertate , nici un ziar de păreri contrarii stăpânilor zilei , nici o instituție reprezentativă ?**

De ce nu intervin când osândiții politici sunt împușcați ?

De ce acum nici un membru al grupului de intelectuali nu trece în Rusia ca să ancheteze , căci tocmai acolo se petrec mari drame ? >(Adevărul , 25 nov)

... Pe 26 noiembrie , Barbusse pleacă din Gara de Nord însoțit de doi agenți ai poliției ... ajunge la Constanța și se îmbarcă pe vasul "Regele Carol" cu destinația Constantinopol .

// **Societatea Ziariștilor din România** , ia în discuție atitudinea lui CGCostaForu și-l exclud ; comitetul director demisionează ; un grup de studenți "extremiști de dreapta" îl atacă brutal la Cluj .

// **Societatea Scriitorilor Români** publică "Protestul Societății Scriitorilor Români către opinia publică a lumii " (16 decembrie) " folosind o **retorică patriotică solemnă** , azi desuetă "

[LD : este ciudat că St.Tănase găsește retorica patriotică desuetă . Lăsând de o parte că în decembrie 1925 erau doar 7 ani de la terminarea războiului și de la înfăptuirea Marii Uniri , de ce oare astăzi (2005) o asemenea retorică nu s-ar mai folosi ?! Săritul de la internaționalism proletar la naționalism extremist și de la naționalism comunistoid la globalism , naște diverse specii de monștri . Dar asta este povestea noastră la zi .]

< Oameni ce se erijează în inspectori ai umanității , cutreeră [...] România , și , după ce primesc ospitalitatea noastră largă , răspândesc în străinătate relațiile [relatările] căpătate de la **agenții anarhici** opoșiți la noi. Acești **inspectori bizari** au două măsuri : **o milă atotputernică față de atentatori , rebeli și conspiratori și o voită ignorare** a tuturor victimelor românești care nu se coboară în mormânt înfășurate cu steagul roșu . [...] Inspectorii umanității **nu au avut nici un cuvânt de reproba**re când **agenții sovietici au pus bomba la Senatul român** [...] de asemenea nu au găsit nici un cuvânt să ia notă măcar de miile de **soldați români uciși mișelește** pe Nistru [...] **Subsemnații protestăm cu toată revolta conștiinței noastre împotriva campaniei de denigrare metodică** pe care uneltele asupritorilor de secole ai poporului român o duc în numele unui **fals umanitarism** contra patriei noastre .>

Lista de semnături e lungă .Printre semnatori : Liviu Rebreanu, Octavian Goga, Tudor Vianu , Camil Petrescu , Vasile Voiculescu , M.Sorbu, Nichifor Crainic.

... Întors la Paris, Barbusse va scoate ,în 1926 , broșura "**Les Baurreaux** " (Călăii) în care **înfieează monarhia de la București și guvernul Brătianu.**

... **Numele lui Barbusse** va apare ulterior oricdecâteori era vorba de vreo campanie anti-românească : "afacerea Tcacenko " , procesul comuniștilor de la Cluj , "cazul MGBujor " , procesul ceferiștilor ('33-'34) , procesele "antifasciste " ale lui Petre Constantinescu -Iași și Ana Pauker ('35-'36) .Moare în 1935, la Moscova (1935) .
Ultima sa carte - biografia lui Stalin .

(Pag. 89-90)

#Campania pentru Pavel Tcacenko

[LD, 1 august 2005. Aceștia ne-au fost "eroii " în perioada regimului comunist .

Cum mai poate cineva avea vreo îndoială privind rolul lor de **agenți secreți exportăți de Moscova** ?! Și cum mai poate cineva nega **provenința neromânească** - nici măcar de minoritari din România , care scăpaseră de comunismul din țările lor - sau eticheta de cine știe ce "șovinism " , atunci când i se constată apartenența etnică ? Și cu toate astea , chiar St.T. , care culege un impresionant probatoriu , nu face acest pas interpretativ .Despre ce să fie vorba ? Nici într-un caz de frica vreunei reacții venind de la ucraineni, bulgari, ruși , unguri . Este vorba exclusiv de menajarea reacției evreești , care taxează de "antisemitism" , o atare abordare .]

Ucrainean născut (1899) lângă Kiev , a studiat filozofia la Petrograd . În 1917, devine bolșevic , iar din 1918 , lucrează în subordinea lui Rakovski , la Harkov.

Trece clandestin Nistru ; organizează acte de subversiune ; face parte din grupul terorist cu Max Goldstein și **este arestat** . **Evadează** din închisoarea din Chișinău, omorând un soldat . Fuge la Fiev, la Harkov, Lucrând tot cu Racovski .

Este **condamnat la moarte în contumacie** . Se întoarce în România, conducând rețeaua teroristă din Basarabia. **Este arestat la Iași** (se opune și trage în prefect) , în **martie 1920** ,când i se confiscă tipografie, explozibili , tipărituri bolșevice.

Este judecat în **procesul din Dealu Spirii , condamnat și neamnistiat** (iunie '22) .

În aug.'23, este **rejudecat și expulzat** , nefiind cetățean român.

Din 1924,membru în Biroul Politic al PCdR , **trăește la Viena și este agent Komintern** . cu **diverse nume și acte false** : Ivan Baranov, Vladimir, Naum Ludmir, Abricosov, Gaida, Haim Enkel, Cosov, Kalman Strahman, Bespiatti ș.a.

Revine la București în 1925, este iar arestat (15 august '26) și dus la închisoarea din

Chișinău , pentru judecare . La sfârșitul lunii , **dispare iar** . Se răspândesc diverse zvonuri : că a fost împușcat la evadare ; că a trecut în URSS.

Kominternul pune la bătaie 50.000 dolari pentru campanie . Campania este condusă de **Karl Radek** . Același scenariu : manifestații, liste cu semnături .

În spatele acestui montaj propagandistic se află **Racovski** , pe atunci ambasadorul URSS la Paris .

Pe 5 oct.1926, la Paris se desfășoară un miting organizat de "**Comitetul de apărare a victimelor terorii albe din Balcani**" (președ.Barbusse) .

Printre participanți , Panait Istrati care înfierează oligarhia românească :

< Și dacă soarta întemnițaților îmi pare mai demnă decât aceea a oamenilor liberi ; dacă eu trebuie să jinduesc soarta lui Tcacenco împușcat fără judecată doar fiind că era comunist ;sau aceea a lui Mihai Gheorghiu Bujor , care putrezește la Doftana , cu aceeași vină [...] chair acuma sunt gata să spun Franței ce-mi dă ospitalitatea de exprimare a sentimentelor mele : sunt comunist , bolșevic , anarhist , sunt tot ce doriți ! Iată cele două mâini ale mele : Legați-le ! Împușcați-mă fără judecată , așa cum se face în fiecare săptămână în patria mea, aliata voastră , România sugrumătorilor ! > . Textul apare (fără semnătură) ca prefață unei broșuri :

"Au pays du dernier Hohenzollern .L'histoire d'une crime " , editată de același comitet . Pe copertă, două portrete : **Tcacenco și Brătianu** , identificați ca victimă și călău . În dosarul de Siguranță a lui Panait Istrati se găsește adresa Ambasadei române de la Paris , broșura și alte documente . Romulus Voinescu (dir. Siguranței) ia măsuri ca broșura să nu apară la București și cere ambasadei să-i identifice pe autori . Campania se întrerupe brusc (1927) , fapt ce confirmă supoziția trecerii lui Tcacenco în URSS . Conform unei variante , ar fi murit și el în 1937, în timpul "marii terori" din URSS. (p. 90-93)

#Procesul de la Cluj (toamna 1928)

Autoritățile au trimis la judecată **rețelele clandestine din Transilvania** .

Ele erau **controlate de la Viena** , de șefii **PCdR din emigrație** , de fapt de Biroul pentru Europa al Kominternului .

Lotul era format din **114 inculpați** (prezenți 76) , cu 800 de martori (prezenți 300) .

Printre acuzați : Ștefan Foriș (în contumacie) , Koloman Muller (șeful sindicatelor unitare) , Imre Aladar , Haia Lifșiț , Solomon Schein (șef PCDR interior , 1926-1929) , Eugen Rozvany (semnatar al afilierii la IC) , Dezideriu Szanto (avocați în Oradea) .

Printre avocații apărării : LDPătrășcanu , Dem Dobrescu , Aurel Lazăr (deputat PNȚ-Bihor) ;

Printre martori - Vaida Voevod și Iuliu Maniu .

Acești oameni au o existență oficială normală . Sunt profesori , jurnaliști , avocați , ingineri . În realitate , au o viață ascunsă , secretă , de subterană . Propaganda și agitația sunt la suprafață . Dedesubt se află diversiunea sabotajele, terorismul , spionajul .

Victor Aradi - sociologul cu viață dublă .

[LD : și toate aceste episoade despre **finanțarea rețelelor bolșevice** de către Komintern., sunt prezentate fie ca ajutor bănesc pentru succesul revoluției proletare , fie ca mijloc de corupere de conștiințe.După opinia mea, chestiunea este mult mai simplă : ele fac parte din rețeta clasică de **stipendiere a rețelelor de spionaj**. Punct și nimic mai mult. Sau punct și... restul ambalajului.

Figura centrală în procesul de la Cluj - **Victor Aradi** . Publicist și sociolog ; intelectual rafinat și erudit ; conduce o revistă academică .

Născut la Turda , cu un doctorat la Budapesta . Prizonier în Rusia (1915) **trece la bolșevici** (1918) , servind ca **voluntar în Armata Roșie** . Se întoarce la Budapesta în 1919 , lucrând în Ministerul de Externe **în guvernarea Bela Khun**. După căderea lui Khun, se stabilește la Cluj.

În 1927, călătorește la Viena , unde se întâlnește cu **Willy Munzenberg** (amic cu Lenin

din Elveția ; lider Komintern din 1919) , șeful organizației "**Ajutorul Muncitoresc Internațional**" (AMI) , cel mai influent instrument de propagandă sovietic în Occident , creat la ordinul lui Lenin(1921). Unul din **pionii lui Munzerberg este Victor Aradi** , care **înființează la București AMR** . În 1927, **AMI a cheltuit pentru AMR** , peste 2 milioane mărci aur (60 milioane lei) , din bugetul furnizat de Komintern . **Aradi organizează la Cluj o librărie** (modelul experimentat de Munzenberg la Paris , New-York , Londra , Varșovia ș.a) , unde se distribuie materiale tipărite la Moscova , Viena , Budapesta , Berlin . În "spatele librăriei " se formează un **nucleu comunist** . , mai ales din intelectuali , care , recrutați , devin agenți de spionaj și subversiune ai Moscovei . Când a fost arestat , Aradi se ocupa cu înființarea unei astfel de librării la București . După arestarea lui , rețeaua AMI intră în acțiune . Printre semnatarii listelor de protest , figurează : Hugh Seton Watson (istoric la Oxford) , Fridtjof Nansen (exploratorul polar norvegian) , Albert Einstein , Romain Rolland , Panait Istrati . În procesul din 1928 , Aradi este achitat , plătind doar o amendă pentru port ilegal de armă . În procesul din 1931 , este judecat în calitate de conducător de grup de spionaj , asupra lui se găsește un pistol . Munzerberg este citat să vină la Cluj ca martor , dar refuză , preferă să tacă . (. 95-97)

1918-1944 . Ca șobolanii prin subterane :grupurile comuniste

Unul din clișeele istoriografiei comuniste era acela că PCR a apărut ca partid legal , în 1921 , și că a intrat în ilegalitate din 19 decembrie 1924 , interzis prin Legea Mârzesu . "**Este un clișeu , un fals istoric** " (p.60-78)

#Clandestinătatea și conspirativitatea în partidele comuniste

Grupurile comuniste au apărut la București sub ocupația Puterilor Centrale , în vara anului 1918 . Au luat ființă prin **decizia câtorva lideri ai Partidului Socialist** : Alecu Constantinescu , Gheorghe Cristescu , Ilie Moscovici , Constantin Popovici , Heinrich Sternberg . Spontan , sub influența loviturii lui Lenin și Troțki la Petrograd , au apărut spontan și **grupuri probolșevice** .

Ele au legături directe cu Rusia , cu cele câteva **comitete bolșevice românești** apărute la Moscova , Odessa , Petrograd , Harkov .

Formarea de rețele clandestine era cerută de **Moscova , de Lenin , Troțki ...**

După Lenin , "**revoluționarii de profesie**" erau singurii apti să pregătească și să conducă răsturnarea regimurilor burgheze . Lenin miza pe cei care acționau în secret .

Clandestinătatea era obligatorie pentru orice partid revoluționar .

Rețelele clandestine , conform catehismului bolșevic , erau brațul înarmat al revoluției , mici formațiuni (3-5 persoane) , paramilitare , disciplinate și ierarhizate .

Misiunea lor era să organizeze diversiuni , sabotaje , acte de terorism , să culeagă informații despre armată , să localizeze clădirile oficile și liderii .

Totul era justificat ideologic , pe un format iacobin . Militanții lor- când erau prinși - făceau caz de drepturile și libertățile constituționale , de libertățile politice și de conștiință . Asemenea rețele sunt foarte costisitoare . Finanțarea lor era asigurată de către Moscova , prin Komintern și GRU (Serviciul de Informații Externe) .

Exportul de revoluție a fost în epocă doctrina oficială a Kominternului , și a avut în Leni și Troțki principali teoreticieni . **Bolșevicii români au fost incontuu finanțați de la Moscova** . Lenin voia să **modelul propriei sale lovituri** : o mână de militanți bolșevici și fonduri externe (în cazul lui , germane)

El confiscă tezaurul Romanovilor și îl atribuie Komionternului (martie 1919) pentru exportul reoluției . **Tezaurul românesc al României** (depus de guvernul în 1917) este devalizat . În 1920 , la o descindere a poliției la sediul PS din str.Sf.Ionică se descoperă 72 coli tipărite de Banca Națională , care erau din tezaurul de la Moscova . Între Alecu Constantinescu -MGBujor -Ilie Mosciovici și Gh Cristescu s-a iscat un mare scandal penru aceste fonduri . (Cf.**Îndreptarea** , 14 iulie 1920)

St.T : " Locatarii acestei lumi amintesc de Demonii lui Dostoievski . Idioți politici , frustrați , utopiști , naivi , idealști . Dar mai ales **persoane stipendiate de Moscova** ,

cadre stipendiate **de Komintern și GRU**. Pentru cei mai mulți dintre acești agitatori, **revoluția era o afacere** . [...] Pentru alții, nu era o afacere , ci **o aventură** : călătorii, viață periculoasă . Kominternul asigura refugiu în Europa când Siguranța amenința cu arestarea . **Era un mod de viață** . Case conspirative, parole, pseudonime, pașapoarte false, secret "

// **Ilie Moscovici** : < **Punctul 3 din condiții** [alinierea la Internaționala a III-a] **impune tuturor partidelor și în toate împrejurările acțiunea clandestină** . [...] **Dacă partidul oficial nu recunoaște însă în public activitatea clandestină -ceea ce e contra condițiilor și incompatibil cu afilierea - această activitate nu are nici o valoare .Din nefericire , acești clandestini au avut încurajarea Internaționalei a III-a** .[...] **Acțiunea clandestină ,a așa cum o impune Internaționala, , și cum o practică împuterniciții săi , n-o putem primi cu nici un chip** > ("Adevărul" 8 febr.'22)

// **Constantin Popovici** relatează că , după evenimentele din 13 decembrie 1918 , organizate de rețelele bolșevice clandestine , **conducerea PS a hotărât să renunțe la activitatea subterană** . < **Extremiști, ca Alecu Constantinescu , nu au vrut să țină seama și au continuat pe ascuns** [...] **Pentru a curma echivocul cu clandestiniștii** [...] **a fost trimisă delegația noastră în Rusia** . Atât la Harkov, cu Racovski , și la Moscova , la Comitetul Internațional [....] **am arătat pericolul , imoralitatea și inutilitatea acțiunii ilegale și clandestine , când mișcarea legală avea libertatea deplină a întrunirilor și demonstrațiilor de stradă** . [...] **Ne-au acuzat de oportunism și ne-au făcut lași , trădători, carieriști** pentru că ne opunem la dezbinarea partiduluiși , mai ales, pentru că ne opunem acțiunii clandestine > (Cf. "Lumea Nouă " , 17 febr.1924)

// **Curentul** : < Este evident că **Rusia sovietică** , în prozelitismul său , **are nevoie de martiri comuniști în România, de cadavre și greviști ai foamei** . Unii se oferă din interes - alții din romantism revoluționar. [...] **Arestarea lui Alexandru Dobrogeanu Gherea și eventuala arestare a celorlalți comuniști , Pauker, Fabian & Comp nu trebuie să depășească importanța unui act polițienesc** . Guvernul n-are nici un interes să confecționeze martiri cauzei comuniste . > (Cf. Curentul , 28 ian.1929)

// **Petre Pandrea** : <Am cunoscut câțiva **revoluționari profesioniști ... sunt mai fugai ca ântul , mai imprecisi decât coca , mai neașteptați decât hazardul și mai stupizi decât pietrele** . **Seamănă cu habotnicii ... cu dogmaticii** . [...] **Au cap dar nu gândesc cu capul lor, ci al altora ... Au suflete dar pot deveni asasini oricât ar fi de delicați și candidi** . > (Cf. Petre Pandrea, Memoriile mandarinului valah , Editura Albatros , 2000, pag. 338)

//**Belu Zilber** : < **Rasa aceasta de oameni a existat dintotdeauna ... N-au apărut ca o cumplită forță decât aunci când s-a imaginat partidul de tip nou , care le-a dat cdrul ideologic și omul care să-l cheme la viață . Partidul l-a imaginat Lenin** .

Stalin i-a chemat la organizare și disciplină , le-a dat puterea .
A devenit șeful lor , iar ei **oameni noi** . > (Cf. Belu Zilber, op.cit , pp. 27 -28)

Agenții Kominternului - informatorii Siguranței

[LD La fel ca și pe Vladimir Tismăneanu , pe Stelian Tănase îl trădează necunoașterea istoriei propriiză a perioadei . Contrapunând (sau confruntând) doar documente provenind din arhivele Siguranței sau ale PCdR , el se contaminează de o serie de argumente vehiculate de respectivele entități , cade în capcanele interpretative specifice lor , trăgând o serie de concluzii deformatate sau lacunare . Cum eu sunt deficitară pe această zonă de informații (neacordând un credit deosebit documentelor cu această proveniență)ii rămân datoare lui Stelian Tănase pentru investigațiile sale . Deoarece ele constituie un argument în plus la teza susținută de mine : **PCdR , în interbelic, nu a fost un partid politic, nici o mișcare , ci a fost o agenție de spionaj** a Uniunii Sovietice . Punct .

Privite prin această prismă, **relațiile PCdR -Siguranță** sunt firești, sunt specifice acțiunilor de acest tip.

Este interesant un fapt : până la un punct , relații foarte asemănătoare au fost și între

Siguranță și Garda de Fier .Dar similitudinea se oprește aici , deoarece legionarismul
fost cu adevărat o mișcare și nu o agentură de spionaj , chiar dacă unele servicii
secrete - inclusiv GRU (prin PCR) - au penetrat-o .
În ambele cazuri , Statul român , evoluând într-un regim democratic , a avut cu cele două
mișcări extremiste , relații speciale .]

Secretul operațiilor clandestine era iluzoriu . La București Siguranța Generală le
supraveghează strict . Listele cu numele agitatorilor , fotografiile, semnalmentele lor se
aflau peste tot . Cum ies la acțiune , Siguranța face descinderi , arestează suspectii ,
descoperă depozitele de armament , confiscă materialul de propagandă și arsenalul
exploziv . Suspecții sunt timiși la tribunale și iau drumul închisorilor : Ocnele-Mari ,
Aiud , Gherla, oftana, cu popasul obligatoriu la Jilava și Văcărești .

Istoria subteranei bolșevice e plină de povești cu delatori . Aproape nimeni nu a
scăpat de suspiciunea de a fi fost " agent al Siguranței" sau al unui stat străin .
/ **Gheorgiu Dej** a fost suspectat datorită relațiilor extrem de bune pe care le-a avut
cu administrațiile închisorilor pe unde a trecut (Văcărești, Craiova, Ocnele Mari ,
Aiud , Galați , Doftana , Caransebeș , Tg.Jiu) . Racolarea lui - dacă s-a pretecut -
se pare că s-a produs la Doftana (1937) , când Dej credea că PCdR l-a părăsit .
Dosarele lui de arhivă au fost distruse de el personal, în 1960 .

/ **Vasile Luca** - arestat în dec. 1924, după ilegalizarea PCdR , el a acceptat să
colaboreze cu Siguranța . Primește chiar și un salariu . Arestat din când în când
pentru a i se acoperi activitatea de informator, în 1933 - ca organizator al grevelor
de la Grivița - e condamnat . La ieșirea din închisoare (1939) ca ripostă a
ingraturii Siguranței , el refuză să le mai de informații .

/ **Ștefan Foriș** - secretar g-ral PCR între 1940-1944 , a fost acuzat și apoi asasinat
în sediul CC al PCR , de acoliții lui Gheorghiu Dej : Bodnăraș, Maurer, Rangheț,
Pârvulescu , Chișinevschi, Teohari Gorgescu .

/ **Elena Balogh** -responsabilă pentru regionala Oltenia- se plângea că a fost arestată în
1937 , în urma trădării lui Foriș .În realitate , la anchetă , ea a trădat toată rețeaua .

/ **Ion Zelea Pârgaru** - fost membru al secretariatului PCR - a oferit date despre Ana
Pauker , Șmil Marcovici , Dumitru Ganev , care au dus la arestarea lor în 1935 .

A fost ucis în aceeași încăpere cu Foriș ...

/ **Lucrețiu Pătrășcanu** și **Koffler** au fost acuzați în 1954 de **Al.Mihăileanu** - fost șef
al tineretului socialist (1921-1924) - că au fost agenți ai Siguranței și spioni ai
Serviciului Marii Britanii ;

/ **Nicu Tudor** - fost participant la gervea de la Grivița din '33 - la anchetă a acceptat
să dea informații . Face carieră în PCR , conducând organizația de București .

/ **Petre Melinte** - secretar al org.pe București și Ilfov - a "turnat" grupul terorist bolșevic
format din Lili Paneth, dr Kronhauser ș.a. Au fost arestați (7 nov. 1941)

/ **Ștefan Rech** - activist mediu - livrează Siguranței membri de bază ai Secretariatului
și câțiva ai CC al PCdR : Teohari Georgescu , Iosif Chișinevschi , Gavrilă Birtaș ;

/ **Sami Margulies** - implicat în acte teroriste cu bombe - are o lungă carieră de informator
al Siguranței (dn 1920 era cel mai important informator ; informează Siguranța despre
toate luptele "fracționiste") .Scrie în presa legală și ilegală ; face parte din
conducerea BMT (în 1926) . În 1929 , este exclus din PCdR , dar continuă să dea
informații : pe baza lor este arestat Belu Zilber (1930) . În 1948 va fi arestat de
Securitate și va fi închis în aceeași celulă cu Zilber !

/ **Belu Zilber** - arestat pentru spionaj (1930) , la anchetă acceptă să fie informator .
Există astăzi atât **Memoriile** lui Zilber cât și **Rapoartele** lui Margulies .

/ **Ladislau Ady** - judecat și condamnat în procesul celor 19 comuniști din grupul
Ana Pauker (1936) .Ajuns adjunctul ministrului de Interne (1950-1959) este destituit
pentru că este descoperit ca informator al Siguranței .

PCdR și Siguranța Generală :relații speciale

St.T : Între comuniști și serviciile speciale relațiile nu sunt prea clare. O zonă de
ambiguitate intensă persistă până azi . Au existat acorduri între PCdR și Eugen

Cristescu în 1940 ? A avut Foriș un acord cu Eugen Cristescu în iulie 1941 după atacarea URSS ? De ce s-a întâlnit Foriș cu Moruzov ? A fost acuzat că toate trădările din anii '40-'44 s-au datorat lui , dar nu au fost aduse probe (1946-1956) , în ciuda insistențelor lui Dej .

Poveștile cu informatori , trădări , arestări sunt nesfârșite . Între Siguranță și comuniști a existat o relație complicată . Istoriile lor se intersectează .

Kominternul aștepta mereu rapoarte despre succesele mișcării subterane : o arestare , un complot eroic în închisoare , o grevă a foamei (spre ex.) ... asigura o acoperire (o justificare) a fondurilor timise.

Această **complicitate** a caracterizat relația dintre **Siguranță și comuniști** .

Contrar **mitului "rezistenței ilegaliștilor"** în anchetele Siguranței , la tratamentul brutal la care au fost supuși , adevărul este diferit.

Un comentariu de epocă elocvent : **< Între odioasa instituție a Siguranței statului și mișcarea comunistă de la noi din țară există o întinsă legătură prietenească .[....] Cum altfel poate fi interpretat faptul că în decursul a 8 ani de teroare a d-lui Romulus Voinescu [directorul Siguranței, 1920-1928, n.n.] sute de muncitori necunoscuți au umplut temnițele pentru 10-15 ani , acuzați fiind de împărțire de manifeste clandestine, în timp ce conducători comuniști notorii ca Sternberg, Rozvany, Muler, Mihăileanu au stat nesupărați de autoritatea represivă ? Cum poate fi interpretat procesul de la Cluj [sept-oct 1928 , 114 acuzați] unde 40 de muncitori simpli au fost condamnați, în timp ce conducătorii comuniști au scăpat cu mici amenzi ?**

Cum putea fi interpretată fuga celor 10 comuniști în frunte cu Pauker și Fabian [Procesul din 1925 : 16 acuzați au fost judecați în stare de libertate , dintre ei **unii fugind în URSS** n.n.] **când se știe că Siguranța te urmărește și când te duci la closet , dar mi se pare că încerci să treci fraudulos granița ?**

Și, în fine , cum poate fi judecată mișcarea comunistă din România atunci când [...] la descoperirea fiecărui complot , mai mult sau mai puțin adevărat , șefii se plimbă liberi pe Calea Victoriei ?

Când afirmăm deci că între Siguranța Statului și partidul comunist există o confuzie la statele de plată , adică afirmăm că Partidul comunist este nu numai în solda Moscovei , dar și în solda Siguranței , știm că nu calomniem , știm că spunem adevărul > (Cf. "Socialismul" , 16 decembrie , 1928)

Liderii comuniști -turiști (agenți) internaționali

St.T: "Liderii mai cunoscuți ai comuniștilor sunt urmăriți de diferite poliții din Europa. Sunt strict supravegheați , lăsați în general în libertate tocmai pentru a culege informații despre rețelele subterane . Acești lideri , **Gherea , Ștefanov, Pauker, Pătrășcanu, Fabian, Foriș, etc , călătoresc mult pe ruta Moscova , Viena , Berlin, Sofia, București . Trec clandestin frontierele, se folosesc de nume de împrumut și de acte false .**" Uneori sunt arestați, lise fac procese, sunt reținuți pentru scurtă vreme , eliberați prin amnistie sau cu reducerea pedepsei . Astfel în 1921, 1924, 1928, 1936 ș.a.m.d

La al VII-lea congres al Internaționalei Comuniste (1935) , **Boris Ștefanov** (alias Draganov) de puțină vreme secretar g-ral al PCR , critica nerespectarea conspirativității : **< Nu s-a lichidat încă liberalismul putred față de tovarășii care nu se țin bine la Siguranță și în fața judecății și care subapreciază însemnătatea conspirației >** (Cf. "Deșteptarea" * (Detroit) , 15 februarie 1936)

Anul 1933 fusese anul Griviței ,și Kominternul spera ca în 1934 exemplul să ia amploare .El trimite în România **un desant de câțiva zeci de de agitatori antrenați** , în frunte cu **Ana Pauker , Șmil Marcovici , Dimităr Ganev**

* Ziar tipărit de comuniștii români , mai ales de cei care trăiau la Moscova . În acest ziar a apărut (L.Alfred) și un soi de manual practic tradus din "Internaționala Comunistă" , iunie 1931 : "Lupta pentru cucerirea străzii" ,

În care se explica cum trebuie să lupte demonstrații cu poliția și extremiștii de dreapta ,deoarece < **demonstrațiile sunt repetiții pentru războiul civil** > (p. 60- 78)

1927-1935. Panait Istrati : troțkist , renegeat sau fascist ?

[LD : dacă vei dori acest capitol este foarte bogat în informații și întrebări fără răspuns la Stelian Tănase. Se vede fascinația (poate și solidaritatea) scriitorului pentru scriitori .]
Eu nu pot (și nu vreau) să sar atât de ușor peste ... complicitatea vinovată, deseori criminală , a acestor "*ingineri ai sufletului omenesc* " (cum îi flatase Stalin).
Ei nu fac parte dintr-o categorie de "ignoranți" . Cuvântul lor a cântărit greu ;
solidaritatea lor cu URSS a produs multă confuzie în țările lor și în lume ;
slăbiciunile lor pentru primiri fastuoase și banii primiți sunt expresie a celei mai josnice carențe morale ; **discreditul lor** , în epocă și posteritate , refuză acordarea de certificate de "competență " , de " luciditate " , de " formatori de conștiințe " acestei tagme.
Și atunci ?! Care sunt învățămintele ce se pot extrage ? Pentru trecut , prezent și viitor . De ce am fi severi față de diverși alți "militanți" (fie ei muncitori sau alte categorii profesionale) , și **de ce am fi concesivi cu scriitorii ?**

Pe de altă parte , Panait Istrati a făcut parte din **galeria acelor intelectuali comuniști** care , în anume împrejurări ,au devenit și **primii critici ai regimului** .
Datorită suprapunerii cu altă **polarizare maniheistă** din epocă - **fasciști-antifasciști** - (și nu numai de asta, credem noi) **românul Panait Istrati** încă așteaptă o dreaptă și nuanțată reactualizare , acum, după căderea comunismului . Cu scrierile sale merită să figureze alături de Orwell , Malraux, Soljenițan și alții. Din acest punct de vedere , găsim contribuția lui St.T dedicată lui Istrati meritorie.]

Istrati - Racovski : prietenie sau duplicitate ?

În 1927, ambasadorul Rusiei la Paris era **Cristian Racovski**. În vara aceluiași an, Moscova se vede confruntată cu o **reacție vehementă contra lui Racovski** .
Cicerin este nevoit să-și retragă ambasadorul, care **părăsește Parisul la 15 oct.**
Îl însoțea Panait Istrati, care pleca și el la Moscova, **invitat de VOKS** (organism de organizare a relațiilor culturale, controlat de GPU)

Scriitori în serviciul Komintern

Se cunoscuseră încă din 1905, și s-au reîntâlnit o dată cu instalarea lui Rakovski la ambasadă. În '27 erau prieteni . **Moscova era interesată să aibă prieteni scriitori** . Istrati era ideal pentru aceasta . Au mai căzut pradă aceluiași tratament **HGWells, George Bernard Shaw, Henri Barbusse, Romain Rolland, Nikos Kazantzakis, Lion Feuchtwanger, Emil Ludwig, Andre Malraux** .

Numai că tot atunci , Stalin se pregătea să se debaraseze de Troțki și de acoliții lui , deci și pe Racovski . În '23 , când fusese destituit din conducerea Ucrainei și fusese numit ambasador la Londra (Lenin bolnav deja , nu mai conducea de fapt Rusia) Rusia încăpuse pe mâna lui Stalin În '27, lupta ajunsese la apogeu .
Istrati îl întreabă pe drum pe Racovski : < **Franța este cea care te alungă , sau ai tăi care te cheamă ?** > (Cf. Panait Istrati, *Spovedanie pentru învinși* , Editura Dacia, 1990, p.39) Înainte de plecare , petrecuseră o seară cu **Boris Souvarine** (fost bolșevic, exclus la un moment dat din Komintern)

Acesta evocă astfel momentul : < **Istrati, în plină euforie , exaltat chiar la gândul pelerinajului la "Mecca comunismului" pe care urma să-l facă și la care visa de mult ...Istrati deci nu se mai oprea din laudele entuziaste la adresa revoluției și a viitorului luminos ce se deschidea înaintea ei . Nu era membru al partidului comunist , dar împărtășea convingerile populare referitoare la " marea lumină de la răsărit "** [...]

Nu știa nimic despre marxism și nici nu-și făcea griji din pricina asta ; sentimentele îi țineau loc de doctrină, instinctul îl făcea să fie alături de săraci , de exploatați , de victime. Și de revoluțiile de toate soiurile. [...] Despre regimul sovietic nu știa

nimic, exceptând ostilitatea sa față de lumea capitalistă [...] N-avea habar de tragedia politică în care intrase Racovski. > (Cf. Boris Souvarine, **Souvenirs** , Editions Gerard Lebovici, 1985, pp 56-58)

După ce fac drumul prin Berlin-Riga , ajung la Moscova. Odată ajuns la Moscova, **Istrati declară în Pravda că e bolșevic, că a părăsit definitiv Occidentul** , că Rusia este singurul loc unde se poate crea liber . Aici ar vrea să fie îngropat și trupul său să fie dus în România după ce la București va fi instalat regimul bolșevic.

Nu-i scapă însă că Racovski este primit "rece" , chiar "ostil" .

În "**Spovedanie pentru învinși**" , Istrati își amintește : < *L-am întrebat pe Racovski înainte de a pleca "Ce-i cu Rusia Soietică ?" .Și mi-a dat acest răspuns diplomat :* "**Dacă vei privi la suprafață, n-o să fii mulțumit . DEacă însă vei ști să vezi , vei iubi Revoluția noastră** " > (Cf. Op. cit ., pag. 39 , 88, 89, ș.a)

Istrate scrisese două articole elogiatoare despre Racovski , comandate de presa sovietică . **Nici unul nu va apărea** . Între data la care fuseseră cerute și sosirea la Moscova , soarta fostului șef al guvernului bolșevic din Ucraina , a ambasadorului de la Londra și Paris , fusese decisă .

#Istrati - Kazanzakis , cutreerând URSS

Dar ... abia sosit la **Moscova**, Istrati este plimbat la **Leningrad** (aici îl cunoaște pe Victor Serge traducător francez stabilit în Rusia) . Revine la **Moscova** și , pe 7 nov. asistă la **parada din Piața Roșie** , cu ocazia împlinirii a 10 ani de la MRSO .

... Pleacă într-un "*desant propagandistic*" **cu Kazanzakis în Grecia , la plecare trimițând o scrisoare lui Stalin** în care îi împărtășește entuziasmul pentru URSS ...

... Ajuns în Grecia, **la Pireu, ia legătură cu comuniștii greci aflați în detenție** (închisoarea Singros) , îi încurajează , le vorbește despre credința lui în revoluție...

Ține o conferință într-o sală din centrul **Atenei**, despre minunatele realizări din URSS iar asistența entuziasmată provoacă ciocniri cu polițiștii la ieșire ...

Nikos Kazanzakis este reținut pentru proces , iar **Istrati este expulzat ...**

și se întoarce la Moscova .

...La 14 nov.'27, **Troțki și Zinoviev sunt excluși din partid .**

Racovski , Kamenev, ș.a, sunt înlăturați din CC al PCUS .

la 19 nov. **Troțki și Racovski** participă la înmormântarea lui Ioffe (care se sinucisese) În dec.'27, **Racovski este huiduit** când ia cuvântul la congres partidului

În ian.'28, **opozanții din partid sunt exilați** din Moscova și Leningrad:

Troțki este transportat cu forța la AlmaAta , iar în ian.'29 este **expulzat în**

Turcia, iar **Racovski expediat la Astrahan** , în delta Volgăi .

Aceasta este perioada pe care o petrece Istrati în URSS și Grecia.

Istrati nu scrie nici un cuvânt despre Racovski ...

Împreună cu Kazanzakis (și cu iubitele lor ; a lui Istrati este Bilili Baud -Bovy))

merg iar la Leningrad, la Kiev, la Murmansk, la Arhanghels ...în Crimeea ,pe Volga ...ajunge în RSSMoldovenească [Transnistria] unde se întâlnește cu Ecaterina Arbore

(devenită ministru al sănătății , dar care , în 1937 , va fi executată din ordinul lui Stalin) De peste tot , scrie articole entuziaste despre URSS , care se publică în diverse ziare din Occident ... La 30 august se întâlnesc cu **Henri Barbusse** (internat într-un spital la Nijni Novgorod)

.... **La 8 sept . '28** , însoțit de **Nikos Kazanzakis , Istrati se duce la Astrahan** , unde se întâlnește cu "proscrisul" Racovski care le dă să citească o analiză făcută regimului sovietic ... Istrati (se pare) preia tezele lui Racovski ...

... La 30 sept. ajung la Tbilisi ... apoi la Baku , Batumi , Suhumi , Novorosisk ...

Pe 2 decembrie este la Rostov , apoi iar la Kiev... Pe 19 dec. este la Moscova ...

Istrati - GPU : 1% adevăr ...

Înainte de a părăsi Moscova , **Istrati adresează 2 scrisori secretarului GPU , Gherson**, în care cere voie să **critice 1 % din realitățile URSS** .

În loc să se adreseze Kominternului, Agitprop, VOKS , sau liderilor de la Kremlin, el cere permisiunea de la GPU ! Scrie în prima : <Nu am venit în Uniune să caut subiecte pentru cărți , ci **să pot vedea și să fiu folositor cauzei proletare** .Astăzi îmi dau seama că-i pot fi de folos cu o condiție : **să nu scriu ca Barbusse** .[...] **se află aici rele periculoase , al căror nume trebuie spus răspicat** [...] Vă cer acest consimțământ , îl cer Partidului . **Dacă mi-l veți acorda, îmi voi scrie impresiile despre Uniunea Sovietică** .**Dacă nu, voi tăcea în public și în intimitate** .Aici ca și în străinătate . Voi trăi singur . > (op.cit , pp.136-139)
Scrie în a doua, printre altele : < 5/ nu văd decât un singur mijloc de ieșire din impasul actual : a/ să se înceteze combaterea opoziției prin teroare ; b / să se proclame dreptul la critică în partid ; c / introducerea votului secret , în partid și sindicate . [...] >

Persona non grata la Moscova

Boris Souvarine scrie despre Istrati : < **Istrati este definitiv deziluzionat , dezabuzat , și în sfârșit nu mai gândește în formule înșelătoare despre pseudo-dictatura proletariatului . [...] Se întoarce la Paris la 15 februarie , zdrobit , bolnav, dezorientat , neștiind față de cine și ce să se dedice ; nu poate nici să vorbească , nici să tacă , nici să scrie, nici să se abțină .** > (B.S ., Op.cit ., pp. 72-73)
La 23 februarie'29 face primele declarații : < **Pentru mine, Stalin și Troțki sunt în continuare doi buni revoluționari . N-am întâlnit adevărați contrarevoluționari în Rusia , în afara funestului aparat birocratic** [...] >
(Cf.Interviu în *Les Nouvelle litteraires* , 23 febr.'29) ;
apoi în *Contre le courant* : < În ultimele trei luni ale șederii mele la Moscova și Leningrad , **farmecul s-a destrămat , vâlul a căzut brusc , iar situația reală [...] mi s-a impus cu toată cruzimea .** >
(Cf. Chaiers Panait Istrati , nr 11 / 1994 , p. 147-150)
Astfel devine **Panait Istrati persona non grata pentru Kremlin .**

Istrati - Rolland : teamă ? oportunism ? duplicitate ?

Istrati se frământă. Hotărîrea lui de a rupe tăcerea implică riscuri mari .
Lobby-ul sovietic este foarte puternic în Occident , mai ales în Franța .
Are ezitări, nesiguranțe, zigzacuri. Îi trimite lui Rolland scrisorile către GPU . Acesta îi răspunde : < **Scrisorile adresate GPU sunt perfecte (le aprob în întregime) [...]** **nu poți , nu trebuie să le publici în acest moment** [...] Asta ar fi o îngrozitoare lovitură de măciucă prin care nenorociții ar lovi întreaga Rusie [...] Ai făcut ceea ce trebuie, ceea ce puteai . **Nu poți nimic mai mult . Aceste pagini sunt sfinte . Ele trebuie păstrate în arhivele Revoluției eterne** [...] Te iubim și mai mult , te venerăm că le-ai sris . **Dar nu le publica !** >
Istrati nu se va liniști însă , și nu numai că va tipări "Spovedania" , dar va tipări sub semnătura sa provizorie și memoriile lui Victor Serge și Boris Souvarine .

Lupeni '29 : pretext de echilibrare

[LD : la fel ca și în alte episoade , St.Tănase investighează doar două surse - în fond aceasta este și enunțul din titlul cărții . Numai că documentele PCR + documentele Siguranței ...fac povestea mai palpitantă , mai stil "roman polițist" , dar nu conduce la adevăr. Sau conduce la un adevăr parțial și contorsionat , care se complică și mai mult datorită personajului care era Istrati , în jurul căruia zvonurile și legendele sporesc . Pentru amănunte , revino la cartea lui Tănase]

Voia să balanseze criticile contra Kremlinului, cu criticile guvernanților români , vinovați de drama de la Lupeni . Acțiunile lui sunt sub controlul organelor Siguranței .
La Timișoara , prim-procurorul Nicolau îi dă voie să vorbească cu inculpații din procesul de la Timișoara (implicați în incidentele de la înmormântarea comunistului Fonaghy) , asistă la proces și se întâlnește cu Lucrețiu Pătrășcanu (apărătorul)
La București , este primit de prim-ministru Vaida și ministru de Interne Mihalache, primis permis de liber acces în zonă .

La Lupeni , ajunge după o lună de la evenimente (starea de asediu era menținută) și va dubla ancheta în derulare - va scrie 6 articole în ziarul "Lupta" .
Fiindu-i zădărnicit un discurs la sala Tomis din Calea Văcărești , el **părăsește iarăși cu scandal Bucureștiul** : pe 9 oct. **i se pune în vedere să părăsească țara** .
Presa din București (Nichifor Crainic, Pamfil Șeicaru ș.a) l-a tratat cu neîncredere
Trecutul lui de "apărător al umanității " era prea recent. De la tribuna diverselor congrese ,denigrase România în toate modurile .El este un izolat în propria-i țară . (p.112- 119)

"Renegatul" Istrati - atăcat de Moscova și de tovarășii de drum ...

[LD : mă gândeam doar atâta ... de ce oare , Vladimir Tismăneanu nu se ocupă de Panait Istrati ? De ce susține că românii n-au dat un critic reductibil al Kominternului , dinăuntru rețelei, precum în alte țări ?

Bravo lui St.T.că acordă atâta spațiu acestui caz. Dacă mai ai nevoie, revino la carte]

Tonul linșajului îl dă **Moscova** , în revista literară "**Vestnik inostranoi literaturî** " (sept-oct'29) , în care este etichetat de "renegat" .

// **Corespondența cu Rolland** (sept-oct.'29)

- **Roman Rolland** îi scrie : < *Singurii care să tragă folos din această război turbată : reacțiunea Cum de n-ai înțeles asta ?* > În altă scrisoare : < *Istrati, aș fi vrut să te cruț de această eroare funestă ...Acum e prea târziu ! Retrage-te din activitatea politică .Nu poți aduce decât nenorociri .* >

- **Istrati** îi răspunde < **Mă faci răspunzător de acest act** , ca și cum el ar fi în stare să organizeze , el singur, o cruciadă capitalistă împotriva URSS-ului .

Sunt răspunzător numai de o oarecare slăbire a încrederii în sânul Internaționalei .Asta am vrut și aș vrea ca ea să meargă până la capăt , nimicind acest partid "comunist" , dolidora de șnapani .>

- **Roman Rolland** reacționează : < **Îți refuz numele meu [...]** Dezaprobarea mea este netă . >

- **Istrati** : < **Mă așteptam la refuzul d-tale . Îți primesc [...]** Dar dacă ești hoărât să sacrifici cei mai buni oameni din Rusia de azi , nu apărând pe cei răi , ci pur și simplu refuzând să faci o deosebire , acolo , luând Rusia ca un tot omogen , să știi că **te asociezi** , fără să vrei , la **opera de distrugere a speranței și a idealului în lume** , pe care o îndeplinește **o generație de ariviști ,în Rusia și în Internațională .** >

- **Rolland** : < ...știi destul de bine că **orice guvern revoluționar înnoată în sânge** . Și mie **nu-mi plac mâinile însângerate** (nici ale lui Danton, Marat , Troțki, Lenin etc. >

- **Istrati** : < Nu-ți voi ascunde deloc **mirarea mea de a te vedea devenit un sovietic atât de oficial** .Sau poate că este pentru că m-ai crede pe mine antisovietic ? [...]

Acolo totul se bazează pe nelegiuire , pe cruzime, pe minciună .[...]

Mi s-ar putea pune întrebarea , acum după înapoierea mea din Rusia :

"Nu erai deloc la curent , înainte de a te duce acolo ? Căci toată lumea te știe bolșevizant !" **Răspund NU!** [...] Eu știu astăzi că o majoritate de oameni din clasa mea au ajuns la putere , că imediat au început să se îndoape , că au îdepărtat de la masă , lăsându-i să moară de foame , pe toți acei care nu sunt de părerea lor .>

(Cf. corespondența Rolland-Istrati , în Les Cahiers Panait Istrati , nr 2,3,4 / 1988)

// **Bella Illyes** : <Istrati voia pur și simplu să se vândă URSS . Dar cum în URSS oamenii nu sunt cumpărați , **Istrati a găsit alți cumpărători - dușmanii URSS** > (2 nov.'39, din " *Vetchernia Moskva*" - Les Cahiers... , nr. 11 / 1994)

// **Denunțul grupului de scriitori sovietici** - Leonid Leonov, Vladimir Maiacovski, Valentin Kataev - adresat scriitorilor occidentali cunoscuți pentru simpatizanți ai URSS : Theodore Dreiser, George Duhamel, Stefan Zweig , H.Barbusse, Jojn Dos Pasos (*Literaturnaia Gazeta* , 9 nov. din op.cit)

Campania cunoaște scurte perioade de acalmie , dar nu încetează până la moartea scriitorului

#Întoarcerea fiului risipitor

Istrati se reîntoarce în România ca într-un refugiu . **Spovedanie pentru învinși** apare în marile librării din București încă din ianuarie 1930 , editată de "Cugetarea " . În traducerea lui Ion Pas .

Siguranța continuă să-l țină sub supraveghere .Este urmărit pas cu pas iar corespondența îi este cenzurată . Este bolnav, se întâlnește cu vechi cunoscuți ; nu prea mai ține discursuri , iar atunci când o face , este bruiat vehement de cuziști sau legionari . Nu este menajat nici de comuniști .

// **Alexandru Sahia** : < **Ce mare canalie ești , tovarășe Panait !** Îmi amintesc anii tăi de fglorie când era îndeajuns să-ți anunți o carte - pentru ca nenumărate edituri occidentale să năvălească cu ofertele . Și asta se datora cui ? Talentului ? Să fim drepți ! **Trambulina roșie** a fost cea care te-a ridicat uimitor . **Cele două vaci grase : Racovski și Troțki** ți-au întins țâțele să le sugi cât vei voi , ca un mânz nărăvaș.[...] Dar Troțki e zvârlit peste bord între timp ,Racovski înfundat la Astrahan > ("Floare de foc" , 30 ian.'32)

// **Alec Constantinescu** : Istrati și-a aruncat în Sena carnetul de membru al PCFrancez , când a auzit că Troțki a fost exclus din Kominter . <Între mine și scriitorul Istrati , vremurile grave prin care trece clasa mea , au deschis o prăpastie .> ("Deșteptarea " , 7 febr.'32)

(Cf. ANCR , Arhiva CCal PCR , Fd. 95, dosar 9697 , vol.I , p. 179, 185-187, 197, 216 . ș.aș.a) (pag. 121- 124 , la St.T)

#Istrati-"fascistul " !

[LD : este perioada în care Panait Istrati colaborează cu "**Cruciada românismului** " a lui Stelescu . Nu știu prea multe despre această colaborare ...

Dar cazul acesta relevă **translarea (mutația) perversă de termeni** operată de comuniști : atribuirea **epitetului de "fascist" adversarilor comunismului și evreilor** , cu antipodul **comunist = antifascist = filosemit** .

Ehei , câtă istorie falsificată și amestecată s-a scris pe această temă ! Și câtă confuzie persistă și azi . Cred că de aceea îl ignoră și Vladimir Tismăneanu . Grea bătălie .]

Fr. Jourdin (arhitect) era vicepreșed. asoc. "**Les amis de l'URSS** " .

În 1927, făcuse parte din aceeași delegație cu Panait Istrati la Moscova, la aniversarea MRSO . În 1929, relațiile dintre cei doi s-au rupt .

În 1935 , Jourdain sosește în România pentru o anchetă legată de **procesul " antifascistului " Petre Constantinescu - Iași** (finanțată și zgomotos popularizată de Komintern) .

// **Scrisoarea deschisă** adresată de Panait Istrati lui Jourdin , "**delegat moral** " în Țara Românească : <...să înțelegi cât de nepotrivit este pentru un om de valoare ta morală , **rolul de anchetator comunist într-o afacere comunistă** , pe care ai acceptat să-l joci în țara cea mai expusă teroarei comuniste . [...] Admiți ca în ancheta pe care o faci să fii însoțit de doi **trepăduși sovietici** , de-o moralitate mai mult decât dubioasă . [...] **să te întrebi dacă e cinstit să patronezi ancheta morală** numai atunci când într-o țară burgheză se arestează un comunist , și dimpotrivă **să taci chitic ori de câte ori în Rusia sovietică se surghiunuiesc în pustiuri înghețate și se execută sumar legiuni de tineri idealști** , dintre care unii ți-au fost prieteni personali [.....]

Prof. Constantinescu -Iași n-a fost nici surghiunuit , nici martirizat , ci a fost pur și simplu arestat pentru **agitație comunistă** . [...] presupun că nu ești atât de naiv încât să crezi că **situația României, aici la Nistru , este situația Franței dintre Rin și Atlantic** și că guvernele burgheze ar fi ținute să se emoționeze de toată această comedie sentimentală [greva foamei făcută de Petre Constantinescu -Iași] atunci când au de a face cu un **adversar care le promite să le pună la zid în ziua instalării regimului sovietic la noi** .Citesc în ziarele de astăzi că , sosind la Chișinău , n-ai avut nimic de făcut decât **să iai contact cu doi comuniști evrei** , ceea ce a dezlănțuit **furia legitimă a acelor pături naționaliste** care au o mie de motive să nu împărtășească simpatia ta pentru regimul comunist > (Cf. " Curentul " 17 ian.'35)

// **Francis Jourdain** îi răspunde : < ...de la sosirea noastră în România , **presa**

reacționară ne-a tratat, pe mine și tovarășii mei, **drept agenți provocatori, nedibaci camuflați în "intelectuali"**; **JOS MASCA!** strigă ea. [...]

Tu le aduci binevoitor sprijinul talentului tău, le pui la dispoziție autoritatea pe care ți-o dă pretinsa cunoaștere a noastră. [...] **Nu mai cred în sinceritatea înflăcăării tale dezordonate.** [...] Îți imput ție a nu fi ceea ce mărturiseai că ești: un răzvrătit, un refractar. Revoltat, fanfaron, dar sincer, ai fi plâns de admirație în fața curajului și abnegației unui Dimitroff, Thaelman, Rakosi - de asemeni a unui Constantinescu - lași la care latri ca o potaie. [...] **Anarhist, răzvrătit, nesupus? Să fim serioși! Patriot, antisemit, Fascist!** >

(Cf. "Monde" (dir. Barbusse) 1 febr.'35; apare în traducere în

"Proletarul" (gazeta lui Ghelerter), 4 martie '35)

// **Louis Dolivet**: <Lupul devenit oaie sau **Panait Istrati fascist**>

// **Charles Vidrac** și **J Ferucci**: <Nu sunteți nici democrat, nici comunist.

Nu vă rămâne să fiți decât fascist. >

// **Vladimir Pozner**: <Echivocul n-a durat o veșnicie. A urmat **căderea brutală în șovinism, antisemitism, fascism**: cealaltă "flacără" a lui **Panait Istrati**. >

// **Henri Barbusse** (articolul "LeHaidouk de la Siguranța"). În articolul să sunt toate temele "consacrate" de propaganda comunistă: colaborarea cu Siguranța, delațiunea, trădarea și banii. <**Panait Istrati a debutat în viață ca om sărac. Strivit de in justiția socială, nevoiaș, vagabond, hamal, negustor de cărți poștale și fotograf ambulant, a eșuat într-o bună zi cu burta goală și cu literatură sa înăbușită, pe Costa de Azur.**> După ce a fost salvat de el, Rolland, <a cunoscut îndestularea, faima, gloria aproape [...] în plus, în jumătatea noastră de omenire [cea comunistă] salutăm în el un revoltat [...]. Declinul lui **Panait Istrati ca scriitor și declinul lui Panait Istrati ca om, nu sunt două istorii diferite, ci una și aceeași istorie.** >

După ce răstălmăcește toate actele sale din "faza cominternistă", Barbusse trece la demascarea ultimei faze: <**Istrati este legat oficial de un grup al Gărzii de Fier, secție armată, pogromistă și teroristă, controlată de guvernul hitlerist** [guvernul PNL - Gh. Tătăărăscu] [...] se prezintă ca apostol și ca martir, când de fapt el este **sluga reacțiunii călăilor, a deținătorilor de fonduri secrete și a Poliției camerelor de tortură. Panait Istrati, câine turbat al haitei care vânează revoluționari.** > (p. 126-129)

Judecata contemporanilor - judecata istoriei

[LD: mărturisesc (fără să argumentez) că nu mi-a plăcut Panait Istrati: literatura lui, am citit-o fără prea mare interes; textele lui politice, le-am citit cu dispreț și revoltă, pentru antiromânismul clamat cu atâta violență și cinism; nu am crezut în schimbarea lui la față, multă vreme. Noi, românii, conferim mai degrabă credit străinilor, decât a lor noștri, nu-i așa?! Și apoi, moartea lui în 1935, lasă o biografie politică neterminată. Ce-ar fi spus despre marea teroare stalinistă din '36-'37?

Ce-ar fi spus despre pactul Hitler-Stalin din '39? dar despre ultimatumul din 1940? Ce-ar fi devenit după august '44? Fiind categoric contra scrierii istoriei sub semnul condiționalului "dacă", știu precis că Panait Istrati, atât cât a trăit și a scris, merită mai bine cunoscut. Cât privește supoziția lui St. Tănase că nu se puteau dezbate nuanțat problemele timpului, nu o împărtășesc. Ea s-a și făcut și este foarte bogată paleta acestor dezbateri, numai că ele nu pot fi găsite în documentele comuniste sau în Rapoartele de la tanti Varvara.]

St. Tănase: "Anii '30 au fost **ani de maniheism, fascism vs comunism**.

O poziție "între", independenței, nuanțele, **nu erau nici înțelese nici urmate.**

Cu atât mai puțin erau prizate **schimbările de atitudine**.

[LD: scena politică românească abundă cu schimbări de atitudine: un Iorga, un Iamandi, un Goga, un Nae Ionescu, un Manoiilescu - sunt doar câteva exemple]

Preluarea puterii în Germania de către Hitler **simplificase peisajul și împuținase opțiunile.** [LD: nu este adevărat! Contaminare istoriografică de "stânga"]

Critica declanșată de impresiile de călătorie ale lui Istrati, care ar fi trebuit în condiții normale să se lărgească și să se ascute, să provoace o dezbateră puternică

(cum s-a întâmplat în anii '70 cu Alexander Soljenițin , după apariția Arhipelagului Gulag) **este redusă la tăcere** . [LD asta ține mai mult de "provincialismul " culturii românești (necunoscută peste hotare) și de ignorarea deliberată a editorilor și presei , care , este adevărat , trec comunismul pe planul doi . Dar tocmai aici este și "buba " .]

După ianuarie 1933, **URSS este percepută ca o speranță** [LD : de cine ?!] , **o alternativă la regimul nazist din Germania** . [LD de unde și până unde ?!] **Europa avea de ales între doi dictatori , Hitler și Stalin** . [LD : Valabil pentru statele occidentale , dar nu și pentru țările din răsărit . Dispăruse opțiunea democrată ?]
Democrațiile păreau slăbite și lipsite de voința politică de a-și înfrunța adversarii .
Cauza lui Istrati era inactuală . Oricum, Kremlinul nu-l va ierta [...] A fost considerat un trădător . **Marea enciclopedie sovietică** (1937) scrie < **Istrati s-a manifestat ca un anarhist extremist și individualist** . În 1928 a vizitat URSS . În colaborare cu **troțkiști contrarevoluționari a scris o serie de caraghioslăcuri revoltătoare despre Uniunea Sovietică** . [...] a răspândit **calomni veninoase împotriva țării sovietelor și a dus apoi , din complezență față de contrarevoluția internațională , o propagandă ostilă URSS** > (p. 130)

(I) "Eroi" proletari - "excentrici " bolșevici

// Vasile Luca (Luca Laszlo) : lumpenproletarul

Este secui (Catalina , Brașov .) ; nu a vorbit nici odată corect l.română . A absolvit 6 clase ; Lăcătușerie ; (CFR -Brașov ; hamal cu ziuă , la gară) , voluntar în armata austro-ungară , luptă contra rușilor și românilor ; dezertor din armată (unde devenise bețiv și destăbălat , s-a îmbolnăvit de sifilis) .

În 1919, izbucnește revoluția bolșevică în Ungaria. Se angajează în "garda națională" secuiască , luptând contra bolșevicilor și contra românilor . Participă la desființarea prin forță a unor soviete locale .

Dar ... la desființarea "gărzilor secuiești " de către români, Luca este în așteptarea armatei roșii maghiare care să elibereze Ardealul . (mai târziu va pretinde că a luptat în armata lui Bela Kun) La terminarea războiului, revine la Brașov , lăcătuș la depoul CFR Din propria declarație : < **Mult timp fără nici o treabă , am fost în fruntea tuturor în ceea ce privește viața destăbălată de beție , joc de cărți , petreceri cu prostituate** . [.....] **De această decădere la nivelul unui lumpenproletar nu am reușit să scap mult timp , nici atunci când eram ridicat în mișcarea muncitorească și o adevărată morală nu am avut nici o dată .** >

Sindicatul și Partidul i-au dat prilejul de a se "ridica" : în '22 este membru PCd R ; în '24 (congr. IV) devine **secretar regional** (Brașov, Trei Scaune , Târnava Mică , Sibiu , Hunedoara , Valea Jiului) ; este în contact cu lideri comuniști din conspirativitate (Koblos, Alx.Dobrogeanu -Gherea, Ana Pauker, Ștefan Foriș) **este arestat** (cf. legii Mârzescu) pentru împrăștierea de manifeste iredentiste .

La ancheta din '24 - declara el la arestarea din 1953 - a avut o "purtare trădătoare" , a "trădat partidul" , a "cedat" , și... a acceptat să devină **informator al Siguranței** . La ancheta internă făcută de Marcel Pauker la Jilava ('25) , el neagă că ar fi trădat , și , în 1957, îi scrie lui Gheorghiu -Dej : < **Eu căzusem în mâna Siguranței prima dată din prostie ca informator, legătura aceasta am întrerupt-o repede , apoi în 1925 , fiind condamnat în lipsă la 10 ani , am trădat , am căzut . Eu credeam că am fost părăsit de partid , și am căutat să mă salvez prin trădare , adică prin angajament ce am făcut față de inspectorul Zahiu [...] Însă adevărul este că eu nu am provocat nici o cădere , și nu am îndeplinit dorința Siguranei pentru activitatepe liie revoluționară .** >

În 1929, este implicat în **grevele de la Lupeni** ; este implicat în procesul de la Timișoara (sindicatele unitare) : atunci primește **10 ani în contumacie** .

Vasile Luca îl descoperă și-l propune în ierarhie pe Gheorghe Gheorgiu ; el se află printre cei ce **organizează grevele de la Grivița** (cu Pătrășcanu și Moscu Kohn , alias Gh.Stoica) . La proces , capătă **20 de ani de muncă silnică** , tot în contumacie . Este iar judecat în **aug.'33, și primește 5 ani jumătate** .

Este eliberat la 4 aprilie 1939 și **arestat la 4 aprilie '40** - când voia să treacă frontiera în URSS , unde fusese chemat să i se dea conducerea PCdR (la demiterea lui Boris Ștefanov) .Așa a ajuns Foriș secretar general .

Condamnat la **8 luni de închisoare** (Cernăuți) , este **eliberat de Armata Roșie la ocuparea Bucovinei** . În timpul războiului, Luca **face carieră în URSS** , încadrat în **Armata Roșie** , ca ofițer în Direcția politică . ; devine **membru PCUS** , iar în 1941 devine **deputat în Sovietul Suprem**.

..... Rolul lui dublu rămâne și acum ambiguu . A lucrat sau nu pentru Siguranță ? Depozițiile din ancheta ordonată de Dej (1952-1954) îl acuză . Raportul din 1968 a lăsat lucrurile nelămurite . (p. 131-139)
(Cf. Arh.SRI , Fond Y , dosar 40005 , pp244-251)

Intelectuali - spioni sovietici

Belu Zilber (Herbert Zilber): lumea comuniștilor intelectuali ...

[LD : Și la această capitol masiv , St.Tănase reușește un profil individual și "colectiv" excelent . Este evident că Zilber este un personaj- pretext pentru a intra în această lume . . Ea pune sub semnul întrebării negarea atracției exercitată de revoluția bolșevică la generația contemporană - și prin aceasta , reala influență a curentului bolșevic în România . Pe de o parte.

Pe de altă parte , este o dovadă , pe cale de consecință , a funcționării unui regim democratic , cu garantarea libertății de opțiune politică . Într-un cuvânt , acești intelectuali nu ar fi avut nimic de suferit dacă erau comuniști - precum în statele occidentale - dacă nu ar fi fost , **în realitate , agenți în serviciul Moscovei** și dacă nu ar fi vizat șubrezirea și destrămarea statului național unitar .

Din acest p.d.v. , lista anturajului "intelighenției" comuniste și a simpatizanților impresionează.

Zilber era născut în 1901, în Tg.Frumos .Devine **bolșevic din adolescență** .Exmatriculat din toate școlile pentru participarea la demonstrația din 13 dec.'18. Termină **studiile la Paris** și Politehnica la **Grenoble** (fără licență) .Lucrează , din 1922, la la Ministerul de Război (ca expert) ; apoi la **Institutul de Conjunctură Internațională** (finanțat de Nic. Malaxa ; dir. Virgil Madgearu) , pe care ajunge să-l conducă de facto .

Cioran spunea că cel mai inteligent om din București , prin 1930, era Belu Zilber . Putea fi întâlnit în redacții, cafenele , conferințele de la Ateneu , ori unde se întâlnea lumea bună . Lua masa și polemiza deseori cu Mihail Polihroniadi (doctrinar al extremei dreapta ; fruntaș legionar; asasinat în sept.'39 o dată cu Codreanu) .

Ducea vorba de colo până colo - indiscreția personificată .Își afișa radicalismul pretutindeni , ca pe o modă . Puțini îl luau în serios .

Personajul ducea o viață dublă , complotist pentru dărâmarea urânduirii burgheze ,făcând parte dintr-un **mediu comunist înstărit** : Anca și Mihai Magheru (descendenții pașoptistului) , Scarlat Callimachi ("prințul roșu" strănepot de domnitori) ,Victor Aradi (baronet) , Av.Mihai Macavei (mare moșier) , Lucrețiu Pătrășcanu (boiernaș moldovean) , Constanța Crăciun (fiică de bancher) , Maurer sau Joja (familii înstărite) . Români, evrei, unguri , educați , cu averi , plasați confortabil în ierarhia socială . **O generație revoluționară , turbulentă** , cu accentuat spirit antiburghez și antidemocratic .Mulți au fost atrași de extrema dreapta , alții de sânge . De ce a făcut spionaj Belu Zilber ? De ce nu a rămas coseur prin redacții sau propagandist radical ? < *Induferent de țata din care proveneau , comuniștii fanatici erau convinși că executând misiunile date de serviciile speciale ale Moscovei , nu făceau decât să-și îndeplinească îndatoririle de membri de partid , slujind cu abnegație cauza revoluției mondiale și triumful general al ideilor marxiste .* >

(Cf.Arkadi Vaksberg, *Hotel e lux. Partidele frățești în slujba internaționalei comuniste* , Editura Humanitas , 1998, p. 37) (S.T. pp 140-164)

Siguranța Generală , Poliția Capitalei , SSI și agenții comuniști ...

[LD : așa cum apar în scrierile istoricilor români ,grupurile comuniste sunt ca niște furnicare în care se lovea din când în când cu bocancul, pentru a-i speria ,a-i selecta și a-i folosi.

Cu tot respectul pentru "așii" serviciilor de spionaj românesc, una din două : ori acesta a fost "incapace" - cum spun italienii - să-și facă datoria , ori istoricii care scriu despre această instituție nu au beneficiat nici când de o documentare corespunzătoare , sau de profesionalism în domeniu . Totul pare derizoriu, totul pare de un diletantism cras.

Ca în filmele noastre "polițiste" hilare .]

Belu Zilber - după propria mărturisire , **a devenit spion sovietic în 1928** , pe când se afla la Viena, la cererea lui **David Fabian** (membru al Bir.Polit "exterior ") și a lui Moscu Cohn , alias **Gheorghe Stoica** (membru al Bir.Polit. "interior ")

< Nu puteam să refuz să particip la **apărarea primului stat socialist** . [...] Deveneam un **om oarecum liber , fără a înceta să fiu comunist .>**

(Cf. Belu Zilber, Actor în procesul Pătrășcanu , Editura Humanitas, 1997 , p. 37)

< **Spionii din România lucrau sub conducerea centralei de spionaj sovietic din Viena și operațiunile lor erau îndreptate în special asupra armatei . >**

(Cf. "Universul" , 29 apr.,1931) .

Zilber face parte din "**celula**" condusă de **Victor Aradi** .A fost un agent reductabil și eficient , prin frecventarea mediilor gazetărești și cunoașterea mediilor economice românești .

În oct. '31, la proces , avea 29 de ani ;este mai întâi condamnat la 5 ani, iar la recurs ,achitat .După unele zvonuri și mărturii târzii, atunci , în 1932, ar fi devenit **agent al Siguranței** .

Aduna **fonduri pentru Ajutorul Roșu** de la donatori bogați - Alexandru Ștefănescu ,Max Auschnit (ambii necomuniști) su Emil Calmanovici , Jacques Berman (ambii comuniști) - bani care mergeau la deținuții din închisori și spre puținii militanți aflați în libertate (cum era Pătrășcanu) .Șeful operațiunii era Remus Koffler . (Cf. Principiul bumerangului. Documente ale procesului Lucrețiu Pătrășcanu , Editura Vreimea, 1996, p. 267)

Zilber se simțea sigur în lumea burgheză bucureșteană ; dacă revoluția bolșevică era pasiunea sa, preocuparea sa principală a fost să facă avere ; **politician și om de afaceri de mâna a doua**, în ambele ipostaze a fost contradictoriu și dubios ; a fost un colaborator apropiat al lui Pătrășcanu (devenise "om de casă " prin'36-'37, împărțâșind amândoi îngrijorările legate de procesele de la Moscova) ; au scos împreună diverse publicații (legale și ilegale) și o vreme('43-'44) a reprezentat legătura lui Pătrășcanu cu PCdR.

Zilber nu a fost judecat , condamnat , sau trimis în lagăr , în anul '40 .

Nici în anul '41, când Antonescu a dat ordin ca toți comuniștii să fie strânși și închiși .

Dacă Siguranța nu l-a găsit pe Foriș timp de 4 ani, Zilber știa că este șeful PCdR ,știa că se ascunde în București , și prin Koffler (omul nr 2 în partid) putea lua legătura cu el . Mulți din agenții Siguranței vedeau în Zilber o monedă de schimb.

Așa se explică faptul că atunci când **Zilber strângea semnături pe Memoriul intelectualilor adresat lui Antonescu** (totul desfășurându-se în apartamentul său din str. Dionisie nr 2) în care se cerea scoaterea țării din război, Siguranța nu a reacționat .

Eugen Cristescu , directorul SSI în perioada 1940-1944 declara la anchetă :

< **Pe Zilber îl cunosc de la Siguranța Generală . E excesiv de inteligent și de cult** [...] **Aș fi vrut eu să pun mâna pe Zilber .Trebuie să fie despre el ceva la secție , la Vintilă Ionescu la contrainformații. La noi , problema comunistă a fost o problemă socială și nu era în atribuțiile noastre , ci ale Siguranței Generale și ale Poliției Capitalei . Dacă organizația comunistă ar fi trecut la o lovitură de stat , trecea în cadrul nostru . >** (Cf. Cristian Troncotă , Eugen Cristescu , asul serviciilor secrete românești, Editura Roza vânturilor , 1994, p 310)

La ordinul triumviratului Bodnăraș, Părvulescu și Rangheț, **Zilber** s-a implicat la începutul lui august'44 , în **evadarea a cca 150 de deținuți comuniști și spioni sovietici** din închisoarea Caransabeș.

Doi oameni apropiați lui Zilber - **Nicolae Betea și Anton Rațiu** - de la **Institutul de Statistică** (un focar comunist , unde lucra Mihai Levente, Corneliu Mănescu ș.a) , au fost trimiși , cu aprobarea lui Anton Golopenția și Sabin Mănuilă , să intre în legătură cu deținuții , și să le predea 1 milion de lei . Aceștia au refuzat însă să organizeze evadarea ... deoarece exista un alt plan cu Evadarea de la Tg.Jlu ... condus de Gheorghiu Dej... ș.a.m. d. (Cf. Anton Rațiu, Cumplita odisee a grupului Lucrețiu Pătrășcanu .Adevăruri dureoase , Ed. Gestiunea 1956 , p.86)

.... urmează aventura politică existențială a lui Zilber în pregătirea actului de la 23 august ; pregătirea primului număr al ziarului "România Liberă " ; scrierea discursului Regelui Mihai. După 23 august , devine directorul Institutului de Conjunctură , profesor universitar , titularul catedrei de Economie politică de la Universitatea București ; directorul CEC ; are bani, situație , influență .

...dar situația lui antebelică ambiguă , duplicitară, își arată tăișul : este **preluat de Petre Gonciaruc , rezident GPU în România** care îl reactivează ca **spion sovietic** , obligându-l să culeagă informații din mediile diplomatice americane și engleze .

(Acest Gonciaruc fusese arestat în anii'30, fusese condamnat , și trecuse prin închisorile Doftana, Caransebeș, Tg.Jiu , apropiindu-se de grupul Dej ; devenise după'44, adjunctul lui Bodnăraș) (Vezi pe larg , pp 140-164)

#Spioni recrutați de GPU

[LD : nu mă ocup de aceste rețele de spionaj sovietic . Stelian Tănase o face cu sânguință și cu lux de amănunte .

Extrag câteva date biografice care învederează interesanta lor biografie : cu mici excepții, sunt cetățeni străini sau minoritari ; sunt comuniști ; sunt arestați, condamnați , ispășesc condamnările ; mulți din ei **se refugiază în URSS** unde,drept "răsplată" pentru serviciile aduse , **sunt judecați și executați** sau li se pierde urma în **gulagul sovietic**]

La 15 oct.'30, Siguranța , după luni de supraveghere , rețeaua a căzut și snumeroși spioni au fost arestați . "**Procesul spionajului sovietic** " - cuprinzând 36 de inculpați în boxă, alte 20 persoane reușind să dispară ; s-a desfășurat la un tribunal militar , între aprilie -iunie 1931, și a fost foarte mediatizat de presă. Recrutați din medii foarte diferite (ingineri , funcționari , ofițeri, publiciști) ; au primit mari sume de bani pentru informațiile date . Au fost pedepsiți între 5-20 ani de închisoare ,unii cu muncă silnică ,pentru trădare de țară și spionaj .Printre ei :

/ **Paul Solomon** (ing.Oradea) - era șeful rețelei ; și-a recunoscut activitatea , și a luat toată vina asupra sa)

/ **Victor Aradi** : în 1927 se mută la București pentru nevoile rețelei de spionaj . La suprafață, conduce Ajutorul Muncitoresc Român (AMR) spendiat de Komintern) . Mai fusese implicat într-un proces în 1928, pentru agitație comunistă și port de armă , când a fost achitat . Sub pretextul scrierii unor reportaje pentru o gazetă vieneză ,călătorește mult prin țară.În anturajul său se găsește și **Sami Margulies** (militant comunist din '18 care din'22, devine informatorul Siguranței și al Poliției) . La procesul din '31 , este condamnat la **15 ani muncă silnică** (redusă la recurs la 12) , iar la următorul recurs (judecat la Iași în 1933) **este achitat** .

În același an, **se refugiază cu familia în URSS** . În timpul "marii terori " staliniste, este **acuzat de spionaj în folosul României , condamnat la moarte și executat** (probabil în 1940)

/ **Grigore Vărzaru** (maior ; recrutat la Viena ; a dat date despre UM din Alba Iulia ; deși a negat , i se dau 20 de ani muncă silnică)

/ **André Prot** (francez ;comunist din studenție ; ing. recrutat de GPU la Havre ; angajat la f-ca de avioane IAR Brșaov ; a murit la Doftana , în cutremurul din 1940)

/ **Szanto Dezideriu** (ungur ; comunist ; implicat în procesul din'28 de la Cluj, a celor 110 comuniști - lotul Foriș, Rozvany, Aladar ; Sencovici ș.a)organizase pasajul clandestin de trecere a graniței a agenților și curirilor prin satul Crăciunești-Maramureș a)

/ **Vasile Șaio** (ing. , **dir. la Atelierele Grivița București** . În revoluția bolșevică din Ungaria, fusese **dir. transporturilor din Budapesta** ; după căderea rev. lui Bela Kuhn, a fost condamnat și s-a refugiat în România. A fost achitat din lipse de probe.

În 1932, a trecut în URSS ajungând **dir. căilor ferate din Ucraina** .
În 1938 a fost judecat pentru spionaj, condamnat la moarte și executat)
/ **Petre Zissu** (avocat comunist ; aflând de arestare , se refugiază în URSS .
Într-o versiune, apare ca împușcat de grăniceri ; în alta , că a murit în gulagii sovietic .
/ **Leopold Katz** (scriitor și jurnalist ; este dat dispărut)
/ **Ștefan Teodorescu** (ziarist ; a lucrat și la "Facla " lui NDCocea ; informații din
mediile gazetărești)
/ **Andreas Koscher** (austriac ,comerciant de covoate ; curier al rețelei București-Viena)
/ **Iosif Kaliș** (evreu din Soroca ; carieră halucinantă : în 1915 ,prizonier la austrieci,
ajunge director la un snatoriu din Tirol ; în 1917, consul al Italiei la Odessa ; în 1919,
vine în România ; în 1923 , în Cehoslovacia ; revine în România)
...Eduard Hrușcă (slovac din România) , Iosif Kaliș (ceh) , Israel Averbuch, Moise
Kripper ... (pp 140-164)

Intelectualitatea între: pitoresc - libertate - democrație - moravuri - superficialitate-

confuzie ideologică , duplicitate

[LD: Păinjenişul paradoxal al intersecțiilor biografice , pe care St.Tănase îl zugrăvește
consistent - Zilber / Pătrășcanu /Aradi / Pandrea/ Sebastian / Nae Ionescu / Mircea Eliade /
Petre Zissu / avocați /politicieni - dă **măsura confuziei** (sau miopiei) ideologice privind
realitatea și scopurile urmărite de Komintern în România ; sau **măsura complicităților**
morale ale societății românești; sau **măsura naivității** contemporanilor față de
periculozitatea încă nemanifestată a comunismului ; sau **adâncimea infernului** preparat
de "coloana a V-a " bolșevică în România ; sau **ipocrizia apartenenței** la interesul național
românesc al minorităților , în general , și în special al evreilor, etnie "internaționalistă" prin
dispersare și neasimilare .

Îmi este foarte greu să fac generalizări ; îmi este și mai greu să judec erorile acestei
generații ; îmi este aproape imposibil să dau note de " bună " sau " rea " purtare unuia sau
altuia . Și nu pot opera cu "dacă " . De aceea preiau (în rezumat) informațiile de la Stelian
Tănase și mă gândesc la avantajele abordării acestei teme de către un scriitor .
Voi reveni la lucrările citate de el, ca să le verific contextul .]

//**Petre Pandrea** [cumnatul lui Lucrețiu Pătrășcanu ; avocat apărător în multe procese pentru agenții
comuniști , cominterniști , spioni GPU - ceea ce nu i-a stărnit procese de conștiință ;] :

< **Noi toți fugeam de Belu Zilber** [colaborator apropiat al lui Pătrășcanu] *ca de un ciumat [...]*
În lumea muncitorească termenul de "agent" [al Siguranței] era ștampilă suma cum infamia .
Agentul era [...] o lepădătură morală , un estropiat cu care nu mai aveai contact în nici
un fel , nici măcar legături de "bună ziua" . Belu Zilber se găsește în această situație
morală din 1932 până în 1944 din cauza unui proces de spionaj [...]

Este Belu Zilber un Asew al României ? [...] Am vorbit o singură dată pe îndelete cu el ,
*la sosirea mea din Germania [1932] .Pe urmă **Sahia** [comunist fanatic] mi-a spus că este*
agent [al Siguranței românești] .Nu i-am mai răspuns la salut . [...] Să fie un caz de patologie ,
de mitomanie tipică, de om încurcat în propriile minciuni ? >

... Tot după Pandrea , **Zilber** ar fi fost eliberat la intervenția lui **Mihail Sebastian**
(care-i era văr !) pe lângă **prof.Nae Ionescu** (al cărui discipol era ,pe atunci, Sebastian) , influent
pe vremea aceea pe lângă **Carol II** (lanțul ajungea la Lupeasca !)

(Cf. Petre Pandrea . *Memoriile mandarinului valah* , pp. 12-13, 22 ș.a)

... Eliberat din închisoare, **Zilber** l-a atăcat virulent pe **Nae Ionescu** . Întâlnindu-se la
Capșa , Nae Ionescu l-ar fi admonestat : < **Mă Belule, eu te-am iertat .Dar n-au să te**
ierate comuniștii .Tu ai să fii spânzurat de ei . >(lucrul întâmplat , după'44, la procesul
Pătrășcanu)

// **Mihail Sebastian** scrie în 1935 : <**Puțin agent de Siguranță, puțin martir, are**
suplețea primei meserii și vehemența celei de a doua , ceea ce dă de altfel un aliaj de
real humor .> (Cf. M.Sebastian , *Cum am devenit huligan ,*)

// **Petre Comarnescu** : Sebastian a preluat formularea "puțin agent de Siguranță " ,

chiar de la **Belu Zilber** care îl atăcase cu această sintagmă pe **Mircea Eliade** .
Cei doi fuseseră destul de apropiați , petrecuseră împreună revelionul '33/ '34 ,
(împreună cu Camil Petrescu, Mircea Vulcănescu, Dan Botta ș.a) .
Când Eliade i-a reproșat această acuzație gravă, Zilber i-ar fi răspuns cu seninătate :
<Astea au fost **vorbe în vânt**.Face parte din **frazeologia marxistă**. Sunt desigur dator să combat pozițiile tale ideologice și nu pot s-o fac decât pornind de la **clișeele tradiționale** .>

(Cf. Petre Comarnescu , Jurnal.1931-1937 . Institutul European , 1994, p.103)
... Atăcându-i pe Nae Ionescu și Mircea Eliade , **Zilber se justifica față de șefii PCdR** ,
distrugându-le reputația, într-o Românie democratică ; când el a căzut victimă
mecanismului comunist , în procesul Pătrășcanu , a fost acuzat că a fost agent al
Siguranței și spion în solda americanilor și englezilor ...

// **Mircea Eliade** (evocând începuturile grupului "Criterion" , când **Zilber și Pătrășcanu** au fost invitați să participe) : <Voiam să avem **doi marxști** alături de **Mircea Vulcănescu și Mihail Polihroniade** .[...] Pe Zilber îl întâlnisem mai de mult în redacția "Cuvântului" .
Se împrietenise cu **Gheorghe Rahoveanu** de când acesta îi luase apărarea într-un articol , luându-i apărarea într-un proces de spionaj . Belu Zilber fusese extrem de mișcat și , îndată după achitare , venise să-i mulțumească . Venea de atunci mereu la redacție. **Era prieten mai ales cu Mircea Vulcănescu, Ion Căugăru, Paul Sterian** .
Era mărunț, sculptor, destul de cultivat și deși repeta neconținut că e marxist , nu părea nici dogmatic, nici intolerant . >
(Cf. Mircea Eliade, Memorii, Editura Humanitas, 1991, p. 224)
(pp 140-164)

Belu Zilber : final de destin pe tipic cominternist

[LD: cronologic, trilogia mea se termină în anul 1940. Aceste notații le voi da la o notă de subsol, ca epilog . Eu nu sunt impresionată atât de tare de "lecuirea" de comunism a lui Belu Zilber. În ea văd, mai curând o trăsătură care se regăsește în multe biografii evreești și o pun pe seama faptului că ei neavând încă o patrie a lor, deci neavând dependențe naționale , le-a fost ușor să treacă de la o ideologie la alta , de la un stăpân la altul , de la un serviciu de spionaj la altul . Că acest lucru nu se poate scri fără riscul etichetărilor de rigoare este adevărat . Dar și să te înduioșezi și să consideri o "rătăcire trecătoare " izvorâtă din necunoaștere , este o dovadă fie de prostie , fie de lașitate .]

Începând din oct.'44, trimis de Goncearuc, se vede cu reprezentanții serviciilor occidentale , prin care , în loc să-i dezinformeze, transmite semnale de alarmă despre situația din România . Odată cu 6 martie '45 , iluzia sa despre "**eliberarea omului printr-o revoluție proletară**" pare să se destrame. Patria egalității se arată a fi doar un mare imperiu care-și realizează interesele. El pare să rămână încă un bolșevic, dar politica lui Stalin în România îi declanșează mari îndoieli .

În toamna 1945, jurnalistul american **Mark Ethridge** vine la București , având convorbiri cu politicieni români . Unul singur preferă să-și păstreze anonimatul : **Belu Zilber** , care apare în Raport sub sintagma "**un comunist român**" . Analiza pe care o face el regimului nu pare a fi a unui comunist aflat la putere .El declară că **guvernul Groza este controlat de Moscova** ; că ar fi fost **mai bun un guvern prezidat de Pătrășcanu** ; că PCR este mai bine organizat decât PNL și PNT , dar că poate conta pe cca 8-10 % din voturi . (Cf. Ulrich Burger, *Misiunea Ethridge în România* , Editura Fundația Academia Civică , 2000, pp 210-211) .

Raportează apoi lui **Petea Goncearuc** întvederea cu Ethridge, trecând sub tăcere unele afirmații ale sale.Ofițerului de informații american **Luis Madison** , îi lasă o impresie excelentă : <Ne-am întâlnit cu el , oficial , probabil mai mult de o sută de ori . [...] Nu-mi pot aminti ca vreodată el să ne fi dat deliberat o informație greșită . >
Dincolo de schimbarea de atitudine a lui Zilber , este capacitatea lui de a-i convinge atât pe șefii lui cât și pe americani , că este corect .

În 1946, **merge prima dată la Moscova** , cu delegația economică , pentru negocieri . Se întoarce cu convingerea că modelul sovietic nu poate fi aplicat în România .

În perioada august -noiembrie '46 (împreună cu soția) este **la Paris** (pe care nu-l văzuse din '39) **în delegația de la Conferința de Pace**. Numai că atât el cât și Pătrășcanu sunt supravegheați din ordinul lui Dej.

El se vede cu vechi prieteni de la "Criterion" refugiați la Paris (printre ei, cu Emil Cioran; îl evită pe Mircea Eliade); previne delegații occidentale că România este în pericol de a fi înghițită de URSS; ș.a.

La întoarcerea de la Paris, este exclus din PCR (în care, fără a fi înscris efectiv). "Scânteia" anunța: **<Zilbert Herbert (Andrei Șerbulescu) a fost exclus din partid pentru vina de a fi întreținut legături cu elemente dușmănoase clasei muncitoare >** Prietenul lui Pătrășcanu, încă ministru al Justiției, nu-l poate ajuta și-l sfătuiește să fugă din țară; după excludere este părăsit de prieteni, scos din funcții și izolat.

Episodul de la **Tămădău** (august'47) îl descurajează, deoarece știe că a fost o **capcană întinsă PNȚ de SSI, dirijat de Petea Gongearuc**. În nov. '47, Maniu și Mihalache ajung în boxa acuzaților; **în decembrie, regele Mihai este silit să abdice**. Îi scrie Anei Pauker că se pune la dispoziția partidului... dar, după o supraveghere de câteva luni... **este arestat de SSI**. În anchetă, minte pe toată lumea, convins că va supraviețui. Recunoaște că a fost **spion american**, dar nu vorbește de perioada când a fost **spion sovietic**. Va fi **ultimul prozoner politic eliberat din închisorile liui Dej** (aug.'67) (Cf. Belu Zilber, *Actor în procesul Pătrășcanu*, pp19-23) (St. T., p.159-164)

Spioni în slujba Kremlinului

#Rețele de spionaj sovietic în România

[LD: Stelian Tănase prezintă diversele rețele de spionaj organizate de GPU în toate țările europene, având drept scop exportul revoluției proletare și drept nucleu grupările comuniste. În context, prezintă și câteva rețele de spionaj organizate pe teritoriul României, multe din ele fiind anihilate și făcând obiectul unor procese răsunătoare. La fel ca în capitolul dedicat lui Belu Zilber, Bodnăraș este un personaj-pretext, pentru a trata aceste episoade. Extrag și eu câteva date interesante semnificative. (pp 165- 198)]

"România se afla pe această hartă ca una din **țintele principale**.[...] Încă din 1918, **comuniștii au lucrat în plan dublu**. Unul ținea de culegerea de informații, subversiune, atentate și terorism, și altul era politic, în esență agitație și propagandă. **Kominternul și GRU își disputau influența în rețelele clandestine**.

Spionajul era o prioritate pentru Kremlin, ca și propagandă. Amândouă făceau parte din scenariul exportului de revoluție. "

(Cf. Thierry Wolton, *KGB în Franța*, Editura Humanitas, 1992, pp 80-81)

"**Serviciul de contraspionaj al armatei și Siguranța** nu aveau nici o rețineră de a ancheta sub **acuză de spionaj agitatorii comuniști**, chiar dacă acești pretindeau că se limitau la strict la activități politice. **Capturarea frecventă de rețele de agenți plătiți de Moscova**, amestecați atât în agitația comunistă, cât și spionaj, probează acest fapt". [**Dă o serie de exemple cu aceste descoperiri și procese în '24, '25, ș.a**]

(Cf. A.NR, *Copilăria Comunismului românesc în arhiva Kominternului*, 2001, p.95)

"În febr.1927, are loc la Constantinopol o **conferință a Federației Comuniste Balcanice, dedicată spionajului**. Se iau măsuri pentru înființarea la Constantinopol a unui **Secretariat pentru contrainformații** [...] fiecare partid având un reprezentant, se cere **organizarea de nuclee despioni în armată**, tipărirea de broșuri de propagandă care să fie răspândite printre militari, **instruirea de cadre de informatori și provocatori prin instituțiile civile și militare ale statului** [...] Se cere un creșterea specială de la Komintern, pentru aceste activități." [**Dă o serie de căderi și procese**]

(Cf. ANCR, Arh.CC al PCR, Fd. 50, dosar 2231, p.70-71;

"Raportul anual al Siguranței privind activitățile comuniste arată:

<În anul 1931, au fost descoperite 50 de organizații comuniste, din care 12 organizații de spionaj și 38 cu activități propagandistică, organizatorică și

agitatorică . [...] Au fost comise sau încercate **22 de atentate la CFR** [...]

Au fost **arestați 1097 comuniști și condamnați 244.**

Au fost confiscate **86.615 manifeste** [...]

În anul 1932, până la 1 octombrie au fost descoperite **45 de organizații comuniste** dintre care **10 de spionaj și 35 cu activitate propagandistică agitatorică** , au fost comise sau încercate **4 atentate** .Au fost **arestați 877 comuniști** , **condamnați 396** .
Au fost confiscate **40.877 manifeste comuniste** . > "

[Dă o serie **căderi de rețea și procese** , **cel mai important la Poșta Centrală**]

(Cf. Arhiva MAN , Fd SSI, dosar 182, p.57)

" Până în 1931, agenții sovietici sunt judecați după **legea spionajului din 1913** , care prevedea maxim 5 ani de închisoare . În 1931, o nouă lege înăsprește pedepsele .De multe ori, terorismul, culegerea de informații și militantismul extremist se combinau .În procese, acuzațiile trimit adesea la articole din legea spionajului și la **legea Mârzescu din 1924**, ceea ce înseamnă complot împotriva siguranței statului , înțelegere cu organizații străine extremiste . Totdeauna descoperirea unor asemenea grupuri clandestine releva existența unor **tipografii sau mașini de tipărit** mai simple , cantități înseminate de **material de propagandă** prosovietică , mari **sume de bani** . Adesea s-au găsit **depozite de arme și muniții** , **de explozibili** (mai ales în Basarabia și Bucovina) [**Atentatul de la Senat; aruncarea în aer a Arsenalului Armatei** ; atentatul de la Hipodrom în zi de derby ; depozite de muniții și poduri .] (p. 171-172)

NKVD- Komintern - PCdR

"**Comunismul românesc interbelic este strâns legat de de chestiunea spionajului sovietic** , asubversiunii și a terorismului organizate la scară de GRU și Komintern. **PCdR era o agentură** a acestor operații de subminare a sttului român , și mai puțin o mișcare politică . Aceste rețele erau dirijate în mod obișnuit de la **Viena** , unde se găsea **centrala GRU** și sediul **Biroului pentru Europa de sud-est a Kominternului** .[...] De altfel, **conducerile partidelor comuniste** erau **impuse de Komintern** pe baza referatelor **secției de cadre** , format exclusiv din **agenți GPU/ NKVD** . Aceștia numeau în posturi de conducere numai oameni care le erau subordonați , și pe care îi controlau prin **rețeaua informativă** sau **prin bani** ." (p. 172)

Komintern- GPU/ NKVD = Rusia Sovietică imperialistă

[LD: St.T. este cel mai apropiat punctului meu de vedere privind profilul de agentură de spionaj al PCdR , și nu de mișcare politică . Sunt total de acord cu concluziile la care ajunge și le voi întări cu alte argumente și documente .]

" **Kominternul** a fost în esență încă de la formare **o instituție a subversiunii** , a spionajului și mult **mai puțin o mișcare politică** . Serviciile speciale sovietice se serveau de agenții Komintern . [...] Dimensiunea ideologică a "**revoluției mondiale**" era secundară. Sub acest ambalaj se aflau **interesele imperiale sovietice** . Nu atât o ipotetică "**revoluție eliberatoare a proletariatului**" era servită , cât **interesele de stat ale Rusiei bolșevice**. [...] Prevederile programului și alte documente oficiale obligau partidele membre să organizeze rețele clandestine și să întreprindă orice acțiune care ar fi subminat statele în care există partide comuniste . Adesea aceste partide erau ilegale (ca în România) și nu existau decât ca **rețele subterane , finanțate și controlate de Komintern** . **Ele erau departe de a fi propriu zis niste partide politice** [...] Militantismul politic și spionajul , diversiunea, sunt imposibil de delimitat . **Fidelitatea față de Moscova** îi obliga pe comuniști să îndeplinească orice misiune li s-ar fi încredințat . " (p. 173- 174)

Emil Bodnăraș :mincinos, sperjur, complotist,

[LD : departe de a mi se pare un personaj " enigmatic " , Bodnăraș îmi apare drept ceea ce a fost : **un spion apatrid , un mercenar fără scrupule morale** .

Povestea "misterioasă " (petrecută în 13 februarie 1932, la Hotin) descrisă de Stelian Tănase este pur și simplu **o poveste de dezertare și alta de spion**.

Întrebările retorice de genul : a fost Bodnăraș spion sovietic ? a dezertat el la sovietici ? a fost chemat pentru a se "școli" în probleme de spionaj ? detesta el regimul burghez din România ? era el atras de ideologia bolșevică ? era comunist dacă în camera lui s-a găsit portretul lui Lenin și fotografia unui ostaș sovietic cu mitralieră ? a avut motive personale (bani, carieră) ? a fost trimis de SSI ca agent dublu ? - toate pot primi răspunsuri afirmative sau negative , dar nu schimbă datele unei biografii de spion.

La fel suita de trăsături psiho-intelectuale ce-i sunt atribuite în rapoartele șefilor ierarhici : ambițios, afemeiat, bețiv, orgolios, ranchiunos, închis, setos de putere, etc etc.

Important este doar faptul frust : sublocotenentul Emil Bodnăraș din unitatea militară de la Sadagura a trecut frontiera și a dezertat la sovietici ; **acolo a făcut o școală dură de spionaj** ; a trăit o viață aventuroasă, periculoasă, dedublată, trădându-și patria , sau șefii , sau tovarășii , după legile junglei pentru care s-a pregătit ; a ajuns să-și îndeplinească ambițiile în regimul instaurat sub ocupația puterii pe care a servit-o .]

/Prietenii dubioase (Cristureanu, Precup)

... **Cristureanu și Bodnăraș** . Avuseseră în studenție (Iași, 1924-'25) scurte episoade "fasciste" : făcuseră parte din **Fasciile Naționale Române** și fuseseră membri ai **grupării lui ACCuza** . În februarie 1932 , **Cristureanu se afla la Tiraspol în URSS** , unde s-a întâlnit cu proaspătul dezertor , apoi , după popasuri la Praga și Viena (plăci turnante ale Kominternului) , revine în România , unde scrie în presa de stânga , este membru în asociația "**Amicii URSS**" ; ș.a ș.a ...iar din toamna lui 1944, este consilier economic al lui Gheorghiu Dej , la recomandarea lui Bodnăraș.

...**Victor Precup și Bodnăraș** . Eroul din 1918 ; prietenul prințului Carol din '20 ; pionul principal în actul restaurației din '30 ; implicatul în scandaloasa afacere Skoda ; organizatorul complotului contra lui Carol , a camarilei, a Lupeascăi , din '34 ; condamnatul la 10 ani muncă silnică și degradare militară (1934) ...

în închisoare devine comunist . Trăiseră amândoi umilința degradării militare .

Precup și Bodnăraș au relații apropiate în închisorile din Aiud, Doftana , Caransebeș . Eliberat înainte de Bodnăraș, Precup a luat legătura cu Foriș . La eliberarea lui Bodnăraș, le face legătura .

/Școala de spionaj sovietic

... În urma dezertării sale din '32, **Bodnăraș a fost judecat în contumacie** , după o lungă anchetă, de către Consiliul de Război al Corpului II Armată, Iași .

Capetele de acuzare : 1/ dezertare din țară în timp de pace ; 2/ delict contra apărării țării ; 3/ sustragere de acte publice ; 4/ ofensă adusă superiorului .

Sentința s-a dat după 2 ani de la acuzare , la 8 dec.1933 : 10 ani închisoare corecțională, amendă, destituire .

... În acest timp, **Emil Bodnăraș** devenise **elev al Școlii de spionaj a Kominternului** de la Moscova, strict controlată de GRU, cu numeroși cursanți de toate națiunile , școală care a pregătit mii de spioni , provocatori, teroriști calificați, care au operat în SUA, Marea Britanie, Germania, Franța .

... **El revine clandestin în România , în 1934, și este arestat** în Gara de Nord . Are loc un alt proces (trenat cu recursuri) , la care s-a menținut condamnarea la 10 ani (în 1935) și este declarat apatrid , URSS acordându-i cetățenia sovietică .

A luat drumul închisorilor (Galați, Aiud, Doftana , Caransebeș) ... în care și-a consolidat prietenii cu viitorii conducători comuniști, devenind omul lui Dej.

/Inițiator de acțiuni periculoase

- La Brăila , în plin război, constituie un grup și se ocupă de achiziționare de arme ; afacerea este descoperită de Gestapo , complicii săi sunt arestați , dar SSI refuză să-l aresteze și pe el .

- La sfârșitul lui '43, Siguranța descoperă în casa lui Wexler **arhiva CC al PCdR** , cu documente de mare importanță , cu bani și lingouri de aur ; casa era conșcută de Foriș, Koffler și Bodnăraș ; au fost arestați zeci de comuniști . În procesul din aprilie 1954,

încriminat pentru această trădare a fost Pătrășcanu și Koffler , care au fost condamnați la moarte și executați ;

- În martie '44 , un depozit de explozibil organizat de Bodnăraș la Râșnov, este descoperit de Siguranță ;cad mulți comuniști , Bodnăraș nu pățește nimic ; Foriș îl muștră ; la câteva zile survine demiterea lui Foriș, executată chiar de Bodnăraș .

/Gheorghiu Dej - Bodnăraș .

- Misiunea primită de la Dej ,la ieșirea din închisoarea Caransebeș(nov.'42) , a fost să-l înlăture pe șeful PCdR , Foriș, numit de Komintern în 1940 .

De ce l-a ales Dej pe Bodnăraș , cunoscut ca spion sovietic ? Dej și Bodnăraș au fost prieteni și complici . Bodnăraș nu putea emite pretenții la șefia partidului , deoarece nu era cetățean român, ci sovietic.

În ochii lui Dej, Bodnăraș era perfect plasat pentru a-l scoate din joc pe Foriș.

Tatonările încep încă din aug.'43 .Într-o noapte de oct.'44, ei pun la cale în detalii planul înlăturării lui Foriș. (p. 175- 192)

În mai '43 , **Stalin a decis dizolvarea Kominternului** .Ca și procesele din timpul Marii Terori" (1936-1938) ca și pactul Ribbentrop -Molotov , ca și războiul, dizolvarea Kominternului a fost plină de consecințe pentru sutele de comuniști români .

Foriș fusese numit de Komintern, în toamna 1940. Dej și Bodnăraș se puteau considera liberi în complotul lor ."Legitimitatea" lui Foriș era diminuată .

O dată cu **înaintarea Armatei Roșii** spre vest, era de așteptat că gruparea comuniștilor refugiați în URSS - Ana Pauker, Laszlo Luka, Constantin Doncea , Dumitru Petrescu ș.a - va debarca la București cu pretenții la șefie.

La intersecția acestor factori , a apărut **scenariul înlăturării lui Foriș, iar Bodnăraș este desemnat pentru a executa operația** . Pentru a-și îndeplini misiunea, Bodnăraș recurge la o mistificare, pretinde că a fost contactat de un trimis de la Moscova , se prezintă ca omul însărcinat cu rezolvarea problemelor-cheie ale PCdR . **Totul este o farsă** cu efecte tragice pentru **Foriș, asasinat doi ani mai târziu** .(p.193-194)

/Maurer - Bodnăraș

" Între membrii troicii PCR instalate în PCdR la 4 apr.'44, **Bodnăraș este cel mai influent , un factotum** .Totuși nu el este desemnat să se ocupe de **evadarea lui Gheorghiu-Dej** de la Tg.Jiu , ci **I.Gh.Maurer**. A fost dorința expresă a lui Dej, prudent, care începuse să aibă dubii asupra lui Bodnăraș. Un amănunt : nu Dej a cerut să se organizeze evadarea , ci PCdR , **Dej punând condiția ca Maurer**, cu care stătuse în lagăr în '43 și fusese sprijinit de acesta în diferendul cu Pătrășcanu , să se ocupe de ea. [...] Dej , cunoscând capacitatea organizatorică a lui Bodnăraș, nu-l credea în stare să organizeze evadarea ." (Cf. Lavinia Betea , *Maurer și lumea de ieri*, Editura Dacia, 2001, p. 66)

"Totuși ,**Bodnăraș și Pătrășcanu reprezintă PCdR în negocierile cu Palatul , nu Maurer** . [...] Participă la întâlniri conspirative prin diverse case din București , **cu generalii și trimișii regelui , cu lideri ai PNȚ ,PNL și PSD** . Serviciile speciale sunt la curent dar închid ochii. Complicitățile sunt la nivel înalt, toată lumea se gândește la viitor." **[Urmează amănunte privind pregătirile și executarea loviturii de stat din 23 august '44]** (p. 192 - 196)

/ Bodnăraș și nucleul spionilor sovietici din anii '30

" O dată cu 23 august '44, statutul lui Bodnăraș se schimbă radical. PCdR iese din clandestinitate . **Bodnăraș este rezident al NKVD în România , cetățean sovietic**, ca și Ana Pauker, Vasile Luca, Constantin Doncea , și mulți alții din vârfurile PCdR .

El se ocupă de serviciile speciale. Înconjurat de spionii sovietici din anii '30, Pantiușa Bondarenko, Petea Goncearuc, Vania Didenko, Serghei Nikonov , Alexandru Nicolski , Serghei Babenko , alcătuește nucleul dur al PCdR , grupat în jurul lui Gheorghiu -Dej .

El este "brațul înarmat" și gestionează multe afaceri obscure . Prin oamenii lui, militanți comuniști , agenți NKVD împământeniți, foști prizonieri în URSS întorși acasă , Bodnăraș

constituie o rețea cu care infiltrază zonele de maxim interes politic : adversarii politici ai PCdR , liderii partidelor istorice, regele Mihai și anturajul lui, armata .
Și în interiorul PCdR, Bodnăraș este folosit , mai ales de Gheorghiu-Dej, pentru afaceri murdare : mergând de la **supravegherea rivalilor până la lichidarea lor** . El este cel care-l **arestează pe Ștefan Foriș în 15 septembrie**, în prezidiul aterizării Anei Pauker la București . Îl păzește și anchetează pe Foriș și **decide cu Dej asasinarea lui în vara lui 1946** . " (p. 195)

/ Pătrășcanu- Bodnăraș

"Încă în toamna 1944, el dă ordin ca **Pătrășcanu** să fie strâns **supravegheat** . Era vorba de un ordin al lui Dej, invidios pe popularitatea acestuia , pe care o simțea ca un pericol pentru ambițiile lui la supremație ." (p. 196)

O mărturie a lui Anton Rațiu sună așa : < *În ziua de 8 octombrie 1944 1944, mă aflam în cabinetul lui Emil Bodnăraș. După puțină vreme, apare Vania Didenko . șeful Secției a 7-a din Comandamentul general de spionaj-contraspionaj , informații-contrainformații. Cei doi încep să discute în rusește , fără să știe că eu cunosc bineșor limba rusă ...*

"Ai văzut ce-a făcut Lucrețiu Pătrășcanu , ieri, la ANEF ? Prim-ministru! **Omul ăsta prea se ridică .Trebuie să-i găsim ceva. Să-l urmărească Mișa, Vania, Petea, Serghei!"** *Acetea au fost cuvintele lui Bodnăraș. >*

(Cf. Anton Rațiu , în 23 august 1944 în arhivele comuniste , Editura Madajahonda , 2000, p.137-138)

" E foarte probabil ca să nu fi fost vorba numai de un ordin al lui Dej , ci și de unul al Kremlinului , nemulțumit de atitudinea lui Pătrășcanu în timpul semnării armistițiului . Bodnăraș , ca rezident al NKVD la vârful PCdR ,era cel mai în măsură să execute acest ordin ."

Treptat , rolul Bodnăraș se va estompa , în fața **troicii Pauker- Vasile Luca - Teohari Georgescu** . Este umbrat și de notorietatea lui **Pătrășcanu** . Zona sa de competență sunt serviciile speciale .Influența sa vine din legăturile sale cu Moscova.

O cultivă și pe Ana Pauker , omul trimis de Moscova să conducă partidul . Avea relații strânse cu ambasadorul sovietic, iar la Moscova , cu Molotov, Dimitrov, și Manuilski ...

(II) "Eroi " proletari - subvenționați de Komintern

Mitul lui Gheorghiu-Dej

[LD : este prima oară când St.T . prezintă momentul politic intern : regimul PNT , guvern Vaida, criza economică, starea de urgență , acordul de la Geneva , nemulțumirile populației etc etc. grevele. Prezintă apoi evenimentele (greva, arestările, relatările de presă, dezbaterile parlamentare , despre "pericolul comunist") dar...destul de contaminat de optica istoriografiei vechi . Apoi dă năvală cu dosarele de la Siguranță , care tocmai infirmă generalizările din paginile anterioare. La fel ca mai sus , voi nota doar informațiile deosebite .]

Mitul de la atelierele CFR Grivița , din februarie 1933 , fost momentul de cotitură în cariera lui Gheorghe Gheorghiu, alias : **Ivanov, Dej, tovarăul x , Feraru** . Mitul acestor greve a traversat perioada postbeică , mai ales în anii 1948-1965, cât timp Dej a fost dictatorul României .

Stel.Tănase : Protestele de la Givița au fost consecința înrăutățirii condițiilor de viață , pe de o parte, și a disputelor dintre diferite grupuri politice și sindicale existente .

Legenda "complotului comunist" a fost mult exagerată , iar după război , ea s-a transformat în **legenda "conducerii maselor de către PCR "** .

Greva de la Grivița a constituit **sursa de legitimitate a grupării conduse de Gheorghiu Dej**. În jurul acestei surse de legitimitate , mai mulți lideri și-au disputat întâietatea. (p. 199- 215)

Ilie Pintilie și Moscu Cohn - "nașii " lui Gheorghe Gheorghiu

... În dec. 1931 , la Gorkovo , lângă Moscova , sunt prezente multe din **personajele subteranei comuniste** . Nici o dată nu s-au strâns la olată atâția **spioni , teroriști , revoluționari de profesie , provocatori** . (vezi fișele lor de cadre la Komintern în *Copilăria comunismului românesc în arhiva Kominternului* , ANCR, 2001, pp 282-315) Lipsesc figuri importante ale clandestinității , unii fiind în închisori , alții în dizgrația Kominternului . Congresul stabilește ca sarcină prioritară **infiltrarea comuniștilor în fabrici , în industrie , în medii muncitorești . Țintele erau transporturile , petrolul , fabricile mari , industria de război , porturile** .

După congres , majoritatea rămân la Moscova , sau pleacă la Praga (sediul PCdR) . Singurul care se întoarce în țară este **Pătrășcanu** (membru în Biroul Politic) .

El este în spatele a **tot ce se va întâmpla în anul 1933** .

Alături de el , **doi "revoluționari de profesie "** , "clandestini " experimentați :

Moscu Cohn și Vasile Luca .

Cei doi îl cooptează în martie '32 , pe **Gheorghe Gheorghiu** (șomer aflat pe statele de plată a lui Moscu Cohn) într-un **"comitet de acțiune" la CFR**

... < **Moscu era vagamente contabil , cu trei clase , curs seral . Știa ceva nemțește și ceva rusește și venea direct de la Moscova , fiindcă devenise "revoluționar de profesie "** [...] **Avea portofelul plin de bancnote** [...]

El era reprezentantul Profinternului de la Moscova și toți intelectualii români erau ahtiați după arginți , iar muncitorii erau gata să-și părăsească locurile de muncă pentru a deveni revoluționari de profesie . >

(Cf. Petre Pandrea , *Memoriile mandarinului valah* , Editura Albatros, 2000 , p.282)

Arestat la Iași după o întrunire sindicală la atelierele CFR Socola (1931) , la interogatoriu , Gheorghiu declară că este născut la Bârlad (Tutova) ; că este electrician ; că făcuse armata în 1923 , la Focșani ; că lucra la atelierele CFR-Galați din 1926 ; că era căsătorit și avea două fete ; că locuia la București , în cartierul Grant . La întrebarea dacă e comunist , răspundea : < **Este adevărat că am fost bănuț de poliție că sunt comunist , dar nu este adevărat că eu aș fi avut vreo legătură cu comuniștii . N-am făcut nici o dată o asemenea propagnndă . >**

Răspunsul corespunde rețetarului Kominternului care cerea ca , în caz de arestare , să negi totul .

... În 1931 , după protestele sindicale în care a fost implicat , Gheorghiu a fost **transferat la Dej** . În aprilie 1932 , atelierele CFR -Dej fiind închise , **Gheorghiu devine șomer** . Un raport al poliției specifica : < **De la această dată [apr.'32] numitul a fost însărcinat cu propaganda lucrătorilor de la Atelierele CFR Grivița din București , făcând propagandă intensă în sindicatul CFR comunist ce a luat ființă în ultimul timp . [...] și colaborează la ziarul Lupta CFR . >**

Astfel , anul 1932 , este anul apariției lui **Gheorghe Gheorghiu în ierarhia "sindicatelor revoluționare"** Fusesse recrutat cu un an înainte , la recomandarea lui **Ilie Pintilie** (cunoscut lider sindical la atelierele Socola -Iași)

Un Raport al poliției din Galați din 1932 , specifica : < **bănuim a fi un periculos agitator comunist , având informații că ar fi primit și sume de bani pentru propagandă clandestină .>** (Arhiva MAN , MSt.M , Fd. 948 / 3 , dosar 2 , 24 , 177)

Grevele de la Grivița - implicarea comuniștilor

Înainte de grevele de la Grivița , **Gheorghiu-Dej este arestat de două ori** (București , Iași) cu ocazia campaniei electorale pentru BMȚ . Nu el este figura propeminentă a greviștilor de la Grivița . Acuzarea l-a identificatca **lider al greviștilor** , în cele două procese , pe **Constantin Doncea** . Gheorghiu Dej n-a lucrat nici o dată la Grivița , nu era cunoscut în hale , în ateliere , printre cei 6000 de greviști ; era cunoscut doar în subterană , de instigatori . Salarul lui nu venea de la Grivița , ci de la Moscu Cohn , de la Profintern .

Rechizitoriul comisarului regal [Romulus Hotineanu] reține : < Gheorghiu-Dej zis Ivanov este agentul de legătură între diferitele sindicate CFR-iste comuniste și Partidul comunist .El este cel care cutreeră țara în lung și în lat și el a adus cuvântul lui Doncea în casa conspirativă de pe Giulești că ziua de 15 februarie 1933 este

ziua hotărâtă de toți ca **grevă generală** .> Iar despre Doncea spune: < **Doncea** dacă nu este creatorul , este admirabilul **instrument al Kominternului , dirijat , controlat și verificat de Gheorghiu-Dej, Moscu Cohn și ceilalți șefi recunoscuți de el . >**

(Cf. ANCR , Arhiva CCal PCR , Fd.PCdR , dosar 5487, pp.97-98)

Kominternul , PCdR , grevele de la Grivița - între legendă și realitate

" **Comuniștii au fost implicați în toate protestele de la Grivița.** În spatele liderilor radicali sindicali se aflau **conspiratori profesioniști dirijați de Komintern** . La începutul lui februarie 1933, la Berlin, este arestată **Bela Iacobovici** (născută Robinsohn, **sora Anei Pauker**, căsătorită cu **Eugen Iacobovici** , membru în Biroul Politic al PCdR) .Poliția germană descoperă documente cu **instrucțiuni sovietice pentru greva de la Grivița**. Bela Iacobovici este extrădată și pusă sub pază la domiciliu , în București .Ea reușește să evadeze ,dar **dosarele confiscate de poliția germană vor folosi ca probe la proces**. Mai mulți dintre acuzați erau bine cunoscuți de poliție ca agitatori comuniști . Câțiva dintre ei - Dumitru Petrescu , Gheorghe Vasilichi , Marin Ioan-Ionescu - călătoriseră în 1931-1932 la Moscova, Berlin și Viena , unde se aflau sediile diferitelor organisme ale Kominternului WEB (West Europaische Buro) și Biroul Politic al PCdR . Dintre liderii PCdR , **Pătrășcanu și Moscu Cohn** [Gheorghe Stoica] sunt cei mai implicați . [...] **Moscu Cohn** este ales membru supleant al CC al PCdR , la plenara din aprilie'33 , pentru rolul jucat în ianuarie -februarie'33 .

Comisarul regal **Romulus Hotineanu** [va muri în pușcăriile comuniste , în anii'50] spunea în rechizitoriu : < **toată acțiunea de la atelerele Grivița este opera Moscovei** > (Cf. Arhiva MAN , MSt.M , Fd. 948 / 3, Anexa 2, Secția 2 Informații , dosar 2)

Un raport "strict confidențial" către **Mihai Moruzov , șeful SSI** , provenind probabil de la un informator din vârful PCdR , nota : < **Stalin pare a se preocupa personal de situația din România și pentru a demonstra mai departe succesul "activității roșii" ar fi dat dispoziție ca toate mijloacele de propagandă disponibile să fie dirijate spre România. Se vor trimite în curând sume importante de bani , se vor trimite noi agitatori , sub diverse camuflaje , pașapoarte false, refugiați transnistreni repatriați din Rusia etc. Mișcarea va atinge și centrele studentești .>**

(Cf. Arhiva MAN, Fd. SSI, dosar 182, p. 257)

Procesele ceferiștilor : 18 iulie - 20 august '33 ; iulie'34

....**Procesul ceferiștilor** se desfășoară la **București**, la Consiliul de Război din Calea Plevnei , aproape de Gara de Nord, timp de 30 de zile.

Sunt **125 de acuzați** , reprezentând toate tendințele politice și sindicale , și **20 de avocați** . Principalii acuzați : Panait Bogătoiu, Constantin Doncea, Dumitru Petrescu , GH.Vasilichi , Gheorghiu-Dej, Chivu Stoica ; printre acuzați, figurează și cunoscuții comuniști :Lucrețiu Pătrășcanu, Moscu Cohn(Gh.Stoica), Luka Laszlo (Vasile Luca)

Acuzații sunt în majoritate șomeri, tineri între 19-25 ani, unii fără legătură cu greva de la Grivița sau cu comuniștii . **Avocații** reflectă și ei compoziția lotului din boxă : unii sunt **comuniști** (Iosif Șraier, Petre Grozdea , Grigore Conduratu) ; alții apărători ai **drepturilor omului** (VVStanciu, Lizetta Gheorghiu) ; alții din partea grupării **cuziste** (I.Emilian). Apărarea și mărturiile sunt contradictorii .

Sentința este dată la 20 august :

- muncă silnică pe viață - Constantin Doncea și Dumitru Petrescu ;
- 20 ani muncă silnică- Gheorghe Vasilichi
- 15 ani " " - Gheorghe Gheorghiu Dej și Chivu Stoica
- 12 ani " " - Marin Ioan Ionescu
- 10 ani " " - Richard Wurmbrandt

Unii primesc condamnări în contumacie :

- 20 de ani muncă silnică - Vasile Luca, Moscu Cohn .Ceilalți sunt achitați
- (Cf. "Dimineața" , 19 iulie '33 ; "Facla" , 21 august '33)

... **Al doilea proces** se rejudecă peste un an, **la Craiova. Din 125** implicați în primul proces, mai sunt doar **8 ,cei exclusiv comuniști**, care făcuseră recurs : Doncea, Petrescu, Vasilichi, Dej, Chivu Stoica, Alex.Rosenberg, David Korner, Vasile Luca (condamnat în contumacie, la primul proces, prins între timp)

Ei sunt **apărați de un grup de avocați al Biroului Juridic al PCdR** , condus de șeful grupului , **Iosif Șraier** , ajutat de Petre Grozdea, Victor Gherasim, Radu Olteanu ș.a. (Cf."Reporter" , 20 iulie 1934) .

Comisarul regal Vasile Gelep , prezintă în rechizitoriu dovezi că grevele de la Grivița fuseseră un **complot internațional comunist**. Și de data asta , Dej este un personaj secundar. Printre martorii apărării sunt aduși : Gh.Cristescu, MGHBujor , Ilie Pintilie, Ștefan Foriș , unii aflați în închisori .

Acuzații au citit roluri învățate pe dinafară, scrise de agitatorii din PCdR , în afara închisorii. Discursul lor este "**revoluționar bolșevic**" .

Avocatul **Iosif Șraier** este strălucitor . Iată cum îi descrie pledoaria **Alexandru Sahia** : **<Acest tânăr plin de un elan covârșitor a prilejuit momente de înaltă umanitate . [...] Înțelegător profund al evenimentelor , a făcut să defileze timp de șase ore prin fața consiliului problemele cele mai vitale ale proletariatului românesc. [...]**

Apărătorul a descris până la amănunt toate momentele dramatice ale zilelor de grevă, evidențiind spiritul de sacrificiu al celor căzuți pe bancuri de nisip , la poarta fabricii , adevărați martiri ai proletariatului . [...] Marin Ion a plâns .A plâns și Vasilichi Ghiță . [...] în timp ce Gheorghiu-Dej , Petrescu și Doncea au zâmbit continuu într-o iluminare care te depășește . >

(Cf. "Dimineața" , 1 iulie 1934)

Sentința a fost dată , neținându-se seama că în acele zile România semnase un acord de prietenie cu URSS :

- 15 ani muncă silnică - C.Doncea , Dumitru Petrescu
- 12 ani " " - Gh.Vasilichi, Gheorghiu Dej, Chivu Stoica
- 5 ani închisoare - Alex.Rosenberg
- 18 luni " David Korner

Curtea de Justiție Militară , apoi Curtea de Casație, au respins recursurile .

... La recurs, **Doncea ,Petrescu și Vasilichi** , lipsesc , deoarece ... **evadaseră**, (cu ajutorul PCdR) (Cf. "Universul" , 28 mart'35)

... **Marcel Pauker** (din partea Kominternului) supervizează operația și **reușește să-i scoată din țară** . (p. 214-215)

Iosif Șraier - destinul unui avocat comunist

A pledat cauza comuniștilor în numeroase procese , avându-i de clienți pe : Ștefan Foriș, Gheorghiu-Dej, Constantin Doncea, Constantin Pârvulescu , Vasile Luca, Teohari Georgescu ; a pledat în procesele de spionaj sovietic, avându-i clienți pe : Victor Aradi, Belul Zilber . Între '35-'44, este **șeful Biroului juridic al PCdR** .

În anii războiului a fost acuzat că s-a îmbogățit făcând afaceri cu evreii ale căror firme trebuiau "românizate" .

În 1944, este **secretar general al "Apărării Patriotice"** - organizație camuflată a PCdR .În 1945, devine **secretar de stat la Ministerul de Interne** .

În 27 nov. '45, stă de vorbă cu **jurnalistul american Mark Ethridge** , judecățile lui asupra regimului fiind foarte critice : **<Dacă s-ar ține alegeri libere astăzi, Maniu și partidul său ar obține o majoritate sigură . [...] ca urmare a sentimentelor antirussești a populației [...] Comuniștii români nu fac nici o mișcare fără completa aprobare de la Moscova . >** (cf Ulrich Berger, Misiunea Ethridge în România, Fundația Academia Civică, 2000, pp 229-230)

... Este **primul "defector"** din elita comunistă din Estul Europei , aflat sub ocupație sovietică . În 1947, fuge în Occident , trecând clandestin granița de vest.

În 1950 , este găsit mort . (p. 213)

Al.Sahia."N-a avut curajul să scuipe unde a adorat " (Pandrea)

... S-a născut în satul Mănăstirea ,pe Dunăre .Într-o familie de **țărani înstăriți, gospodari**, tatăl său fiind **primar liberal** .

Urmează liceul militar la Craiova. **Prima criză existențială** . Renunță. Termină liceul Sfântul Sava . Se înscrie la Facultatea de Drept. **A doua criză existențială** .

Renunță la viața civilă și intră în mănăstirea Cernica, unde devine "Sahia" .

Nu se adaptează .**A treia criză existențială** .

Începe să citească marxism, părăsește mănăstirea, lucrează la redacția "*Vreamea*" și "*Dimineața*" (1932-1937) unde câștigă destul de bine. Scrie și la alte reviste stipendiate de PCdR : *Veac Nou, Bluze albastre, Reporter, Șantier ...*

Avea și o mică afacere cu taxiuri , finanțată de legația sovietică . Umbla îmbrăcat elegant, ca un "dandy" ; nu avea vicii ; iubea și era iubit de femei ; în cerul lui de prieteni se găseau intelectuali de stânga dar și de dreapta : Eugen Ionescu , Ghiță Ionescu , Mihail Polihroniade, Arșavir Acterian , Constantin Noica , Mihail Sebastian. Este apropiat de NDCocea și Petre Pandrea. În secret, era legat de Foriș, Pătrășcanu , Moscu Cohn .

Participă la toate campaniile din '30, ordonate de Komintern ; scrie în apărarea lui MGBujor, Petre Constaninescu-Iași ; s-a făcut cunoscut mai ales prin articolele asupra proceselor CFR ('33, '34) și procesul Anei Pauker de la Craiova ('36) , dar și cu cartea sa "*URSS, azi*" (1935) care se bucură de recenzii admirative în revistele comunistilor .

Este luat în vizorul Siguranței Generale , încă din anii studenției , și an de an, dosarul lui devine tot mai voluminos.

... El călătorește prin URSS trei luni , fără onoruri, nu i s-au organizat ceremonii , nu i s-au luat interviuri , venise ca un ziarist oarceare și asta a bătut la ochi .

lagoda l-a luat în vizor și a trecut de aceea o vreme pe la Liubanka .

A fost eliberat fără explicații și trimis acasă În cartea lui nu există nici o referire la această experiență . **Sahia nu a repetat gestul lui Panait Istrati** .

... Și totuși ... **Petre Pandrea** lasă câteva mărturii : < **Al Sahia [...] a fost arestat la Moscova câteva săptămâni ca spion... român. Era iarna .Atunci a răcit**

.De acolo i se trage tuberculoza. A primit tardiv un pulover de la Pătrășcanu , aflat la Moscova. [...] după sosirea lui de la Moscova , Al Sahia a cinat la mine într-o seară și ne-a povestit impresii .Cartea îi apăruse . Era scrisă înainte de a vizita paradisul terestru pe care-l aștepta . Și-a dat seama că nu-i paradis , că Panait Istrati și André Gide avuseseră dreptate .Al.Sahia s-a întors desamăgit de la Moscova .Ne-a plâns în brațe [...] Acest om era în căutarea unor idealuri arzătoare , absurde ...și nu le găsea. Noi, antifasciștii , ne-am alarmat . L-am conjurat să nu repete cazul Panait Istrati . Să fie desamăgit dar nu un reneșat , mai ales că îi apăruse cartea apologetică a realizărilor sovietice .[...] **Al Sahia a murit desamăgit . Are astăzi statui, peme .**Dacă ar fi trăit, ar fi nimerit cu noi în ocnă** , noi simpatizanții bolșevismului și ai economiei planificate . >**

(Cf. Petre Pandrea, *Memoriile mandarinului valah*, Editura Albatros, 2000, p.56-58, 345) Sahia a păstrat tăcerea . Anchetarea sa a fost cunoscută numai de câțiva. A rămas un secret . Alexandru Stănescu moare la 30 de ani neîmpliniți (1908-1937) , **moartea sa fiind intens exploatată propagandistic de presa comunistă** .

Paradoxal, deoarece , cu câteva zile înainte de moarte , era **clasat drept "dușman al partidului comunist"** , deoarece nu se alinia directivelor de la Moscova privind procesele din timpul "marii terori" . La începutul anului '37 , **fusese exclus din PCdR** , de **tovarășii din celula al cărui șef era** : Ștefan Foriș, Leonte Răutu, Sorin Toma , Ștefan Voicu (alias Aurel Rotemberg) , Gh.Dinu (Ștefan Roll) , Miron Radu Paraschivescu , George Macovescu , George Ivașcu .

Viu, Sahia este un exclus din subterană , un ciumat ; **mort**, poate fi exploatat ca un "martir al proletariatului " , "ucis de mizeria lumii burgheze " .

Propaganda PCdR , condusă de Ștefan Foriș , care îl exclusese, nu ezită să se folosească de cadavrul lui Sahia . După '44, a fost inclus în manuale și dat ca exemplu . În 1948, a fost ales postmortem membru al Academiei .

De ce ? Pentru că în proza lui se găsesc toate clișeele bolșevice ; el pune în pagină

toate sloganurile , cuvintele de ordine, broșurile editate clandestin de PCdR .I-au fost exploatate viața și opera . A fost prezentat ca un lumpen-scriitor . (p. 222-230)

#Constantin Doncea:sindicalist- erou - comisar politic - disgrațiat

[LD : trebuie să remarc minuțiozitatea cu care Stelian Tănase a studiat biografiile eroilor comuniști. Pasionat de "**anatomia " mistificărilor** prin care s-au construit și demolat **miturile comuniste** , analizele lui devin de referință , privind panteonul ilegalistilor. De asemenea studii ar avea nevoie și istoriografia românească privind procesul regimului ceaușist .]

Doncea a dominat greva și procesele CFR-iștilor.Începând din '33, este mediatizat , are comitete de sprijin, proteste .Se naște un mit "Doncea" .Devine în anii'30, figura cea mai cunoscută a proletariatului din România.În martie '34, societatea din Detroit "MGBujor", își schimbă numele în societatea "Constantin Doncea" .

În 1935, împreună cu Gheorghe Vasilichi și Dumitru Petrescu ,evadează spectaculos din penitenciarul de la Craiova.Cotidiene din Europa anunță știrea.Ajutat de Marcel Pauker și Moscu Kohn, **ajunge în URSS** .Învață doi ani și jumătate la **Școala leninstă de cadre** . a Kominternului și **Școala GPU** .Devine **cetățean sovietic și membru PCUS** .

Născut în 1904 la Cocu (Argeș) ; absolent a 5 clase primare ; muncitor turnător ; membru PCdR din 1931; ascensiune strict sindicală . După ce a fost o vreme omul mitingurilor și discursurilor radicale, devine omul conspirației subterane .

În martie 1937, este trimis de NKVD în Spania , **comisar politic în brigăzile internaționale** . (Cf.Gh.Buzatu, *Români în arhivele Kremlinului* , Editura Univers Enciclopedic, 1996,p 347-351)

În 1939, este internat în sudul Franței în **lagărul St.Cyprien** , unde conduce celula de partid . Este **extras din lagăr** și ,prin Odessa , ajunge la **la Moscova** .

Dimitrov îl consideră cel mai important român din refugiații în URSS .

Venirea Anei Pauker - care nu-l simpatiza deloc - îl eclipsează..

Face războiul într-o școală militară , apoi pe front în Crimeea, și la **19 august'44 este parașutat în România** .

...După 23 august, cariera lui revoluționară nu mai este așa glorioasă, este mereu schimbat în posturi,demis, rotit, marginalizat , supravegheat , "demascat" .

Ca viceprimar ,o vreme, al Bucureștiului (1948) , conduce **demolarea statuiilor din centrul Bucureștiului** . Din motive diferite , nici Ana Pauker , nici Dej , nu-l agreeau .

... Dej decisese să epureze partidul de orice concurență : pentru asta Foriș și Pătrășcanu fuseseră ucși ; Ana Pauker și Teohari Georgescu fuseseră înlăturați, iar Vasile Luca a murit în înhișoare ; Miron Constantinescu și Iosif Chișinevschi și-au pierdut pozițiile .

(Stelian Tănase, *Anatomia mistificării*, Editura Humanitas, 2003, pp167-180)

... În 1958, sunt programate **festivități la 25 de ani de la greva CFR din '33** .

Doncea refuză să participe spunând :<**Voi faceți simpozionul, eu am făcut greva !** >

Dej înscenează "**demascare**" lui **Doncea** la o plenară a CC .

Zeci de membrii ai CC , **demontează "mitul Doncea"** - pe care chiar unii dintre ei îl instrumentaseră în anii'30 ,prin canalele **Agitprop-ului** ale Kominternului .

.... **Documentul oficial** al plenarei consideră că **Doncea** este < **un element individualist, anarhic și dizolvant, îmbibat de concepții mic -burgheze , stăpânit de ambiții meschine, carieriste , om mărginit cu un nivel scăzut al conștiinței de clasă .**

[.....] **Încă din timpul luptelor de la Grivița s-au pamifestat apucăturile lui oportuniste , anarho-țărănești .[....] Îngâmfat la culme, atribuindu-și merite ce nu-i aparțineau , el a continuat în închiisoare manifestările sale individualiste , dizolvante [...]**

În același fel s-a purtat Docea în Uniunea Sovietică [...] Daune grave a adus poziția și activitatea lui **Doncea în Spania [...]** Doncea , nesocotind faptele reale , **călcând în picioare adevărul istoric** , se îndeletnicește de ani de zile cu **denaturarea luptelor de la Grivița** , încercând în scop de autoevidențiere să **minimalizeze rolul conducător al partidului** , precum și rolul cadrelor de bază ale partidului , **în frunte cu tov.**

Gheorghiu -Dej [...] sunt **calomniați cei ce au înfruntat grelele condiții ale**

Doftanei .La închisoarea Doftana și în lagăr - zice el -era ușor, aveai asigurată un pat, o ciorbă [...] era mai greu în Spania unde puteai să primești un glonț în spate . >
... Vechiul camarad din brigăzile din Spania, **Mihai Burcă** , spun e la plenară :
<Doncea [...] ducea o muncă de subminare a noastră. Îmi este foarte greu să spun aici despre faptele lui murdare . >
... Tovarășul lui de evadare din 1935, **Vasilichi**, nu se lasă nici el mai prejos :
< limitat, peste măsură de îngâmfat , încrezut , orgolios și ambițios [...]Pretențiile lui de conducător au crescut mai târziu și era veșnic nemulțumit .>
...**Gheorgiu-Dej** a intervenit în acest moment : < Prea l-am popularizat, se pare ! >
(Cf. Alina Tudor, Dan Cătănuș, Amurghul ilegalistilor . Plenara PMR din 9-13 iunie 1958, Editura Vremea, 2000, p. 17, 19, 41-42, 66 , ș.a.)
St.Tănase : "Vreme de cinci zile **Doncea** este supus acestei procesiuni de desființare .**Devenea o nonpersoană . Unul din miturile proletariului** , inventat din rațiuni de putere de comuniști, **este demontat chiar de ei** . Istoria se scria în timp real, chiar în timpul plenei.Repertoriul rămânea același, se schimba numai distribuția .
Gheorgiu-Dej, uzurpatorul poziției lui Doncea de lider al ceferiștilor din 1933, **patrona operația. Istoria este rescrisă** , operație obligatorie într-o dictatură .
La sfârșitul plenei, **Doncea este exclus din PMR** .Era membru din 1931. Este dus în Bărăgan ,ca șef al unei gospodării agricole , în satul Ograda " .
Apoi a fost concediat și pensionat .
... El nu a încetat să conteste pe Dej și să vorbească despre rolul său . l-a supraviețuit lui Dej (moare în 1973) .**La moartea vechiului lui dușman** , în martie 1965 , s-a bucurat sincer : în fața televizorului , când se transmitea ceremonia funerară , **dansa, râdea, stiga** : < **Ai crăpat ! Ai crăpat !** > (p. 230-237)

1935-1939 : FRONTUL POPULAR ANTIFASCIST

#Congresul VII al Kominternului (25iulie-20 august 1935)

[LD : am propriile opinii cu privire la acest congres, cu privire la Frontul Popular și la pervertirea limbajului politic izvorât din ele. La cuplarea materialelor despre acest **episod-etapă** , sper să se înțeleagă perfect ce au fost . Aici notez - cu nedismulată curiozitate - opiniile lui Tănase. Este copleșit de suita de cărți occidentale apărute la noi după 1989 , întoarce spatele istoriografiei trecute , și încearcă să plaseze evoluțiile PCdR în acest filon. Exercițiul acestei racordări, până la un punct , este benefic. Dar este plasarea istoriei PCdR, nu în istoria României, ci în geopolitica statelor mari . Preluarea unor clișee - valabile pentru Occident - și aplicarea lor la situația specifică a României, dă naștere , însă, la eliminarea nuanțelor , la înlocuirea unor confuzii pro-sovietice, cu altele pro-occidentale .]

Trecuseră 7 ani de la congresul VI (1928) , și ultimul până la dizolvarea Kominternului (1943) . Participă 510 delegați , din 65 de țări . Din partea PCdR , participă : Boris Ștefanov , Nicolae Goldberger , Marcel Pauker , Șeila Averbuch .
Congresul consfințește **noua politică** lansată în **decembrie 1933** la Plenara Comit.Executiv a Kominternului (la care participase Pătrășcanu) .

Stalin face o întoarcere de 180 grade , cerând partidelor comuniste să constituie cu forțele de "stânga " **coalitii antifasciste** " , așa numitele "**fronturi populare** " < **Hitler ia locul puterilor beneficiare ale Tratatului de la Versailles ca adversar principal al URSS și al păcii . El este avantgarda contrarevoluției [...] Comunismul și fascismul sunt astfel față-n față în raportul revoluție / contrarevoluție .[...]** În jurul **frontului unic al clasei muncitoare** , coloana vertebrală a **coalitiei** , să fie reunit **Frontul Popular Antifascist** .[...]
Obiectivul final rămâne dictatura proletariului , răsturnarea burgeziei în lume . [...] Frontul popular a luat locul tacticii " clasă contra clasă " [...] Noua perioadă , începută în 1934, îi oferea **un slogan popular și un spațiu politic prin care să implanteze în toată Europa un vast aparat de subversiune revoluționară** . >

(Cf. Francois Furet , Trecutul unei iluzii .Eseu despre ideea comunistă în secolul XX, Editura Humanitas, 1996, p.240 -244)
Discursul lui Gheorghii Dimitrov , consacră această nouă politică . (p. 238-240)

#Stalin : Kominternul = anexă de spionaj și propagandă a URSS

Stalin nu avea încredere în Komintern pe care-l privea ca pe o rețea de spioni străini , care serveau nu Moscova, ci Occidentul . Cum era xenofob și suspecta că spionii sunt peste tot , nu vedea cu ochi buni prezența a mii de străini la Moscova. După moartea lui Lenin, înlăturarea lui Troțki , apoi a lui Zinoviev Kamenev și Buharin , organizația intrase în letargie (1928-1935) .

Stalin se dedică construirii socialismului "într-o singură țară " , și e prea puțin interesat de "revoluția mondială ".Organizația este un dinozaur al revoluției bolșevice și a războiului civil .Are grijă să o subordoneze Agitprop, - secția de propagandă a PCUS - și mai ales GRU -poliția politică .

Vechii militanți - promoția "Lenin" lansată chiar de Stalin, în 1924 - sunt înlocuiți cu oameni noi , și **Kominternul devine o anexă a URSS** , în materie de propagandă și spionaj. < *Stalin promova o politică de penetrare a Kominternului de către NKVD și GRU , dar nu și invers. Până în 1935, înalta conducere a Internaționalei era în întregime în mâinile celorlalte servicii . Kominternul încetase să aibă o existență de sine stătătoare., iar diferențierea și-a pierdut orice importanță .* >

(Cf. Stephen Koch, Sfârșitul inocenței, Editura Albatros, 1997, p.122-123)

" **Kominternul ar fi murit de moarte naturală** , ca inutil, **dacă, în 1933, Hitler n-ar fi preluat puterea în Germania** .[...] Kominternul își găsește o nouă utilizare după ziua fatală de 30 ianuarie 1933. O dată scos de la naftalină de Iosif Stalin și Karl Radek , șeful Agitprop, **Kominternul iese din politica sectară , de izolare**, pentru a propăvădui **alianța tuturor celor care se opun nazismului** : asociații, partide, presă, sindicate , oameni de cultură . Aspectul esențial al acestei mobilizări era că trebuia să rămână **sub controlul strict al Mocovei** , prin agenții săi infiltrați și prin fondurile puse la dispoziție .[...] **La suprafață** se practica un discurs generos, pacifist , al "democrației amenințate de fascism" .**Dedesubt se aflau rețele clandestine de spioni și agenți de influență , alimentate din fonduri secrete.** " (p. 238-239)

În decembrie'34 , Alexander Danieluc Stepanski-Gorn este destituit , și în locul lui este pus secretar general **Boris Ștefanov**. El este bulgar , este **nepotul lui Cristian Racovski și apropiat lui Dimitrov**.La data numirii - culmea ! - era exclus din PCR

. La congresul VII al Kominternului (1935) , el va fi ales în Comitetul Executiv și va reprezenta PCdR la Komintern .

România -politici paralele(intern/ extern) discordante

[LD : când trece la plasarea PCdR în contextul intern al României, Stelian se poticnește . El nu pomenește de schimbarea de guvern, de alegeri , care au aspectul unei scene politice deosebit de tensionate și "atipice" .Cu argumente din lucrările occidentale , este impropriu să se clarifice conjunctura internă în care PCdR - oficiină de spionaj sovietică - își începe politica de "front popular " .Voi lămuri problema ...]

Perioada coincide cu **schimbarea relației diplomatice URSS - România** .

În vara '33 , este încheiat **tratatul Litvinov -Titulescu** ; Mihail Ostrovski , primul ministru plenipotențiar sovietic la București (2 decembrie 1934) , este primit cu toate regulile protocolare .Diplomația sovietică dorea să dea o față onorabilă politicii URSS față de România, precum făcea și în Franța sau Anglia . Moscova face câteva gesturi de curtuozie : trimite câteva lăzi din tezaurul românesc confiscat la Moscova și înapoiază rămășițele pământești ale lui Dimitrie Cantemir .

Pe plan intern, după asasinarea lui IGDuca (30 dec.'33) , în mai multe orașe a fost declarată starea de asediu și **sunt dizolvate- mai bine zis se reafirmă interdicția lor - o serie de organizații paravan comuniste** - PCdR , UTC, Ajutorul Roșu, Biroul juridic al PCR , sindicatele revoluționare , Cercul de studii marxiste, Liga Muncii

[organizația electorală] , Amicii URSS , Comitetul Național Antifascist , Frontul Unic Muncitoresc , DRO ș.a. Sunt închise sediile materialele de propagandă sunt confiscate , mulți agitatori sunt arestați . Siguranța supraveghează, Parchetul intervine, se fac arestări urmate de procese . Jocul dublu clandestinitate -subversiune-politică oficială continuă , chiar dacă în alți parametri .

Procesul Anei Pauker - comunistă "antifascistă" (27 februarie '35 ; 5 iunie '35)

[LD: e lângă aspecte deja semnalate la alte procese, atrag atenția asupra desfășurării proceselor, cu **respectarea procedurilor**, cu **respectarea drepturilor la apărare** , cu posibilitățile extraordinare materiale, și , mai ales cu **discutarea în deplină libertate în presă**. Consider că aceste lucruri trebuie cunoscute în profunzimea explicațiilor . Ar trebui restudiate aceste procese , fie și pentru a le compara cu mascaradele organizate de comuniști după '44. Și ar mai trebui făcută o comparație : **de ce s-a manifestat acea solidaritate internațională** în cazul acestor procese , și **s-a păstrat tăcerea** privind **procesele instrumentate de comuniști** , în timpul mării terori în URSS, și în țările răsăritene ocupate , după terminarea războiului ?]

Arestarea unei rețele clandestine (12 dec.'35)

Pentru a realiza "cotitura" hotărâtă la plenara Kominternului din decembrie '33 , **Ana Pauker se întoarce în România** (apr.'34) , cu un "**desant**" kominternist de cca **50 "revoluționari de profesie "** , cu fonduri importante ,pentru a închiria case conspirative, a tipări manifeste,a finanța diverse asociații criptocomuniste , a corupe cadre din justiție și poliție .

În 12 decembrie 1935, după un filaj îndelungat , poliția arestează 3 persoane care ieșeau dintr-o **casă conspirativă** (a soților Kauffman) . Raportul poliției notează : **<Coleff** a fost lovit ușor în această luptă la cap, iar revolverul s-a descărcat și glonte ricoșând a lovit în piciorul stâng pe **comunistă AnaPauker** , care în acel moment se urca într-o mașină de piață , pentru a dispărea cu Colev. >

(Cf.Arhiva MAN, Fd.SSI, vol 1, p. 33)

Cu câteva luni înainte, fuseseră arestați lideri ai organizației de tineret , printre ei : Alexandru Drăghici, Liuba Chișinevschi, Bernat Andor ș.a.

(Cf.Arhiva MAN, Fd.SSI, dosar 42, vol.2 ,p.88)

Anchetații sunt arestați vreme de 7 luni . Cercetările relevă o **vastă rețea subterană** , formată din membri ai partidului interzis din 1924 , care refuză să recunoască apartenența la PCdR . **Ana Pauker , Iordan Coleff** ș.a , **susțin că că sunt "antifasciști"** , ceea ce nu era o culpă .

Un proces mediatizat (febr.'36)

Procesul celor 19 inculpați , începe la 27 februarie 1936 , la București , la Consiliul Corpului 2 de Armată , deoarece Bucureștiul era încă în stare de urgență . Peste **800 de martori** (printre care mulți muncitori) peste **100 de avocați** - comuniști , tovarăși de drum, burgheji neutri, plăți din fondurile Kominternului - (Iosif Șraer, Lascăr Șaraga, Ella Negruzzi, VVStanciu , IGMaurer, Pătrășcanu , C.Paraschivescu -Bălăceanu , Ghiță Ionescu , Alex.Mâță. ș.a,ș.a

Kominternul face o mobilizare fără precedent în apărarea Anei Pauker :

George Bernard Shaw (care făcuse o vizită la Moscova , fusese primit de Stalin care-l fermecase) ; André Gide, André Malraux, Paul Langevin, Paul Daladier, Jacques Sadoul, Marcel Cachin, Pierre Cot, Léon Blum, Romain Rolland (toți conectați cu Frontul Popular Francez, unii manevrați , alții ei înșiși agenți ai Kremlinului) ; din URSS , **Ilya Ehrenburg** (scriitor care circula prin Europa făcând servicii NKVD-ului și Kominternului) , dar și **Karl Radek** (eminența cenușie a Agitprop și a Kominternului în acea vreme , dar care în 1937 va fi executat după un proces înscenat la Moscova) , **Nikolai Buharin** (încă redactor șef al "Izvestiei" , care va deveni victimă în 1938) .

"Dimineața" ia interviuri nu numai avocatului Pătrășcanu , dar și inculpatei Ana Pauker . Proapăt eliberat de la Doftana , Ștefan Foriș se ocupă de o amplă mobilizare și solidaritate .

Procesul se amână pe motiv de proceduri și **începe judecarea de fond la Craiova , la 5 iunie 1936** , cu impresionate și disproporționate măsuri de securitate și pază .

[LD : St T...le descrie cu lux de amănunte , opinind că autoritățile dădeau semne de

nervozitate și teamă, punând la cale o regie ca într-un roman prost cu conspirații, comploturi, intrigi, ca revers la spectacolul mediatic provocat de Komintern .]

St.T: " Adevărul e că la Komintern nu se pune mare preț pe Ana Pauker și tovarășii ei. PCdR era un partid insignifiant .În scenariile puse la cale aici, rolul PCdR era minim. Se puneă însă preț pe **spectacolul propagandistic** care putea fi înscenat cu ei în rolurile principale . Nu era o legătură directă - cum își închipuia Siguranța - între importanța lor ca militanți ai Kominternului și amploarea mobilizării. **Kominternul se deda la o operațiune de mistificare a opiniei publice** .Dar la București era dificil de descifrat asemenea manevre sofisticate . **Ana Pauker & Co erau utilizați ca instrumente ale unei campanii care trebuia să ralieze pe o platformă antifascistă opinia publică.** Mai puțin cea românească - neglijabilă , fără influență la nivel continental. Ținta era presa vest-europeană ,opinia publică de aici, guvernele, mai ales cel francez și englez . [...] **În 1936, Kominternul considera că e în interesul propriu să transforme banalul proces al unor comuniști din România , prinși în flagrant, într-un mare proces antifascist** .[...] O operație verificată deja în alte "*processe antifasciste*" din Europa.[...] Conform acestui scenariu de sorginte moscovită , cei din boxă trebuiau să se transforme din acuzați în **acuzatori ai regimului politic existent în România anilor'30.** [...]

Biografia unei comuniste itinerante

... **Ana Pauker** (n.Hannah Rabinsohn, la Corlăești-Vaslui) ; avea la proces 42 de ani . Învățase croitorie și era învățătoare de I.ebraică ; a studiat 2 ani medicina în **Elveția** ('19-'21) ; intrase de tânără în mișcarea socialistă (dirijată de Racovski) ; participase la demonstrația din 13 dec.'18 ; **membră PCR din 1921**, an când se căsătorise cu **Marcel Pauker** . La Congresul II PCR (Ploești, '22) devine **membră a CC al PCdR** .

La ilegalizarea partidului (1924), este **condamnată la 10 ani închisoare** (iunie'25), dar se sustrage procesului, **fugind la Viena**, unde , împreună cu Marcel , îndeplinesc sarcini kominterniste ('27-28).

Trei ani ('28-'30) este la **Moscova**, unde urmează o Școală de cadre a Kominternului , devenind "*revoluționar de profesie*" .

După absolvire, este **delegata Kominternului pe lângă P.C.Francez**. (vine în trecere în România în 1929, când i se intentează un nou proces și este **condamnată la 20 ani închisoare** (12 aprilie) ; este aministiată (la 8 mai) și părăsește România cu pașaport Nansen ; atunci se separă de Marcel Pauker)

După câteva luni de ședere la **Moscova**, pleacă în Franța , unde are o relație cu **Eugen Fried** (evreu slovac, delegat al Kominternului pe lângă Biroul Politic al PCF , consilier al lui Maurice Thorez) cu care va avea un copil .

Ea are un rol important în rețelele comuniste din Franța .

La începutul anilor '30 , face parte din "Biroul latin " al Kominternului , ceea ce arată rolul important pe care-l joacă .

Are **dublă cetățenie** (română și sovietică) , este **membră a trei partide comuniste** (român, sovietic, francez) .

Un "desant" comunist lansat în România

[LD : cred că St.T. s-a pripit când a minimalizat rolul și importanța Anei Pauker în structurile Kominternului ; de asemenea s-a înșelat atunci când s-a îndoit de interesul cominterniștilor din Franța pentru soarta ei ; de altfel, se și contrazice de la pagină la pagină]

După câteva luni petrecute la Moscova (sept.'33-febr.'34) , **Ana Pauker este trimisă în România** , cu misiunea de a **revigora PCdR și de a organiza ...Frontul Popular** . Întoarcerea ei în România , a fost pregătită minuțios de Komintern și GRU.

/ Procesul celor 19 - cu Ana Pauker în centru -

[LD: în acest grup, singurul etnic român este Alexandru Drăghici ; un bulgar ; restul sunt evrei (regățeni, basarabeni, maghiari) , "revoluționari de profesie" .Printre avocați și ziarști, mulți evrei (presa din "Sărindar") . A afirma acest lucru , este suspionat de antisemitism. Această hipersensibilitate trebuie combătută , deoarece frânează cunoașterea istoriei reale a PCdR , de atunci și până azi, după căderea comunismului . Procesul se judecă la Craiova.

Acuzați - 13 bărbați și 6 femei ; lista martorilor propuși de apărare , **peste 6.000 , din țară și străinătate** (mulți necunoscând acuzații , aduși special pentru ca procesul să treneze și să se facă mult tapaj .Sunt audiații cca 500 . Între acuzați- avocați și martori , se dezbate tot felul de probleme ale României, transformându-se în scenariu de propagandă ... Stelian Tănase **descrie cu lux de amănunte** acest proces , și este bine , dartotul este decupat din viața României, totul se rezumă la "**piesa** " jucată la tribunalul din Craiova , transferând pe seama **autorității judiciare** anumite bâlbâieli, stridențe, incapacitate de a stăpâni mersul procedurilor și pe seama "extremei drepte" anumite manifestări pasionale anticomuniste .Dar pentru Dumnezeu ! Nici acum să nu se poată sesiza marea înscenare a kominterniștilor și marea complicitate a simpatizanților lor ?!

Extrag și eu câteva date privind acești actori ...

Decât o asemenea analiză de proces, mai bine deloc !]

40- 50 persoane sunt trimise cu aceeași misiune . O parte dintre ei - Dimităr Ganev ,Șmil Marcovici , Alexandru Moghioroș , Estera Radosovețki , Bernat Andrei , compar în procesul "celor 19 " .Cine erau ei ?

//**Dimităr Ganev** (alias Jordan Coleff , alias Vasileff alias Verbanoff) era **cetățean bulgar** , urmărit și de poliția bulgară ;venit în România sub pretextul completării studiilor , în realitate activează în organizația revoluționară **DRO din Dobrogea** ; descoperit și **expulzat în 1931; reîntors**, este condamnat în contumacie la 5 ani închisoare ; umblă totdeauna cu 2 pistoale și are o gardă de corp (adepti) care-l apără ; **arestat cu Ana Pauker**, judecat și condamnat , devine **lider al comuniștilor din Doftana (1935-1940)** ; în 1940, **pleacă în URSS** , apoi **se va întoarce la Sofia**. Este **primul ambasador postbelic al Bulgariei , la București .**

// **Șmil Marcovici** (zis Carol, Samy, oraru, Groper, Ilie); dezertor din armată, în 1917 ; se alătură la Odessa lui Rakovski și MGGheorghiu, în batalionul revoluționar "român ";

arestat ca spion în mai 1920, a fost **condamnat la 20 de ani muncă silnică** ,

a evadat din Jilava și **s-a refugiat în Rusia** ; urmează **școala de cadre a Kominternului**, și este profesor ; **în 1929, se întoarce în România la ordinul GRU și Komintern** ;

se ocupă de organizarea tipografiilor, a materialelor de propagandă, a rețelilor de agenți .

Era **șeful poliției interne a CC al PCdR** , verifica arestările , supraveghea bănușii informatori , distribuia fonduri , haine , ajutoare ; trimitea pachete la deținuți .

A murit în Doftana ,la cutremurul din 1940 .

// **Alexandru Moghioroș** (zis Tell) , lăcătuș, trimis de UTC la studii; absolvent a școlii de cadre de la Moscova, "**revoluționar de profesie**" . **Arestat în 1931** , judecat în stare de libertate, fuge ;**arestat din nou în 1934** ,în tren, la Kosice de autoritățile cehe ; expulzat în România , evadează din nou și trăește în clandestinitate , încercând să refacă UTC. Este **arestat în 1935**. După război, face parte din Biroul Politic , înlocuind-o în 1952 , chiar pe Ana Pauker .Este om de încredere al lui Gheorghiu Dej. După 1965, o dată cu instalarea lui Nicolae Ceaușescu , își pierde poziția din B.P.

//**Estera Radosovețki** , absolventă a Facultății de litere din București ; face parte din Biroul Politic al așa-zisului PCdR și UTC , făcând legătura între agenți .

Între 1931-1933 , este la Berlin , unde lucrează pentru **Willy Muzenberg** , alături de comunistul german **Walter Liestke** (cu care trăia). După instaurarea hitlerismului în Germania, Muzenberg se mută la Paris iar **Estera la Viena** .

Este **arestată la Praga (1934)**,placa turnantă a PCdR , o dată cu **soții Dori Goldstein și Șeila Averbuch** (alias Vanda Nicolski) . Arestată în 1935 .

După război, **se căsătorește cu Alexandru Moghioroș** .

//**Liuba Roitman Chișinevschi** , soția lui Iosif Chișinevschi .Născută la Tighina ; legătoare de cărți ; a suferit diverse condamnări pentru activitate comunistă : în 1930 și 1931 , la Ismail ; în 1934, la București .

După 23 august , rol important în structurile comuniste , până la decăderea soțului

//**Bernat Andor** (Andrei) , 28 de ani, tâmplar, dezertor din armată ; fuge clandestin în URSS , unde urmează școala de cadre a Kominternului .

În 1930, este desemnat **secretar general al UTC** .A organizat tipografia descoperită de Siguranță . **Arestat în 1935**, este **închis la Doftana și Caransabeș** .

În 1942, este **deportat în Transnistria** ; este **executat** la 17 martie 1944 , în lagărul de la **Râbnița de trupele SS în retragere** .

//**Grimberg Leizer** , 24 de ani , soldat . Acasă îl adăpostește pe Alex.Moghioroș .

Face închisoare la **Doftana și Caransaneș** , iar în 1942, este transferat la **Vapniarka**.

Executat la Râbnița (17 martie'44) de trupele SS .

// **Herbach Ianos** , membru în conducerea UTC ; moare de TBC la Doftana .

//**Alexandru Drăghici** , 22 ani, singurul etnic român ; muncitor la Grivița; agitator comunist, în conducerea UTC . După război, **ministru de Interne** (1952-1965) , unul din stâlpul puterii , unul din instigatorii și executorii represiunii din anii'50.

Detestat și urât de populație, a jucat pe lângă Dej, rolul lui Lavrenti Beria pe lângă Stalin .

// **Ladislau Ady** (tipograf) , Vilma Kajeso, **Donca Simo** (moare în închisoarea Văcărești, în 1937) , **Naghy Ștefan** ("tehnicul" Anei Pauker) , Samuel Kruck, **Emanuel Kaufman** (gazda conspirativă) Ana și Ștefan Csacsar (gazde conspirative) ...

mulți acuzați nu cunosc limba română, și sunt aduși interpreți (maghiară, germană)

/ **Avocații și presa ...**

Mobilizare mare .Avocații încheiau pledoaria cu cerere de amânare , pentru alte probe și alte mărturii.Avocații : Stelian Negulescu , Lazăr Șaraga (apără pe Șmil Marcovici) , **Alex Mătă** (pe AnaPauker) , Tuna Lerner-Joja (pe Estera Radosovețki și Liuba Chișinevschi) , Petre Grozdea (pe Alex.Moghioroș) , Iancu Vasiliu (pe Emanoil Kauffman) ,

Ghiță Ionescu, cel care va emigra în '47 și va scrie prima carte despre comunismul român (pe Ștefan și Ana Csacsar) , **I.Gh.Maurer** (pentru Ana Pauker ș.a) , **Radu Popescu** , cel care , după '48, va juca un rol odios în demascările intelectualilor în procesele din'50 , ca în procesul Noica-Pillat (pentru Ana și alții) ,

Cei mai activi : **Lucrețiu Pătrășcanu** și **I.Gh.Maurer**.

Acuzații și avocații au provocat diverse incidente , șicane, intervenții, proteste ,pentru a transforma procesul într-o dramă umană .

La interogatorii, alte scene , cu medici , expertize , amânări . Ziarele reproduc dezbaterea , cu accente diferite . Polemica se duce mai ales între *Universul - Adevărul* , *Dimineața Zorile*

Ștefan Voicu (Aurel Roittemberg) redactor la "Zorile" * , este evacuat din sală pentru că a deformat relatările.

* "**Zorile**" a apărut între 1934-1936 ; a fost condus de **av. Emanoil Socor** , **condamnat la 5 ani muncă silnică pentru crime împotriva statului, la 25 nov.'20**. A fost degradat în fortul Jilava , în fața trupei . A devenit dir.la ziarul "Adevărul" . În 1930, a candidat pentru Parlament , la Cernăuți , dar a pierdut în fața lui ACCuza .

/ **Sentințele**

Sentințele sunt dure (nu ca în procesul lui Constantinescu-Iași);cei 19 sunt găsiți vinovați de toate capetele de acuzare : **infrațiuni contra liniștii publice cu bună știință** ; intențiune culpabilă de a intra în **legătură cu agenții Internaționalei a III-a comuniste** , devenind cu voință membru , în scopul de a primi **instrucțiuni și ajutoare bănești** pentru **pregătirea revoluției comuniste în România** .

A contat mult pentru juriu campania orchestrată de Komintern (care a mărit importanța celor din boxă) apoi **pasiunile politice interne** * și ale presei , convingerea că Ana Pauker și ceilalți sunt șefii rețelilor comuniste din România ,ceea ce era adevărat în mare parte .

* < Nu pot fi bănuț de simpatie pentru comunism și comuniști , dar oricum , acest **delir de bucurie** față de vreo 155 de ani de pușcărie , **distribuiți unor făpturi omenești** , are **accente de canibalism** .> - scrie Argetoianu în Însemnări zilnice , vol I, p 389).

[LD : invocarea "**înduișării**" lui Argetoianu , de către St.T, este mai mult decât discutabilă și paradoxală . Fie și pentru că era făcută de un ministru de Interne sub care s-a desfășurat "procesul din Dealul Spirii" , fie și pentru faptul că Argetoianu și-a petrecut ultimii ani de viață și a murit la închisoarea din Sighet .]

Pedepsele :

- Ana Pauker, Ganev, Marcovici - 10 ani închisoare ;
- Moghioroș, Bernat , Ladislau Ady - 9 ani și 11 luni ;
- Schoen, Radovețki, Grimmberg - 9 ani și 10 luni ;
- Liuba Roitman , Alexandru Drăghici - 9 ani și 9, respectiv 3 luni ;
- Donca Simo - 8 ani și 11 luni ;
- Kauffman , Kajeso - 6 ani ;
- Ana și Ștefan Csacs - 5 ani ;
- Kruck- 2 ani și 6 luni .

La fiecare se adăuga și 10 ani de interdicție corecțională (dreptul de a vota și de a fi ales) , și amenzi între 70-100.000 lei .

//**Lucrețiu Pătrășcanu** scria pentru opinia publică **< Ana Pauker , Coleff și toți ceilalți antifasciști arestați și dați în judecăți excepționale au activat împotriva instaurării la noi în țară a unui regim dictatorial , pentru pâinea și libertatea poporului român, pentru drepturile democratice ale maselor populare din România , împotriva amenințărilor războinice ale dictaturilor fasciste hitleriste .Aceasta este activitatea Anei Pauker și a celorlalți acuzați de antifascism. >** (" Cf."Dimineața" , 13 febr.'36)

În schimb în **scrisoarea către Biroul Politic și Secretariatul PCd R **** în care analiza procesul , spunea : **< Sentința care trebuia să nască o adevărată furtună de proteste , a fost primită într-o totală tăcere și pasivitate .[....] Dreapta a știut să facă din actul de acuzare și din dezbaterea de la Craiova un instrument de agitație și de propagandă [....] La aceste campanii ale dreptei și împotriva procesului , de fapt împotriva mișcării revoluționare , răspunsul nostru s-a dovedit mult mai slab , și a trebuit să se soldeze cu un rezultat negativ.[....] La Craiova nu s-a trimis nici o delegație , nici un semn de solidaritate cu cei de pe banca acuzării .Dar absolut nici una. Și am ajuns la acel paradoxal rezultat că au venit din străinătate 4 delegații , iar din țară nici una . [...]** În tot timpul procesului , **Secretariatul a fost , s-ar putea spune, inexistent .[...]** În tot timpul procesului , **huliganii [extremiștii de dreapta] au stăpânit Craiova . >** (Cf. ANR, Copilăria comunismului românesc în arhiva Kominternului, 2001 , pp.384-386)

****** Care în acel moment era format din : Boris Ștefanpv, Ștefan Foriș, Constantin Pârvulescu, Vanda Nicolski, Nicolae Goldberger, Gheorghe Crosnev, Moise Dubinski , Alex.Sencovici , Ilie Pintilie, Ion Popescu Puțuri .

Că **Lucrețiu Pătrășcanu mințea** cu bună știință știind că "antifascismul " era de față ; că în realitate inculpații erau agenți ai Kominternului ; că **sala și demonstrații din Craiova au primit favorabil sentința** , orchestrați , poate , de gogo-cuziști ; că în **cercurile evreești părerile au fost împărțite** , fiind judecate prin prisma ipotezelor consecințe antisemitice ; că **muncitorimea s-a lămurit** cu ce se ocupă comuniștii și că rezultatul obținut de Komintern a fost negativ ... concluzia lui St.T este plauzibilă . Ce ignoră St.T. este că acel proces se desfășura sub **un anume regim constituțional și juridic** , care nu depindea de manifestările extremiste , fie ele de stânga sau de dreapta . (p. 238-241 ; 251- 275)

[LD : **Vezi schimbul Anei Pauker cu Moș Codreanu** , la 3 mai 1941, perioada '39-'41. Se descrie detenția ei la Dumbrăveni ; protestele și demersurile făcute pentru eliberarea ei ; momentul când află că Marcel Pauker a fost excutat la Moscova (1938) ș.a Detenția ei la Râmnicu Sărat, Caransebeș etc etc , până la eliberarea din 1941]

Procesul lui Petre Constantinescu -lași : cameleonul "antifascist"

[LD: St.T.nu reușește - de fapt nici nu încearcă - să abordeze asemenea personaje și episoade , pornind de la regimul democratic din România , de la sistemul juridic , de la valorile moral-politice, de la mentalitățile de epocă, care îngăduiau o atât de liberă manifestare și, în contrast ... ingratitudea, imoralitatea, duplicitatea și trădarea comuniștilor. Presa de toate culorile , relatează mersul procesului ; ziaristii cei mai temuți ... dezlănțuie o polemică formidabilă . Dar totul este cu respectarea regulilor jocului ;

totul pare încă încă o bătălie de idei ; nici hitlerismul și nici stalinismul nu-și deslănțuiseră , încă , capacitățile destructive . O viață politică tumultuoasă, confuză și nervoasă , dar încă normală . O normalitate tensionată , contaminată puternic , ca de o " modă " de mișcări extremiste , în care curajul înfruntărilor și refuzul recunoașterii ticăloșiilor subterane se îngemănau.

O "vacanță" a Europei în care "turismul militant" (oral , scris, radiodifuzat) se consuma în congrese și mitinguri ; în care solidaritățile sau protestele ascundeau iluzii , gesturi pasionale ; în care se insinua treptat războiul vorbelor, al diversiunilor, al subteranelor . Unei asemenea realități , dacă i se aplică optica dobândită după consumarea celei de a doua conflagrații mondiale, și, cu un salt peste altă jumătate de secol, cea post-comunistă , atunci oglinda ar trebui să arate o societate bezmetică , legată la ochi , dând dovadă de naivitate , prostie,credulitate , inconștiență, iresponsabilitate , cinism, trădare .

Și atunci se pune întrebarea : la ce ajută cunoașterea acestor personaje și episoade ? Ajută enorm . În primul rând , ne obligă **să cunoaștem și să valorificăm întreaga paletă de idei din epocă** , fără prejudecăți și complexe , renunțând la **grila pseudo-democratică** aplicată conceptelor de "**fascism**" / "**antifascism**" peste jumătate de secol .

În al doilea rând ,ne ajută **să detectăm limitele și deficiențele** regimului și mecanismelor democratice din România - demagogie, populism,opoziție oarbă, duplicitate , impostură - mai ales în prestația partidelor politice .

În al treilea rând, să urmărim evoluția acestor personaje care , după 23 august '44 , acești "martiri" ,"victime" , "simpatizanți" , **cameleoni "antfasciști" ai societății românești** , vor ieși la lumină și vor alcătui **nomenclatura** cu care Moscova își va promova politica de ocupație ,pentru care a militat în tot interbelicul]

Constantinescu -Iași , la 40 de ani, profesor la Facultate de Teologie din Chișinău (titularul catedrei de Istoria artelor creștine),cu un salariu de 20.000 lei lunar, cu apartament confortabil în incinta facultății, ateu,"pacifist" mason , afemeiat , comunist și "antifascist" .

Era comunist din 1918 ; a fost prof.la Bârlad (a declanșat un scandal amoros cu o elevă ce s-a sinucis) , pentru care a fost transferat disciplinar la Lăpușna ; a scris în publicațiile stânga ; în 1920, **a candidat la alegeri pe liste PS** , alături de Gh.Cristescu, Boris Ștefanov, Al.Dobrogeanu -Gherea , Rozvany ; **a candidat apoi pe liste BMT** , în majoritatea campaniilor electorale ; în august'32 a participat la Amsterdam la "**Congresul Mondial Antifascist împotriva Războiului**" (congres organizat și finanțat de Komintern .

(Cf.StephenKoch, op.cit, pag. 65-67)

Participă la tot felul de mitinguri internaționale "pacifiste" (Paris, Londra), inclusiv la un congres al femeilor comuniste la care obține o moțiune "împotriva terorii din România" .

... În aparență, el pare un "tovarăș de drum" . În realitate este unul din "clandestinii" care **opera în România din 1920** . În 1934, este **destinat de Komintern** să conducă "**mișcarea antifascistă**" legală din România, în tandem cu Ana Pauker (care conducea mișcarea ilegală) . Traseul lui Constantinescu -Iași prin Occident era **o operațiune Komintern** .O notă a Direcției Generale a poliției arăta că : **< a avut loc la Brno o consfătuire secretă între comuniștii români și funcționarii Kominternului** .

În acest sop au sosit din România 8 delegați ilegali și au descins sub nume conspirativ [...] printre ei, Petre Constantinescu [...] Această consfătuirea a avut loc sub președinția lui Willy Munzenberg , comunist german [...] sosit de la Moscova. La această consfătuire au mai luat parte doi funcționari ai Kominternului [...]Se accentuează în mod deosebit faptul că Willy Munzenberg a sosit la Brno cu însărcinarea specială a lui Bela Kuhn , șeful secției românești [...] Centrala Ajutorului Roșu pentru România a fost mutată din Polonia la Praga și prin decizia luată de președinția internațională s-au aprobat pentru secțiunea română 175.000 franci elvețieni .

Prin hotărârea Comitetului Executiv al Internaționalei a III-a s-a aprobat , pentru chestiuni de organizare a unor acțiuni comuniste în România , suma de o jumătate de milion ruble aur [...]

Conducătorul acestei organizațiuni este Constantinescu Petre . >

(Cf. ANCR , Fd.Colecția 50, dosar 2315 , p 56 ; pag 247 - St.T)

....PC-I este arestat(cu un grup "antifascist" din Chișinău)la sfârșitul anului 1934, deferit Consiliului de Războial Corpului 3 de Armată . La pecheziție,i se găsesc documente

care arată legăturile sale cu Moscova și cu alte persoane kominterniste din Occident .
Ordonanța definitivă se întreba : **< Ce este mișcarea antifascistă din România atâta vreme cât în România nu este un regim fascist ? [...]** Din nefericire, această mișcare a avut cu totul alte țeluri .**Inculpații cred** că singurul mijloc contra regimului fascist este **instaurarea regimului comunist, ca în URSS . Prin regim fascist , ei înțeleg regimul actual din toate țările monarhice sau republicane, excluzând Rusia. [...]** Mișcarea a avut un caracter subversiv și internațional [...]

Antifasciștii lui Petru Constantinescu-Iași nu au făcut decât să schimbe titulatura partidului comunist scos în afara legii . >

Arestații din "mișcarea antifascistă " făceau parte din **Comitetul Național Antifascist** , altă organizație finanțată de Moscova . Președinte de fapt era **Costantinescu -Iași** , prof.Iorgu Iordan fiind paravanul .Asemenea CNA-uri apăruseră peste tot (Paris, Bruxelles, Praga) , și **președinte internațional** era **Henri Barbusse** .

Sunt arestați și alți "antifasciști" : Victor Gherasim, Matei Socor , Scarlat Callimachi , Tudor Bugnariu , cărora li se vor deschide procese.

Procesul lui Constantinescu , se judecă cu acuzații în stare de libertate , în martie **1936, la Chișinău** . La proces, se perindă cca **500 de martori**, printre care mulți intelectuali străini sau români , comuniști implicați în procesele anterioare (Constantin Mănescu , Constantin David , Vasile Bâgu , Scarlat Callimachi) , lideri de organizații paravan comuniste (Gogu Rădulescu de la *Frontul Democrat Studentesc* ; Athanase Joja , secretarul *Blocului Democrat*) ; emisari dela asociația pentru drepturile omului (Paris, Praga) . Peste **40 de avocați apărători** : Grigore Iunian (șeful PRȚ) , Ion Gh.Maurer (pe atunci lider PRȚ) , Al.Măță (PȚ-sterist) , Lucrețiu Pătrășcanu ;

Rechizitoriul a durat o zi și jumătate ; pledoariile apărării au durat o săptămână .
Pe tot parcursul procesului , o campanie zgomotoasă a presei obedient -moscovite a primit răspunsuri pe măsură din partea presei de dreapta și a celei extremiste .

// **Emil Socor** : **<De zece zile asistăm la acest urât spectacol , pe care nu înțeleg cum îl tolerează autoritățile superioare.[...] În special președintele [judecător] nu trebuia să facă din fiecare întrebare , din fiecare gest , o manifestare fascistă .[...]**

Din multe considerente procesul antifasciștilor nu trebuia pornit .[...] s-ar mai putea găsi motivul suspendării lui . > (Cf. "Zorile" , 17 martie 1936)

// **Pamfil Șeicaru** : **< Că profesorul Constantinescu -Iași a continuat să primească leafă de la statul burghez ,suspinând după revoluția comunistă , fiindcă până va fi promovat comisar al poporului, nu strică , ține chiar de cald o leafă ; că același profesor nu a socotit nepotrivire situația sa la o Facultate de teologie , cu toate că nu mai are nici o licărire de credință în Dumnezeu - iată ce ne putem explica ; bietul om acceptă de la actuala rânduială tot ce-i putea da , până ce vremurile visate de el vor veni [...]**

Suntem în perioada de incubație comunistă . Procesul de la Chișinău este doar un prilej inventariere a lățirii răului .[...] **Să urmărim cu atenție ce se petrece în Spania . [.....]**

Isprăvile frontului popular în Spania , premerg isprăvilor frontului popular din România.> (Cf. "Curentul" , 19 martie 1936 ; St.T , p. 248)

// **Toma Vlădescu** : **< Sentința de la Chișinău [corespunde] nevoii imperioase de a pune conștiința publică a acestei țări la adăpost de atâția vagabonzi a ideilor care își fardează cele mai criminale lozinci cu ultimul dicționar al mistificării fabricat în ședințele Kominternului . Se știe astăzi [...] că "antifascismul" este haina străvezie care îmbracă hiena comunistă în încercările desperate de a surpa așezământul nostru de Stat . >**

(Cf. "Porunca Vremii" , 3 aprilie 1936 ; St.T , p. 250)

...Au curs protestele din occident, cu semnături celebre : Romain Rolland, André Gide , Albert Einstein , André Malraux , Henri Barbusse .

Din România, protestele erau semnate de colegii universitari ieșeni ,Iorgu Iordan, Andrei Oțetea , Petre Andrei, Mihai Ralea și mulți, mulți alți intelectuali democrați .

Petre Constantinescu-Iași a fost condamnat la 2 ani și jumătate de închisoare .Îi execută.

La eliberare , se stabilește la București , într-un apartament pe Calea Victoriei .

Frecventeză zilnic legația URSS , unde predă limba română .

Siguranța îl filează și bănuiește că transmite informații și primește ordine de la Komintern ,pe care le transmite celorlalți agitatori comuniști . În 1941, a fost internat în lagărul de la Caracal,

apoi încel de la Tg.Jiu. (p. 250)

1936-1938 : MAREA TEROARE STALINISTĂ

...La 3 mai 1936, alegerile din Franța dau câștigător Frontul Popular, care reunește pe socialiști, raicali și comuniști .La 4 mai, se formează guvernul Léon Blum .

... La 18 iulie 1936, genrealul Francisco Franco se răscoală împotriva guvernului de la Madrid, și începe războiul civil spaniol. La 22 octombrie, guvernul spaniol își dă acordul pentru înființarea brigăzilor internaționale . La 7 noiembrie, primele unități de voluntari sosesc la Madrid .

Ejovcina (1936-1938)

...L 17 august 1936 ,(la șase săptămâni după încheierea procesului "grupului Ana Pauker") la Moscova începe primul mare proces ,(cu sentința pe 23 august) care viza **decimarea vechii gărzi bolșevice** .La 27 septembrie'36, **Ghenrih Iagoda** este înlocuit din fruntea **NKVD**, cu **Ejov** . Perioada ce a urmat , până în 1938 (când va fi înlocuit cu Beria) îi va purta numele "-ejovcina", apogeul represiunii în URSS .

...La 7 oct.'36, este arestat **Karl Radek**, vechi camarad al lui Lenin, șeful propagandei Kremlinului, un Goebbels bolșevic.

La primul proces de mare amploare în boxă se află , printre alții , **Lev Kamenev** (cumnat cu Troțki) și **Grogori Zinoviev**, prietenii apropiați ai lui Lenin dinaintea de 1917.

În fosta sală de bal a Clubului nobilimii , iau loc cam < **150 de cetățeni sovietici** și aproximativ **30 de ziariști și diplomați** . Prezența în sală a străinilor este esențială pentru demonstrație. [...] Prea mulți dintre acești martori privilegiați **s-au lăsat înșelați de un complot neverosimil și de detalii incredibile** . Spectatorii sovietici fuseseră toți **selecționați de NKVD** ; ei erau de fapt mai ales funcționari și oficialități din cadrul poliției secrete . >

(Cf. Robert Conquest , *Marea Teroare* , Editura Humanitas, 1996, pp. 117-118)

St.T: " De data asta , **bolșevicii se răfuie între ei**. O fac public, cu o înscenare savantă și sângeroasă .Condamnările la moarte curg. **Stalin distruge tot ce îi contestă purtarea**, sau ar putea s-o facă . Victimele sale : **șefi bolșevici, funcționari, diplomați , ofițeri** . Dar și cadrele Komintern " (p.275 - 276)

20.000 de kominterniști ...lichidați

Pentru Stalin, Kominternul reprezenta o agentură aserviciilor de spionaj occidentale.

O pepinieră de agitaori care , având contacte cu lumea exterioară , puteau deveni oricând eretici . **Cam 20.000 de kominterniști sunt executați în trei ani :**

- **Grigori Zinoviev** - primul președinte ; demis în '28, a fost înlocuit de **Buharin**, și el ucis;

- **Kirov** (principal contracandidat al lui Stalin) este asasinat în 1934, de asasinarea lui fiind învinuți și "demascați " Kamenev și Zinoviev .

- **Buharin**, **Nicolai Râkov** (ex prim-ministru), **Iagoda** (fost șef NKVD), condamnați și uciși în '38 (în procesul Racovski)

- **Troțki** este asasinat din ordinul lui Stalin în Mexic, la 23 august 1940 .

Racovski- sfârșitul unui bolșevic bulgaro-româno-ucraineano-rus

Cristian Racovski (autorul programului Komintern ;conducătorul revoluției din Ucraina ; secund al lui Troțki), exclus din PCUS în 1927, exilat în Astrahan (aici îl vizitase Istrati) , apoi la Saratov (1928) , apoi la Barnaul (1929- 1934) ; ultimul din kominterniștii care-și recunosc "greșelile", fiind readus la Moscova ('34) .

La declanșarea procesului Kamenev-Zinoviev (aug.'36) el cere în "Pravda" pedepsirea lor exemplară .Arestat (ian.'37) deținut, anchetat, torturat la **Liubianka** .

Procesul lui se judecă în martie'38 (în lotul **Buharin**, **Nicolai Râkov**, **Iagoda**) .

În sala tribunalului sunt ziariști străini, diplomați, agenți ai poliției politice .

.... **Andrei Vâșinski** (procurorul general al URSS) cere pedepsirea lor la moarte .

Racovski (care avea 67 de ani) , este **condamnat la 20 ani închisoare** .

... La 21 / 22 iunie 1941 , Germania atacă URSS .

Stalin cere uciderea tuturor supraviețuitorilor proceselor politice .

Racovski este executat la 11 septembrie 1941; trupul lui este rupt în bucăți și aruncat în pădurea de lângă câmpul de execuție . (p.276-279)

#Decimarea partidelor comuniste "ilegale" de către Moscova

[LD : concluziile istoricilor occidentali (pe care St-T. și le însușește) sunt justificate numai pe jumătate . Jumătatea cea nespusă , este conciliatorismul occidental , care s-a insinuat din geopolitică și diplomație în toate domeniile . Pentru că este adevărat că Moscova și Kominternul nu țineau seama de opiniile din străinătate , dar tot atât de adevărat este și **dezinteresul conjunctural, ignorarea vinovată, egoismul interesat , uneori chiar complicitatea cinică , a diveselor instituții occidentale .**

Asta pe de o parte .Pe de altă parte , a contat foarte mult și faptul că **noile victime ale lui Stalin** nu erau cetățeni nevinovați, eroi pozitivi - iertată să-mi fie categorisirea personajelor ca în critica realist socialistă - ci , la rândul-le , **fuseseră trădători ai țării lor , în care făcuseră acte de sabotaj, spionaj, teroare și asasinat** și procedaseră la fel , cu alte categorii de victime.

În sfârșit , după al doilea război mondial , în Occident a fost **timp și libertate** să se cerceteze acest trecut tenebros , să apară **criticii dinăuntru mișcării comuniste** - printre care unii , în interbelic , cu prestigiul lor , au girat mârșăviile Kominternului - pe când în **țările căzute victime ocupației sovietice și dictaturilor comuniste, tăcerea și minciuna a mai durat aproape jumătate de secol.**

În această categorie se situează și "minusculul" și "fără importanță" PCdR .

În mica lume comunistă de la București , "Marea Teroare" a avut efecte devastatoare .

Belu Zilber scrie : <**Procesele de la Moscova** (1936-1937) au împărțit viața mea în două .

Am citit și recitat stenogramele .Era evident că nu conțineau un cuvânt adevărat .

Nu înțelegeam cum s-a putut ca bolșevicii trecuți prin Siberia , eroii războiului civil , oameni cu nervi de oțel , să declare numai absurdități .

După primele telegrame **n-am crezut că procesele avuseseră loc.**

Apoi **n-am crezut că oameni ca Buharin și Zinoviev puteau fi executați .**

Apoi am crezut și asta , dar mi-am închipuit că au fost într-adevăr comploturi a căror reușită ar fi dus la un Termidor Sovietic , iar **Stalin mi-a apărut ca un Robespierre** care decapitase pe termidorieni . Înainte de război , mi-am dat seama că **au dispărut toate numele cu care intrasem în viață .Toți s-au înșelat ? Toți au trădat ?**

Era imposibil de crezut și **n-am mai crezut nimic, nici adevărul . [...]**

De atunci **am oroare fizică, politică , morală , de Stalin . >**

(Cf. Belu Zilber , *Actor în procesul Pătrășcanu* , Editura Humanitas, 1997, p.67)

... **PCdR a pierdut aproape toate cadrele care se refugiaseră în URSS .**

Stalin , Gheorgh Dimitrov și Boris Ștefanov **au decimat PCdR .**

Nu a fost numai cazul PCdR, ci a tuturor partidelor care acționau în ilegalitate și erau controlate de NKVD.

(Cf. Robert Conquest , *Marea teroare*, Humanitas, 1996, p.473)

Cei vizați nu aveau unde face apel . Opinia publică din diferite țări a privit cu indiferență ce se petrece la Moscova. **Kominternul** care orchestrase multe campanii pentru apărarea comuniștilor judecați în Europa, **își lăsa proprii militanți să fie masacrați în URSS .** Conducătorii Kremlinului și ai Kominternului își arogau dreptul de a dispune de existența dușmanilor și partizanilor lor , fără să se sinchisească de opinia publică .

<**Nici un conducător al Kominternului , nici un conducător al vreunui din partidele frățești , n-a pus nici o dată la îndoială dreptul autorităților sovietice (procuratura , tribunalul , poliția secretă) de a judeca și de a pedepsi pe temeiul Codului Penal , niște cetățeni străini , în baza unor acuzații formale care priveau problemele vieții interne de partid .Ei recunoșteau astfel tacit și fără rezerve că toți cei care aderaseră la "marea familie" a comuniștilor , erau supușii partidului comunist , reprezentat de cârmuitorii Uniunii Sovietice . >**

(Cf. Arkadi Vaksberg , *Hotel de lux. Partidele frățești în slujba Internaționalei Comuniste* , Editura Humanitas, 1998, p.90, 120.)

St.T : " Masacrarea cadrelor partidelor comuniste ilegale , a rețelelor de agenți și propagandiști clandestini , însemna a scăpa de martori incomozi, a "face curățenie" , a șterge urmele . " (p. 278-281)

Epurările din PCdR

La 5 februarie 1937, prezidiul Kominternului decide înființarea de **comisii de control** în partidele comuniste și **trecerea la epurări** . În partidele comuniste ilegale ,rolul acestor comisii a revenit Comitetelor Centrale.

Trebuiau anchetați cei < **ce au violat unitatea și coeziunea rândurilor partidului , au violat disciplina și conspirativitatea partidului , au dat dovadă de insuficientă vigilență de clasă .Și-au ascuns ostilitatea față de partid sub un devotaent aparent (duplicitate) , sunt agenții dușmanului de clasă care au pătruns în rândurile partidului .> (Cf. ANR, Copilăria Comunismului românesc în arhivele Kominternului, editat de Alina Tudor Pavelescu, p. 387 ; ANCR, Copilăria Comunismului românesc în arhiva Kominternului , pp. 419-421)**

/Boris Ștefanov - executantul epurărilor din PCdR

[LD : va trebui să evidențiezi (și să explici) rolul jucat de **bulgarii comuniști în istoria PCdR** . Într-o ierarhie obiectivă (nu cantitativă , ci valorică) cred că ei sunt pe primul loc, urmat de evrei și unguri . Cred ,însă că aproape nu are importanță originea lor etnică , decât ca o ca expresie a unei predispoziții antiromânești inițiale]

Autoritatea o exercita exclusiv Boris Ștefanov, (bulgar din Cadrilater) , **secretar g-ral din 1934**, omul de încredere al lui **Ghorghe Dimitrov**. El este "omul forte" al PCdR , cel care decide totul, în **numele Biroului Politic aflat la Viena** .

La congresul VII al Kominternului (vara '35) , din partea PCdR , participase Boris Ștefanov , Nicolae Goldberger, Marcel Pauker , Șeila Averbuch . **Boris Ștefanov** fusese ales **membru în Comitetul Executiv al Kominternului** .

CC al PCdR nu funcționa însă ;membrii săi erau risipiți în țară (în închisori sau libertate) și în străinătate (Viena, Praga, Moscova) .

...B.Șt. nu reușise să se impună comuniștilor din România. Fusese condamnat în 1928 la **8 ani de închisoare**, dar beneficiase de o reducere de pedepsă (la relaxarea relațiilor cu URSS) și **exclus din PCR** . La plenara din dec.'34 care îl desemnase șef al PCdR spusese : < *Tovarășii români nu m-au apreciat corect , dar Kominternul m-a recunoscut ca lider internațional și m-a pus conducător al PCdR* . >

... În 1937, el este chemat la **Moscova** și însărcinat cu **epurarea comuniștilor români** .

Are ocazia să se revanșeze pentru răceala cu care fusese primit ca șef.

Toți cei cu care avusese dispute , vor dispărea în anii 1937-1940 , cel mai adesea în fața plutoanelor de execuție. Disciplinat , el conduce metodic și cu cruzime operația, **ratificând cererile Kominternului și NKVD**, deoarece procedura cerea ca victima să fie exclusă mai întâi din partid. **Sosirea lui la Moscova** este semnalul declanșării mării epurări din PCdR .

Îi scrie lui Ștefan Foriș (secretar al PCd R) : < *Troțkismul a devenit avantgarda contrarevoluției [...] împreună cu imperialismul german și capitalul financiar mondial , ia parte activă la pregătirea războiului contra URSS [...] Asasinarea conducerii partidului și URSS , a fost încredințată de capitalismul financiar troțkiștilor, lui Troțki, Zinoviev, Kamenev și compania [...] Apărătorii troțkismului sun , la noi în țară , social-democrații de dreapta , fasciștii și presa lor . > . Kominternul îi cere lui **Foriș să publice materialele din procesul acestora , pentru a aduce la cunoștința maselor declarațiile de recunoaștere a acuzațiilor** .*

(Cf. Copilăria Comunismului românesc în arhiva Kominternului , pp. 419-421

/Membri PCdR uciși în marea teroare

// **Marcel Pauker**, arestat, anchetat , executat .Scria despre Ștefanov : < *Tovarășul Boris era urmărit de ideea că s-ar lucra la subminarea lui. Orice observație critică o privea ca pe o ticăloșie , nemaifiind capabil să aprecieze gravitatea acuzațiilor ,și cel mai ușor lucru era să-i vorbești confidențial ,atrăgându-i atenția că cineva îl subminează .>*

(Cf. O anchetă stalinistă , 1937-1938.Lichidarea lui Marcel Pauker , p. 186 .)

// **Gelbert Moscovici** (alias Ghiță Moscu, Alexandru Bădulescu) , în 1936 este **anchetat și exclus din PCdR** - ca oportunist , troțkist ș.a -

Venise la Moscova ca să-și salveze libertatea . Aici găsește închisoarea și plutonul de execuție .Îi scria la 11 iulie 1937 lui Boris Ștefanov :

< La această crimă te asociezi și tu , vă asociați și voi , ce-i drept , prin tăcerea voastră (sau poate prin consimțământul vostru)[...] Nici o formalitate din statut nu vă împiedică să demascați un fals (sunt convins că este conștient) și să resatbiliți un adevăr , dreptatea , să salvați un om , chiar dacă el nu a avut nici o dată de -a -face cu PCR. [...] Am dreptul să cer de la tovarășii mei de luptă să mă apere împotriva minciunii și intrigii [...] Am dreptul să mă apăr, dar nimeni nu vrea să stea de vorbă cu mine. [...] Tovarășe Boris, ți-am scris pentru că astfel îți răpesc mai puțin timp și pentru ca să rămână pe hârtie . [...] și întrucât sunt dispus să țip până voi fi auzit sau până ce mi se va astupa gura , mai bine e să scriu . Sper să nu fie în zadar .[....]

PS. Și tov.Dimitrov e la curent cu aceasta . >

(Cf. ANR, Copilăria comunismului românesc în arhivele Kominternului ,p. 393)

Lista celor uciși :

// **Trei foști secretari generali** ai PCdR : ungurul **Elek Kobloș** (1924-1928) , ucraineanul **Vitali Holosetnko** (1928-1930) , polonezul **Alexandru Danieluk Stepaniski -Gorn** (1931-1934) .

// **O lungă listă** de foști **membri ai Biroului Politic, ai Secretariatului , ai CC al PCdR** : David Fabian Finkelstein , Eugen Rozvany, Alexandru Dobrogeanu-Gherea, Gelbert Moscovici, Dori Goldstein, Leon Lichtblau, Izo Itzcovici , Elena Filipovici, Emil Hmelnițki , Dumitru Grofu, Imre Aladar , Berger Aladar .

// **Cei legați de Lenin, de Troțki, de Cristian Racovski , bolșevicii din 1918** :

Ecaterina Arbore, Alexandru Nicolau , Alter Zalic, Ion Dic Dicescu ș.a.

// **Alte victime pentru "deviaționism"** : Victor Aradi , Gheorghii Ganev, Jacques Konitz, Moise Dubinski, Vasile Popovici, Dumitri Chelerman Petre Zissu , ș.a ș.a

/Biografii cominterniste

// **Ecaterina Arbore** (n.1875, Elveția - executată în 1937 , URSS) .

Fiica unui emigrant rus ,medic, expulzat din Rusia în 1909 , stabilit în România .

Ecaterina devine membră în conducerea PSDR (1910-1918) . Arestată în 1918, în urma tulburărilor din 13 decembrie .

Expulzată din țară, se refugiază în Rusia. Lucrează pentru Comit.Execut.al

Kominternului . Se reîntoarce în România în 1923, și este din nou expulzată în 1924.

Între 1925-1929, face parte din conducerea așa-zisei **Republici Moldovenești Sovietice** (Transnistria), înființată de sovietici în 1924.

Participă la toate congresele Kominternului , și la congresele PCdR .

Este acuzată de legături cu Racovski și **împușcată în 1937** .

//**Alexandru Dobrogeanu -Gherea** (n.în 1879, la Ploești- executat în dec.1937la Libianka) Al doilea fiu al lui Dobrogeanu Gherea . Studii politehnice în Germania ; deputat pe listele PSD , în 1920 .

Face parte din delegația care semnează la Moscova **afilierea la Komintern** ; participă la **Congersul I PCR** , din mai 1921 , când este **arestat** ; figură centrală a **procesului din Dealul Spirii** (febr-mai'22) , **amnistiat** ; secretar al primului CC al PCdR ('23-'24) ;

arestat în procesul comuniștilor din str.Francmason (1925) , face parte din **grupul celor 16 care dispar** în timpul procesului (condamnat la 10 ani, în contumacie) ;

Trăește în Occident, dar participă la toate **congresele PCdR** :

Ploești ('22) , Viena ('24) , Harkov('28) .

Revine în țară în 1928, este **arestat** și, după 35 de zile de greva foamei , este **eliberat** .

În 1932, se stabilește în URSS . Traduce pe Lenin în l.română . Este bolnav psihic .

Colaborează cu Racovski (pe care îl cunoștea din România)

Arestat în toamna 1937, deținut la Liubianka în același timp cu Rakovski , este executat în dec.'37)

// **Eugen Rozvany** (n.1878, la Salonta - executat în '38 , la Moscova).
Studii de drept la Budapesta și Berlin. Din 1900, avocat ; face carieră la Salonta și Oradea .
Aderă la mișcarea socialistă din 1900 , participând la congresele de la Stuttgart(1907),
Basel (1912) . Cade prizonier în război, se repatriază (1919) și se stabilește în România .În
1920, este secretar al PS din Ardeal , calitate în care merge în Rusia și semnează
(împreună cu Cristescu, Fabian, Popovici) , afilierea la Komintern .
A fost arestat de mai multe ori . Din 1926, este membru BMȚ.
În 1928, în **procesul de la Cluj** (de spionaj) , este achitat .
Exclus din PCdR de Biroul de la Viena (1929) , acuzat de "oportunism" , emigrează în
URSS (toamna '31) , unde lucrează în aparatul Komintern și este cercetător la Institutul de
Economie al Academiei, doctor în științe juridice ('37) .
În 1937, este arestat, anchetat și executat în 1938.

// **David Fabian- Finkelstein** (n.1895, Huși- executat 1937, Moscova)
Absolvă Școala Superioară Comercială din Iași.Participă la **grupuri clandestine bolșevice**,
din 1918 , la București . Urmărit de poliție după **13 decembrie'18**, pleacă în **Italia**
și Franța. Merge la Moscova în 1920, și semnează afilierea la Komintern . Participă la
primele congrese ale PCdR . La Congresul III PCdR (1924) , devine membru în Biroul
Politic , trăind în **emigrație la Viena și Berlin** . În 1928, este destituit , împreună cu Kobloș.
Din 1933, trăește în URSS , unde lucrează la Școala de partid "Lenin" , a Kominternului .
În 1937, este arestat, anchetat și executat în dec.'37 .

// **Elek Koblos** (n.1887, lângă Tg.Mureș - executat în 1938, la Moscova)
Tâmplar ; luptător în "gărzile roșii" , **revoluția bolșevică ungară** ; se întoarce în România ,
după căderea lui Bela Kuhn.
Organizator sindical în **greva din 1920** ; delegat la **Congresul din mai'21** ;redactor -șef la
revista "Munkas" editată de PCR ;**secretar general la Congresul PCdR** (Viena , oct.'24) ,
în locul lui Gh.Cristescu . Urmărit de Siguranță, se ascunde , **trăește în exil , la Viena** ,
(în Biroul Politic al PCdR din străinătate între '25-'27) .
Arestat la Kosice în Cehoslovacia (1927) , salvat de extrădare de campania dusă de
"Comitetul pentru apărarea terorii albe" , condus de Barbusse.
Eliberat, **se refugiază în URSS** . În **1928, la Congresul de la Harkov**, este **demis** împreună
cu toată conducerea , apoi este **exclus din Partid**.
La 8 oct.'38, este judecat de Colegiul (tribunalul) militar al URSS , acuzat de troțkism și
condamnat la moarte .

//**Elena Filipovici** (n. 1902, București - executată în 1937, la Moscova)
Muncitoare ; autodidactă ; poliglotă ; în grupurile clandestine bolșevice din 1919 ; arestată
și implicată în procesul din Dealul Spirii ;secretară a CC al UTC între 1923-1925 ; apropiată
de Ana Pauker și Pătrășcanu ; după interzicerea PCdR , trăește în clandestinitate.
Participă la **Congresul V al PCdR** (1931) și la **Congresul VII al Komintern** (1935) ;
devine membră a B.P și Secretariatului . Devine **șeful din umbră al PCdR** (ca concubină)
, în timpul când secretar era polonezul Alexandru -Stepanski -Gorn (1932-1934) .
După căderea acestuia, este tot influentă, contribuind la excluderea lui Boris Ștefanov.
Cade victima revanșei lui Boris Ștefanov.
Este arestată, judecată, executată , ca și Gorn .

//**Imre Aladar** (n. 1900, București - executat în 1937, la Moscova)
[LD: vezi **invalidarea celor 5 comuniști ca deputați** , în **legislatura lorga** ;
Petre Pandrea mănâncă rahat în amintirile sale ...]
Tâmplar; în PS din 1919 . Participă la toate congresele Kominternului și ale PCdR ;
este arestat de peste 20 de ori pe termene scurte ; 150 zile greva foamei ; șeful
sindicatelor unitare (comuniste) .
În 1928, la Congresul al IV-lea (Harcov) , **membru al CC al PCdR** .
Ales deputat (1931) , cu Lucrețiu Pătrășcanu și alți 3 , din partea BMȚ.
Expulzat din România (1931-32) , pentru că nu avea cetățenia română , la proces fiind
apărat de Petre Pandrea , care își amintește : < *Imre Aladar primul meu prieten comunist*

*[...] Este invalidat pentru a i se lua locul la instigația lui Pamfl Șeicaru , ca să facă loc redactorului său, Cezar Petrescu .Aladar a fost invalidat ca deputat pentru naționalitate maghiară [...].Mama lui era româncă (Maria Boeru) .Tatăl, tâmplar maghiar așezat în Capitală . Pentru a preîntâmpina o decizie dreaptă a Justiției , Imre a fost expulzat în Ungaria [...].L-am revăzut la Oradea Marea într-o podgorie a avocatului comunist Rozvany (ucis de staliști în URSS) Imre era născut și crescut la București , autodidact dotat , tâmplar, comunist înflăcărat , intelectual prin vocație, mare orator > (Cf. Petre Pandrea, Reeducarea de la Aiud, Editura Vremea, 2000, pp 155-156; 404-409) Emigrat în URSS , **este judecat în 1937, condamnat la moarte și executat la Moscova**, sub acuzația de "**șovinism românesc**". Petre Pandrea comentează : < **La București, prea puțin român , la Moscova, prea mult român .** >*

//**Gelbert Moscovici** (n. 1889, Tg.Frumos - executat la Moscova, 1937) Școala Superioară de Comerț, București ; fratele lui Ilie Moscovici ; din 1906, la Cercul România Muncitoare (viitorul PSD) .În 1918, arestat pentru activitate clandestină , de administrația germană ; după război, organizează **celule bolșevice** ; urmărit de poliție , în 1919 se refugiază la **Viena** ; se reîntoarce la București (1920) unde conduce rețeaua bolșevică și organizează atentatul de la Senat (dec.'20) Participă la **congresul III al Kominternului** (1921) ; reprezintă PCdR la **Federația Comunistă Balcanică** (1922) ; apoi PCdR la **Komintern** (1923) Cariera sa intră în declin de prin '28- '29, când Stalin se descotorosește de "vechea gardă " . Este cetățean sovietic ; funcționar la diverse instituții sovietice ; lucrează într-o editură . În vara anului 1937 , este executat .

// **Ion Dic Dicescu** (n. 1893, București - executat la 4 ian.'38) Absolvent de școală comercială ; din 1914 , redactor șef la "*România muncitoare*", jurnalul PSD ; din aug. 1916, corespondent de front la "*Adevărul*". În 1917, este rănit și evacuat în Rusia . **Revoluția bolșevică** îl surprinde la **Petrograd** . Intră în **Partidul bolșevic**, face parte din **Gărzile roșii** de la Petrograd ; participă la **Congresul II al Sovietelor** când Lenin anunță preluarea puterii (17oct ./7 nov.1917) . Din febr.1918, la **Odessa** , este secretar al *Comitetului militar revoluționar român* , și secund al lui **Cristian Racovski** . IGDuca - un virtuoz al portretelor - îl descrie : < *Era un evreu din București , Isidor I.Kantor [...]. Spirit aventuros, lipsit de orice scrupul , la nevoie puțin escroc, de o ambiție patologică , făcuse înainte de război pe ziaristul pe la "Facla" lui Cocea, și pe la "Adevărul" . Din Isidor I.Kantor ,devenise succesiv , cu o fulgerătoare repeziciune, Dore I.Kantor, Dic.Dicescu , și chiar, la un moment dat , pe vremea când Dissescu era ministru , CIDissescu .Acum [1918] făcea parte la Odessa din adunarea revoluționară numită Rumcerodul, care stăpânea tot sudul Rusiei , tăia și spânzura , iar acest june tiran se ilustra prin cruzimea sa față de bieții refugiați români .* > (Cf. IGDuca , Memorii , vol IV, partea a II-a , Editura Machiavelli , 1994, p.60) Iar Henri Stahl (aflat la Odesa cu Parlamentul român în refugiu) îl înfățișează astfel : < ... era îmbrăcat în haină verde rusească ostășească , cămașă roșie și cu revolver la cingătoare .> (Cf. Henri Stahl, Parlamentul în URSS , Editura Domino, 2003, p. 183) În toamna lui 1918, face parte din **armata lui MVFrunze** , care luptă **pe Nistru împotriva armatei române**. Din 1927, este **profesor la Academia militară sovietică** , pregătește cadrele spionajului sovietic pentru România și Balcani . Este arestat la 5 apr.'37 și **executat la 4 ianuarie 1938** .

// **Alexandru Nicolau** (n.1889 - executat în 1937) Studii de drept , doctorat la Paris ; scrie la România muncitoare (organ PSDR) . În 1912, judecat pentru un art. "*Către recruți*" , apărât de C.Mille și MGBujor-achitat . În 1916, la Paris, scrie broșura "*L'oligarchie roumaine*" . În 1917, pleacă în Rusia, la Odessa, activează în **Comitetul social-democrat** ;face parte din **Batalionul revoluționar român** ;scrie la ziarul "*Lupta*" al lui MGBujor . În 1919 publică broșura "*Revoluția socialistă în România*" .

În 1920, se întoarce în România și este arestat , condamnat ; reușește să evadeze din Jilava, cu Alecu Constantinescu .Pleacă la Moscova .
În martie 1921, condamnat la moarte , în contumacie .
Lucrează la Universitatea Comunistă din Moscova .
În 1937, judecat, condamnat la moarte, executat .

//**Timotei Marin** (n. 1897, Basarabia- executat în 1937, la Moscova)

Absolvent al Facultății de Litere din Iași . Secretar al celulei clandestine bolșevice ; arestat pentru participare la **grupul terorist de la Senat** ; conduce rețele , coordonează curierii care vin din Rusia , distribuie fonduri și material de propagandă ., asigură aparatul tehnic al PCdR . Judecat în **procesul din Dealul Spirii** (1922) .

Arestat în 1925, pentru implicarea în rebeliunea de la **Tatar Bunar** ; în 1926, scapă de arestare (se ascunde la Costa Foru) ; pleacă în **Cehoslovacia** , este arestat la Kosice , scapă ; se refugiază la Viena .

Din aprilie 1928, trăește în URSS,; scrie la diverse reviste comuniste ; participă la Congresul V al PCdR (1931) :..

În 1937, este arestat , anchetat și executat .

// **Leon Lichtblau** (n? - executat în 1937)

Student, face parte din primul val de "clandestini" din România.Împreună cu Max Goldstein , montează bomba de la Senat (dec. 1920) . Se refugiază în Rusia .

Între 1928-1930, membru al Biroului Politic al PCdR (colaborează cu Vitali Holostenko) . Este profesor la Școala leninistă de partid a Kominternului . Împușcat în 1937 .

// **Victor Aradi** (sociologul)

În 1928, **arestat și judecat** la Cluj , pentru activități comuniste ; **achitat** în urma unei campanii organizate de Komintern în Occident .

În 1930, **acuzat de spionaj** în favoarea URSS , **condamnat la 15 ani** .

În 1933, **achitat** în procesul de la Iași, în urma unei înțelegeri între guvernele de la București și Moscova .

Emigrează în URSS . Este arestat , anchetat și **împușcat în 1937, acuzat de spionaj în favoarea României** .

//**Dori Goldstein** (Rudolf, Rudi) - împușcat în 1938 .

Face parte din aparatul Kominternului și lucrează ca agent în toată Europa.

Din 1928, membru în Biroul Politic al PCdR .În luptele fracționiste dintre '28-30, îl susține pe Marcel Pauker , și este demis. A fost căsătorit cu Șeila Averbuch (Vanda Nicolski , agent Komintern) . Este împușcat în 1938

Scăpați de lichidare

Cei care au scăpat de măcel au susținut mai târziu că șansa lor a fost de a nu se fi aflat în URSS în perioada Marii Terori . Printre ei : Emil Bodnăraș, Lucrețiu Pătrășcanu , Ana Pauker, Gheorghe Cristescu , Alexandru Iliescu ș.a

S-au salvat și cei ce au plecat voluntar la războiul spaniol . Printre ei : Petre Borilă,

Gheorghe Vasilichi, Constantin Doncea ,

// **Vanda Niolski** (Șeila Averbuch)

Agentă Komintern . **Arestată** (împreună cu Radosovețki) la **Praga** (1932) , trimisă în țară ; evadează de sub escortă . **Arestată** (împreună cu Marcel Pauker) la **Viena** (1936) .

În 1937 (împreună cu Marcel Pauker) , se întoarce la **Moscova** .

În 1938, este închisă în lagăr ; a îngrijit o vreme copii Anei și Marcel Pauker ;

Eliberată în timpul războiului , participă la campania Armatei Roșii spre Vest, până în 1945 .

// **Eugen Iacobovici** (Marosi) - scapă de execuție

Tinichigiu ; căsătorit cu sora Anei Pauker, Bela Rabinsohn. Școala leninistă de partid la Moscova . Din '30, membru al Biroului Politic al PCdR . Acuzat de legături suspecte și deviere ideologică , este pedepsit , degradat ,exclus din PCdR , trimis în România .

Asta i-a salvat viața .

/Marcel Pauker- kominternist de carieră

Marcel Pauker (împreună cu Șeila Averbuch, alias Vanda Nicolski) fuseseră **arestați la Viena** ,la 29 oct.'36 și eliberați în iulie '37.

Ajung la Moscova la 8 oct.'37 , via Praga , într-un moment când teroarea atinsese apogeul, **majoritatea militanților PCdR fiind arestați , mulți executați deja**, însăși Elena Filipovici (care ceruse anchetarea sa în sept.'36) era arestată la Liubianka și urma să fie executată în scurtă vreme . Dacă ar fi refuzat să vină , se salva. Și totuși se supune docil, și merge să "raporteze" .Se instalează la Hotel Lux (hotelul kominterniștilor importanți). Ancheta se declanșează chiar a doua zi.

La **26 ianuarie '38** , **Wilhelm Pieck** (secretar al Kominternului) , îl anunță că a fost **exclus din PCdR** : < *Tovarășul (M-n) Pauker a condus o luptă împotriva liniei Internaționalei Comuniste , și o fracțiune în Partidul Comunist din România , a încălcat în mod evident regulile conspirativității și a întreținut legături cu elemente troțkiste .>*

La 21 martie'38 ,este arestat de NKVD , sub învinuirea de <**spionaj în favoarea unui stat străin**> .Urmează interogatoriile. Pauker **se recunoaște vinovat** de legături cu Elena Filipovici, Alex.Dobrogeanu Gherea , Vitali Holostenko ș.a, deja executați ca "dușmani ai poporului".La un interogatoriu din 31 martie'38 , declara : < **Mă recunosc vinovat de a fi într-adevăr spion și de a fi dus , trăind pe teritoriul URSS , o activitate de contraspionaj , în favoarea Serviciului de Informații român.** > .

La 29 iulie '38 , este judecat și **condamnat la moarte prin împușcare** .

Este executat la **16 august 1938**.

... **Marcel Pauker** (n.1896, la București) provenea dintr-o familie evreească româniată . Tatăl său, Simon Pauker , lucrase ca redactor la "*Dimineața*" și "*Adevărul*" și era proprietarul celui mai influent ziar economic din epocă, "*Argus*" .

La București, a urmat cursurile școlii evanghelice , fiind un elev eminent .

A absolvit Politehnica din Zurich (1921) .

S-a înscris în PS în 1918 (stânga radicală) , este adeptul afilierei la Komintern ;

se căsătorește cu Ana Rabinsohn (1919) , cu care va avea 3 copii .

Face **carieră rapidă în PCdR** : membru în Biroul Politic (1922), reprezentantul partidului la federația Comunistă Balcanică . .

În 1924, este arestat ; judecat în stare de libertate în "procesul comuniștilor din str. Francmasonilor" (1925) , **condamnat la 10 ani închisoare** ...dar reușește să fugă în timpul procesului și **se refugiază în URSS** (dec' - apr 27) .

Merge la Paris , ca agent Komintern , unde colaborează scurtă vreme cu Racovski (ambasador URSS), cu care are un conflict . Pleacă la **Viena** (unde se află Biroul Politic al PCdR) , lucrând pentru "Ajutorul Roșu" , făcând campanii împotriva regimului "oligarhic" de la București , pentru Pavel Tcacenco, pentru Boris Ștefanov.

Din 1928, după Congresul PCdR (Harkov), se întoarce **la București** unde conduce secția de presă (ziarul "Înainte" , al BMȚ , este controlat de el) .

Intră în conflict cu Vitali Holostenko , devenind liderul unei "fracțiuni" , disputându-și puterea, denunțându-se reciproc la Viena (Biroul PCdR) și Moscova .

Între 1930-1932 , Kominternul îl cheamă **la Moscova** : lucrează ca inginer la Magnitogorsk , își face autocritica și este reintegrat în Secretariatul PCdR .

În 1933 ,revine în România : se ocupă de organizarea evadării lui Doncea și Vasilichi , devine membru al Biroului Politic .

(Cf. *O anchetă stalinistă .1937-1938. Lichidarea lui Marcel Pauker* , Editura Univers Enciclopedic, p. 24, 86,222, 248-249) (Stelian Tănase, p. 283 -287)

#De ce s-au lăsat masacrați acești oameni ?

[LD: sunt întrebările retorice ale lui Stelian Tănase. El dă și câteva răspunsuri, la care subscriu . Dar - cred eu- nu ajunge la miezul problemei : ei sunt apatrizi sau cetățeni ai doritului stat internațional proletar plănuț de Moscova .

Ei nu aparțin naționalității prin naștere ; nici națiunilor (sau țărilor) din care proveneau,

ci Rusiei Sovietice .]

" **De ce** acești oameni se duc singuri ca mieii la tăiere ? [...] **De ce** se întoarce Marcel Pauker în URSS ?[...] **De ce** nu protestează , de ce nu preferă pur și simplu să rămână în Occident și să-și salveze viața ? [...] Credea Marcel Pauker în în acuzațiile aduse lui Kamenev și Zinoviev, lui Radek și Tomski ?[...] **De ce** a a acceptat Marcel Pauker să facă acel drum plin de pericole ? [...] Credea în acuzațiile de trădare , spionaj , de complot antirevoluționar , de tentativă de asasinare a lui Stalin ? [...] Se credeau ei inocenți ? "

Câteva răspunsuri : unii se găsesc în URSS și nu au scăpare ; alții nu au vrut să recunoască recunoașterea eșecului , a lipsei de sens a vieții lor ; alții ar fi trebuit să recunoască că slujiseră o dictatură , că se înșelaseră ; preferau să se lase anchetați , torturați uciși , deportați în Siberia ; un instinct al morții îi atrăgea pe "revoluționarii de profesie" spre plutoanele de execuție ; erau niște ființe ale întunericului și subteranei , conspiratori risipiți în Europa ; participaseră la acte de terorism , la comploturi ; în labirintul clandestinătății , nimeni nu e inocent , nimeni nu-și poate susține nevinovăția ; viața ascunsă , conspirația , era aerul ce-l respirau ; străinii rezidenți nu știau dacă a doua zi sunt liberi , dacă noaptea vine NKVD să-i aresteze ; stăteau cu bagajele făcute ; intrigile , scandalurile sunt curente ; mulți preferă să-i "demaște" pe ceilalți , cu gândul să scape ; Toate partidele comuniste au reprezentanți la Moscova . Mii de cadre comuniste trăesc la Moscova , refugiați din țările lor .

Milovan Djilas scrie : <În acțiunile de epurare au avut de suferit mai cu seamă **comuniștii emigranți , membri ai partidelor ilegale**, pentru care nu avea cine să intervină .

Emigranții bulgari au avut norocul că Dimitrov era secretarul Kominternului [...] i-a salvat pe mulți .**De iugoslavi nu avusese cine să se preocupe ; ei își săpau groapa unul altuia** în întrecerea din jurul autorităților din partid și în dovedirea atașamentului față de Stalin și de leninism .>

(Cf. Milovan Djilas, *Întâlniri cu Stalin* , Editura Europa , f-a, p.23)

Stelian Tănase : " **De la cine puteau spera un sprijin acești comuniști ?**

De la guvernul român ? Nu, de vreme ce se declaraseră fățiș adversari , dispuși să folosească mijloace violente pentru a-l răsturna . [...]

De la societatea românească putea veni vreun sprijin ? Nu, de vreme ce comuniștii militau pentru destrămarea statului român așa cum se configurase prin pacea de la Versailles . Opinia publică era net antibolșevică și antisovietică .

Comuniștii masacrați la Moscova avuseseră parte de **processe corecte în România** , cu drept de apărare și de apel . **Presa srisese despre ei** .

Primiseră pedepse uneori mari , dar cel mai adesea infime. Pedepsele au fost totdeauna reduse , și mulți au fost **grățiați** sau **amnistiați** . [...] **Intellectualii , avocații , militanții civici , oamenii de stânga , s-au mobilizat** când **comuniștii au fost judecați** la Cluj, Timișoara , Iași, Chișinău, București, Craiova, Brașov.

Aceștia au rămas însă muți în fața proceselor de la Moscova . Stânga românească , intelectualii democrați , militanții tuturor cauzelor umanitare , pacifiste , gazetarii antifasciști au avut **aceleși comportament complice ca și în Occident** .

Romain Rolland, Léon Blum, George Duhamel, Albert Einstein, André Malraux, Lion Feuchtwanger ș.a **au păstrat tăcerea** . **Ei au acceptat** ca bolșevicii , agenții Komintern, români sau nu , **să fie judecați și executați la Moscova** , după ce nu admiseseră să fie judecați după regulile justiției acasă la ei . S-au mobilizat în cazul lui Boris Ștefanov, al ceferiștilor de la Grivița , al grupului Ana Pauker, al lui Petre Constantinescu-Iași .

Nici un cuvânt de protest , însă , **când la Moscova au fost masacrați** Cristian Racovski , Alexandru Dubrogeanu Gherea , Marcel Pauker, Elena Filipovici și ceilalți .

În operația anti Komintern, **Stalin a avut mai mult succes decât Siguranța română**

[...] **Erau prizonierii lui Stalin și Ejov nu doar fizic, ci și mental "**

< **Toți au dispărut fără urmă , și nici o ambasadă n-a făcut nici un demers pentru a afla ceva despre soarta lor**. Această discreție a fost favorizată de faptul că, de cele mai multe ori , ei **soseau ca spioni de rând , sub nume false și cu acte false**. [...]

clandestinitatea se întorcea împotriva militanților internaționaliști .>

(Cf. Arkadi Vaksberg , Hotel de lux... p. 238)

(St.T , pp. 284-285 ; 293-294)

1939-1941.Komintern kaput : sfârșitul Frontului Popular

Pactul Ribbentrop -Molotov , 23 august 1939

[LD : nu mă simt ofensată că St.T. nu cunoaște cartea mea. Se ocupa cu totul altceva în anii dinaintea revoluției ...Pasiunea de istoric i-a apărut după 1989, și pentru el au autoritate doar autorii străini sau cărțile apărute după 1989. .]

Ribbentrop și Molotov semnează la Kremlin, în prezența lui Stalin, pactul sovieto-german **Liderii Kominternului nu erau la curent**, sunt luați prin surprindere .

Dimitrov cere să fie primit de Stalin chiar la 24 august ; împreună cu **Manuilski** , trimite o scrisoare în care cer lămuriri . **Stalin** îi primește abia pe 7 septembrie , la o săptămână după ce războiul începuse...

La 8 septembrie , obedient, Kominternul publică un p.d.v : cel al lui Stalin .

(Cf.Alexander Dalin și F.I. Firsov, Dimitrov & Stalin, 1934-1943 . Letters from the Soviet Archives , Yale University Pres, 2000, pp. 148-163)

// PCdR - derută, paralizie, bâlbâială

[LD : îmi voi păstra în mare parte analiza din carte , deoarece "cotitura" este surprinsă mai adecvat . De la St.T. preiau notele Siguranței, destul de palpitate .]

La București , este nevoie de câteva săptămâni pentru a produce o reacție .

Câțiva "tovi" , prea legați de politica Frontului Popular, sunt îndepărtați , acuzați de "colaboraționism" cu burghezia, cu PSD, cu partidele democratice ...Acuzația de provocator, trădător, abundă . Suspiciunile sunt alimentate de arestările numeroase .

Siguranța avea informatori la vârful PCdR . Cel mai activ, este **Nicu Tudor** (ceferist , membru în Secretariat , secretar pe București și jud.Ifov) care furnizează adresele tipografiilor , caselor conspirative , discuțiile .

Internările în lagăr, arestările, supravegherea strânsă, paralizează partidul . Se manifestă o demobilizare marcată. **Intellectualii** ce se apropiaseră de politica Frontului Popular, **se îndepărtează de PCdR** .

La 23 august 1939, **PCdR devine iar o sectă , rupt de societatea românească** .

Sunt reluate lozincile dinainte de 1934. Fascismul, Berlinul, dispar de pe agenda luptei .

Liderii PCR din țară , aflați în libertate - Bel Breiner, Ștefan Foriș, Teohari Georgescu , Iosif Roitman-Chișinevski , Gavrilă Birtaş, Vasile Luca - **și cei din închisori** - Ilie Pintilie, Gheorghiu Dej, Ana Pauker ș.a - **se aliniază politicii Kominternului** .

Pactul sovieto-german este lvrat opiniei publice ca un succes al URSS , o slăbire a lagărului imperialist reprezentat de Anglia și Franța ; se observă o apropiere de legionari ; este atăcat Carol II și guvernul său , care vrea să atace URSS .

Grupul aflat la Moscova , condus de **Boris Ștefanov**, are o **reacție întârziată** .

Ștefanov reia vechile teze dar este destituit și numai protecția lui Dimitrov îl scapă

de gulag . Secretar general este numit **Bela Brainer** .

După moartea acestuia (mart.'40) , câteva convocări la Moscova eșuiază (Siguranța îi

arestează la trecerea graniței) ; **Teohari Georgescu și Foriș** reușesc să ajungă

la Moscova (mai'40) , rămânând acolo până la sfârșitul anului .

PCdR este complet decapitat . E un stat major fără comandant și fără soldați

(p. 296- 297)

// Împușinarea comuniștilor prin pierderile teritoriale din 1940 .

[LD : St.T tratează foarte superficial această etapă . Este șocant chiar că nu găsește în documentația sa **episoadele de entuziasm cu care au întâmpinat comuniștii** - în mare parte evrei - din Basarabia și Bucovina **trupele Armatei Roșii** , cum s-au dat la **batjocorirea armatei române** în retragere ; a basarabenilor și bucovinenilor care s-au refugiat în România ; cum s-au năpustit la **distrugerea monumentelor istorice românești** , și cum și-au oferit serviciile noilor autorități. Nu se mai ocupă deloc de teritoriile "cedate" , în schimb redă cu lux de amănunte ce pătimeau în România ciopârțită .]

Anexarea Basrabiei și Bucovinei de nord , în urma ultimatumului sovietic ; urmată de cedarea Cadrilaterului și a nordului Transilvaniei ; abdicarea Regelui Carol II, instaurarea regimului Antonescu (în colaborare cu legionarii) ...

" Comuniștii, risipiți , puțini la număr, sunt absenți în toată această perioadă . "

În timpul crizei din vara anului 1940, autoritățile române au luat măsuri împotriva PCdR :

< *Arestări, internări în lagăre, aproape întreg activul legal a fost dintr-o dată internat în lagăre . Razii zilnice , patrulări de noapte . De altă parte, mobilizare generală .*

Toate acestea au dat partidului proletariatului lovituri extrem de grele . >

(Cf. ANCR , Partidul Comunist din România în anii celui de-al doilea război mondial, 1939-1944, p. 145)

Ocuparea Basrabiei și nordului Bucovinei , atrage multe din cadrele PCdR .

Ele văd în trecerea în URSS, ieșirea din condiția de "paria" al societății .

Este un exod de cadre care nu poate a fi oprit de șefii PCdR .

O altă pierdere se produce la **cedarea Cadrilaterului**, care dăduse PCdR multe cadre

(Racovski, Ștefanov, Ganev, Crosnev, Petre Gheorghe ,Petre Borilă ,Dumitru Coliu

fiind cei mai cunoscuți) ; după **Dictatul de la Viena** ,cadrele comuniste din nord-vestul

Ardealului , rămân pe teritoriul Ungariei .

În decembrie 1940, Ștefan Foriș, abia numit secretar al PCdR , întorcându-se de la

Moscova scria în Raportul către Komintern : <*Dușmanul de clasă nu a putut nimici partidul nostru .Însă după eliberarea Basrabiei și a Bucovinei de Nord, și după evenimentele din septembrie, dictatura regală , respectiv dictatura legionară au dat lovituri grele [...]*

partidul a pierdut aproape jumătate din membrii săi .>

(Cf.Dan Cătănuș, Ioan Chiper, Cazul Ștefan Foriș, Editura Vreea, 1999 ,p. 17)

(p. 297 - 299)

//Apropierea de legionari

[LD : St.T. o dă în bară când încearcă să facă "istorie integrată" . Evocarea alegerilor din 1937; colaborarea împotriva dictaturii regale , ș.a sunt asemenea mostre, care vorbesc de apropierea între comuniști și legionari .În realitate, nu a fost vorba de colaborări, ci de **infiltrări , cu scop de spionaj și provocare de incidente**]

Pactul Ribbentrop -Molotov , care produsese această răsturnare , însemna și o

colaborare între comuniști și legionari . Interferența dintre cele două grupări extremiste

era mai veche . La alegerile din '37, **comuniștii colaboraseră cu PNT** , care semnaseră

cu legionarii un pact de neagresiune . **Ceferiștii și muncitorii de la Malaxa votează** , în

majoritate , cu legionarii ; *Corpul muncitoresc legionar este condus*, în majoritate, de foști

comuniști . **MGBujor** spune despre muncitorii trecuți la extrema dreapta : < **dacă poartă**

cămașă verde , o fac de formă , căci în sufletul lor sunt toți roșii >

(Cf. ANCR , Partidul Comunist în anii celui de-al doilea război mondial, p. 173)

... **Rețelele subterane se întâlnesc** , au loc negocieri și **acțiuni comune în perioada**

dictaturii regale , în perioada 1938-1940 . **Comuniștii intră în mișcarea legionară** .

În nopatea de 26/ 27 nov. 1940 , escradonul morții legionar împușcă 65 de foști demnitari

carliști, dar **se oprește din măcel când ajunge la celulele cu deținuți comuniști** .

... După **rebeliunea legionară** (21 ian.'41), presa și cercurile politice au afirmat că

a existat **o prezență comunistă importantă** , și că rebeliunea a fos **incitată de**

comuniști, cu sprijinul Moscovei . (p. 299- 300)

//Ana Pauker - în slujba Kominternului (1936- 3 mai 1941- septembrie'44)

< *Proces verbal . Astăzi 3 mai 1941. Întocmit de noi reprezentantul autorităților*

grănicerești URSS , It.Dokalin și Pavel Ghica , președintele comisiei de repatriere

Ungheni, s-a predat din în URSS în România deținutul politic Moș Ion Codreanu

și din România deținuta politică Ana Pauker .Prezentul proces verbal s-a întocmit în

două exemplare , în limba română și rusă . Am primit și am predat .Împuternicit

autorit .române , judecător ,ss Ghica . >

Un inspector de poliție notează : < [Ana Pauker] are o ținută mândră de **comunistă**

înfocată ce o caracterizează , care în vorbe a manifestat **bucuria că pleacă în URSS** unde-și va aranja situația pe placul ei , întrucât se simte destul de capabilă și energică pentru a căpăta un post de comandă [...] Este femeie destul de inteligentă, cultă , și **doctrinară a ideii comuniste și foarte periculoasă** , care socotim că pășind pe teritoriul Sovietic, **va căuta să denigreze statul român.** >

(Cf. Adevărul literar și artistic , 21 iulie 1998)

...Trecuseră 5 ani de la procesul de la Craiova. Până în 1940, fusese încarcerată la închisoarea **Dumbrăveni** , unde este șefa de necontestat a celei de partid . Și în închisoare fiind, nu este uitată. Pentru ea se trimit proteste și se strâng semnături **Oficial, URSS face presiuni . În Spania, un detașament al brigadiștilor români** - comisar politic Valter Roman - îi poartă numele.

Dolores Ibaruri-Passionaria îi scrie în 1937. **Aurore Thorez** (soția lui Maurice Thorez) îi îngrijește copilul avut cu Eugen Fried (de unde zvonul că Thorez i-ar fi tată) . I se dedică poezii : <Curajul tău, o , soră AnaPauker / Va inspira norodul pretutindeni / În căsuțe tainice și oarbe / Tu ești lumina primăverii / [...] Așa te vreau pictată pe lista de eroi / Cu dalta mea , eu voi cipli portretul tău[...] > (ziarul "Deșteptarea " din Detroit , 1 mai 1937) . Regimul de detenție nu este prea dur .

[LD Aici să introduci regimul din închisorile comuniste , pentru a se vedea cum a înțeles tovarășa Ana să trateze adversarii , când a ajuns la putere]

... Un **Raport din 1937** îl descrie : < În **penitenciarul Dumbrăveni** se găsesc actualmente încarcerate **85 de condamnate** . [...] Încarcerarea acestor deținute este dintre cele mai comode, deoarece sunt repartizate în 3 dormitoare și având un regim excepțional de blând [...] dă impresia unei **mici republici comuniste** organizată și condusă de un comitet [...] în fruntea acestui comitet tronează **Ana Pauker** .[...] Sub salteaua Anei Pauker s-a găsit o hartă a Spaniei , cu toate însemnările la zi ale frontului de luptă [...] după dările de seamă ale ziarului Universul cât și ale ziarului Dimineața . [...] evidența sumelor de bani sosite din diferite părți și a alimentelor sosite de la rudele deținutelor și MOPR [...] >

Resortul siguranței și GPU .Șefa acestui resort este Ana Pauker care < în orice moment , știe tot ce se întâmplă între deținute și înăuntrul penitenciarului .>

Scrisorile se citesc cu toate deținutele ; cine a fost la vorbitor, raportează ce a discutat .

[LD Aici să introduci regimul din închisorile comuniste , pentru a se vedea cum a înțeles tovarășa Ana să trateze adversarii]

... Un **Raport oficial din apr.'41**, adresat Consiliului de Miniștri transmitea :

< **La Dumbrăveni** se găsesc în total **90 de deținuți**, dintre care **30 de bărbați** [drept comun] și un număr de **41 de comuniste** , **11 legionare** , **7 spioane**, și **1 condamnată de drept comun**. [...] Din cele 41 de comuniste [...] **33 sunt evreice** , **7 maghiare** și **1 româncă**. [...] Până în 1936, aceste comuniste au executat pedeapsa la Deva , iar **din 1936 au fost transferate la Dumbrăveni** , unde au rămas până în martie 1940.

De la această dată , au fost **transportate la penitenciarul special** [...] de la **Râmnicu Sărat**, unde li s-a aplicat un **regim mai sever**, fiind ținute în celule complet separate , aplicându-li-se pedepse mult mai des. [...]

La 5 octombrie 1940, au fost depuse la **Caransebeș** , iar la 30 noiembrie 1940, au fost transferate din nou la **Dumbrăveni** . [...]

ANA PAUKER , în conformitate cu decretul-lege nr.3351 din 5 octombrie 1940, a fost **redușă 1/4 din pedeapsă** , iar termenul deținutei care urma să expire în 1946, cu această reducere **expiră în 1943**. [...] Cele 41 de comuniste sunt deținute într-o aripă a închisorii ,au dormitoare comune , câte **10-12 într-o cameră** [...] Li se gătea înainte **carne** de trei ori pe săptămână, acum de numai două ori ; primesc $\frac{1}{2}$ **pâine** pe zi , iar dimineața $\frac{1}{4}$ **kg lapte** . [...] deținutele au dreptul să primească până la **20 kg cantitate de alimente** expediate prin pachete pe lună . În privința sumelor de bani [...] aceste fonduri le revin din două surse : **75 % din valoarea muncii lor** în ateliere [...] **bani trimiși de familiile lor** . Cercetând condica de mandate , am constatat că ANA PAUKER a primit de la Simon Pauker [socrul] din București , b-dul Pache , nr 15, la 4 martie 1800 lei iar la 5 martie , 1000 lei [...] Condamnatele au **dreptul la corespondență limitată**, **3 scrisori pe lună și vizite** [...] au o **bibliotecă** [...] li se

permite lectura **ziarului Universul** [...]

La vizită am găsit-o pe condamnată **ANA PAUKER fumând**, într-o atitudine foarte ireverențioasă [...] pe lista de muncă pe luna februarie 1941, **n-am găsit ca ANA PAUKER să figureze cu vreun obiect lucrat de ea.** >

(Cf. ANCR, Partidul Comunist din România în anii ... pp.174-178)

În mai '44 se zvonește că Ana Pauker ar fi cerut Aliaților, la Radio -Moscova, să bombardeze orașul și închisoarea Dumbrăveni, pentru că ar fi fost supusă unui tratament neomenos. Autoritățile locale fac o notă: < **Pe tot timpul cât a fost închisă, Ana Pauker s-a bucurat de un regim excepțional de bun. Ea avea la dispoziție 6 femei, dintre care 4 evreice, care erau un fel de doamne de companie și care îi procurau din oraș sau din altă parte ce dorea. Într-o cameră a penitenciarului își instalase un atelier de croitorie în care, pe lângă lucrul ei personal, se executau diferite articole de lingerie cu broderii și rochiile de damă, care erau vândute în oraș. Din banii rezultați din aceste vânzări, Ana Pauker pretindea că se întreține, deși, în realitate, i se trimiteau lunar din toate părțile câteva zeci de mii de lei.** >

(Cf. ANCR, Arhiva CC al PCR, Colecția 50, pp 23 -24)

... Ana Pauker trăește un oment critic în toamna 1938, la Dumbrăveni, când află din "Scânteia", că **Marcel Pauker** (cu care continua să fie căsătorit, deși erau despărțiți) a fost executat. Cîră legenda că ea și-ar fi denunțat soțul. Este inexact.

La "prelucrarea" din celulă ea afirmă că dacă a fost judecat, partidul a avut dreptate.

... Mutată la Râmnicu Sărat, ea primește vizita lui **Ștefan Foriș**, interesat de poziția sa. Ajuns la Moscova, el va raporta răspunsurile ei, care au fost probabil favorabile din moment ce Moscova solicită statului român schimbul de prizonieri (în 1941).

...La 22 septembrie'40, **legionarii** fac un pelerinaj la închisoarea din Râmnicu Sărat.

Gardiștii fac fotografiile conversează pe diverse teme politice cu Ana Pauker și celelate deținute (Cf. interviu cu dr. Șerban Milcoveanu, 13 februarie 2004; vezi și Robert Levy, Gloria și decăderea Anei Pauker, Editura Polirom, 2002, p. 50)

...Transferată la Caransebeș, Ana discută cu **Gheorgiu Dej**, cca 2 ore.

("Doftaniștii" au fost aduși la Caransebeș după cutremurul din 9/10 nov.'40)

Se vor întâlni în sept.'44, într-un București ocupat de Armata Roșie.

La 6 mai 1941, Ana Pauker ajunge la Moscova, unde este întâmpinată ca o eoină.

Este salutată în presă de liderii Kominternului: **Manuilski, Dolores Ibaruri, Maurice Thorez**. Nu este singura comunistă pentru care Moscova a făcut un troc; tot astfel au fost aduși în URSS comunistul finlandez Toivo Antikainen, maghiarul Matias Rakosi.

Români sunt puțini; garnitura "vechii gărzi" dispăruse. Din ea mai sunt Vasile Luca, Dumitru Petrescu și Constantin Doncea.

Este înconjurată de "**noua gardă**" (brigadierii spanioli): **Petre Borilă, Valter Roman, Leonte Tismenețki (Tismăneanu), Leonte Răutu.**

Este numită **reprezentanta PCdR la Komintern**, în locul lui Boris Ștefanov, căzut în dizgrație. Astfel devine figura dominantă în exilul moscovit românesc. Primește un apartament în centrul Moscovei; își aduce copiii cu Marcel - Vlad și Tania - la ea; o vreme conduce la Ufa secția de radio "România liberă" (post al Kominternului); împreună cu Vasile Luca și alți comuniști români, formează în '42 **Frontul Național Democratic Român**, ficțiune politică la îndemâna Kremlinului, menit să conducă România după victoria Armatei Roșii. Asemenea garnituri se formează și pentru unguri, germani, polonezi etc. (p. 305- 311)

Mascarada dizolvării Kominternului (11 mai 1943)

Dmitri Manuilski și Gheorghi Dimitrov sunt convocați de Molotov la Kremlin, unde, spre surprinderea lor, li se comunică **decizia lui Stalin de a dizolva Kominternul**, considerându-l o "formulă goală".

Cei doi trebuie să redacteze hotărârea, ca și când ar veni de la ei.

La 11 mai, într-o ședință a Comitetului Executiv al I.C., se hotărăște dizolvarea.

La 15 mai, liderii Kominternului semnează. "Pravda" anunță evenimentul.

Șocul este la fel de mare ca și la încheierea pactului Molotov-Ribbentrop.

Nici unul din lideri nu se opune deciziei. Astfel dispărea **o legendă a mișcării**

comuniste , fantoma a ceea ce trebuia să fie un partid comunist mondial.

Pe actul de dizolvare , este și semnătura **Anei Pauker**, alături de a lui Maurice Thorez, Palmiro Togliatti (Ercoli), Dolores Ibaruri , Wilhelm Pieck, Vasil Kolarov, Klement Gotwald, Gheorghii Dimitrov, Dmitri Manuilski , Matias Rakosi , Walter Ulbricht , Andre Marty. Revista Kominternului publică documentele ; Stalin dă un interviu ; presa occidentală salută decizia .

De fapt, **structurile Kominternului se păstrează** . Ele trec în **subordinea Kremlinului** , ca **departamente ale CC al PCUS** , sub aparența unor institute desemnate prin cifre : 99, 100, 205 . **Aparatul Komintern, liderii, rămân pe poziții , își păstrează privilegiile, continuă să controeze partidele comuniste** , dar își ascund prezența față de aliații occidentali . Nu este o sabordare, o sinucidere . Ei intră într-o clădestinitate cu care erau obișnuiți . PCdR este în stare de șoc. Cei câteva sute de comuniști 8 în închisori sau în libertate) , sunt dezorientați . Dependența lor de Komintern era absolută . Trăiau așteptând ordinele, curierii , fondurile din URSS . PCdR revine la politica Frontului Popular din anii '30 . Sunt aduse în prima linie persoanele care făcuseră acea politică . (Pătrășcanu, Constantinescu-Iași ș.a) Liderii adevărați sunt la Moscova . (Arhiva CC al PCR , Fond1 , dosar 276, 353, 348, 349 ș.a) (p. 311- 319)

1918-1944 .Miturile și realitățile clandestinității interbelice

[LD : St.Tănase realizează o destructurare meritorie a acestor mituri ; o face riguros , cu documente și dovezi . Voi prelua concluziile de la el.

Mitul suferinței și martiriului comunist

[LD : introdu , în paralel , reversul medaliei : transformarea în iad a pușcăriilor , după 1944, pentru toți cei considerați vinovați de suferințele lor

[LD : dacă vei dori să dai **fotografii ale militanților** ... ai o foarte bună colecție foto în volumul lui St.T, pp.320-321]

Povestirile comuniștilor se opreau frecvent asupra perioadelor petrecute în pușcării . Aveau aceeași **mentalitate , experiență și memorie** , dobândite la Jilava, Văcărești, Aiud, Ocnele Mari , Doftana, Galați, Râmnicu Sărat, Caransebeș, Lugoj, Mislea, Dumbrăveni , Miercurea Ciuc, Caracal . Manualele de școală, ziarele, mii de titluri de cărți , radioul, au contribuit la **prezentarea mitului întemeitor al PCdR : suferința.**

Suferințele din interbelic, justificau prezența la conducere în postbelic . Era o revanșă politică și socială . Pasajul prin celelele din închisori era obligatoriu pe traseul inițierii istorice în secretele partidului a revoluționarilor de profesie . Totul se explică printr-un **marxism-lenism.- stalinism** , cu note religioase.

Imitarea aidaoma a formatelor politice bolșevice . Episoadele suferințelor interbelice au devenit adevărate "*fapte de apostoli* "

Mitul lui Gheorghiu- Dej

[LD: St.Tănase ia ca personaj -pretext pe Gheorghiu Dej , cu periplu-ul acestuia prin închisorile de la Craiova ('34) , Ocnele Mari ('35) , Aiud ('36) , Văcărești ('36) , Aiud ('37) , Doftana (mai '37) , Galați (vara '37) , Doftana (nov.'37) , Brașov (nov.'37) , Doftana ('37- '40) , Caransebeș (nov.'40) , lagărul Tg.Jiu ('42-'44) . Înșiră legăturile lui de familie (cu prima soție, cu fetele, cu Elena Sârbu (cu care a fost în tratative de căsătorie) .

Describe tentativele PCdR de a-i organiza evadarea (Bodnăraș, Maurer , ș.a) .

Prieteniile și rivalitățile lui cu alți comuniști (Ilie Pintilie, Constantin Doncea, Vasile Luca , Chivu Stoica ș.a.) . Evadarea lui din 13/ 14 august '44 și ajungerea lui în București după 23 aug.'44 . Pe toate s-a clădit mitul lui Dej .]

< Tovarășul Gheorghiu Dej [...] a transformat această **cumplită celulă a morții și a groazei**, din care burghezia voise să facă un **mormânt** pentru cei mai buni fii ai clase muncitoare , într-o **școală a luptătorilor revoluționari** întemnițați . Înfomețați, dormind în frig, bolnavi, schingiuiți , azvârliți luni în șir în îngrozitoarele celule ale secției "H" , unde zăceau în întuneric și umezeală , comuniștii n-au știut a da îndărăt

din fața dușmanului . S-a creat în anii aceia cumpliți , la **Doftana, o școală aspră a vieții și luptei**, școală în care , sub conducerea organizației de partid , în frunte cu tovarășul Gheorghiu Dej , creșteau și se căleau comuniștii .>

(Cf. Gheorghe Gheorghiu -Dej, Editura PMR, 1951, p. 35 -36)
(St.T. , p. 320- 332)

#Celula de partid - identică cu structurile Mafiei

Ce a fost această lume a închisorilor , în care Dej a stat 12 ani ?

" Comuniștii aveau propria lor organizare , alcătuiau o lume aparte , cu reguli proprii . În una ideologia, fanatismul , subordonarea față de Moscova . Erau ca o sectă cvasi religioasă . Alcătuiau grupuri compacte , cu aceleași atitudini , disciplinați , identici unii cu alții. Înăuntru acestei secte exista o ierarhie strictă . În ciuda ideologiei lor egalitariste , grupurile comuniste erau foarte minuțios stratificate . Supunerea față de ce se numea "legătura superioară de partid" era lege .Oricine încâlca ordinele era izolat și adesea exclus . Cei excluși deveneau "paria " închisorii , ceilalți comuniști nu aveau voie nici să vorbească cu el . [...] Cel în cauză , o dată scos din rânduri , pierdea accesul la hrană , la informație - monopol al conducerii de partid - la alte beneficii pe care apartenența la organizație le aducea.

" Dispozitivul celulelor de partid se aseamăna flagrant cu modelul Mafiei .

În vârful ierarhiei se afla un șef suprem , un "naș" , care controla toate reursele .

În jurul lui roia o mână de secunzi , cu atribuții stricte . El le dădea încrederea lui , sub condiția fidelității .Modelul funcționa identic la Doftana și Caransebeș . Autoritatea lui era necontestată , deciziile lui erau considerate infailibile. Pe asta se baza întreg sistemul ."

Structurile piramidale comuniste din închisori

" Sursa numărul unu a puterii celulei de partid și a lui Gheorghiu Dej personal a fost controlul resurselor " (Cf. Pavel Câmpeanu ,Ceașescu .Anii numărătorii inverse, Editura Polirom, 2002, pag. 60)

" Posturile care gospodăreau viața deținuților se distribuiau de către șeful organizației , fără amestecul administrației închisorii. Dej și oamenii lui, Bodnăraș, Bodnarenko, Chivu Stoica etc. numeau : bibliotecarul (la Caransebeș erau cca 3000 volume) , bucătarii, cantinierii, lucrătorii dela depozite , șefii atelierelor . El desemna cine era repartizat la munca în afara închisorii și cine efectua corvezile.

"Altă resursă o constituiau coletele cu alimente , medicamente, îmbrăcăminte și banii care veneau prin poștă , expediate de rude și de organizațiile specializate , ca Ajutorul Roșu .[...] Celula de partid dijmuia toate pachetele , toți banii. Dădea o mică parte destinatarului , restul intra în "posesia colectivității " . Această " avere " era gestionată de șef, prin intermediul oamenilor lui . la Caransebeș , funcția a fost îndeplinită de Pantiușa Bodnarenko , șef al magaziei , și de Emil Bodnăraș, contabil, amândoi fideli lui Gheorghiu-Dej . Ei hotărau cui să fie repartizate bunurile. Mărimea , calitatea și frecvența rațiilor depindea de poziția ocupată în ierarhia internă ."

(Cf. ANIC , PCdR în timpul celui de-al doilea război mondial, 2003, p. 108)

Un fost deținut la **Caransebeș** (Matei Gall) povestește : < [...] există o pătură suprapusă formată din Gheorghiu-Dej , Chivu Stoica, Bodnăraș, Drăghici, Ceaușescu , Bodnarenko , Rudenko și alți câțiva , care stăteau câte trei în celulă - de aceea i-am numit triumviri (un triumvirat format din **Gheorghiu-Dej, Chivu Stoica și Bodnăraș formau vârful acestei piramide**) , apoi era o pătură intermediară și după aceea eram noi , ceilalți .[...]> Cine nu accepta acest sistem, era trecut la "japonezi" - ceea ce însemna să moară de foame .

(Cf. Matei Gall - Andrei Goldner, în Dialog , Dietzenbach , decembrie 1999)

Același Matei Gall, transferat la **Vapniarka** (Transnistria) , găsește aceeași organizare . Vârful piramidei era Lazăr Grunberg , secondat de Bernat Andrei și Aurel Rottemberg (Ștefan Voicu) , Simon Bughici (ajuns ministru de Externe după Ana Pauker , în '52 . (p. 333 - 334)

Contraanchetele comuniste - profotomenul "experimentului Pitești "

[LD : această idee îmi vine citind acest capitol din St.Tănase.

" Cu directorii închisorilor și cu gardienii , comuniștii au întreținut relații bune . Obțineu asta asigurând liniștea și ordinea , dar și prin corupere . Doftana , Caransebeș , Dumbrăveni , Mislea, Văcărești, etc , constituiau o lume carcerală , a subteranei , o **utopie orwelliană în stadiu de laborator** . [...] Funcționa o supraveghere sofisticată , în care erau implicați toți deținuții .

"Cel sosit era izolat. I se repartiza - nu de către administrație , ci de de"organizație" - o celulă , **un anchetator** - un deținut mai vechi . În primele săptămâni era cercetat cu privire la **legăturile de afară** și mai ales a **împrejurării arestării**, anchetei de la Siguranță și a **atitudinii de la proces**. În final, cam după două luni , noul deținut era integrat în grup , i se stabilea "legătura de partid" de la care primea ordine și căreia îi era dator supunere absolută ."

< *Suntem adunați noapte de noapte, grupul nostru , în două camere mari în care se face această anchetă [...]* Ai fost deci judecat de autoritatea oficială , după care ai avut un al doilea proces. **Ca în Kafka, ți se face în închisoare , de către partidul comunist , un alt proces.** > (Cf. Matei Gall , op cit)

"În afara depistării informatorilor și trădătorilor, "contraancheta" avea și alt scop , menit să conserve puterea celulei de partid : colectarea de informații . Spovedania , autobiografia , desfășurarea nocturnă a investigațiilor , ritualul confesiunilor revenirea pe detalii , prezența / absența tovarășilor , transformau prizonierul într-un obiect , un om fără viață particulară , fără psihologie . Nou-venitul intrau astfel într-un sistem , în care erau complet controlați . Șefii celulei din închisoare cunoșteau totul despre fiecare deținut . Deținuții între ei nu aveau voie însă să comunice nici un fel de informații despre trecutul lor . [...] Climatul era de intensă suspiciune . Împreună cu oamenii lui, Dej avea monopolul informației [...]

" Zona cea mai depărtată de vârful puterii era alcătuită din cei ce nu erau comuniști : legionari, sectanți , deținuți de drept comun . etc. [...] Nu puteai fi cantinier, magazioner, bibliotecar, șef de atelier, dacă nu făceai parte din ierarhia comunistă care alcătua o clică, dețiuătoare a tuturor acestor poziții. (p. 334 - 339)

#Răsplata :ex-pușcăriașii - gardieni și comandanți ai închisorilor comuniste

Când sunt eliberați , ajungând la putere , aplică lecția închisorii . Ei au transpus acest model la scara întregii societăți . Foștii deținuți comuniști devin gardieni și comandanți de închisori . (p. 343 -344)

1944-1964 .Asasinatele comuniste fratricide

/ Tipuri de crime în istoria bolșevismului

[LD : nu știu ce mai scrie această doamnă ... dar categorisirile ei văd că elimină omorul "de clasă" , omorul de "opinie" , omorul "etnic" (de cele mai multe ori antiromânesc) În orice caz , pe mine această citare nu mă impresionează . Extrag din cartea lui St.T. sfârșitul unor comuniști care au activat în interbelic și au fost lichidați după '44]

Se diferențiază **patru tipuri de crime** în istoria tenebroasă a bolșevismului :

1.Crima patricidă , menită " să elimine pe aceia ce-i stăteau în cale și îi frâneau accesul la puterea absolută ."

2.Omorul spectacol , " raționalizarea exterminării masive a sovieticilor " , crime prin justiție , în urma unor procese înscenate ,în scop propagandistic .

3.Omorul social , uciderea unor categorii sociale sub pretextul modelării societății (țărani, evrei [LD :?!? poate este omorul etnic !] , burghezi, intelectuali etc.

4. Omorul exportat , uciderea străinilor implicați în activitățile Kremlinului .

(Cf. Hélène Carrère d' Encausse , *Blestemul rușilor .Eseu despre asasinatul politic*, Editura Polirom, 2000 , pp 203-229)

Uciderea lui Ștefan Foriș face parte din primă categorie. El nu a fost ucis pentru că era intelectual sau unghur. O dată cu moartea lui Foriș, se șterg multe urme. Istoria poate fi

rescrisă. (P. 375-376)

/ Emil Bodnăraș "lichidatorul " politic

4 aprilie 1944 . Foriș este vizitat de Emil Bodnăraș într-o casă conspirativă . **Misiunea lui Bodnăraș era să-l demită , iar dacă opune rezistență să-l lichideze.** Era înarmat cu un pistol și cu un ciocan . Tehnica făcea parte din arsenalul NKVD , unde Bodnăraș absolvise cursurile în 1934, la Astrahan și Moscova. Juca rolul misterios de mesager al Moscovei . Își luase ca pseudonim numele de "Felix", împrumutat de la Felix Dzerdjinski , fondatorul Ceka , poliția politică bolșevică . Bodnăraș bluffa , nu era trimisul Komintern . Nu restabilise legătura cu Moscova . Era o legendă care i-a permis să penetreze vârful partidului și apoi să-l înlăture .

(Cf. Dan Cătănuș , Ioan Chiper , Cazul Foriș .Lupta pentru putere în PCR .De la Gheorghiu Dej la Ceaușescu , Editura Vremea, 1999, p. 327)

(St.T , pp. 345- 350)

Cazul Ștefan Foriș (alias Ilin, Valter, Lotian, Arin, Bătrânul ș.a)

[LD : mă gândesc că , deocamdată , nu știm ce au făcut comuniștii "români" - agenți NKVD , în țările din Vest . Ce-o fi făcut Ana Pauker la Paris ? Dar Doncea ? Ce-o fi făcut Foriș la Berlin ? Citind acest capitol... mă încercă o vagă suspiciune privind o oarecare simpatie a lui St.T pentru Foriș. Nu știu dacă se datorează lui sau surselor sale de bază pentru realizarea acestui portret . Cum lichidarea lui se petrece după '44 , nu-i mai scriu povestea .La nevoie, consultă St.T .]

Născut în 1892; absolvent al Facultății de fizică- matematică din Budapesta ; poliglot ; în 1919, era **membru al PCUngar** ; luptă în **gărzile lui Bela Kuhn** .

Se refugiază la Brașov , ca să nu fie arestat ; **membru al PCdR din 1921.**

În toamna lui 1928 , este judecat în **procesul comuniștilor de la Cluj** .

Condamnat în contumacie la 10 ani închisoare , **se refugiază în URSS** , unde urmează Școala leninistă de cadre . Este trimis **la Berlin , ca agent komintern** sub acoperirea ca " corespondent TASS " Este în legătură permanentă cu Dimitrov și cu Munzenberg , din structura **Biroului pentru Europa de Vest** .

Se întoarce în România , legitimat cu act de "corespondent TASS , pentru a stinge " conflictul fracționist" din '28-29 , fiind de partea lui Holostenko, contra lui Marcel Pauker. Este arestat , judecat , condamnat , apoi amnistiat ('28-'29)

Este rearestat în 1931, la București, împreună cu soția lui , Lotti . Este **condamnat la 5 ani**

închisoare . Atunci l-a întâlnit pe Dej la închisoarea Văcărești (în '33). Foriș este mutat la Doftana .Autoritatea lui Foriș la Doftana este mare : este liderul celei comuniste .

Este **eliberat în 1935** , ocazie cu care semnează un angajament că nu se va implica în mișcarea comunistă . În realitate , devine șeful pentru presă și propandă al PCdR .

El conduce **campania din jurul procesului lui Petru Constantinescu-Iași și a grupului Ana Pauker.**

În **sept 1936** , împreună cu **Valter Roman și Atanase Joja** , la "**Congresul păcii**" de la Paris , unde se întâlnește și cu **dr Nicolae Lupu** , cu care discută organizarea Frontului Popular .

Este în spatele publicațiilor organizațiilor criptocomuniste , ca **Șantier, Reporter** , ș.a Duce o viață dublă , după formula bolșevică .

Din iarna lui '37, **devine secretar la CC al PCdR** .; conduce rețeaua, împarte banii , se implică în campania electorală din '37 ; scrie articole dogmatice , în care explică linia Kominternului, a PCdR față de : guvernarea Tătărașcu , dictatura regală , suspendarea Constituției , formarea FRN (cu recomandarea inițială ca comuniștii să intre în FRN) , a breslelor (cu recomandarea ca comuniștii să cucerească conducerea) .

Între **1937- 1940** , în urma mării terori de la Moscova, Biroul Politic al PCdR nu mai există .**Secretariatul** este preluat în 1938 de **Ilie Pintilie, Bela Brainer, Ștefan Foriș** , care urmăresc puritatea ideologică a partidului , păstrarea lui pe linia Kominternului . Pactul Ribbentrop -Molotov (23 aug.'39) , renunțarea la politica FPA , nu-l tulbură .

Pentru el, fidelitatea față de Moscova era legea supremă . (El nu-l urmează pe Wily

Muzenberg care se rupe de Komintern și este ucis de agenții serviciilor speciale din URSS, în 1940, pentru trădare) Supunerea oarbă față de Moscova, l-a selectat pentru **postul de secretar general**. Pleacă la 22 mai '40 la Moscova (hotel Lux) unde îl surprind evenimentele din vara '40. Preferă să rămână la Moscova, dar i se refuză statutul de rezident. Se întoarce la sfârșitul anului (31 dec. '40), după ce fusese instruit în tehnica sabotajelor, de cifruri, subversiuni, tehnici de spionaj. Foriș este un singuratic.

Ar fi preferat să trăiască clandestin, se simțea mai bine în subterană, complotând, ascunzându-se, folosind documente false; trăia periculos, fără identitate; pentru el, a fi proscris era o onoare, o poză romantică. Pentru el, pierderea contactului cu Moscova (mai '41) este foarte gravă, deoarece îl lipseau de ordinele Kominternului.

Se simte pierdut. Singurul lucru ce-l face este să ordone o "conspirativitate adâncă", încât impresia generală să fie că lipsa de legătură a PCdR cu Kominternul a dus la o paralizare completă a partidului. Pentru el, totul se reduce la viața conspirativă.

(Cf. *Interviu cu Romeo Runcan, gazda lui Ștefan Foriș* în anii 1940-1944 (apr. 2001)

[**St.T urmărește pas cu pas activitatea lui Șt.F în perioada '41-'44 ...care iese din cronologia ce mă preocupă ..Am vrut să notez doar interbelicul**]

<Încetul cu încetul, el devenea conducătorul imaginat al unui partid care la rândul său exista mai ales în imaginația sa. [...] pe secretarul general al PCdR l-a arestat nu siguranța, ci partidul real, care își manifesta astfel refuzul de a se lăsa condus de el. [...]

Prețul nearestării lui de Siguranță a fost arestarea lui de către partid [...]

(Cf. Dan Cătănuș, Ion Chiper, op.cit., p.25)

/ Gheorghiu -Dej - asasinul moral

Între arestarea (9 iun. '45) și uciderea lui Foriș, trece un an. Nu este depus la Poliție ci este ținut, ilegal, în diverse case conspirative ale partidului și în sediul CC al PCR, din Aleea Alexandru

Din când în când, diverse personaje îl interoghează: Teohari Georgescu (ministru de Interne), Iosif Chișinevschi, Emil Bodnăraș, Ana Pauker. Este păzit de Pantiușa Bodnarenko. Principalul său anchetator este Gheorghiu Dej, care asistă la toate interogatoriile, vrea să-l știe aproape, păzit, nimeni să nu aibă acces la el.

După un an, **într-o ședință de secretariat** (Teohari Georgescu, Vaile Luca, Iosif Chișinevski, Ana Pauker) care se desfășoară în biroul Anei Pauker (fără stenogramă), **Dej pune chestiunea suprimării lui Foriș. Toți sunt de acord**, convinși (susțin ei) că au fost arestați în 1940 în urma denunțului lui Foriș.

Pantiușa Bodnarenko (omul care de la Doftana se ocupa de "treburile murdare") **primește ordinul de la Dej personal să-l lichideze pe Foriș.**

Este asasinat în clădirea CC al PCR, într-o încăpere vecină cu biroul lui Dej. Pentru a nuface zgomot, Pantiușa îl omoară cu o rangă (și Bodnăraș avea un ciocan la 4 apr. '44!) **Nu se știe exact data execuției**. Probabil înainte de plecarea delegației la Conferința de pace de la Paris (iul. '46). Pretextul cu care îl presa Dej pe Pantiușa era iminenta inspectare a sediului CC al PCR de către Comisia Aliată de control.

(p. 372-374)

/ Pantiușa Bodnarenko - executantul asasin

În 1968, **Bodnarenko**, devenit **generalul Gheorghe Pintilie**, este audiat de **comisia** instituită pentru a cerceta asasinarea lui Foriș. **Gheorghe Stoica** (Moscu Kohn, membru al PCdR din 1921, fost agent Komintern, inițiat în toate ițele istoriei partidului) îl audiază.

- **Stoica**: Cine ți-a dat ordin, în primul rând sarcina că trebuie să-l lichidezi?

- **Pintilie**: Întâi Ghță, apoi Teohari. Mai mult am fost speriat pentru că nu aveam cum.

După un timp, m-a întrebat: <Ai terminat?> Am spus că nu. După 2-3 săptămâni de când mi-a spus, m-a întrebat din nou dacă am terminat [...] l-am spus lui Ghță și acesta spune: <Măi, ce ești așa de prost?>. l-am cerut un sfat. El mi-a spus:

<Ție să-ți dau sfat, dar ce, tu n-ai cap?>. Așa am găsit soluția și i-am spus lui Ghță

că am terminat. Și m-a felicitat. Mi-a spus: <Bravo, bine că s-a terminat. Dă-l în p...mășii!>

M-a întrebat încă o dată : < Mă, ai terminat ? > [.....]

<Bine că ai terminat și tu și noi >. Asta mi-a spus Ana . Vă spun sincer că am făcut-o din convingere .

- **Stoica** : Cine l-a executat ?

- **Pintilie** : **Șoferul meu** [Dumitru Neciu] **i-a dat în cap o singură dată** .

- **Stoica** : A țipat ?

- **Pintilie** : Nu .

- **Gr.Răduică** (martor) : Șoferul era urcat pe un scaun pentru că Foriș era înalt și nu ajungea . Așa l-a omorât .

- **Stoica** : De unde era șoferul ?

- **Pintilie** : Din Uniunea Sovietică . Să vă spun cum a fost : eu am săpat groapa - eu personal am făcut totul - nu am vrut să amestec pe nimeni. Mi-a fost frică să nu afle numele lui Foriș.

- **Stoica**: După ce l-ați omorât , s-a pus placa de ciment ?

- **Pintilie** :Am pus pământ, apă, am lăsat 2-3 zile până s-a bătut și iar am pus apă și singura grijă a fost să se așeze pământul. Podeua era de scândură albă , nevopsită, și m-am apucat s-o vopsesc , dar nu am găsit vopsea și am lăsat-o așa.

- **Răduică** : Când a fost lovit a căzut în groapă ?

- **Pintilie** : Groapa a fost făcută cu o săptămână înainte . În groapă au mai fost băgați doi inși [...] Când tov.Răduică a întrebat pe Bulgaru ["temnicerul" lui Foriș] < Spune , dumneata când ai deschis ușa , ai văzut pământ? ? Bulgaru a răspuns că nu, era întuneric> A venit la ușă și nu l-am lăsat să intre , pentru că **acolo mai erau încă trei cadavre** care tot așa au fost executate .

- **Patilineț** : În cât timp au fost omorâți ?

- **Pintilie** : În timp de o săptămână . Primul a fost **Foriș**, pe urmă **Pârgaru** [fost membru al CC PCdR în anii '30, informator al Siguranței] și pe urmă **neamțu** [?]

Pe toți trei , noi doi i-am omorât . Au fost băgați unul peste altul în groapă .

- **Guină** : După un an încă nu erau putreziiți , pentru că ar fi mirosit .

[.....]

- **Patilineț**: Ce părere ai, nu cumva șoferul putea să spună cuiva ?

- **Pintilie** : Astăzi mă duc la spânzurătoare , el să rămână să trăiască , dar nu putea să spună . Era cetățean sovietic și era aici prizonier sovietic A plecat din țară. A mai stat o săptămână și a plecat . Acum el trăiește acolo, probabil că tot șofer este . Se poate să aibă 40-45 de ani . De aici a plecat decorat cu o medalie ...Era un băiat bun .

(Cf. Dan Cătănuș, Ioan Chiper, Cazul Foriș. Lupta pentru putere în PCR de la Gheorghii-dejla Ceaușescu, Editura Vremea, 1999, pp.265-266 ; 336-338)

(St.T . p. 373-375)

Cazul Lucrețiu Pătrășcanu - "conspiratorul"

[LD : mă gândesc la execuția cuplului Ceaușescu în dec.'89 ; mă gândesc la "adevărul istoric" căutat și făcut pe documentele eminate de instituțiile comuniste.

Ce eroare și oroare ! Pentru că și memorialistica are partea ei de eroare și subiectivitate . Cum să scrii istorie pe atari documente ?! Prefer documentele de epocă și confruntarea lor , chiar dacă și ele pot conține anume subiectivități, lacune, deformări .

St.T. contribuie și el la "**mitul Pătrășcanu**", atât prin preluarea unor opinii ale foștilor lui apropiați- Pandrea, Suchianu ș.a. - cât și prin speculațiile brodate pe dedublarea lui Pătrășcanu datorată apartenenței sale de clasă. Fără să contest verosimilitatea unei atari abordări, pentru mine **arcul biografic al lui Pătrășcanu** se deschide în anii primului război mondial (când în familie se manifestă **colaborarea cu ocupantul german**) și se încheie în al doilea război mondial, când Pătrășcanu se lansează în **colaborarea cu ocupantul sovietic**. O traectorie specifică unei **biografii de spion** , în care tânărul, intelectualul , militantul, avocatul, liderul comunist, se mișcă pas cu pas.

Ce a gândit (dacă a meditat) , ce a simțit (dacă s-a psihanalizat) , în ce a crezut (dacă a crezut) și care i-au fost concluziile finale ... astea le-a luat cu el în groapa comună , care, în mod simbolic, poate reprezenta și "**groapa comună**" a istoriei **scrise de comuniști**.

În această viziune - care , recunosc, poate fi și ea minată de subiectivitate resentimentară anticomunistă - văd eu conturarea **portretului politic al lui Pătrășcanu** .

Dacă biografia lui L.P . ar fi scrisă de un comunist, ea ar fi **biografia unui erou, a unui martir** ; dacă ar fi scrisă de un anticomunist , ea ar fi **biografia unui odios comunist** .

Dacă se încearcă **o biografie nesentimentală , neresimentară** , dar racordată la mentalitățile sfârșitului de secol XX , atunci riscul este al unui **pseudo portret forțat** .

De aceea recunosc dificultatea unui asemenea demers .

Subtitlurile marginale la demersul lui St.T îmi aparțin și reprezintă încercarea mea de interpretare a acestui caz .]

St.T , p. 393- 433

/ Judecarea și asasinarea lui Pătrășcanu - stilul bolșevic .

În **sentința nr 49/ 1954** a Tribunalului Suprem, Pătrășcanu este învinuit de crime împotriva umanității și crimă de înaltă trădare : < ...**acuzății au înfăptuit în țara noastră o agentură în slujba ercurilor imperialiste , acționând ca slugi ale burgheziei și moșierimii , naționaliști burghezi , agenți ai Siguranței și spioni , dușmani înrăiți ai clasei muncitoare și socialismului .**Desfășurându-și activitatea trădătoare sub directivele serviciilor de spionaj americane și engleze , **ei au sprijinit efectiv regimul fascisto-antonescian, iar după 23 august 1944, au înjghebat un grup complotist antistatal [...]**

Agentura trădătoare în frunte cu Pătrășcanu , alcătuită din elemente descompuse de teapa lui Ștefan Foriș , Remus Koffler, Herbert Zilber și alții [...] **a furnizat Siguranței informații cu privire la organizarea , cadrele , activitatea PCR și a celorlalte organizații democratice , sprijinind astfel activitatea represivă de exterminare a elementelor patriotice , desfășurată cu sălbăticie de dictatura fascistă antonesciană și paralizând , în același timp , lupta împotriva fascismului și războiului [...]** În întreaga sa activitate , **grupul criminal în frunte cu Lucrețiu Pătrășcanu , s-a sprijinit în interior pe monarhie, pe reprezentarea partidelor burgheze și pe marii capitaliști , care finanțau aceste acțiuni, iar în exterior pe imperialismul americano-englez , prin intermediul serviciilor de spionaj , >**

... Schimbul de replici final cu judecătorul este revelator :

- Judecătorul : Acuzat Pătrășcanu ai ultimul cuvânt, ce ai de spus în apărare ?
- Pătrășcanu : N-am de spus nimic, deât să scuip pe acuzațiile care mi se aduc .
- Judecătorul : Stai jos atunci . [...] Acestea sunt insulte .
- Pătrășcanu : Nu sunt insulte
- Judecătorul : Te dai în spectacol .
- Pătrășcanu : Da, lasă să mă dau, viața e scurtă dar sunt oameni care o să urmărească această porcărie
- Președintele : Te faci de râs

(Cf. Principiul bumerangului . Documente ale procesului Lucrețiu Pătrășcanu , Editura Vreamea, 1996, p.746)

... La auzul sentinței date lui Pătrășcanu , cel care a ordonat asasinatul jubilează .

Complotul a reușit Trei zile mai târziu , are loc execuția : un glonț în ceafă .

Dej s-a sigurat prin întrebări repetate că într-adevăr Pătrășcanu a murit .A cerut detalii . (pag. 478-480)

... Cadavrul lui Pătrășcanu a fost îngropat (împreună cu Remus Koffler) , la **17 aprilie 1954**, în afara cimitirului închisorii Jilava, într-o groapă comună cu oseminte, fără cruce sau alt semn . Locul a fost identificat în 1968 , deshumat, ars și urna depusă la monumentul eroilor comuniști din Parcul Libertății . În 1991, Elena Pătrășcanu -Veakis , a luat urna și a aruncat cenușa pe lacul Snagov (unde aveau o proprietate) .

" **Moartea lui Pătrășcanu** a fost una ritualică - în prelungirea luptelor fracționiste din anii'30. Ilegaliștii, clandestinii, seucid între ei . [...] Aici singura solidaritate este dată de cadavre . Acoliiții dispar, trădează, dacă nu-i țin în loc complicități grave . "

Există un **proces-verbal oficial al execuției**, în care se relatează amănunțit și cu nominalizarea personajelor , cum s-a pus în aplicare sentința nr. 49 din 14 aprilie 1954 . Totul pare legal , în respectul legilor și ritualului .

(Cf.Arhiva SRI, Fd.P, dosar 40002 , vol 12 , pp 954-955)

"**Documentul** , deși poartă semnăturile celor amintiți ca prezenți , **este un fals , nu**

redă execuția așa cum s-a produs. Pătrășcanu nu a avut onoarea de a "beneficia" de un pluton de execuție , nu i s-a citit sentința . Ceremonialul solemn la care are dreptul orice condamnat la moarte n-a fost respectat [...] Cine a dat ordin să fie executat pe la spate , cu un glonț în ceafă, îl disprețuia. [...] **Gheorghiu -Dej se afla în spatele acestui omor ritual nedemn . "**

< În realitate execuția s-a petrecut astfel: cei ce trebuiau să participe la execuție au mers la celula condamnaților la moarte , unde erau închiși Pătrășcanu și Koffler și s-a pus întrebarea lui Pătrășcanu dacă are să exprime vreo dorință . La aceasta Pătrășcanu a răspuns sfidător și demn : "**Hai, terminați mai repede ceea ce ați început !**" După care i s-au pus la ochi , s-a ieșit apoi din celulă și s-a mers pe un culoar ,la capătul căruia se intra într-un spațiu închis [...] și unde, în timp ce Pătrășcanu era împins să meargă în continuare , **i s-a pus pistolul în ceafă și a fost împușcat .**După ce a căzut, văzându-se că mai mișcă ,s-a mai tras de câteva ori în el. > (Cf. Grigore Răduică , Crime în lupta pentru putere . 1966-1968 . Ancheta cazului Pătrășcanu , Editura Evenimentului românesc, 1999, p. 168 .)

/ Stigmatul patern : colaboraționismul

[LD : ca orice speculație , ipoteza lui St.T . poate fi verosimilă și, în orice caz , demnă de un romancier. Dacă intru în acest joc , adaug și eu ceva de aceeași factură : poate este vorba de o genă a "**trădării de neam**" , care dă **predispoziția pentru spionaj** , pentru **colaboraționism** , în favoarea inamicului , într-un moment tragic pentru nația căreia îi aparții . Pentru bani sau alte foloase , pentru putere .

Lipsa de patriotism , pur și simplu . În fond, ce a făcut tatăl în primul război mondial, a făcut fiul în cel de-al doilea .În rest , este un hățiş de vorbe , speculații psiho-sociologice , literatură hazardată , mereu schimbătoare .]

Sunt multe motive pentru care devii un dușman al lumii în care trăești , un inadapdat . Drumul lui Lucrețiu Pătrășcanu începe chiar cu opțiunea lui pentru bolșevism . Cert este că , la sfârșitul războiului mondial, revoluția de la Petrograd îl câștigă pe elevul de liceu Lucrețiu Pătrășcanu . Nu era o reacție naturală a unui adolscenț răzvrătit împotriva mediului familial și social. Era mai curând o reacție de fidelitate și de protejare a familiei. Chiar dacă într-o formă paradoxală .

Tatăl său, DDPătrășcanu , profesor și cunoscut pentru manualele sale de istorie , fondator al "Vieții Românești" de la Iași(împreună cu Stere și Ibrăileanu) , germanofil, acuzat de trădare și colaboraționism cu ocupantul , în 1919 a fost arestat,închis la Văcărești , (împreună cu Arghezi, Slavici și Galaction) .

Adeziunea fiului la bolșevism a fost o reacție împotriva lumii din care tatăl său a fost exclus. Era foarte apropiat de tatăl său, care devenise o "**victimă a oligarhiei românești**" și spera ca într-o zi să-l răzbune . El s-a plasat pe poziția unui critic radical al burgheziei și democrației , preferând o poziție periferică, de paria, în România interbelică . Bolșevismul lui a fost cel al unui mare frustrat . Frustrarea celui refuzat , pentru că are un "nume prost " , să facă o carieră de vârf. Un bolșevism de ocazie , circumstanțial . O poziție dublă, contradictorie. Apartine burgheziei și avea rădăcini aristocratice .A fost un "fiu rătăcitor", nu un "renegat" . Este scindat între două lumi .

/ Mentalitate hibridă : burghezism + filo- comunism

Dacă la sfârșitul anilor '30 , pe fondul proceselor de la Moscova, pare să fi renunțat la fidelitatea absolută față de Stalin, la mijlocul anilor '40 , în circumstanțele marilor victorii ale Armatei Roșii , revine .

< Crezusem că filoburghezismul lui este fructul unui snobism, unui ciocoism, pe care îl avea și bietul taică-su .Acum cred că e cava mai grav , că este o involuntară simpatie pentru clasa burgheză .[...] **Pătrășcanu este totuși și rămâne mult mai legat de mentalitatea comunistă decât cea burgheză .** Dacă aceasta din urmă și-a putut da arama pe față în anii de după 1944 [LD : ?!] este pentru că marile servicii făcute de el partidului și aureola comunistă avută de el în public , îi dădea ideea că nimeni nu va îndrăzni să-i conteste sufletul lui comunist . La aceasta se mai adaugă și **îmbătărea**

de putere politică la care este supus un om neserios . Și Pătrășcanu era un om în bună parte frivol , ca orice om impulsiv , apucat , vanitos , snob.[...] Sunt sigur că azi când se vede numit "dușman" de tovarășii lui , azi dorul lui de comunism , nevoia de a fi privit din nou ca un fidel , această nevoie cred că la el trebuie să fie copleșitoare .**Fondul lui comunist este mult mai tare** . >(Cf. Declarația lui IDSuchianu la Securitate , 10 mai 1950 ; din "Adevărul literar și artistic " , 3 februarie 2004)

În timpul frământărilor fracționiste , Pătrășcanu nu se raliază nici unei tabere , preferă expectativa . **Dar conflicte are cu majoritatea liderilor** . Este socotit un "guru" , un **Lenin al subteranei românești** .

Expectativa sa se explică nu doar prin teama de a fi taxat de fracționist , ci și prin educație . Nu se coboară la nivelul unor dispute . Are și mai multă libertate economică , deoarece nu este dependent exclusiv de subvențiile Moscovei .

/ Intrarea în plasa spionajului sovietic

... În vara 1921 , face parte din conducerea provizorie a PCdR .

...În 1922 , fusese cu soții Pauker în Rusia , la **Congresul IV al Kominternului** .

Are ocazia să-l întâlnească pe **Lenin** și să se cufunde în atmosfera dătoare de iluzii a Moscovei . Se reîntâlnește cu Rakovki , pe care îl știa de la București .

Devine "revoluționar de profesie" . [LD : eu traduc această sintagmă în "spion de profesie "] În decembrie 1922 , Marcel Pauker și alții reorganizează PCdR . **Pătrășcanu** , apropiat de Pauker , este unul din **șefii presei legale și ilegale editate de partid** .

... În 1923 , pleacă în Germania pentru studii dar și pentru a cerceta , în țara lui Marx și Engels , doctrina . Este deja **agent Komintern** , datat clandestinității , activând în **PCGerman** .

... În 1924 , PCdR este interzis . Tineretul comunist (Pauker , Al.Gherea , Koblos ș.a) conduc o mică rețea clandestină .

/ Dedublare : intelectual de "stânga" - conspirator bolșevic

În 1927 , dă un **doctorat despre reforma agrară** din România . Reîntors în țară , este cooptat în **conducerea BMT** . Este **reprezentantul Komintern** pentru România .

O vreme este organizatorul din umbră al traseelor curierilor , împărțirii banilor veniți de la Moscova . Intră în vizorul Siguranței .

....Intră în **Baroul de Ilfov** , apărând ca avocat lideri sindicali radicali , greviști , conducători comuniști . Face figură publică de "intelectual de stânga" ; publică în gazete , făcând opoziție guvernelor burgheze de pe poziții de clasă . Existența lui se consumă pe două planuri : la suprafață și în subteranele secrete ale rețelelor bolșevice . Are talent pentru această dedublare . Cartea lui de căpătâi în ale clandestinității este "*Rusia subterană*" (1885) a lui Serghei Kravcinski (Stepniak) .

...În 1928 , participă la **Congresul IV al PCdR** (28 iunie-7iulie , la Ciuguevo , lângă Harkov) alături de Al.Dobrogeanu Gherea , Aladar , Foriș , Luca , Koblos , Holostenko , ș.a , devenind membru în Biroul juridic al PCdR .

...În 1928 , este arestat , prins în flagrant . Are o întâlnire conspirativă la Cimitirul Bellu cu Léon Mauvais (francez , reprezentant al KIM - tineretul comunist al Kominternului) ; sunt denunțați ; sunt arestați pe malul Herestrăului , a doua zi .

Pătrășcanu reușește să evadeze din sediul Siguranței ; anunță presa și "Dimineața" publică un protest ; francezul este eliberat și expulzat .

...Ca avocat , pledează în procesul comuniștilor - Cluj (sept.-nov.'28) ; în procesul comuniștilor-Timișoara (sept.'29) ; în procesul comuniștilor de la Cernăuți (oct.'30) , când este molestat de legionari ;

/ Voiajor Kominternist ...

... 1930 -1931 , Siguranța îi semnaleză prezența la reuniuni , procese , ieșiri și intrări pe rutele Berlin-Moscova .

... 1931- ales **deputat BMT**(jud. Timiș) în legislatura Iorga -Argetoianu , folosește prilejul

pentru a demasca de la tribuna parlamentului ; este apărat de CZCodreanu (proaspăt deputat); este invalidat

...În 3-24 dec. 1931, participă la **Congresul V** al PCdR (Gorkovo, lângă Moscova), unde prezintă un Raport (cu care Bela Kuhn nu este de acord). La fel fosta sa iubită , Elena Filipovici , care spune despre el : < *reprezintă un alt canal al micii burghezii intelectuale , venit din rândul acelor intelectuali burghezi care , în trecutul mișcării muncitorești , au adusmult rău muncitorimii* >

(cf. MCStănescu, *Stânca politică din România în anii crizei 1929-1933*, Editura Mica Valahie , 2004, p.86)

Este ales ca supleant în Secretariat (alături de Breiner și Nicolski) .

... În 1932, este **arestat** iar (în timpul campaniei electorale) pentru că Siguranța descoperise **o rețea clandestină** - un lot de 19 complici - printre care Gustav Arnold , (agent Komintern, membru al PCGerman, venit cu o sumă mare de bani să revigoreze PCdR); Moscu Cohn(Gheorghe Stoica) , Bela Breiner și Pătrășcanu (membri ai Secretariatului PCdR) . Deținut **două luni la Văcărești**, apoi judecat în stare de libertate . **Scapă** după câteva săptămâni în care pozează în "*prizonier de conștiință*" , intelectual judecat pentru opinii politice, candidat în alegeri . În realitate era vorba de o sumă mare de bani pentru o tipografie și pentru plata agenților .

...În 1933, Pătrășcanu "supervizează" greva ceferiștilor , ca singurul membru al Biroului Politic aflat la București . Siguranța nu realizează rolul jucat de el , datorită talentului lui de conspirator , de vechi agent al Kominternului . Are 32 de ani, este mereu în spatele evenimentelor , fără a i se simți prezența . Este totuși arestat , interogat de mai multe ori și eliberat, pentru a fi judecat în stare de libertate .

/ Reprezentant PCdR la Komintern : Hotel Lux, Moscova

[LD : am destule motive să consider lacunară și aproximativă prezentarea acestei perioade. La fel ca și în cazul lui Foriș,

...Din **mai 1933- ian.1935**, este numit **delegat al PCdR la Komintern**. Este cazat la **Hotel Lux** .(Cf. Arkdi Vaksberg , *Hotel Lux. Partidele frățești în slujba Internaționalei Comuniste* , Editura Humanitas, 1998, pp 56)

Perioada este mai puțin glorioasă . Impresiile sale cu realitatea sovietică nu sunt din cele mai pozitive . Îl frecventează pe Racovski , ceea ce-i atrage criticile lui Bela Kuhn. Se întâlnește și cu alți comuniști din "vechea gardă" . În acel timp, la Leipzig se desfășoară procesul lui **Dimitrov**, care este primit la Moscova ca un erou și curând ajunge **liderul Kominternului** .

... În 1934, la indicațiile lui Pătrășcanu, **al doilea proces al ceferiștilor** (vara '34), se desfășoară după tipicul procesului lui Dimitrov., dându-i se o tentă antifascistă .

... Tot atunci este înlocuită "**garnitura Ștefanski -Gorn**" cu "**garnitura Boris Ștefanov**" . În toată această perioadă , Pătrășcanu s-a aflat la Moscova și este în conflict cu Biroul Politic (de la Praga) , dar și cu unii lideri ai Kominternului .

Este demis ... În URSS , Stalin începuse marea teroare , cu asasinarea lui Kirov ...

Cere să fie retrimis în țară ; reușește să se întoarcă în ciuda faptului că cei de la Moscova vor să-l rețină .

/De ce n-a devenit un alt "Panait Istrati"?

Spre deosebire de Panait Istrati , decide , totuși să rămână în partid, să trăiască în subterană , ca un soldat disciplinat . Continuă să militeze pentru Komintern, pentru revoluția proletară .

...La începutul lui **ianuarie '35** - via Varșovia ,Berlin, Praga - sosește la București, unde are o situație dificilă în partid , datorită "erorilor" de la Moscova . Acceptă un rol de mâna a doua, este **sanționat și trimis la Iași** .

Ce ar fi fost o carte semnată de Pătrășcanu , în care să se fi dezis de comunism , ca Panait Istrati ? Nu a scris-o, nu s-a dezis, nu s-a retras . Nu voia să părăsească "familia de împrumut" căreia îi aparținea. Nu voia să se întoarcă în mediul burghez , înfrânt în experiența lui de "revoluționar de profesie" . **Rămâne bolșevic. Rămâne un**

conspirator , fascinat de comploturi și clandestinitate . Este un prizonier al deciziei din tinerețe .

/Lașitate sau fanatism ?

[LD : St.Tănase face literatură . Valabile sunt datele. În rest ... speculații]

...La începutul anului **1936**, din ordinele șefilor săi , iese din subterană .

Dacă rămânea la Moscova, împărtășea soarta celor executați .

Congresul VII al Kominternului făcuse o cotitură și avea nevoie de serviciile sale .

Este chemat la București de Marcel Pauker și Ștefan Foriș. Este "legalizat" , scos din clandestinitate : devine apărător în procesele Constantinescu-Iași și Ana Pauker ; negociază crearea Frontul Popular ; se ocupă de recrutarea voluntarilor pentru Spania ; scrie la diverse gazete . Devine o figură cunoscută .

... În **dec.'37** ,la alegeri , încheie un simulacru de Front Popular cu PNȚ, ajungând indirect în combinație electorală cu legionarii .

...În **1938** , la instaurarea dictaturii carliste , PCdR este ezitant, nu primește indicații de la Komintern : este în conflict cu alți lideri (Foriș, Ilie Pintilie, Ștefanov) în legătură cu intrarea în FRN și bresle ; este tulburat de executarea vechilor lui tovarăși - Gherea, Pauker, Racovski etc etc - învinuți pentru spionaj în favoarea României ! **Nu iese din PCdR , nu denunță crimele de la Moscova** . Fără să iasă din partid, nu mai deține funcții .

...**23 august 1939**, pactul Ribbentop -Molotov alimentează suspiciunile lui față de Stalin și regimul bolșevic. Are aceeași atitudine , **tace , fără să se dezică de partid sau să-și dea o demisie zgomotoasă**.(cum a făcut Willy Munzenberg, care va fi asasinat în '40) Neretrăgându-se din partid și Komintern, și-a amânat cu 14 ani moartea , organizată de tovarășii săi .

/ Timpul cărții ...

[LD : Am citit aceste cărți .Ele sunt pe măsura concepției îmbrățișate de autor .]

... Retras din **martie 1941** la Poiana Țapului , izolat, rupt de partid, **Pătrășcanu scrie Sub trei dictaturi / Un veac de frământări sociale / Problemele de bază ale României / Curente și tendințe în filozofia românească** ./

Este atent supravegheat de Siguranță .Ține legătura cu partidul prin soția sa.

Prietenii (Zilber, Pandrea, Sabin Mănuilă, IDSuchianu) îi trimit cărți și ziare ; este vizitat de Ralea, Voitec, Constantinescu -Iași .

/ Timpul lagărului...timpul concurenței cu Dej .

...În **ian.'43** , este internat în **lagărul de la Tg.Jiu** .Întrebat cu cine vrea să fie încazarmat, preferă să stea cu comuniștii Este ales **șef la celula nr 2** , avându-l de aliat pe **Alexandru Iliescu** .* Acolo îl va găsi Dej și Chivu Stoica (venind de la Caransebeș) .Dej îl îndepărtează din fruntea celulei .Lupta lor pentru șefie mai traversează un episod .Primul s-a consumat la Jilava, în '33 , când Pătrășcanu era lider, iar Dej un obscur activist sindicalist . În august '43, episodul se încheie. Datorită diligențelor familiei , Pătrășcanu este eliberat și depus în arest la domiciliu la Poiana Țapului , un motiv în plus pentru Gheorghiu -Dej să-l suspecteze și să-l urască .

* Notă : Alexandru Iliescu

Născut în 1901 la Oltenița. ; mecanic de profesie ; prima condamnare 1926 (la Văcărești , pentru fals în acte publice) ; între **1931-1935** , **refugiat în URSS ;arestat** în sept.1939 (la Jilava , pentru activități comuniste) .

Între **iulie '40- august '44, internat în lagărele** din Miercurea Ciuc, Caracal și Tg.Jiu . La Tg.Jiu , este **exclus din PCdR , din ordinul lui Dej**

Moare în 1945 . (ANCR, Arhiva Cc al PCR , fd. Colecția 59, dosar 19, pp. 182-183) (St.T , pag. 412 -413)

/ Timpul conspirației, al complotului

[LD : această perioadă din viața lui nu intră în câmpul trilogiei mele. Notez câteva date pentru a putea urmări firul continuității ...]

Întors în Poiana Țapului, Pătrășcanu se reactivează politic, luând legăturile cu Emil Bodnăraș, Constantin Părvulescu, Constantin Agiu ș.a. Apropierea Armatei Roșii i-a trezit apetitul pentru marea carieră la care visase.

"1944 este anul cel mai fericit al vieții lui Pătrășcanu [...] Este amestecat într-o **conspirație de mari proporții**, răsturnarea regimului Antonescu .

Nu pune la cale o revoluție, nu înarmează muncitorimea. Nu conspiră împreună cu lumpenii și declassații în mediul cărora se învârtea de 25 de ani .

Frecventează liderii politici consacrați ai detestatei "oligarhii românești", Iuliu Maniu, Ion Mihalache, CICBrătianu, Gh. Tătărescu ș.a. Mai mult decât atât, capul complotului este însuși regele Mihai I. [...] Când regele caută un comunist pentru a-l alătura planului de răsturnare a lui Antonescu - așa cum se ceruse la Cairo - i se dă numele lui Lucrețiu Pătrășcanu. [...] Pătrășcanu acceptă, onorat ."

G-ral Sănătescu, șeful Casei regale, notează la 8 mai 1944 : < *Pătrășcanu își dă seama de greutatea ieșirii noastre din Axă și, dacă este nevoie, se oferă să plece la Moscova pentru a aranja clauzele armistițiului . Pătrășcanu pune mult suflet , și este un dinamic , încât am toată încrederea că ne va fi de folos .* >

(Cf. Constantin Sănetescu , Jurnalul generalului Sănătescu , Editura Humnitas , 1993, p. 153)

" Pătrășcanu este în elementul lui conspirând . Deprinderile lui din anii de subterană , peste 20 la număr, când opera ca agent Komintern, funcționează perfect .[...] Regulile conspirației făceau parte din abecedarul revoluționarului de profesie . Își caută case conspirative unde să se ascundă și să se întâlnească cu alți coplotiști și participanți la complot , generali , colonei , trimiși ai regelui , lideri politici "

În ce privește **secretul acestui complot, el este o altă legendă** . Mai mult din jumătate dintre agenții comuniști , erau informatori ai SSI - afirmă Eugen Cistescu .

Pătrășcanu este strâns supravegheat . 24 de ore din 24 este filat . Întîlnirile sale multiple sunt cunoscute . (Cf. Cristian Troncotă , Eugen Cristescu , asul serviciilor secrete românești . Memorii, mărturii, documente , Editura Roza vânturilor, 1994, p. 11)

... **Povestea conspirației** începuse din nov.'43, când Mihai Antonescu , pe de o parte , și chiar Ion Antonescu , pe de altă parte , trimiseseră emisari la Lucrețiu Pătrășcanu , în vederea pregătirii unor tratative cu URSS ...

" De fapt trebuie să ne întrebăm dacă în tot acest interval - din noiembrie '43 , când au loc primii pași în conspirație , până la 4 aprilie , când Foriș este înlăturat - **Pătrășcanu a reprezentat realmente PCdR . Dacă a acționat din ordin sau nu . A fost ideea lui să amestece PCdR în lovitura regală ? A acționat de unul singur ?**"

În anchetă va răspunde astfel la întrebarea : < *Din însărcinarea cui și cu ce scop ai luat legătura cu Maniu în 1943 ?* > . Pătrășcanu : < *Din însărcinarea nimănui, ci din proprie inițiativă .* > (Cf. Arhiva SRI, Fond P, dosar 40.0002 , vol. 2, p. 361)

Belu Zilber spune la ancheta din 1968 : < *Cât timp a fost la Poiana Țapului , el nu a avut legătură cu nimeni . A venit la București , a luat legătură prin Ulea , Safian , cu Palatul . Când ăia de la Palat l-au strâns cu ușa [...] "De unde avem dovada că dumneata reprezintă partidul comunist ?" Pătrășcanu a întrerupt legăturile cu Palatul , până când a venit lichidarea lui Foriș și Koffler . [...] Eu deduc din această chestiune că el nu a avut mandat din partea nimănui , și că ceea ce a făcut a fost o cacealma . [...] El a jucat pe cont propriu și a intervenit al doilea om al partidului , Bodnăraș , numai după ce era deja format noul birou politic . [...] când s-a format noul Comitet Central , el a venit cu toată chestiunea făcută .* >

(Cf. 23 august în arhivele comuniste , Editura Majadahonda, 2000, p. 131)

În conspirația contra lui Foriș, Pătrășcanu nu s-a băgat , a preferat expectativa .

Nu se amestecă , dar **nici nu-i denunță pe făptași lui Foriș** .

Bodnăraș declara în 1952 (când Pătrășcanu se afla în anchetă) : < *El n-a cunoscut nici planul, nici data, nimic, noi l-am informat numai după .* >

(Cf. Dan Cătănuș , Ioan Chiper , Cazul Ștefan Foriș ..., p. 148)

/ Timpul "biruinței" personale : 23 august'44

Antoneștii sunt arestați ; Pătrășcanu este singurul care-l întâlnește pe rege la Palat ; el se ocupă (cu Belu zilber) de înregistrarea și difuzarea declarației lui Mihai I (cu care are o relație ciudată) . Înainte de a părăsi palatul, la cererea lui , regele îl numește ministru interimar la Justiție (încalcând înțelegerea cu ceilalți) . Este singurul ministru civil . Jocul lui de-a conpirația a reușit . În februarie '45, va încerca același lucru , să fie pus prim-ministru, dar Kremlinul îl va prefera pe Petru Groza.

/ Timpul armistițiului = impasul dedublării și suspiciunii (sept.'44)

Pătrășcanu este șeful delegației - singurul civil- care pleacă la Moscova. Dosarul lui de la Komintern este cercetat cu atenție de sovietici, cu această ocazie .

A dorit să fie primul "oficial" care să ducă tratative cu Moscova. **E un veteran comunist ; aderase la Komintern în 1921, devenise agent kominternist .**

Interesul Moscovei era ocuparea României și impunerea unui guvern pro-sovietic.

Acum, **oficial, reprezintă guvernul român** . Fusesse atras în complot cu speranța că va obține pentru România condiții cât mai ușoare .

Interesele celor două ipostaze se contrazic . Comportamentul lui reflectă această ruptură interioară și contradicțiile pozițiilor sale.

...Ce face Pătrășcanu ? Îi trimite o scrisoare personală lui Molotov, solicitându-i facilitarea unei **întâlniri cu membrii grupului** român de la Moscova (Ana Pauker, Luca Laszlo) ; cere să i se desemneze **un agent** pentru a stabili legături directe și neoficiale cu Kremlinul .

"Era un comportament incorect, dacă nu chiar trădător "

... **O reîntâlnește pe Ana Pauker** , cu care se cunoaștea din 1921. O apăruse în procesul din 1936 .. dar din sept.'44 , nu aude decât reproșuri pentru complotul din 23 august .

Elena Pătrășcanu (care a fost cu el atunci , la Moscova) evocă în 1967 (ancheta comisiei în cazul Pătrășcanu , condusă de Gh.Stoica, Alias Moscu Kohn , alt vechi cunoscut al lui Lucrețiu Pătrășcanu) :

- **Elena Pătrășcanu** : Când am intrat acolo , la Ana Pauker în casă, pe un perete era o hartă mare cu niște stegulețe care însemnau frontul și tov.Ana i-a spus lui Andrei [Lucrețiu Pătrășcanu] : < *Uite , aici sunt trupele noastre [sovietice] au reușit să încercuiască inamicul [armata română] în Moldova .> Tovarășa Ana era pe poziția că trupele sovietice au cucerit Bucureștiul și Andrei spunea că noi am făcut actul de la 23 august .*

- **Gheorghe Stoica** : Cum l-a primit Ana ?

- **Elena Pătrășcanu** : S-au îmbrățișat și s-a uitat la mine pătrunzătoare , spunându-mi că ne merge bine la București . , că suntem bine îmbrăcați [...] Andrei mi-a spus că Anei nu-i place că s-a făcut acest 23 august , că ar fi preferat să vină ei [...] Ei nu-i venea să creadă că s-a întâmplat așa ceva . [...] Andrei a crezut că va fi primit de Stalin, dar a fost primit numai de Molotov. ...

(Cf. Arhiva SRI, Fd.P, d.40002, vol 202, p.205 - 206)

/ Întoarcerea "fiului risipitor "

[LD : o aduce bine din condei St.Tănase. Nu-i împărtășesc schema; mai bine zis , recunosc detaliile , dar nu-i împărtășesc concluzia.]

Pătrășcanu revine la București într-o atmosferă de mari speranțe ; crede că războiul e pe terminate ; că România va fi în tabăra învingătoare ; că anglo-americanii nu vor lăsa URSS să ocupe România ; la sugestia lui, Constituția'23 este repusă în uz .

În **toamna lui 1944, Pătrășcanu trăește ceasul lui de glorie** : protagonist al loviturii din 23 august , semnatar al armistițiului, ministru . Devenise un personaj istoric.

" Iată-l acum **alături de rege** , și **alături de liderii burgheziei române** .

Apartține de fapt acestei lumi .**E întoarcerea fiului risipitor.**"

...El **se dorea parte a acestei lumi și nu distrugătorul ei** . Voia recunoașterea mediului din care provenea. Îi voia răul ca s-o pedepsească pentru răul făcut tatălui său în 1919-1922. Este omul zilei ; este popular ; îi apar una după alta patru cărți ; frecventează evenimentele mondene ; numele lui este scandat de mulțimi la mitinguri ; dă interviuri, vorbește la radio, îi apar fotografiile în presă .

/ Un "Quisling" al României .

... Din orgoliu, din orbire ideologică , **se face instrumentul ocupantului sovietic , așa cum tatăl fusese unul al ocupantului german.** Va înțelege acest lucru când va spune : < **nu suntem decât niște Quislingi** >

" Puterea pe care o are e factice, e un surogat . Sovieticii dictează .Ocupantul are toată puterea .El **este un colaboraționist**, într-o formă mai gravă decât fusese tatăl său ."

/ Demascarea, excomunicarea , arestarea, anchetarea , lichidarea

După ce la un miting comunist se strigă " Pătrășcanu, prim-ministru! " , Emil Bodnăraș dă ordin câtorva foști deținuți din Doftana și Caransebeș , spioni sovietici ca și el, să-l supravegheze. "**Motivul nu era trădarea , ci popularitatea lui Pătrășcanu** " Conflictele ce măcinaseră partidul nu erau închise , nici uitate . Ele se prelungeau și în noua etapă , fiind dominate de **două grupări rivale**

// **cel condus de Ana Pauker** - refugiații în URSS - **Vasile Luca, Gh.Stoica alias Moscu Cohn, Constantin Doncea, Leonte Răutu, Valter Roman Leonte Tismăneanu** ș.a

// **cel condus de Gheorghe Dej** - lăgăriștii , foștii deținuți - **Teohari Georgescu , Miron Constantinescu , Iosif Chișinevschi, Chivu Stoica** ș.a

// între ele, fără a alcătui un grup : Lucrețiu Pătrășcanu , Emil Bodnăraș, I.Gh.Maurer, ș.a ...Fidelitățile, taberele , se vor schimba pe parcurs . **Ei își vor disputa puterea sub supravegherea emisarilor sovietici** .Erau toți internaționaliști convinși , subordonați voinței lui Stalin, indiferent de unde proveneau .

"Moscoviții" și "lăgăriștii " convin repede asupra izolării lui Pătrășcanu .

Încep să țesească complotul , "specialitatea casei " . Trec la izolarea lui Pătrășcanu .

Folosesc aceeași tehnică ca în clandestinitate . I se pregătește demascarea , excomunicarea , arestarea, anchetarea , lichidarea .

Este declarat spion, renegat, trădător, titoist, naționalist, burghez .

De la arestarea sa (28 aprilie 1948) până la execuție (1954) trec 6 ani .

(p. 393-433)

"Zestrea" comunismului interbelic

PCdR = grupusul dintr-o rețea dirijată de Moscova

Prin comunicatul regelui Mihai către țară (seara 23 august'44) , deținuții politici află că sunt eliberați . Activitatea PCdR este legalizată .

...La 24 august conducerea PCdR se reunește pentru prima dată legal; mulți nu se cunoșteau . Puținii săi militanți ieșiți din închisori ori veniți din URSS , află că partidul este cvasiinexistent .Nu era decât un **grupusul dintr-o rețea dirijată de Moscova .Practica sa politică se reducea la conspirație.**

Reflexele dobândite de comuniști între 1918-1944 aparțin **exclusiv subteranei** .

Comportamentul lor este un amestec de **aroganță** - efect al complicității cu ocupantul străin - și umilință - **complex de inferioritate** datorat condiției lor de instrumente ale Moscovei . **Impostura** este principala trăsătură a acestei "*elite revoluționare*" .

Societatea este luată cu asalt de acest "detașament al mării armate revoluționare mondiale proletare " , care se împăunează ca **unic rezistent antifascist** .

Victoria nu urma să fie dată de vreo revoluție internă, ci de ocupația sovietică .

(p. 434)

Starea de război civil - modelul lui Lenin și Troțki din 1917- 1919

Perioada publică a existenței PCdR , începe sub semnul imposturii și violenței , expresia lumii subterane din care provenea. Asta însemna **o stare de război civil** , așa cum procedaseră Lenin și Troțki în Rusia anilor '17-'19 .

Demonizarea "dușmanului de clasă" ; răfuiala cu "învinșii" ; cine nu era comunist sau tovarăș de drum, era taxat de fascist .

Campaniile se succedă fără încetare ."Dușmanii poporului " sunt identificați , înfierăți .

Oamenii regimului Antonescu și liderii partidelor politice democratice sunt tratați identic, drept fasciști .

Începe să acționeze **o cenzură riguros aplicată** .

Petre Constantinescu-Iași , Iosif Chișinevski , Leonte Răutu , Miron Constantinescu , și alți câțiva "ilegaliști" devin **personaje-cheie** .

Când propaganda și cenzura nu reușesc , este folosită **represiunea** .

Poliția politică : prelungirea poliției interne din PCdR ; agentură sovietică .

Coordonatorul este Emil Bodnăraș , care are două atuuri : este omul NKVD și al lui Gheorghiu Dej . Celelate **personaje cheie** : Pantiușa Bodnarenko Serghei Nikonov , Petea Gonciaruk , Serghei Babenko , Alexandru Nicolski , toți agenți , teroriști , spioni sovietici , capturați și întemnițați în anii '30 . După '44, își continuă activitatea . Poliția politică sub control sovietic declanșează supravegherea societății , este de fapt centrul puterii revoluționare .

Liderii comuniști : cetățeni, agenți, spioni sovietici

De altfel, liderii comuniști nu sunt nici ei altceva .Ei sunt fie **cetățeni sovietici**, fie **agenți** ai fostului Komintern, fie **spioni ai URSS**, fie **ofițeri ai Armatei Roșii** sau **membri ai PCUS** .O calitate , nu o excludea pe alata . Din această categorie fac parte : Ana Pauker, Lucrețiu Pătrășcanu, Gheorghiu-Dej, Vasile luca, Iosif Chișinevsc'hi, Petre Borilă , Emil Bodnăraș, Constantin Părvulescu , Teohari Georgescu , Gheorghe Stoica, GHeorghe Vasilichi , Dumitru Petrescu , Constantin Doncea, Leonte Răutu, Valter Roman , Patre Constantinescu -Iași . **Nici unul din ei nu este un "cetățean român liber "** .

Galeria personajelor ieite din subterană este sărăcăcioasă , dar periculoasă . Sunt protejații unei puteri absolute asupra lumii românești . O putere conferită de ocupant, nu câștigată legitim din interior . Guvernează prin impostură o societate lipsită de apărare .Tipologia este diversă .

/ Iosif Chișinevski (Roitman) (1905-1963)

Evreu basarabean cu numele soției (Liuba Chișinevski) ; în 1824, devine membru UTC ; în '28 face parte dintr-o celulă PCdR ; autodidact .1930-1932 condamnat , face închisoare ; Pleacă în URSS, face Școala de cadre Lenin , devine agent GPU.

Se întoarce în România, îl secondează pe Foriș în acțiuni de sabotaj și împărțire de fonduri În 1938, devine membru al CC , iar în 1939, membru al Secretariatului .

În lipsa lui Foriș și Teohari Georgescu (plecați la Moscova) , conduce partidul în vara 1940 . Arestat în aprilie 1941, cu o comportare lașă, dă vina pe Foriș pentru căderea lui .

Este condamnat la 10 ani muncă silnică .Ajuns la Caransebeș, Dej îl cooptează în grupul său. Chișinevski va susține că Foriș este informator , ceea ce lui Dej îi convine.

După 23 august, devine membru în Biroul Politic(șeful propagandei) continuând să lucreze pentru NKVD (relație directă cu Beria) , ca rezident la vârful PCdR . Cenzorul nr. 1 și principalul ideolog al partidului , până la epurarea sa în 1957.

/ Alexandru Drăghici (1913- 1993, la Budapesta)

N. într-o comună de lângă Buzău . Lăcătuș montator la atelierele CFR Givița .Acuzat în al doilea proces al ceferiștilor de la Craiova (1936) . Face detenția la Doftana și Caransebeș (1936-1944) , fiind un fidel al lui Dej, cu care împarte celula .

În 1946, este acuzator în procesul Antonescu .Adjunct la Ministerul de Interne(1949) apoi ministru (din 1952 până în 1965).Urgentează anchetarea lui Pătrășcanu . Se ocupă de toate treburile "murdare" ale lui Dej . Principalul lui complice este Nicolae Ceaușescu .

În 1968, după 16 ani ministeriat, este epurat , în vechea tradiție a subteranei , de vechiul lui colaborator, Ceaușescu .

/ Teohari Georgescu (1908- 1976)

Născut la Chitila, lângă București , în familie de băcani ; tipograf de meserie.
Intră în mișcare în 1927; arestat de câteva ori , implicat în procese , dar scapă de condamnări, ceea ce îi atrage suspiciuni .Secretar al org București (1938) , apoi membru al Secretariatului (1940) . Petrece vara 1940 la Moscova (cu Foriș) , unde este instruit în operațiuni speciale .I se dă cifrul partidului (fără știrea lui Foriș) , ținând legătură directă cu Kominternul. Arestat în 1941,condamnat la 10 ani muncă silnică , este depus la Caransebeș , unde devine un apropiat al lui Dej . Fidel lui Dej până la eliberare (aug.'44) , se aliază cu Ana Pauker , al cărui partizan necondiționat devine.
În nov.'44, este numit adjunct la Interne , iar din 6 martie'45, ministru plin în guv.Groza . Perioada ministeriatului său , este a celei mai intense terori .

/ Ion Gheorghe Maurer - cameleonul (1902-1999)

[LD este uluitoare, consternantă, biografia lui Maurer .Dar , pe lângă profilul lui moral, se evidențiază și regimul democratic - poate prea democratic ! - în care se desfășura viața politică în interbelic . Efectiv, mie mi se face greață .]

Născut în 1902 la București, din mamă franțuzoică și tată german .
Liceul militar la Craiova, Facultatea de Drept din București .

Nu a fost anchetat sau închis în afacerile comuniste . Avocat "democrat, antifascist" , simpatizant al stângii . Mentorii săi au fost Grigore Iunian și NDCocea.

Finanțat simultan de Komintern , de SSI , de Moruzov și de rege (prin Malaxa) .

A fost "un jucător de poker politic ".A apărat legionari, comuniști ;a slujit o cauză în care nu a crezut ; a fost un "tovarăș de drum" Tipologic, a fost un impostor și un arivist . A apucat să vadă căderea comunismului .

Membru marcant al micului Partid Radical Țărănesc -Iunian și avocat și om de încredere al lui Malaxa (care finanța și PRȚ) . În 1935 , fondează asociația "Avocaților democrați" , opusă asociației " Avocații creștini" , condusă de Istrati Micescu .

În febr.'38 [LD : alegerile nu au avut loc] , cap de listă la deputați pe listele PRȚ- Dâmbovița.

Intră în contact cu comuniștii cu ocazia proceselor "antifasciste " : apără pe Vasile Luca , la Brașov ; pe Constantinescu -Iași, la Chișinău(alături de șeful său, Iunian) ; pe Ana Pauker , la Craiova ; 27 de "antifasciști" ,în procesul BLD .

În toate este plătit de Komintern . Frecventează și dă consultații și Legației Sovietice, care îl stipendiază consistent .

Jurist al trustului de presă "Dimineața " și "Adevărul" . În 1938, face parte din consil de administrație a gazetei "Lumea românească"(dir.Zaharia Stancu) , finanțată de SSI . În 1939, se zbate pentru apariția revistei "Orientarea" , care urma să fie condusă de NDCocea , finanțată și ea de Moruzov. Este avocat al gazetei oficiale "România" , condusă de Cezar Petrescu .Frecventează cercurile filofranceze, filo engleze, pro americane.

În 1941, apară acuzații în câteva procese de spionaj sovietic .

După retragerea Legației Sovietice, este găsit pe statele de plată ; este arestat pentru prima dată la 1 iunie 1941, și trimis în lagărul de la Tg.Jiu ; semnează o decalație că renunță la activitatea politică ; este eliberat la 26 nov.'41.

În dec.'42, este arestat din nou și internat la Tg-Jiu . Reînoadă relația cu Gheorghiu Dej (adus de la Caransebeș) . Îl susține în conflictul cu Pătrășcanu ; este de acord cu complotul contra lui Foriș ; susține că Pătrășcanu este agent al Siguranței .

La 27 iulie'43, este eliberat și trimis pe front . Participă la retragerea din Crimeea. Ajuns la Constanța, dezertează . Tăește subcversi și clandestin la București .

Cu concursul autorităților , în noaptea de 13/14 august '44, însoțește pe Gheorghiu Dej la RmVâlcea, unde rămân până după 23 august . Ș.așa.ș.a. (p. 462-467)

Procesele "contrarevoluționare " : oglinda răsturnată a proceselor comuniștilor

Procesele din anii 1948-1952, 1958-1962 , sunt dominate de obsesia "complotului" , a "conspirației contrarevoluționare" , replică a proceselor intentate comuniștilor în interbelic . Numai că acelea erau procese autentice , vinovăția de spionaj a comuniștilor era evidentă,

pe când ei inventează pentru victimele lor , fictivi "agenți" în slujba americanilor, englezilor .

#Dispozitivul PCdR - copie a dispozitivului kremlinian

Dispozitivul construit pe cercuri concentrice :

1) Nucleul dur : Pătrășcanu ,Ana Pauker, Dej, Pârvulescu, Vasile Luca, Teohari Georgescu, Emil Bodnăraș Maurer, Chișinevschi , Gh Apostol, Gh.Stoica ș.a.

2) Al doilea cerc: cadrele, camarila din jurul fiecăruia , ilegaliști, trecuți prin închisori , cu stadii de pregătire în URSS, supraviețuitorii marii terori staliniste ,

3) Cei recrutați după 23 august'44 , foști prizonieri de război, foști persecutați legionari, foști ofițeri cu responsabilități grave din război, capi ai bisericii ortodoxe cu moral îndoielnic ș.aș.a

4) În al patrulea cerc intră "simpatizanții" , "tovarășii de drum" - oportuniștii de tot felul...

Dincolo de aceste tranșee , începea lumea care urma să fie distrusă și înlocuită cu utopia societății fără clase. (p. 441-442)

"Gauleri " staliști pentru țările ocupate

Stalin a ales ca șefi ai partidelor comuniste postbelice, **kominterniști ce petrecuseră războiul în URSS** : Boruslaw Bierut (Polonia) ; Wilhelm Pieck ,Walter Ulbricht (Germania răsăriteană) ; Klement Gotwald , Rudolf Slanski (Cehoslovacia) ; Matias Rakosi , Erno Gero (Ungaria) Gheorghii Dimitrov, Vasil Kolarov (Bulgaria) , Palmiro Togliatti (Italia) Maurice Thorez (Franța) . **Toți au avut relații strânse cu GPU/ NKVD** .

În sept.'44, în România , rivalii comuniști sunt : **Lucrețiu Pătrășcanu** (cel mai popular) , **Ana Pauker** (cea mai detestată) , **Gheorghiu Dej** (liderul comuniștilor din închisori) .

În sept.'44, Stalin hotărăște ca Ana Pauker să fie liderul micului partid bolșevic de la București (precum numise în țările ocupate "*gauleri* " ce au petrecut războiul în URSS .)

Gheorghiu Dej- mitul comunismului național

La Kremlin se știau puține lucruri despre Gheorghiu Dej.Ce atu a avut totuși Dej ?

Era român - într-un partid format în majoritate de alojeni ; **origine muncitorească** ; neimplicarea în luptele fracționiste ; subordonarea serviciilor speciale , **serviciilor speciale moscovite** ,prin intermediul **agenților KGB codeținuți la Doftana și Caransebes** (Bodnăraș, Bodnarenko Nikonov etc)

S-a subordonat docil **Anei Puker** (ocr-'44-'45) , apoi a dublat-o ('45-'48) și , în final , a înlăturat-o ('52) . În iarna '45 , în septembrie '45 , **Dej merge pentru prima oară la Moscova** .

Dar în continuare , trebuie să împartă puterea cu Ana. Consilierii sovietici, ambasada , emisarii de la Moscova , fac jocurile, aplanează sau ațâță tensiunile .

S-a subordonat docil **Anei Puker** (ocr-'44-'45) , apoi a dublat-o ('45-'48) și , în final , a înlăturat-o ('52) .

Influența lui este dată de autoritatea sa asupra foștilor deținuți . Treptat , partidul a ajuns să fie condus de fideliul lui . Când a fost înlăturată , Ana pierduse orice control în partid.

Singura ei protecție era la Moscova (Manuilski, Molotov) , dar și acolo Stalin era neîncrezător în kominterniști , și de aceea a înclinat balanța spre Dej .

Ulterior (dec.'61) , Dej va pretinde , mistificând adevărul , că s-a plasat pe poziția apărării "interesului românesc" , spre deosebire de Ana Pauker care ar fi urmărit "rusificarea" .

Astfel s-a pus la cale mitul "*comunismului național*" , menit să suplinească mitul "*internaționalismului proletar* " .

St.T : " **Gheorghiu Dej a fost un stalinist** , înțeles ca metodă prin care să dețină puterea . absolută . Asta înseamnă personalizarea extremă a regimului cu pandantul ei - folosirea represiunii împotriva oricărei erezii sau disidențe, reale sau imaginare . [...]

Gheorghiu Dej nu era un fanatic ideologic, ci un pragmatic, un oportunist, o natură cameleonică , frecvent întâlnită printre supraviețuitorii subteranei .

Vedea în stalinism exclusiv practica puterii , așa cum o exercita mentorul său , Stalin . Gheorghiu Dej era un imitator natural .[...]

În perioada 1944-1952 , ambele grupări , Pauker și Dej , nu au făcut decât ce li s-a ordonat de la Kremlin . O făceau pentru că erau sub ocupația Armatei Roșii dar și pentru că erau prizonierii ideologiei marxist- leninist - staliniste .
(p.468 - 469

"Dejiada" = "Ejovcină" + "Staliniadă"

[LD : Dacă toți dau nume atrocităților după autorii lor , botez și eu acțiunea lui Gheorgiu -Dej așa , deși fonetic , sună cam aiurea .

Constat că și în materie de **concurență la "mit"** , se încearcă o înclinare a balanței morale în favoarea Ana Pauker .

Am serioase **semne de întrebare** privind mai bunele intenții ale Anei Pauker - care ar fi manifestat "rezerve " față de tendințele expansioniste ale lui Stalin , care ar fi încercat "să limiteze" și "să târăgăneze " aplicarea modelelor staliniste , deoarece , trăind la Moscova, era la curent cu efectele negative ale kolhozurilor, ale industrializării forțate și ale terorii (așa cum a fost acuzată în rechizitoriul din 1952)

Am la fel de **serioase semne de întrebare** privind **paradoxul "stalinismului național "** manifestat de Gheorgiu Dej , numai prin prisma urmării puterii absolute (atribuite , ca metodă , lui Stalin). Această tendință este specifică dictatorilor . "Stalinismul" lui trebuie căutat în "**modelul bolșevic "integral , ca sistem**, pe care l-a aplicat României Necercetând perioada postbelică , nu intenționez să mă lansez într-o controversă cu Tănase. De aceea preiau câteva date de la el, care preia, la rândul-i, de la istorici străini (în cazul conflictului Dej-Ana Pauker își însușește tezele lui Robert Levy) ajungând la afirmații ce se bat cap în cap , de la o pagină la alta .]

Moscova înscenează între timp alte procese la **Budapesta, Sofia, Tirana** , - pe fundalul conflictului cu Tito - apoi în faza a doua, la **Praga** (în contextul masivelor excese antisemite ordonate de Stalin).

Bucureștiul este ocolit de fiecare dată , dar **preparativele** încep : mai întâi, cu **arestarea** lui **Pătrășcanu** și **reținerea** lui **Dej** (1948) ; la 18 februarie 1952, **arestarea grupului AnaPauker - Vasile Luca -Teohari Georgescu** .

Episoadele conflictului pentru supremație între Dej și Pauker au mereu ca arbitru Kremlinul . Acest mic grup de quislingi este complet izolat de populație și dependent de Kremlin.

... În vara 1947, **Bodnăraș îl denunță pe Dej** pretextând o apropiere a lui Dej de anglo-americiani ; după un an , Tito și Dimitrov vizitează Bucureștiul, **Dej este suspectat de "titoism"** și cercetat de consilierii sovietici ; Ana Pauker părea beneficiarul acestei răsturnări de situație ; Ea sugerează ambasadorului sovietic înlocuirea lui Dej.

... Speriat de moarte, **Dej afișează un stalinism zgomotos** , menit s-o dezavantajeze pe Ana Pauker. Debarasat de Pătrășcanu, se îndreaptă cu migală spre grupul Pauker, **urzind un complot răbdător** . Pregătirile au durat încă 4 ani, la capătul cărora controlul asupra partidului este aproape complet .

....Dej este regizor de culise : atrage treptat de partea lui partizanii Anei Pauker (Iosif Chișinevschi, Miron Constantinescu Alexandru Moghioroș , Apostool) și declanșează atacul prin executanți (Bodnăraș, Chivu Stoica , Pârvulescu).

...La sfârșitul lui **august '51**, Gheorghiu Dej și Chișinevschi merg la Moscova și sunt primiți de Stalin . Urmează cinci luni de pregătiri minuțioase : liste cu fideliile taberei adverse, se câștigă partizani , se instruesc complici , se promit beneficii , sunt amenințați recalcitranții .

La **începutul anului 1952** ,s-a intenționat **asocierea celor două procese** (Pătrășcanu - Pauker) pentru a face **un mare proces demonstrativ**. Procesul s-ar fi soldat cu **pedepse capitale pentru Ana Pauker, Pătrășcanu , Luca și Teohari Georgescu** . Stalin regăsisse plăcerea de a lichida bolșevici , și **urma la rând Bucureștiul** . Jocurile sunt făcute ; urma executarea .

/Vasile Luca ...

...Într-o ședință de birou Politic , **este criticat dur Vasile Luca** - care leșină , este dus

acasă cu ambulanța , iar după câteva zile este demis din guvern.

(În 1933, Luca îl "descoperise" pe electricianul ceferist Gheorghiu , și-l promovase în ierarhia sindicală . Tot el îl "băgase" în PCdR .Imprudent, îi tot reamintea asta lui Dej .)
...În aprilie'52, **Gheorghiu Dej, însoțit de complotiști, merg iar la Moscova** să-l întâlnească pe **Stalin care este nerăbdător se vadă execuția terminată** . Atunci i-ar fi spus lui Dej : < *Dacă eram în locul tău , demult aș fi împușcat-o în cap .Credeam că în venele tale curge sânge de proletar , dar văd că ai ceva sânge mic-burghez .> .
Reacția lui Stalin îi dă a înțelege că la Kremlin soarta Anei Pauker e pecetluită .*

/ Ana Pauker ..

... În mai'52, la o plenară a CC al PMR , se produce **ceremonia de execuție publică** .
Cei trei, **Pauker ,Luca , Georgescu** , sunt supuși unui atac concentric acuzați de toate "bolile subteranei" , fiind eliminați din Biroul Politic și Secretariat . Consilierii sovietici supervizează totul .

...În august '52, este **arestat Vasile Luca ; judecat** (în oct.'54) **condamnat la moarte** (pedeapsă comutată în muncă silnică pe viață) . **Va muri la Aiud, în 1963.**

...În februarie '54, sunt înlăturați din toate pozițiile și **arestați Ana Pauker și Georgescu** .

... Procesul a fost oprit de **moartea lui Stalin** survenită la 5 martie 1953.

Începe epoca lui Nichita Hruscirov care denunță "cultul personalității lui Stalin "

...**Ana Pauker** - la insistențele lui Molotov și Manuilski - **este eliberată la sfârșitul lui aprilie** ,caz în care află de moartea lui Stalin . Izbucnește în plâns . Moghiroș (care fusese cu ea în boxă în 1936 , dar între timp trecuse de partea lui Dej) i-ar fi spus :
< *Ana, dacă el trăia, n-am mai fi stat de vorbă acum !>*

În mai '54 , este exclusă din PMR ; este anchetată din nou în 1956 ,

(Cf. Robert Levy, *Gloria și decăderea Anei Pauker* , Editura Polirom, 2002)

...Începe epoca lui Nichita Hruscirov care denunță "cultul personalității lui Stalin "

... În iunie 1957, protectorii Anei de la Moscova sunt eliminați (atunci află Ana Pauker adevărul despre sfârșitul lui Marcel Pauker , în 1938) .Dar ea este deja o nonpersoană , izolată, supravegheată . Moare de cancer, la 3 iunie 1960 .

/ Teohari Georgescu

... **Teohari Georgescu** este arestat la 18 februarie '54 ; anchetat trei ani jumătate ;
principala acuzație : "*agent al Siguranței*" , argumentată și prin faptul că (ministru de Interne fiind) **distrușese din arhivă documentele ce-l priveau** .

Este asociat lu Vasile Luca și silit să mărturisească păcate imaginare din breviarul subteranei .(printre altele, "acoperirea" lui Iosif Șraier, avocatul lor din procesele din'30)

Teohari Georgescu i-a supraviețuit lui Dej . În 1967, sub Ceaușescu , a fost reabilitat și numit directorul tipografiei în care lucrase în tinerețe . A murit în 1976 , și a fost îngropat în Panteonul comunist din Parcul Libertății .

.... "Scânteia" (dirijată de Chișinevski și Leonte Răutu) , face o vehementă campanie de presă . Zecile de mii de portrete a celor 3 , dispar din instituții într-o noapte . Din biblioteci, dispar cărțile despre ei . Cenzura interzice menționarea numelui lor .

/Lucrețiu Pătrășcanu - țapul ispășitor

...Căderea celor trei , a grăbit închiderea celui alt proces tenebros, al lui Pătrășcanu .

Maniera în care a fost judecat și executat Beria , la Moscova, a inspirat și soluția în cazul Pătrășcanu . Fără a fi un proces cu public și presă (Moscova n-a fost de acord) , procesul s-a desfășurat cu ușile închise , cu sala tribunalului cu ofițeri de Securitate și cadre de partid . **Dej și Chinișevschi ascultă desfășurarea procesului**, din birourile lor (unde li s-au instalat aparate audio) .

... În anii '40, Kamenev, Zinoviev, Rîkov, Tomski , Radek , Rakovski , Buharin ș.a ; apoi Rajk, Dodja, Slanski , Kostov ș.a au recunoscut că sunt dușmani ai poporului , că trădaseră și lucraseră pentru agenții de spionaj străine .

... **La procesul din România, din aprilie 1954, Pătrășcanu neagă orice acuzație** .
"Spovedania" lui Pătrășcanu a lipsit . Gheorghiu Dej a decis să mergă până la capăt și să comită crima. Își face complici oamenii cei mai puternici din Biroul Politic și Secretariat . Toți sunt de acord cu sentința capitală pentru Pătrășcanu și Koffler . Gheorghiu Dej și complicitățile săi , n-au putut exploata propagandistic procesul . Un simplu comunicat apărut în "Scânteia" a anunțat desfășurarea procesului și executarea sentinței .

Pătrășcanu a fost ucis , dar dacă împrejurările i-ar fi permis , ar fi ucis el însuși , pentru a-și conserva puterea .Era educat peste asta , intoxicat cu catehismul "*revoluționarului de profesie*" . Urma să triumfe sau să fie masacrat . Urmărise cu atenție procesele prin care Stalin lichidase "vechea gardă " În 1946, citise la Paris cartea lui Arthur Koestler *Zero și infinitul* (în care eroul Rubașov era inspirat din cazul lui Nikolai Buharin) ..Vasile Luca îl comparase acuzator pe Pătrășcanu , cu Buharin .

/ "Aparatciki " PMR = kominterniștii clandestinității

" **Gheorghiu Dej** este recunoscut drept șef legitim abia după executarea lui Pătrășcanu [...] **Asasinatul** făcea parte din abecedarul bolșevismului . Un "revoluționar de profesie" trebuia să ucidă cu sânge rece dacă "revoluția proletară" i-o cerea .Galeria personajelor implicate în crima din aprilie 1954, reproduce prototipurile vechi .**Ucișorii înarmați de ideologie** din spatele ușilor capitate sunt : Gheorghiu -Dej, Iosif Chișinevschi , Miron Constantinescu , Alexandru Drăghici , Dumitru Coliu , Emil Bodnăraș , Alexandru Moghioroș , Petre Borilă . [...] Sunt niște demoni ieșiți din subteranele clandestinității . " Acești **aparatciki** , care dețin puterea **în umbra cazărilor Armatei Roșii**, trăesc cu același **sentiment de frică din vremea clandestinității** . În afara subteranei , se aflau dușmanii istorici - burghezia, moșierimea, elitele - și ei trebuiau distruși . Dar existau , credeau ei , alți **dușmani , mai periculoși , strecurați înăuntrul sectei** .Ei trebuiau descoperiți și nimiciti . Există **o teamă endemică de trădare** . Această **paranoia** se manifestă în toate conflictele pentru supremație politică . Acționează totdeauna prin sciziuni și lupte "fracționiste" .

Ritual și limbaj kominternist

[**LD : citesc dosarul procesului și execuției lui Pătrășcanu și peste el se suprapune procesul și execuția lui Ceaușescu .Cu mici retușuri , pe același tipic, cu același ritual, cu același limbaj a construit și Ion Iliescu & Comp procesul din dec.'89 .**]
O dată considerat criminal, din rațiuni politice , anchetatorii inventează faptele penale , probele "crimelor" înfăptuite de arestați . Ficțiunea ia locul realității. Ficțiunea "partinică " făcea legea. Celor arestați li se cerea să recunoască vini imaginare , din disciplină . Unii din cei anchetați (ex.Belu Zilber) copie până la detalii **scenariile Marii Terori** de la Moscova anilor '30. Transferă în Bucureștiul anilor '50, **ororile mărturisite de "vechea gardă" bolșevică" la Lubianka anilor'30** : comploturi cu agenți anglo-americani , planuri de asasinare a liderilor , afaceri veroase cu bani , povești de alcov promiscue, pogromuri imaginare, loviturile de stat , răspândirea de molime, colaborarea cu Siguranța . Se adaugă vini fictive crime împotriva partidului , a poporului, a păcii . Nu citirea sentinței , nu pluton de execuție : ci noaptea ,un glonț în ceafă . (p. 475-480)

Efectul destalinizării hrușcioviste

Discursul lui **Nikita Hrușciov** din februarie 1956 - **demascarea caracterului tiranic al regimului stalinist** - a fost **un șoc** pentru delegația PMR de la București (Gheorghiu Dej, Petre Borilă , Iosif Chișinevschi , Miron Constantinescu) Nu era pentru prima oară când Moscova făcea o cotitură . Dar de fiecare dată , ea se solda cu epurări , cu victime, cu destituirii , și deseori cu pierderea vieții , atât în PCUS , cât și în partidele frățești .

"Stalinistul" Gheorghiu Dej .

[LD : vreau să extrag doar informații care să întregesc tabloul colectiv și individual al comuniștilor din România .Vreau să văd **cine , cum și câți** din "generația interbelică" au rezistat **devorării fratricide dinainte și după '44**.

Vreau să evidențiez faptul că "**Marea Teroare** " din PCdR are **două faze:**

una , înainte de război, **operată de Stalin** ;

alta, după război, **operată de Gheorghiu Dej** .

Vreau să demonstrez că este doar **un aparent contratimp** , deoarece fenomenul ține de evoluțiile interne ale partidului comunist , ajuns la putere într-o anume țară .

Cu atât mai mult a unei formațiuni care , până la război , nici nu fusese partid , ci coloana a V-a de spionaj a URSS în România.]

În 1958, toți membrii Biroului Politic și ai Secretariatului PMR aparțineau lumii subterane interbelice . Întorși de la Moscova , Chișinevschi și Constantinescu cer cu insistență dezbateră publică a raportului lui Hrușciov . Dej este neliniștit , vigilent, operativ.

...O plenară a CC al PMR (vara '56) **eliminase un grup cu figuri proeminente din mișcarea interbelică : Dumitru Petrescu** (coacuzat în procesul cfr-iștilor din '33 ; evadat în '35 și refugiat la Moscova ; absolvent al școlii leniniste ;brigadist în războiul spaniol ; comisar politic în divizia "Tudor Vladimirescu " ; general, ministru , membru al CC al PMR după '44) , **Constantin Agiu** (figură legendară a subteranei ; implicat în atentatul de la Senat , în 1920 ; șeful Apărării Patriotice în '40 ; secretar al PCdR între '43 -'44)

...O plenară a CC al PCUS îi elimină pe Molotov Malenkov și Kaganovici , pentru că nu voiau să denunțe "cultul lui Stalin " ; la plenara CC al PMR erau puși în discuție ca "**dușmani ai partidului**" **Miron Constantinescu** și **Iosif Chișinevschi** , pentru poziții pro-hrușcioviste .

... În jurul lui **C.Doncea** (eroul de la '33) se adună o serie de ilegaliști nemulțumiți de pozițiile pe care le dobândiseră (Ștefan Pavel, Grigore Răceanu , Vasile Bâgu , Leonte Tismenețki [Tismăneanu] , Ștefan Voicu [Aurel Rotemberg]ș.a.

Autoritatea lui Dej era contestată chiar de cei ce i-o conferiseră în anii'40, în închisori .

... Riposta lui Dej este brutală : **elimină figuri cunoscute ale subteranei , ca și Stalin în anii '30** , soldate cu 17 excluderi din partid.

(Cf. Pavel Câmpeanu , Ceașescu. Anii numărătorii inverse, Editura Polirom , 2002 St.T , p. 481-487)

Cult [Stalin] pe cult [Dej] se scoate

[LD :fiind vorba de o categorie ce ține de mentalul colectiv, cred că felul cum s-a manifestat ține și de mentalitatea politică a nației în care se produce .Sau de o altoire (suprapunere) a mentalității bolșevice pe un dat românesc. Am în vedere manifestarea cultului pentru Carol II, Ion Antonescu (până la Dej) , urmată de cultul pentru Ceaușescu , Iliescu , acum Băsescu (după Dej) . Nu prea știu cum trebuie să dezvolt ideea,fără să intru în "reconsiderări" forțate sau nenuanțate , dar ea nu-mi dă pace .]

...În toamna lui 1961, la Congresul XXII al PCUS , Hrușciov reia politica de destalinizare (corpul mumificat al lui Stalin este scos din muzeu) .

La București, se organizează o prelungită plenară a CC , în care salutând noul curs promovat de Moscova, se afirmă că în PMR **destalinizarea fusese săvârșită** o dată cu eliminarea lui Foriș , a lui Pătrășcanu , a grupului Ana Pauker și a celorlalți .

Absurditatea scenariului e relevată de faptul că în 1952 Stalin trăia ; că era în plină campanie teroristă ; că celor trei perdanți li s-a reproșat abaterile grave de la linia stalinistă . Cazurile Foriș și Pătrășcanu ar fi confirmat "clarviziunea lui Dej" , care protejase viețile și carierele cadrelor comuniste în timpul represiunii ordonate de Stalin .

" Toată plenara este un "**imn de slavă**" **adus lui Gheorghiu -Dej** . În loc să fie contestat , el este **noul zeu al unui alt cult al personalității** . Asta exact când Hrușciov îl critica pe Stalin pentru aceleași practici . [...]

Mesajul plenarei : era susținut ferm de cadrele partidului ; nu exista nici o dizidență , nici o alternativă la șefia lui . În loc să cadă de la putere , răsturnat de cei deveniți peste noapte reformiști , anti-staliniști , **Gheorghiu-Dej** reușește un tur de forță și este - prin

intermediul unei ceremonii de consacrare , adulat. **I se recunoaște supremația .**

Locatarii subteranei , clienții lui politici , se întrec în a-i aduce elogii și a-l recunoaște drept patron . < Plenara [...] s-a dovedit a fi o diversiune de mari proporții .> (Cf. Ghiță Ioescu , Comunismul în România, Editura Litera, 1994, p. 370)

Comunismul național = contestarea Kremlinului

[LD : subiect devenit "delicat" prin eliminarea (sau ocolirea) cu ipocrizie a unui fenomen până la un punct firesc .Ce vor politologii actuali ? Să aplice concepții relativ -valabile post-comunismului , europenismului , în care "patriotismul" nu mai "dă " bine ?!

Să fie dorința de suveranitate ațională , un fenomen "naționalist " ! ?

Să fi fost atât de condamabilă - în sine - dorința românilor , fie ei și comuniști , fie ei și clan , de a încerca să scape de suzeranitatea sovietică ? Ar fi fost mai bine să-și arate în continuare totala obediență față de Moscova ? Atunci de ce i-am criticat atât de aspru pentru perioada interbelică , când PCdR a fost , efectiv , secțiune a Kominternului ?]

" Este însă numai un aspect al afacerii . Celălalt este că **acești veterani versați în manipulări își iau măsuri de emancipare în raport cu puterea suzerană .**

Clanul nu voia să includă în propriile rânduri , intruși . Kremlinul putea cere oricând figuri din afara anturajului lui Gheorghiu Dej . Ar fi fost începutul sfârșitului .

Privilegiul Kremlinului de a impune compoziția elitei guvernante este contestat.

Clanul Gheorghiu -Dej se refugiază în aceste tranșee .

Recurge la manipularea naționalistă ."

" **Populația avea puternice sentimente antirusești și detesta sistemul sovietic impus țării.** Prețul este **prelungirea tehnicii staliniste de guvernare [LD: adică ?!]** pe o bază ideologică parțial diferită .Control și manipulare , în loc de teroare .

Tactic, **elita guvernantă alege să se emancipeze de Moscova** , devenită sub Hrusciiov principala sursă de instabilitate . **Nu regimul era pus în chestiune** (URSS nu ar fi acceptat un regim pluralist și nici reducerea sferei sale de influență) ci doar **soarta clanului Gheorghiu-Dej.** [...] Ce contestau ei era era **privilegiul Kremlinului de a desemna cine să conducă .Doreau să se renunțe la subordonarea impusă de Komintern din martie 1919 "** (p. 486 -489)

Declarația din aprilie 1964 - operația desprinderii de Kremlin

[LD : așa se întâmplă când istoria este rescrisă prin "întoarcerea cojocului pe dos " . Această schemă ar fi fost aplicată istoriei României Întregite , după 1918, de către istoriografia comunistă , și nimic pozitiv nu a rămas din cei 22 de ani așa- zii " Interbelici " .

Prezentarea în "alb-negru" , raportată - să zicem convențional - la mentalitatea anului 1989 sau 2005 ,obligă la clișee anticomuniste . Nimic , dar absolut nimic pozitiv , nu poate fi pus pe seama regimului dejist . Dispar din analiză împrejurările în care PCdR a fost adus la putere , ca o consecință a războiului , a Confeinței de pace ; dispar consecințele unui regim de 20 de ani de ocupație sovietică ; dispăre coșmarul cu care poporul român a fost confruntat . Și pentrucă totul trebuia botezat , i se aplică ca etichetă stigmatul : "stalinismului fără Stalin". Departe de a milita pentru o prezentare nerealistă , adulatorie , mistificată , apologetică a momentului. Dar ar avea și ea dreptul la nuanță .]

PCdR a fost adus la conducerea României prin voința Moscovei , nu a poporului .

" Operația desprinderii de Moscova se face în paralel cu **folosirea discursului naționalist** , care **să-l substituie pe cel al internaționalismului proletar** .Ultimul fusese sursa subordonării față de Kremlin și a disciplinei partinice , a devotamentului față de așa-zisa revoluție mondială și de utopia comunistă , de cultul lui Lenin și Stalin ."

Aici se găsește toată esența declarației din aprilie.

/ "Mistificare" sau un pas spre "normalitate "?

" PMR simulează deschiderea spre Occident și spre societatea românească , pentru a supraviețui politic .**Măsurile luate sunt derusificarea spațiului public , alocarea unei părți mai mari din buget nevoilor populației , golirea pușcăriilor , relaxarea cenzurii , a călătoriilor .**

" Manipularea este masivă .Banda Gheorghiu -Dej se prezintă ca victimă a Kremlinului . Este încă un exercițiu de mistificare , o cotitură , cum Stalin făcea periodic pentru a-și consolida puterea. Desprinderea de sovietici îl face popular pe Gheorghiu -Dej , pentru prima oară de când era dictatorul României .Sentimentele antirussești erau puternice. Sfidând Moscova, Gheorghiu -Dej și camarila sa sunt obligați să ia măsuri în favoarea populației pentru a găsi un minim sprijin .

"Nu se trece la reforme, nimic nu se schimbă în angrenajul puterii . Nici unul dintre ilegaliștii sacrificați nu este reabilitat.Tipul de regim rămâne același . [...] Un aer ceva mai respirabil în viața culturală , cu eliminarea terorii, cu puținele îmbunătățiri ale standardului de viață .

**"Declarația din aprilie 1964 a fost o operație de repliere tipică .
Mistificarea adevăratelor mize , sub masca liberalizării a reușit ."**

(p. 487 -489)

/ Continuitate în conducerea PMR

[LD: din nou , nu mă interesează decât continuitatea și mecanismul. Urmărindu-l, constat același scenariu folosit de grupul Iliescu în dec.'89. Desigur , cu circumstanțele imediate schimbate , date de împrejurările în care s-a consumat rocada . Pentru mine este relevant faptul că , din p.d.v. al garniturii conducătoare , putem vorbi de **conducerea PCdR de către generația "revoluționarilor de profesie"** , care și-au început cariera politică o dată (și după modelul) bolșevic sovietic , în 1917/'18 . Că , în istoria PCdR , **dependența de Moscova , de Kremlin** - prin Komintern , în interbelic ; prin ocupație directă după '44 - este o realitate care nu poate fi contestată prin nimic. Că abia după moartea lui Stalin (1953) ,se poate vorbi de o nouă etapă - cu treptele sale - spre transformarea PCdR (PMR)dintr-o agentură , într-un partid cu atribute specifice .]
La câteva luni după declarația din aprilie, lui Gheorghiu -Dej i se diagnostichează un cancer. Evoluția bolii este rapidă . Moare la 17 martie 1965.

" În acest *pattern politic* de tip arhaic, premorden - cum era conducerea PMR - dispariția unui *capo di tutti capi* este o fractură care pune în discuție însăși existența clanului . Moment extrem de riscant . Presiunea internă , din partea unor pretendenți , și ei veterani , marginalizați , "*victimizați*" până atunci , dar și externă , făcută de Moscova , putea schimba compoziția și poziția "**grupului din închisori**" și a ilegaliștilor aliați . Conservarea clanului era strict necesară pentru a garanta pozițiile deținute . Pretendenții sunt **Gheorghe Apostol** și **Nicolae Ceaușescu** ." Nu trebuie ignorat rolul lui **Gh .Maurer** , solicitat de Gheorghiu Dej să-l moștenească . Nici a lui **Emil Bodnăraș** , cu care Moscova ar fi vrut să-l înlocuiască pe Dej . Distribuția piesei mai cuprindea pe **Chivu Stoica** (interesat să-și păstreze poziția dată de protectorul său) ; **Teohari Georgescu** , **Miron Constantinescu** **Doncea Pârvulescu** (ce sperau la o revenire) ; **Alexandru Drăghici** (ministrul de Interne, temut,aliat de ocazie cu Ceaușescu)ș.a.

/ Ceaușescu - exponent al "lăgăriștilor" interbelici

Repeziciunea cu care Ceaușescu este desemnat de " secunzii" lui Dej , are menirea de a nu lărgi cercul celulei de partid de la vârf . Complexul clădestinității a funcționat iar. Secretul a fost păstrat . Grupul a rămas etanș, cum o cereau regulile subteranei.

... **Ceaușescu este un om al subteranei** .Născut în 1918, a intrat **din adolescență într-o rețea comunistă** și a petrecut **câțiva ani în închisori** . Era un semianalfabet; nu a avut altă experiență formatoare decât în subterana bolșevică ; se " socializează" în închisori ; este un produs exclusiv al subteranei .

A fost inițiat în catehismul stalinist de veterani ca Dej, Bodnăraș, Luca , Pârvulescu (la Doftana) ; ucenicește în tainele conspirației , a intrigii și subversiunii , pe lângă Teohari Georgescu , Iosif Chișinevschi ș.a. (la Caransebeș)

[LD : introdu aici **mitul construit pentru glorificarea lui Ceaușescu ca membru al CNA și la 1 mai 1939. Pornește de la propria cercetare și carte]**

...După **23 august'44**, este însărcinat cu **refacerea UTC**. Ceaușescu o face pe ideea unei

organizații clandestine, singurul tip de organizare pe care o știa. Planu avortează și UTC este dizolvat . Ca aparatnicik, trăește în lumea închisă , în sfera puterii , izolat de lumea "reală" , pe care o privește cu dispreț și teamă . Ampreta ideologică - dogmatică , stalinistă - imprimată în celula de partid , rămâne intactă până la moartea sa, la Crăciunul anului 1989 . Abia instalat la conducere , le cere celorlalți ascultare necondiționată . Supunerea, disciplina, ierarhia strictă , făceau parte din lecția închisorii . Observase asta încă în primele zile de deținut, când mafia comunistă controla mica lume de la Doftana. (p.489- 490)

/ Ceaușescu la putere , prin complot

[LD atenție : mai sus, St.T. spusese că Dej îl desemnase pe Maurer succesori; acum spune că pe Apostol .]

Desemnarea sa drept șef al partidului este rezultatul unui complot , care are înfățișarea altora puse la cale înainte și după august '44 . Se consumă în cercul restrâns al Biroului Politic. "Perdantul " din această intrigă este rivalul său , Gheorghe Apostol (desemnat de Gheorghiu Dej ,ca succesori) .

Metodele lui de conducere sunt cele însușite de la Gheorghiu Dej .

Se simte incomodat de "veteranii dejiști ? - îi înlătură , printr-o ceremonie bine regizată, care începe în 1966 , prin organizarea acelei **Comisii de cercetare a abuzurilor** din timpul lui Dej . Cu atât mai mult cu cât, prin asta , distruge și mitul lui Dej , îi intimidează pe membrii Biroului Politic (complici la crimele lui Dej) și scapă de incomodul Drăghici . Astfel a confiscat întreaga putere .

Plenara din aprilie 1968 = același ritual ca în pușcării

[LD : tot ce spune St.T.este adevărat . Dar este adevărul reciclat , după 1989 . Cred că ar fi trebuit - fără ipocrizii și complexe - să se ocupe de impactul enorm pozitiv , de consecințele benefice (pe planul istoriografiei , spre ex.) așa cum au fost percepute atunci .Ce dracu ?! Suntem o generație care am trăit atunci . Contează ce am simțit , ce am sperat, ce am făcut .]

Organizează în aprilie'68 o Plenară demascatoare , pe tipiciul consacrat de subterană . E o partitură știută pe dinafară de toți participanții, aceeași de la plenarele din 1952, 1957, 1958, 1961. Are și același aspect , al unui spectacol pregătit minuțios în culise. În sală , un public avizat care mai asistase la execuții politice de același tip .

Ritualul are loc exact așa cum se desfășura în pușcării . Ceremonii de înfierare , descrise de Orwell. Modelul este cel folosit la Kremlin (fie de Stalin , fie de Hrusciiov) A fost o manipulare de proporții care a realizat ce și-a propus : micșorarea mitului lui Gheorghiu-Dej ; învinovățirea și anihilarea lui Bodnăraș, Apostol, Maurer, Moghioroș ; înlăturarea lui Drăghici ; reabilitarea lui Foriș, Luca, Pătrășcanu , Koffler, Ana Pauker (prin care se acuza vechea gardă și se disculpa el) .

A reușit să pună îndeferensivă personajele cele mai puternice ale regimului, apoi le-a înlăturat . (p. 491- 492)

#Mitul lui Ceaușescu - rescrierea istoriei

Două aspecte sunt de subliniat :

1) caracterul polițienesc al regimului , expresie a experienței carcerale a lui Ceaușescu . El vede societatea c pe un univers carceral. O închisoare unde există gardieni, celule, deținuți, ore de somn stabilite de administrație, ore de lucru, o plată modică , distribuire de alimente, o cantină . Totul este sub control. Există pedepse și recompense pentru bună purtare . Viața fiecăruia este strict controlată . Contactele cu străinii sunt interzise , granițele sunt închise. Organele de represiune iau o amploare fără precedent și capătă funcții noi (controlul femeilor gravide ; înregistrarea mașinilor de scris ; ascultarea telefoanelor ; informatori plătiți în instituții și la blocuri)

2) Preocuparea paranoidă pentru imaginea lui în istorie.

Mistificările merg de la falsificarea de documente și fotografii , până la o propagandă masivă și au drept scop să-i confecționeze un trecut istoric. Ceaușescu a suferit cronic

de delir de grandoare .Este un complex al periferiei al clandestinității di care provenea, a condiției lui incerte - nici țăran, nici proletar - care îi dăduse multiple complexe și aberații comportamentale. Era o personalitate accentuată, frecvent întâlnită în sectele politice , în societățile secrete , în subterane Rescrierea istoriei , la care se dedau toți dictatorii , devine , încă o dată , o obișnuință a oficialităților care îl preamăresc pe șeful lor pentru merite imaginare , a istoricilor care îi dedică tomuri la comandă , a propagandiștilor . Personalizarea puterii atinge limite inimaginabile. Se consideră alesul unei misiuni istorice . (p. 492)

Ilegaliștii redivivus ;

Ca și Stalin, Ceaușescu privește vechea gardă , ilegaliiștii, cu maximă neîncredere . Nu este diferit de ei , el însăși o ființă a subteranei ,Un motiv în plus să aibă resentimente față de ei .În anii '30, i-ar fi trimis la Liubianka ; la Bucureștii, în anii 1965-1989 , se mulțumește să-i epureze / marginalizeze . Ilegaliștii rămân prezențe simbolice , folosiți la ceremonii și ritualuri publice pentru a-l înfățișa supușilor ca pe continuatorul legitim al acestora . (ex. îl invită pe Gh.Cristescu la Congresul X (1969) Apariția lui **Constantin Pârvulescu** , fost șef al PCdR , pentru a cere sălii să nu-l realeagă pe Ceaușescu ... este întâmpinat cu huidueli și scos din sala congresului 1989, ultimul an al dictaturii lui Ceaușesu , debutează cu un **document semnat de 6 veterani ai clandestinității antebelice : Constantin Pârvulescu și Gh.Apostol Alexandru Bârlădeanu , Corneliu Mănescu , Silviu Brucan , Grigore Răceanu .** Scrisoarea lor consemna "trădarea idealurilor revoluționare " și îl delegitima pe Ceaușescu .

Sfârșitul regimului politic al subteranei

...Ceaușescu este înlăturat în decembrie 1989 de o revoltă populară . Fuge, este prins , judecat într-o mascaradă de proces , și executat . Așa a sfârșit regimul politic al subteranei . Unele dintre creaturile ei au supraviețuit să vadă prăbușirea regimului instaurat în 1944 . Pârvulesu , Apostol, Drăghici, Maurer, Gogu Rădulescu , Bârlădeanu , Corneliu Mănescu , Grigore Răceanu , Simion Bughici , Al.Sencovici , Leonte Răutu , Ana Toma, Manea Mănescu , Constanța Crăciun Ion Vincze ș.a , au trăit în propria lor posteritate , fosile vii ale unei lumi dispărute . Regimul politic pregătit de o conspirație și impus de o ocupație străină , s-a încheiat în decembrie 1989 . (p. 493)
